הארץ

1.50 ש"ח יום ו' ה' באב תשמ"ז, 31 ביולי 1987 VOL. 68/20749 JULY 31 1987

התוכן מתקיים — המסגרת מתרחבת

חברנו יחדיו לתנועת המרכז — שינוי, ל"ע המרכז הליברלי — כדי לתת תנופה למאמץ לחולל שינוי במצבה של מדינת ישראל. שלום עם שכנינו הערבים ממזרח, בדרך של פשרה ודאגה לאינטרסים הבטחוניים — יתחוו במדיניות החוץ. שחרור המשק הישראלי מכיר וקרטיה חונקת והתערבות ממשלתית מגמתית, הם המפתח לחידוש הצמיחה במשק ה ישראלי. הריפת הגל העכור של הכפיה הדתית, רק היא תבטיח את אושיותיה הציוניות והאנושיות של חברתנו. לשם כך שילבנו ידיים, במסגרות אלה נקרא הציבור לתמוך.

שינוי מפלגת המרכז

ה"אגודה" מסרה לרבין מחאה על דברי קצין חינוך ראשי

תא"ל דגן גינה הפטור מגיוס לבחורי ישיבות ● רבין יעיר כנראה לדגן: קצין אינו צריך להתבטא על נושאים שהוכרעו בממשלה

מאת ראובן פדהצור ועקיבא אלדר סופרי "הארץ"

חברי הכנסת של אגודת ישראל הגישו לשר הבטחון, יצחק רבין, מכתב ובו מחאה על דבריו של קצין חינוך ראשי, תת אלוף נחמיה דגן, בגנות הפטור מגיוס הניתן לבחורי ישיבות. המכתב נמסר לידיו של רבין בכנסת, וחברי הכנסת של אגודי הבהירו לשר, כי הם רואים בחומרה את התבטאותו של הקצין הבכיר.

השר רבין לא הבטיח לנציגיה של אגודת ישראל כל הבטחה באשר

(סוף בעמוד 10)

העבודה נוטה להשהות היזמה להקדמת הבחירות; שמיר: על הממשלה לפעול עד תום מועדה

פרס מעדיף להגיע להסכם עם הליכוד על תאריך מוסכם להקדמת הבחירות ● ברעם: העבודה רוצה בחירות בין פברואר לאפריל 88 ● שמיר לא יסכים להקדים את הבחירות לאביב הבא

מאת אילן שחורי סופר "הארץ" לענייני מפלגות

לאחר התגברות חילופי ההאשמות ביומיים האחרונים בין העבודה והליכוד הסתמן אתמול ריפיון במתיחות במערכת המפלגתית נוכח נטיית העבודה להשהות את היוזמה לפזר את הכנסת ולהקדים את הבחירות. אתמול הובהר, כי ראשי העבודה מעדיפים להגיע להסכם עם הליכוד על תאריך מוסכם להקדמת הבחירות.

במשך היומיים בהן נבחנה בעבודה האפשרות להקדים הבחירות התגבשה בצמרת הליכוד ובעיקר אצל ראש הממשלה יצחק שמיר מגמה להביא בהזדמנות המתאימה הראשונה לפיטוריו של שמעון פרס ויתר שרי מפלגת העבודה מהממשלה. מקורבי שמיר הבהירו אתמול, כי פרס — מבחינתו של שמיר — עבר את הגבולות ונוכח התנהגותו הבלתי פוסקת להביא להפלת הממשלה אין לו ולחבריו יותר מקום ליד שולחן הממשלה. מעתה יקשיח שמיר את עמדתו כלפי פרס ושרי העבודה.

(סוף בעמוד 10)

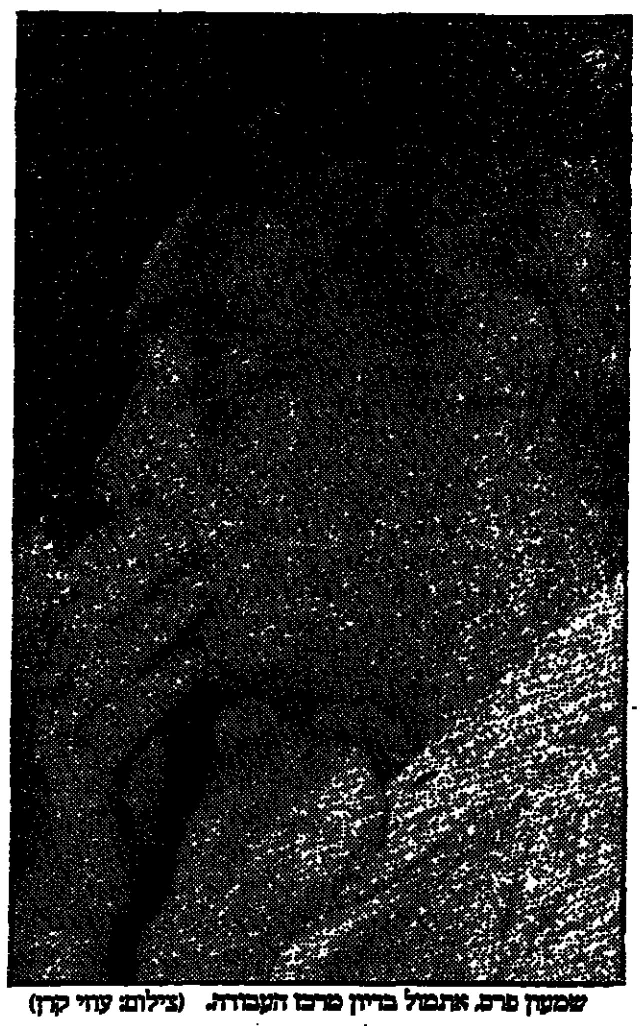

שמעון פרס, אתמול בדיון מרכז העבודה. (צילום: עודי קרן)

וירשובסקי מצטרף לרצ

וירשובסקי: יש לי חמלה על רובינשטיין; הוא נוהג בצביעות; עליו להחזיר המנדט כי שבר עקרונות שינוי

מאת אילן שחורי סופר "הארץ" לענייני מפלגות

ח"כ מרדכי וירשובסקי, שהודיע שלשום על פרישתו מתנועת שינוי לאחר שזו אישרה את הסכם האיחוד עם ל"ע ומפלגת המרכז, סיכם אתמול עקרונית על הצטרפותו לתנועת רצ ועל פעילותו במסגרת סיעתה בכנסת עוד בכנסת הנוכחית.

בראשית השבוע הבא יודיע וירשובסקי רשמית למזכירות תנועת שינוי על פרישתו מהתנועה, ומזכירות רצ תתכנס כדי לאשר את צירופו.

(סוף בעמוד 11)

רייגן ינותח היום באף

סימני סרטן־עור

וואשינגטון (ע"ד וע"צ). הנשיא רייגן ינותח היום אחר הצהריים, לאחר שבדיקה גילתה תאים סרטניים בעור אפו.

דובר הבית הלבן מארלין פיצווטר אמר, כי יתכן שהנשיא רייגן יצטרך להישאר גם בשעות הלילה בבית החולים של הצי בבטסדה. הוא ביטל תוכניות לבלות את סוף השבוע בקמפ דייויד.

הדובר תיאר את הריקמה הסרטנית כ"תאי אפיתליום" והוסיף, כי הנשיא כבר נותח פעמיים ב־1985, כאשר נתגלו אצלו סימני סרטן באפו. הבית הלבן מתאר את התופעה כצורה לא חמורה של סרטן העור, שנגרמת בעיקר ע"י חשיפה לקרני השמש.

פיצווטר הוסיף ואמר, כי מצב בריאותו של רייגן "מצויין" והוא בכושר מלא.

תחנות הדלק מושבתות עד יום ראשון ב־6 בבוקר

בהלה־לדלק ברחבי המדינה; המלאי אזל; קטטות בתחנות

בעלי תחנות הדלק דחו הצעת שר האנרגיה להעלות העמלות ב־10%: מעט מדי ומאוחר מדי ● נדחתה הצעה להוצאת צווי חירום ● גורמים במינהל הדלק: בעל תחנה מרוויח בממוצע למעלה מ־10 אלף דולר לחודש והוצאותיו הן 3000 דולר ● בעלי תחנות: ההוצאות גבוהות יותר

מאת יהודה שרוני סופר "הארץ" לענייני כלכלה

כל תחנות הדלק מושבתות החל מהבוקר בשעה 6 ועד יום א' באותה שעה. כך החליטה אתמול הנהלת ארגון בעלי תחנות הדלק. הנהלת הארגון דחתה את הצעת שר האנרגיה משה שחל להעלות את העמלות ב־10 אחוזים, בטענה שהעלאה זו היא מעטה מדי ובאה מאוחר מדי ואינה נותנת תשובה למצבם הכספי הקשה של בעלי התחנות.

מלאי הדלק ברוב תחנות הדלק בארץ אזל למעשה כבר אתמול אחר הצהריים, שעות רבות לפני המועד הרשמי של תחילת שביתת בעלי התחנות. זאת לאחר שתורים ארוכים של מכוניות השתרכו לפני התחנות ובעליהן דאגו לתדלק אותן עוד לפני תחילת השביתה.

לפני אחדות מהתחנות השתרכו תורים של מאות מטרים ועם סיום מלאי הדלק נותרו נהגים מאוכזבים רבים. הם הופנו לתחנות אחרות, אך במקרים רבים ציפתה להם אכזבה גם שם, משהתברר שגם בתחנות נוספות אזל מלאי הדלק. עובדה זו הביאה לכך שאחדים מבעלי המכוניות התקוטטו עם בעלי התחנות, ובאחדים מהמקרים אף היו מעשה אלימות.

בשיחות טלפוניות שהגיעו למערכת "הארץ", השמיעו אחדים מבעלי תחנות הדלק התמרמרות רבה על הכרזת השביתה מצד הנהלת הארגון. ראש מינהל הדלק, שמעון גלבוע, דחה הצעה להוצאת צווי ריתוק נגד בעלי התחנות. בשביתות בשנים הקודמות נהג מינהל הדלק להוציא צווים מסוג זה.

אתמול קיימו עובדי חברות הדלק אסיפות הסברה, שהביאו לשיבושים בחלוקת אספקת הדלק. ועדת הכספים של הכנסת החליטה אתמול על פי הצעת חבר הכנסת חיים קאופמן, לקרוא לשר האנרגיה.

(סוף בעמוד 11)

נהגים לא התנפקו אתמול במילוי מיכלי מכוניותיהם, המילאו גם ג'ריקנים (צילום: עודי קרן)

ישראל מזהירה את נביה ברי: נעשה הכל כדי להחזיר שבויינו לישראל

ישראל העבירה מסר חד־משמעי למנהיגי אמל: אם תשחררו לאלתר את הנווט ישוחררו כל 250 הכלואים השיעים המוחזקים במחנה אל־חיאם בדרום לבנון ● מקורות בלבנון: מנהיגותו של ברי בסכנה בשל לחץ משפחות הכלואים ● לובראני: 3 שבויים ו־4 נעדרים נמצאים בלבנון

מאת מנחם הורוביץ סופר "הארץ" בצפון

ישראל העבירה מסר חד־משמעי למנהיגי אמל לפיו אם ישוחרר הנווט הישראלי המוחזק אצלם לאלתר ישוחררו כל 250 הכלואים השיעים המוחזקים במחנה אל־חיאם בדרום לבנון. ישראל הודיעה גם למנהיגים השיעים, כי מפקד צד"ל, הגנראל אנטואן לחד, מוכן לסיכום זה.

מקורות לבנוניים מסרו כי מנהיגותו של נביה ברי נמצאת עתה בסכנה משום שמשפחותיהם של 250 הכלואים במחנה אל־חיאם דורשים ממנו לשחרר את הנווט הישראלי (ע). מתאם הפעולות של משרד הבטחון בלבנון, אורי לובראני, אמר אתמול בערב בתכנית "מבט" בטלוויזיה בערבית, כי 3 שבויים ו־4 נעדרים ישראלים נמצאים בידיים עויינות בלבנון, ואנחנו מחפשים כל דרך להביא לידיעת המחזיקים בהם. בתמורה לשחרורם של הכלואים, כמה עצורים שיוחזו בהתנת הדרך בדרום לבנון הנמצאת בשליטת צד"ל הודעות למנהיגי אמל שיתמכו בחילופי שבויים.

לובראני: מחפשים כל דרך

(סוף בעמוד 10)

רדיו מוסקווה שיבח אמש את פרס ותקף את שמיר על שלושת ה"לאווים" שלו

מוסקווה: טילי הגרעין של ישראל עלולים לערער המצב במידה נוספת

גנאדי גראסימוב בתגובה פומבית ראשונה: פיתוח הטיל נועד לתת גיבוי "למדיניות הנוקשה של ישראל כלפי שכנותיה וכלפי אותן מדינות שיהוסית אינן רחוקות משטחה ונמצאות בטווח הטיל" ● ראש המשלחת הקונסולרית אנטיפוב והנציג המדיני צ'סטיאקוב יצאו למוסקווה

מוסקווה (ע"ד). דובר משרד החוץ הסובייטי אמר אתמול, כי קיימת הסכנה שהמצב במזרח התיכון יתערער במידה נוספת, אם תפתח ישראל טילים גרעיניים.

גנאדי גראסימוב הוסיף ואמר, כי פיתוח טיל גרעיני ע"י ישראל נועד לתת גיבוי "למדיניות הנוקשה של ישראל כלפי המדינות השכנות, ולא בלבד לשכנותיה הגיאוגרפיות אלא גם לאותן מדינות שיחסית אינן רחוקות משטחה, בתחום טווח הפעולה המשוער של טילים אלה". היתה זו ההערה הפומבית הראשונה שהשמיע דובר סובייטי

(סוף בעמוד 10)

ועדת הפנים המשיכה בדיון במחלקה לחקירות הונאה ושוב הפכה לבימת האשמות בין קצינים

מפכ"ל המשטרה: ח"כים פונים אלי גם בלילה לבצע מעצר או לשחרר עצור

יו"ר ועדת הפנים ביקש רשימת הפונים ● גונן: חדד נתפס בהדלפה; היתה קלטת בענין הזה; רציתי לבקש מהמפכ"ל שישחרר לפירסום דו"ח נגד חדד אך אני חס על אשתו וילדיו ● חדד: גונן משקר, זייף, בדה ראיות ושיקר לשופט ● בר־לב: ח"כ גדות איים על גונן כי יהרוס אותו ויגמור איתו ● ח"כ שליטא: גונן מספיק מנוול לפתוח בחקירה נגד כל ח"כ

מאת ראובן שפירא סופר "הארץ"

ישיבת ועדת הפנים של הכנסת, שהתכנסה אתמול בבית הסתדרות המורים בתל אביב כדי להמשיך ולדון — זו הישיבה הרביעית — בנושא שיטות החקירה ותיפקודה של היחידה הארצית לחקירות הונאה, הפכה לזירת התגוששות מילולית חריפה בין ראשי המשטרה לבין קצין המשטרה הבכיר בדימוס ניצב רחמים חדד, לשעבר מפקד המחוז הצפוני של המשטרה.

הרבה לא דנו אתמול בארבע השעות על שיטות החקירה ותיפקודה של היחידה, אבל לעומת זה "כיבוס" קציני המשטרה הבכירים הרבה "כביסה מלוכלכת" הנוגעת להתרחשויות שהיו במחוז הצפוני של המשטרה בראשית שנות ה־80. לאחר שבמשך שתי ישיבות בשבועיים האחרונים השמיע ניצב בדימוס חדד האשמות אישיות חמורות ביותר נגד מפקד היחידה לחקירות הונאה, תנ"צ יורם גונן, ניתנה למפכ"ל המשטרה רב ניצב דוד קראוס, לשר המשטרה חיים בר־לב ולתנ"צ גונן עצמו אפשרות התגובה. וכשהם הגיעו הם הסירו את הכפפות. חשפו דברים והשמיעו התבטאויות כלפי ניצב בדימוס חדד, שמידי פעם גרמו לחברי ועדת הפנים ובראשם היושב ראש ח"כ דב שילנסקי לקטוע את הדיון, לנסות ל"עדן" אותו ולהחזיר לפסים עניינים.

ניצב חדד הודה למעשה

ניצב חדד האשים בישיבות הקודמות של ועדת הפנים את תנ"צ גונן שהוא אדם בלתי מוסרי וחסר ערכים אנושיים, וכי בידה ראיות, שיקר

(סוף בעמוד 10)

שוק ההון
התייצבות

מאת יהודה שרוני

לאחר שבוע ימים של ירידות תלולות בשוק המניות והתנודות הושפעו מתנו אתמול תנודות השערים. הדבר נגרם למאמצי הבנקים לקלוט את המניות בדרך כלל ללא שינוי שער. בנק ישראל בייס זו הפעם הראשונה 45 מיליון שקל בשתי סדרות של אגרות חוב לטווח פדיון של 15 שנים ו־12 שנים. לאגרות אלה נרשמו ביקושים גדולים, והן נמכרו ברמות תשואה לפדיון הנעות מ־5 אחוזים לשנה.

השרב נשבר

מידות החום ימשיכו לרדת היום ומחר ● הנזק ב־3 השריפות: כ־2 מיליון דולר

מאת מיכאל גרטי סופר "הארץ"

גל החום הכבד, שפקד את אזורנו בשבועיים האחרונים, החל אתמול להחליש, כאשר בפנים הארץ ירדו הטמפרטורות ב־3 עד 4 מעלות ואילו במישור החוף היתה הירידה בתנונה יותר, מעלה עד 2. התחזית

(סוף בעמוד 10)

עורך את העמוד: ברוך שפירא

הכוח המניע חדשות הארץ

מתפרסם היום בעמודים

חלק ב' 8 — 9

חלק ג' 1 — 12

רק עוד 194 משפחות יוכלו לחיות בשכונה היקרה ביותר בישראל.

כך צריך לחיות.
במרחק הליכה מהבית - קאנטרי קלאב חדיש עם בריכות שחיה, מועדון בריאות, מגרשי טניס ומשחקים. בסמוך לו, מרכז קניות מהודר עם מבחר חנויות, סופרמרקט ובית קפה - הכל בלעדי לתושבי השכונה.
כשאתה קונה דירה באורי־חן אתה מקבל לנצח שכונה יוקרתית שלמה.

כל תכניות הפיתוח של אורי־חן נמצאות בשלבי ביצוע מתקדמים.
בימים אלה, החלו בהקמת המרכז המסחרי, הקאנטרי קלאב - מועדון הנופש והבריאות, בסלילת כביש הטבעת המקיף את השכונה, בבניית הסוללה ובהנחת קווי הטלפון והתקשורת.
כל זאת, כדי שהדיירים הראשונים שיכנסו לגור בשכונה באוגוסט 88, יוכלו לחוות כבר מהיום הראשון מהחיים לפי אזורים - חיים בשכונה יוקרה מושלמת עם כל השרותים הדרושים.

באורי־חן 8 בתי מגורים בלבד, בבניינים בעלי מבנה ארכיטקטוני המבטיח שקט ופרטיות מלאה. לכל בנין לובי מפואר מרוצף בשיש, פינות ישיבה ומבואות. בכל לובי עמדת שמירה מאוישת המשגיחה על הנעשה באמצעות טלויזיה במעגל סגור.
כל דירה באורי־חן מגלה את הסטנדרטים שיוכרו עד היום לבעלות חדשים: בגדרי הבניה, בתכנון הפנים ובאיכות של כל פרט ופרט.
רק מי שגר בשכונת יוקרה אמיתית יכול להעריך מגורים כאלה.

לא כל אחד יכול להרשות לעצמו לגור באורי־חן, השכונה היקרה והיוקרתית ביותר בישראל. זוהי שכונת מגורים סגורה ומושלמת, הממוקמת באיזור הטוב ביותר של נוה דן. מבנה השכונה, הייחודי מסוגו בישראל, מבטיח לדייריה המקום אורח חיים שונה מהמקובל. החל מדירת עק, דרך פינות סביבתי מוקדם ביותר ועד לכביש טבעת המקיף ומבודד את השכונה ומעניק לה את הצביון המיוחד שלה.
אין בארץ עוד שכונת מגורים כזו, שתוכננה במדויק עד הפרט האחרון כדי להעניק לדייריה את מכסימום הצרכים. הכל, ברמת ביצוע גבוהה, כמו בפרויקטים אחרים של אזורים: מגדלי דוד, מגדל דיזנגוף ונוי אפקה.

הרחבות הולכיים מרוצפים, פינות ירק, גן ילדים, מגרשי משחקים, מדשאות, פינות ישיבה - מגיע לך הטוב ביותר, וכאן אתה מקבל את זה.
הילדים שלך משחקים בבטחון מלא, ואתה נהנה ממרחבים כמו מחוץ לעיר עם כל היתרונות של מגורים בתוך העיר.
כך חיים בצפון החדש של תל-אביב.

* כולל פיתוח שכונתי מלא לא כולל מע"מ

406 משפחות כבר הבטיחו לעצמן את החיים לפי אזורים

באו ליבאו באורי־חן כל יום ובשבת.
אנשי המכירות של אזורים מוכנים לכם במשרד המכירות באתר:
בימים א'-ה' בשעות 10.00-20.00
ביום ו' 10.00-13.00
ביום שבת 11.00-19.00
טלפונים באתר אורי חן: 03-425370/1, 425478, 424915

אורי חן
הצפון החדש של תל-אביב

משרד המכירות הראשי ברח' דרויאנוב 5, תל-אביב
פתוח בימים: א'-ה' 08.00-17.00 וביום ו' 09.00-12.00
טלפון: 03-5120389, 5120120

אזורים
חברת הבניה של קבוצת כלל

סוף שבוע עם הארץ

עמ' ב' 1:
לצאת ב"זבנג" או לגווע — יואל מרקוס
כיצד להתייחס לאיום הרוסי — זאב שיף
המונים וסדר: רשמי ביקור ביפן — א. שוייצר

ועדת מרידור: בירור יסודי — דן מרגלית
עמ' ב' 2
מקורות מדיניים: מדריך לקונסול בארה"ב — עקיבא אלדר
נידוי וטרור בבלאטה — אורי ניר
על ראש הגבעה — צבי בראל
עמ' ב' 3
אנטומיה של משא ומתן — רומן פריסטר
המעבר החסום להודו — מיכאל קרנון
תקליטים נשחקים בקומפט — אריה לביא

ג'פרי ארצ'ר: אבוי למנוצחים — שאול צדקא
עמ' ב' 4
צרות בכלליות ביוגוסלוויה — שפיגל
שולץ: השורד העקשן — ניוזוויק
הישראלים בעלי נסיון — שפיגל
עמ' ב' 5
חריקות — זאב יפת
כספת — נחמיה שטרסלר, יהודה שרוני, יונתן שרבן
עמ' ב' 6—7:
תרבות וספרות
עמ' ב' 8:
הטלוויזיה של השבוע — הדה בושס

מזג האוויר

הטמפרטורות:
● ירושלים: 18—29.
● תל־אביב: 22—29.
● חיפה: 22—31.
● באר־שבע: 20—32. הגולן 19—33, צפת 20—29, טבריה 24—36, עפולה 22—32, נתב"ג 20—30, יריחו 21—39, אילת 25—40.

אתה צריך מזגן?
אל תתרוצץ קרא ליועץ!
ת"א 03-9630303 • חיפה 04-671416 • י־ם 02-718910 • ב"ש 057-72317 • אילת 059-72933
אלקטרה

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.6156	−0.0003
נוסעים	1.9203	−0.0004
שחור	1.6700	—

שער הסל

יציג	1.6772	−0.0006

בגליון זה 34 עמודים בצירוף 64 עמודי מוסף העיתון מופיע ב־3 חלקים

[illegible] الأصل

ראיתי שמעתי

רוחות חדשות מנשבות בין אתונה לירושלים

האישור הרשמי על כוונתו של שר החוץ היווני, קרלוס פאפוליאס, לבקר בישראל בס־תיו הקרוב, עורר גלי מחאה בקרב שגרירי ארצות ערב באתונה. אתמול דווח לירושלים על מבול פניות של שגרירים אלה למשרד החוץ היווני. גם עיתונים אחדים ביוון מתחו ביקורת על צעדו של שר החוץ, המתפרש ביוון כמפנה משמ־עותי ביחסה של אתונה לירוש־לים. בירושלים אכן מקווים כי בעקבות הביקור יגבור הסי־כוי שיוון תעלה את דרג נצי־גותה בישראל לדרג של שג־רירות.

א. לם

מוריס דרייפר חלה וחוזר לארה"ב

הקונסול הכללי של ארצות־הברית בירושלים, מוריס ד־רייפר, נפל למשכב והוא מקבל עתה טיפול בארצו. מקור יודע דבר אמר כי מצבו לא יאפשר לו לשוב למקום כהונתו החדש־ יחסית, שכן דרייפר הוליך רק לפני פחות משנתיים את האגם קלבאריום, שמונה לשגריר מיוחד לנושא תהליך השלום. האמריקאים מייחסים חשיבות רבה למשרת הקונסול הכללי בירושלים אשר נהנה ממעמד עצמאי ומדרגת שגריר.

מוריס דרייפר

מוריס דרייפר היה, בין השאר, תת שר החוץ האמ־ריקאי, ואחד החותמים על הסכם בין ישראל ללבנון ב־1984. בקונסוליה האמריקאית בירושלים מילאו הפקידים פי־הם מים כשנתבקשו להגיב על ידיעה זו.

א. לם

נשיא חדש ללשכת המסחר בריטניה־ישראל

בארוחה חגיגית, שנערכה לאחרונה בלונדון לרגל היבחרו של קנט מרקס לנשיאה החדש של לשכת המסחר בריטניה־ישראל, השתתפו מהמיומי ב־עולם העסקים הבריטי וה־ישראלי. קנט מרקס, שנבחר כנשיאה החדש של הלשכה הבריטית־ישראלית, הוא מראשי רשת השיווק הבריטית הגדולה "דבנהמס", והוא מחליף בתפ־קידו את איש רשת מרקס אנד ספנסר, מרקוס מנדרה.

המשלחת הישראלית, ב־ראשות מנכ"ל המשביר לצרכן, שמואל איל, שהשתתפה בארו־חה החגיגית, ניצלה את הה־זדמנות וניהלה בבירת ברי־טניה שיחות עסקיות על הר־חבת קשרי הסחר בין שתי המדינות. הם דנו, בין היתר, באפשרות שיתוף הון בריטי בהקמת "רכבת פרוורים" ישר־אלית, על רכישת נפט בריטי על־ידי ישראל מבארות הנפט שבים הצפוני ועל שיתוף יזמים בריטיים בהקמת נמל התעופה החדש באילת.

אברים צהר

שיבה טובה

משרד הקליטה עומד לצאת בקרוב במבצע הסברה שתכ־ליתו הידוק הקשר עם היורדים בחו"ל ועידוד חזרתם הביתה. לקראת ראש השנה ישלחו הקונסוליות והנציגויות הישר־אליות בחו"ל כרטיסי ברכה שהכין משרד הקליטה ליורדים, בנוסח "כי באה העת לחזור הביתה — שיבה טובה". יוסי קוצ'יק, הממונה על הטיפול ביורדים אמר שמשרד הקליטה יעמוד בקשר עם קרובי משפ־חותיהם של היורדים ויעמיד לרשות כל פונה כרטיסי ברכה כאלה, כדי שישמשו לחיזוק הקשר עם הקרובים בחו"ל ויע־בירו את מסר השיבה הביתה.

ג.אדם

שרון אורח כבוד במעלות־תרשיחא

המועצה המקומית מעלות־תרשיחא החליטה להעניק אזר־חות כבוד לשר התעשיה והמ־סחר, אריאל שרון. הנימוק להענקת אזרחות הכבוד הוא פועלו של השר למען קידומה ופיתוחה של התעשיה בישוב. על ההחלטה נמסר כבר ללשכת השר ובימים הקרובים ייקבע המועד המדוייק שבו יתקיים הטקס.

באחרונה אישר משרד התע־שיה והמסחר את הקמתם של מבני תעשיה רבים ומרכז מסחרי חדש בעיירה.

עת"ם

אידה נודל לא רוצה נובל, רוצה אשרה

משלחת נשים מסקנדינאוויה הורשתה לבקר את אידה נודל בעיר גלותה באנדארי (מול־דאביה). במשלחת השתתפו שרלוטה בראשלינג, חברת הפרלמנט השוודי, רגהלי ב־ראטלי, אלמנת מי שהיה ראש ממשלת נורווגיה ונציגת הק־הילה היהודית בשוודיה. היתה זו פעם שנייה בה התירו של־טונות בריה"מ־המועצות לאורחים מחו"ל לבקר את אידה נודל בעיר גלותה. לפני חצי שנה קיבלה רשות דומה השחקנית ג'יין פונדה.

חברות המשלחת מסרו ל־אידה נודל ד"ש חמה מליב אולמן המגלמת את דמותה בסרט על מאבקה להגירה. של־טונות בריה"מ־המועצות דחו בק־שת של ליב אולמן לקבל אשרת ביקור בבריה"מ־המועצות, כדי לפגוש את אידה נודל.

כשנודע לאידה נודל כי מועמדותה לפרס נובל לשלום הוצגה על־ידי חברות פרלמנט בסקנדינאוויה, הגיבה כי היא מעדיפה לקבל אשרת הגירה לישראל.

אליהו זהבי
קופנהגן

בעריכת עירית רוזנבלום

פעם ראשונה: ריצ'ארד סטוקס, בן 17, הוא הכושי הראשון שהתקבל ליחידת עילית של הצבא הבריטי. הדבר נעשה בלחצו של יורש העצר הנסיך צ'ארלס, שהתלונן על כך שכושים אינם מגוייסים ליחידה. (תצלום א־פי)

שמיר באיגרת למובארק: בוא נקיים פגישה משולשת בהשתתפות חוסיין

רעיון הוועידה הבינ"ל לא בא בחשבון ● יש לקיים מו"מ ישיר בין ישראל למשלחת ירדנית־פלשתינית בהשתתפות ארה"ב ומצרים שתספק לירדן את הלגיטימציה הבינ"ל שהיא מבקשת

מאת סופרו המדיני של "הארץ"

באיגרת לנשיא מצרים חוסני מובארק קורא ראש הממשלה יצחק שמיר לפגישה משולשת של נציגי ישראל עם מלך ירדן ונשיא מצרים כדי לנהל מו"מ ישיר לשלום. האיגרת, שהועברה באמצעות שגריר ישראל בקאהיר משה ששון, היתה תשובה לאיגרת, ששיגר מובארק לקאהיר באמצעות שר החוץ מגיד.

שמיר כותב "שמצרים יכולה למלא תפקיד חשוב ביותר על ידי כך שתשפיע על ממשלת ירדן לבוא לשולחן המו"מ. בתמיכת ישראל וב־מידת הצורך גם בתמיכת ארה"ב, מצרים יכולה לספק לירדן את הלי־גיטימציה הבינ"ל שאותה היא מבקשת. לעומת זאת, בריה"מ ואש"ף לא יספקו למו"מ שום תמיכה או לגיטימציה ויקרה ההיפך הגמור, שכן מטרות בריה"מ ואש"ף אינן עולות בקנה אחד עם האינטר־סים של השלום והיציבות באיזור".

שמיר מוסיף, כי לאור העובדות הנ"ל, אין רעיון הוועידה הבינ"ל בא בחשבון ועלינו לעשות כל מאמץ לפתוח לאלתר במו"מ ישיר בין ישראל למשלחת ירדנית־פלשתינית בהשתתפות מצרים וארה"ב.

מאמץ מחודש להמשיך

ראש הממשלה עמד באיגרתו גם על הצורך להדק את היחסים הבילטרליים בין ישראל למצרים וסיכם "אנו מתקרבים ליום השנה העשירי לביקור של הנשיא סאדאת בירושלים. מאורע זה קבע את גורלה של מצרים כחלוץ אמיץ בתהליך עשיית השלום. מצרים שומרת על מעמדה כמדינה מרכזית באיזור בשל התפקיד ההסטורי שמילאה. אני קורא לך לשמור ולפתח את הדרך שבה הלכנו לפני עשר שנים, על־ידי העמקת היחסים הבילטרליים ועל ידי כך שנעשה יחד דיו מאמץ מחודש להמשיך בתהליך השלום ולהשיג שלום כולל שלו שואפים כל כך כולנו. אני משוכנע כי היום כבעבר, כאשר אתה, המלך חוסיין ואנחנו נשב יחדיו ליד שולחן הדיונים נמצא פתרונות ונשיג הסכם. מה שאנו מסוגלים לעשות יחדיו במאמץ כן לשלום אינו יכול להיעשות עבורנו", מסכם שמיר.

פרשנות / זאב שיף

צפוי ויכוח על המלצת ועדת הח"כים שצה"ל ישקול תפיסת בטחון הגנתית

השגו של הדו"ח בכך שהגדיר את נקודות החולשה במערכת הבטחונית ואת האיומים הנשקפים לישראל אך כאן בולטת העובדה שאין התמודדות עם האיום הנובע מהעימות עם הפלשתינאים כולל האוכלוסיה הערבית שבשטחים ובישראל ● הוועדה חמקה גם מדיון רציני בלביא

הדו"ח שהכינה ועדת המשנה של ועדת החוץ והביטחון על תפישת הביטחון של ישראל, הוא הישג חשוב של הכנסת ונסיון ראשון של מערכת הפיקוח הפרלמנטרית להתמודד עם נושא ביטחוני מורכב ביותר. עם זאת נראה כי בדו"ח קיי־מים פערים מהותיים והוא יעורר ודאי ויכוח בין המומחים בעיקר בנ־טייתו שצה"ל ישקול בעתיד תפישת ביטחון הגנתית.

מעיון ראשוני בדו"ח בולטת העובדה, שהוועדה מטילה אחריות רבה על צה"ל על כך שבשנים האחרונות נעדרה בו חשיבה כוללת על תפישת הביטחון ושדה הקרב. הממשלה מאשימה הוועדה בכך שלא הוכן תכנון לטווח ארוך וכי צה"ל פועל למעשה ללא תכנית רב שנתית וחסרה לו תמונת מצב על המשאבים שיעמדו לרשותו בעתיד.

השגיו של הדו"ח בכך שהגדיר את נקודות החולשה של המערכת הבטחונית ואת האיומים הנשקפים לישראל. אך דווקא כאן בולטת העובדה שהוועדה כמעט שלא התמודדה עם האיום הנובע מהמשך העימות עם הפלשתינאים כולל האוכלוסיה הערבית שבשטחים ובישראל. ניכר גם כי הוועדה ניסתה להתחמק מהתמודדות רצינית עם בעיית מטוס הלביא, שהיא שאלת מפתח באשר למשאבים, ורק הערות של כמה מחברי הוועדה מתייחסות לכך באופן כללי.

המרוץ בולט

מהדו"ח עולה מכך, שהוועדה אינה נותנת כלל דעתה למשמעויות הכספיות של הקמת צבא הדימוס בהרבה מערכות חדישות של נשק. מתוזה מדיק, מרבים על הצורך בצבא חדיש מבלי לשים לב שזהו צבא יקר, ואומרים כי אין להגדיל בשנים הבאות את תקציב הביטחון. בנוסף לכך יעודד הדו"ח מחלוקת בין מומחים בכך שהוא נוטה לתפישה הגנתית מבלי להביא בחשבון את — המשמעויות האסטרטגיות לכך, שהתפישה זו יוקרה לא פחות, אם לא יותר, מתפישה התקפית ומהתפישה הקיימת כיום בצה"ל. כדי הפלוגתא יתחו גם על הקף הצעה שכוח הנשק המונחה המדויק יבוא כתחליף במקום תוספת לסד"כ צה"ל שהוועדה ממליצה למעשה לקצץ בו.

בכך הנסיון להתמודד עם שאלות מקצועיות משאיר הדו"ח נקודות פתוחות כמו השאלה מה יקרה עם הפיקודים המרחביים של צה"ל אם אכן תתקבל המלצת הוועדה להקים זרוע יבשה.

שיחת היום / גדעון אלון

עם: משה בן־אהרון, צופה־אש ביערות קק"ל
על: מכת השריפות ביערות

כל האזור הפך תוך יום מיער ירוק לשטח חום

מה התפקיד שלך בדיוק?

אני יושב על מגדל אש שהוקם במקום גבוה בתוך מושב גבעת יערים בפרוזדור ירושלים ומשקיף על כל שטח היערות שמסביב.

כמה שעות ביום אתה יושב על המגדל?

משעת בוקר מוקדמת ועד רדת החשיכה, בערך 13—12 שעות בכל יום.

היום היו שריפות באזור פרוזדור ירושלים?

היום היה שקט, אבל אתמול היו שלוש שריפות גדולות, שכולן פרצו באותה שעה בערך.

מה אתה עושה כשאתה מבחין בשריפה?

קודם כל אני מודיע בקשר את אנשי קק"ל שעובדים בתוך היערות שבסביבה בעבודות תחזוקה, כדי שיגשו למקום ויבדקו מהו מקור העשן. יש לי כבר נסיון ואני יודע בדרך כלל להב־חין אם זו שריפה חקלאית, כלומר שמישהו הדליק אש במתכוון או שריפה ביער. אתמול כשראיתי את האש שפרצה ליד מעלה החמישה מיד היה לי חשש שזו שריפה גדולה, לכן הזעקתי את מכבי האש.

יש לך קשר ישיר עם תחנת הכבאים?

כן, יש לי קשר עם התחנה בבית שמש. בדרך כלל כשאני מזעיק אותם הם מגיעים תוך חצי שעה. לפעמים הם שולחים כבאית ממבשרת ציון ואז היא מגיעה עוד יותר מהר.

לכבוי השריפות אתמול הז־עקו גם מטוסים. מי מפעיל אותם?

כשאני רואה שמדובר בשריפות גדולות והמדורות כפי שהיו אתמול, אני יודע שמכבאיות כבוי לבדן לא יצליחו להתגבר עליהן, אז אני מציע לממונה עלי להזעיק גם מטוסים. אתמול למשל מיד אחרי שפרצה השרי־פה ליד מעלה החמישה הבחנתי בשריפה נוספת שפרצה באזור הר הרוח כ־4 ק"מ משם, אז החלטנו שמוכרחים להזמין גם מטוסים. הוזעקו חמישה מטוסים.

האם בכל שנה יש שריפות חמורות כמו השנה?

לא, השנה זה משהו מיוחד. גם לפני 4 שנים היו הרבה שריפות.

מדוע השנה יש שריפות רבות כל־כך?

קודם כל בגלל העשביה הגבוהה ושנית בגלל החום הרב. כשהטמפרטורות גבוהות, באופן אוטומטי אנחנו נכנסים לכוננות עליונה.

אומרים ששריפות אינן מתר־חשות אלא נגרמות. ע"י מי הן נגרמות?

יש שריפות זדוניות ויש כאלה שנובעות מרשלנות. אתן לך דוגמא ביער בן שמן אנשים עושים פיקניק, ולפעמים הם שוכחים לכבות את האש או את הגחלים הלוחשות של המנגל וזה עלול לגרום לשריפה. אותו דבר לגבי חקלאים ששורפים קוצים בשטח שלהם שקרוב ליער ואם הם לא נזהרים, האש עלולה להגיע לתוך היער.

גם בשעות הלילה מזעיקים אותך?

בוודאי. לפעמים אנשי מכבי אש מתקשרים אלי הביתה כשיש שריפה ואז אני עולה למגדל ומארגן משם את פעולת הכבוי. יש לי נסיון וכשאני רואה שרי־פה, אני יכול מיד לקבוע כמה כבאים צריכים להזעיק.

מה חש שומר יערות ותיק כמוך, הרואה לנגד עיניו שריפה המכלה עמל של שנים?

זה כואב לי מאוד. אילו היית בא לכאן היית רואה איך כל אזור מעלה החמישה הפך תוך יום אחד מיער ירוק לשטח חום. זה נראה כמו פצע. הרבה שנים יחלפו עד שיצליחו להפריח מחדש את השטחים שעלו באש במשך כמה שעות.

סיפוק מצמצום ממדי הנשירה: רק 66% לא עלו לישראל

ביולי הגיעו ארצה 249 עולים מבריה"מ — השיעור הגבוה ביותר של עולים שהגיעו מבריה"מ בחודש אחד זה כמה שנים

מאת גדעון אלון
סופר "הארץ"

בחודש יולי הגיעו ארצה 249 עו־לים מבריה"מ. זהו השיעור הגבוה ביותר של עולים שהגיעו מבריה"מ בחודש אחד, זה כמה שנים. בסך הכל יצאו החודש מבריה"מ 744 עו־לים, אולם כ־66 אחוז מהם נשרו בוינה.

גורמי עליה הביעו אמש סיפוק מהצמצום בממדי הנשירה, אולם ציינו, כי מוקדם עדיין להסיק אם יש בכך משום שינוי משמעותי.

מאז ראשית השנה יצאו מבריה"מ 3833 יהודים, אולם רק 1056 מהם עלו לישראל ואילו 2777 יהודים (המהווים כ־73 אחוז) נשרו בוינה.

שר הקליטה יעקב צור אמר אמש כי למרות הגידול ההדרגתי במספר העולים מבריה"מ שחל בחודשים האחרונים, הוא מודאג מהמדיניות הסובייטית שכן שלטונות ההגירה מעניקים היתרי יציאה בעיקר למסורבי עליה ותיקים וקיים חשש שאילו שביקשו היתרי יציאה באחר־ונה, יידחו.

זו הפעם הראשונה הגיעו החודש כ־20 מעולי בריה"מ דרך תחנת מעבר בבוקרשט שברומניה ולא דרך וינה, אולם הדבר לא נבע משינוי במדיניות הסובייטית, אלא מהענות לבקשתם של העולים.

ועידת יסוד לאיחוד חרות וליברלים — תוך חודש

מאת [illegible]
סופר "הארץ" לעניני מפלגות

ראשי תנועת החרות והמפלגה הליברלית הגיעו בימים האחרונים לסיכום כי ועידת היסוד של תנועת הליכוד תתקיים בסוף אוגוסט או תחילת ספטמבר בבנייני האומה בירושלים. בכינוס הוועידה יושג צעד ראשון באיחוד המלא של שתי המפלגות ובראשית מושב החורף של הכנסת יאוחדו הסיעות בכנסת והמוסדות השונים של התנועות.

בניגוד להסכם האיחוד בין הליברלים וחרות, בחירת מועמדי הליכוד לכנסת הבאה לא תעשה במרכז משותף.

וקי אני האמין

להחזיר לתודעה כבוד העבודה
ולבטל חברת משמור לי ואשמור לך
שהוא עם מוות

לא הרחק מאור שחר
זרעתי זרע אהבתי
ואני תפילה ליום
שיהלל עמל אנוש

אורי ליפשיץ, מבחר בהמוזיאון הפתוח גן התעשיה תפן

פגישה נוקבת, אך ידידותית נערכה עם נציגי אן־בי־סי

היועצים לתקשורת הישראליים וראשי הרשת ייפגשו שוב היום

מאת לילי גלילי
סופרת "הארץ"

"פגישה נוקבת, אך ידידותית". כך הגדירו אתמול נציגי רשת אן־בי־סי ויועץ ראש הממשלה, אבי פזנר, את הדיון בן השעתיים, שקיימו בעניין המשדר השנוי במח־לוקת, בעקבותיו הודלו שמיר, פרס ורבין להעניק ראיונות לרשת האמריקאית. כזכור, עסק המשדר ב־20 שנות כיבוש והשלכותיו.

את הרשת יצגו בפגישה אד פלנר, סגן נשיא החברה לחדשות באירופה והמזרח התיכון, שבא במיוחד מלונ־דון, וראש המשרד בארץ, לארי וידמן. מן הצד הישראלי באו היוע־צים לתקשורת אבי פזנר, אורי סביר ואיתן הבר, אליהם הצטרפו נציג דובר צה"ל, רענן גיסין, ודובר שגר־ירות ישראל בוואשינגטון, יוסי גל.

בניגוד לידיעות כאילו דורש שמיר התנצלות מן הרשת, טען אתמול פזנר, כי בפגישה לא באו הישראלים בתביעות כלשהן, ואמר רק, כי "הצגנו בפניהם ביקורת מאוד מפורטת על המשדר". שני הצדדים הסכימו לא למסור כל פרטים מן השיחה עד לאחר תום הבירור בפ־גישה נוספת היום.

במהלך השבוע הגן ראש המשרד בארץ על התוכנית כפי ששודרה, ואמר כי אין בכוונת הרשת להתנצל בפני ישראל. כל החלטה שתתקבל מצד אן־בי־סי טעונה את אישורו של נשיא הרשת בניו יורק, לארי גרוסמן.

בעוד 6 שבועות שוב יחולקו כספים יהודיים בניגוד להוראת בג"ץ

משרדי החינוך והדתות יעניקו 6.57 מליון שקלים לעמותות שעל דבר קיומן ופעולתן הצהירו המפלגות הדתיות ● מבקר המדינה דרש להחזיר חלק מהכספים שחולקו לעמותות אלה בשנה שעברה שלא כדין אולם עד היום לא ביצע משרד הדתות את ההוראה

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ"

בניגוד להוראות בג"ץ, היועץ המשפטי לממשלה ומבקר המדינה עומדים משרדי הדתות והחינוך לחלק בעוד שש שבועות 6.75 מליון שקל למוסדות ועמותות, המומלצות על ידי המפלגות הדתיות — מפד"ל, אגודת ישראל וש"ס.

על פי הקריטריונים, שקבע היועץ המשפטי לממשלה, אין רבות מהעמותות, שעל קיומן הצהירו בעבר המפלגות הדתיות, זכאיות לסכומי הכסף הגבוהים, שהעבירו אליהם עד היום משרדי הדתות והחינוך, ובעבר נקבע, כי קיבלו כספים אלה שלא כדין. המדובר בין השאר ב"אל המעיין" של ש"ס, ב"דגל ירושלים" של אגודת ישראל ובמוסדות נוספים. מבקר המדינה אף המליץ בדו"ח האחרון שלו, כי משרד הדתות יגבה בחזרה כספים שניתנו שלא כדין, אולם עד כה לא ביצע משרד הדתות את ההמלצה.

6.75 מליון השקלים, העומדים לחולקה, הינם מחצית מסכום הכו־לל, העומד על 13.5 מליון שקל, שקבעה הממשלה בתקציבה לחלו־קה למוסדות מומלצים ע"י המפלגות הדתיות, על בסיס ההסכם הקואליציוני. המחצית האחרת של הסכום תחולק לישיבות ומוסדות חינוך תורניים, לפי "מספר גול־גלת", בהתאם להוראות היועהמ"ש לממשלה.

הישיבות בארץ נערכות למאבק ציבורי נגד המפלגות הדתיות, במטרה למנוע את חלוקת 6.57 מליון השקלים לעמותות, שמאחו־רין עומדות למעשה המפלגות. במאמר יוצא דופן של "המחנה החרדי", בטאון חסידי בעלז, האשים בשבוע שעבר כותב המאמר את הסיעות באגודת ישראל, כי "שודדו את כספי הציבור החרדי". הוא קרא לציבור החרדי לקום כאיש אחד נגד תופעה זו ולא לשקוט עוד.

רופאי קופ"ח: אין התקדמות במו"מ אך נמשיך בו ביום א'

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ"

המו"מ בין הוועד וחטיבת רופאי בתי החולים של קופת חולים והנהלת קופת חולים הופסק אתמול ב־10 בלילה. לטענת הרופאים לא חלה התקדמות במו"מ והנהלת קופת חולים לא גילתה לטענתם גמישות. מהנהלת קופת חולים טוענים כי חלה התקדמות בדיונים וזאת לגבי שני סעיפים בלבד. פגישה נוספת בין הצדדים כבר נקבעה ליום ראשון ומזכירות הרופאים תתכנס היום בצהריים כדי לגבש עמדות באשר להמשך הפעילות. למרות שמתנהל מו"מ יימשכו עיצומי הרופאים בבתי החולים של קופת חולים. ביום ראשון יפעל במתכונת שבת בי"ח מאיר בכפר סבא, ביום שני בי"ח העמק בעפולה ולמחרת בי"ח קפלן ברחובות.

הרופאים תובעים שיפור בתנאי וסדרי העבודה.

עיצומי רופאים היו אתמול בבית החולים בילינסון בפתח תקווה במסגרת מאבק חטיבת רופאי בתי החולים בקופת חולים לשיפור תנאי וסדרי עבודתם. בבית החולים, שעבד אתמול במתכונת שבת, לא בוצעו ניתוחים ולא התקבלו חולים במרפאות החוץ. שאר עובדי בית החולים הגיעו לעבודתם.

בינתיים שב בית החולים השיקומי "בית לוינשטיין" ברעננה לקבל חולים וזאת לאחר סכסוך עבודה שנמשך במקום חודשיים וחצי. הסכסוך נבע מהצבת רופא שאינו בעל תואר בשיקום כמנהל בית החולים בניגוד לתקנות המועצה הרפואית. מצב זה גרם גם לכך שרופאים דחו התמחותם במוסד זה מחשש שזו לא תוכר להם. בעקבות הסכסוך החדש יומנה המנהל הנוכחי, פרופ' ראובן אלדר, כמנהל כללי ורופא בעל תואר שיקומי יומנה כראש החטיבה השיקומית בבית החולים.

בשל השביתה מאושפזים בבית לוינשטיין ברעננה 185 חולים וזאת לעומת 270 אותם יכול בית החולים לקלוט.

המשטרה העבירה תיק החקירה בפרשת הקרקעות נגד דקל ללא כל המלצה

העניין יוכרע על ידי הפרקליטות והיועץ המשפטי ● בהכרעת־הדין במשפט עיזב נמתחה ביקורת חריפה על התנהגות דקל במבצע ההתרמות וביקורת על התביעה שהבליעה חלקו בפרשה

מאת צבי הראל
סופר "הארץ"

המשטרה העבירה באחרונה לפר־קליטות את תיק החקירה נגד סגן שר החקלאות מיכאל דקל בפרשת הקרקעות ביהודה ושומרון ללא המלצה כלשהי אם להעמיד לדין או לסגור את התיק — כך מסר באחרונה גורם מוסמך לסופר "הארץ".

התיק הובא רק לפני שבועות אחדים למשרדי הפרקליטות וטרם החל בבדיקתו.

תיק החקירה עוסק בחלק מהאיר־ועים המתוארים בכתב האישום נגד סוחר הקרקעות שמואל עיזב ה־קשורים למאמצי הליכוד להתרים סוחרי קרקעות ערב הבחירות האחרונות לכנסת. עיזב הורשע באחרונה בעבירה של מתן שוחד לליכוד ונדון לשלושה חודשי מאסר בפועל, בשתי עבירות שוחד אחרות זכה מחמת הספק. האירועים בהם מוזכר דקל קשורים לשתי הפרשיות מהן זוכה עיזב מחמת הספק. מה־פרקליטות נמסר, כי בדעתה להגיש ערעור לבית המשפט העליון על זי־כוי של עיזב משתי עבירות השוחד.

ביקורת חריפה יותר

בהכרעת־הדין, במשפטו של עיזב, מתח השופט אליהו מצא ביקורת על ראש הממשלה יצחק שמיר וביקורת חריפה יותר על דקל שעירב עסקי מימשל ועסקי מפלגות. כמו כן נמתחה ביקורת על הפרקלי־טות שהבליעה את חלקו של מיכאל דקל בפרשה. כך כתב השופט: "בהתעלמות מיוזמתו ומעשייתו של סגן השר דקל היה משום היתממות [illegible]".

צעדה של המשטרה שלא להמ־ליץ אם להעמיד לדין את דקל או לסגור נגדו את התיק הוא בניגוד לנוהג המקובל אף שהמלצה כלשהי של המשטרה אינה מחייבת את הפרקליטות. במקרה של דקל יוכרע העניין על־ידי היועץ המשפטי לממשלה לאחר שהתביעה תסיים לבדוק את התיק.

חברת שופס הסכימה להכנע לחרם הערבי — וחזרה בה

מאת שאול צדקא
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). חברת שופס הודיעה בשעתו למשרדי החרם הערבי בדמשק כי היא מוכנה להפסיק את עסקיה בישראל, אך חזרה בה מהחלטתה לאחר שהדבר נודע ל"ליגה למניעת השמצה", אשר איימה, כי מוצריה יוחרמו בארצות־הברית.

הערכה זו הושמעה בפני "הארץ" על ידי מקורות מוסמכים בחוגים בלונדון. היא מתבססת על מכתב ששלח אשתקד מנהל החברה מר בלאקי לדמשק ובו כתב, כי יודיע בשנה הבאה להנהלת "יפאורה", המייצגת את שופס בארץ על הפסקת מכירת המשקאות ב־1989.

ליאו אלדי, מנהל השקעות כל החברה סירב אמש להתייחס לתוכנו של המכתב וטען, כי החברה אינה נוהגת לתת פומבי להתכתבותיה.

"זהו עניין פרטי שבינינו לבין משרד החרם", הוא אמר. הוא חזר והבטיח כי לחברתו אין כל כוונה להוציא מישראל את מוצרי שופס ד"קאדבורי".

בחוגי המסחר בבריטניה רווחת גם ההערכה כי שופס החליטה כבר לצאת מישראל, אך היא שוקלת את ביצוע ההחלטה עד הרגע האחרון כדי שלא לפגוע בעסקיה הישר־אלים בזמן שנותר.

ערך את העמוד: בועז שפירא

אל על

	מעלות מינימום	מעלות מקסי'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	14	19	גשם	12	18
אתונה	23	29	נאה	21	33
בוקרשט	18	26	נאה	18	26
בריסל	15	18	גשם	12	16
וינה	14	23	גשם	12	19
ז'נבה	15	20	גשם	14	21
לונדון	15	19	גשם	13	19
ליסבון	16	24	נאה	16	22
מדריד	18	26	נאה	20	33
ניו־יורק	20	27	נאה	18	31
פאריס	16	19	מע.חל'	14	25
פרנקפורט	12	19	גשם	14	19
ציריך	14	21	גשם	13	19
קהיר	26	36	בהיר	23	37
קופנהאגן	15	18	גשם	11	17
רומא	21	27	נאה	20	29
שטוקהולם	11	18	גשם	10	19

EL AL אל על

קצין בכיר במילואים מגלה שבתו היחידה נעלמה בהשאירה רק סימני־דרך מסתוריים ומבולבלים...

רב־מכר!!

"בתו"

יורם קניוק במיטבו

★ על מסע החיפושים הנואש ★ על מערכת היחסים הסבוכה... ★ על רגע חשבון הנפש... ★ על חיי השקר...

בקש עכשיו בחנויות ובספרית מעריב
תל־אביב: דרך פ"ת 72א'
חיפה: ביהודה 29. באר־שבע: קק"ל 90

ספרית מעריב

"ספרים מבית טוב" "ספרית מעריב"

פרקליט המדינה הציג 3 גירסאות סותרות של דמיאניוק על העסקתו במחנה שבויים גרמני

"נחקרתי בארה"ב בגסות, מה שהטריד אותי שאמרו לי שהייתי בטרבלינקה"

עו"ד שפטל ננזף על ידי בית המשפט על קטיעתו כמה פעמים את החקירה הנגדית, המותרת – לדברי השופטים – רק במקרים יוצאי דופן

השופט דב לוין מאזין לעדותו של ג'ון דמיאניוק אתמול בשעת החקירה הנגדית של התביעה. (תצלום: רחמים ישראלי)

מאת מרדכי ברקאי
כתב "הארץ"

סתירות נתגלו אתמול בגירסתו של הנאשם איוואן דמיאניוק בעת חקירתו הנגדית על ידי פרקליט המדינה, יונה בלטמן, והתובע, מיכאל שקד, הן בקשר להעסקתו במחנה השבויים בפולין והן בקשר לחייו בארה"ב וקשריו עם אמו באוקראינה.

פרקליט המדינה יונה בלטמן, הציג בפני הנאשם שלוש גירסאות שלו בעדויות בארה"ב בתאריכים שונים, בהם מסר פרטים על העסקתו במחנות השבויים הגרמניים לאחר נפילתו בשבי, לפי גירסתו, בחצי האי קרים.

בלטמן: בדצמבר 1979 נחקרת על ידי התובע ציפלינה בארה"ב. הוא שאל אותך מה עשית בשבי ואמרת כי בנית צריפים.

העד: כן. במחנה בפולין בניתי צריפים, קודם, ברוסיה, העסיקו אותי במסילות ברזל.

שאלה: שאלו אותך - אם בפולין עשית דברים נוספים?

העד: באנו לחולם. לא היה לנו איפה לישון. ישנו על הקרקע. אחר כך בינו צריף ואני גרתי בו.

התובע: זאת אמרת עוד ב־10 באפריל 1978. כעבור שנה וחצי נתבקשת להשיב על שאלות. הלכת לעורך הדין שלך ומילאת שאלון אצלו בדצמבר 1979 והודית על אותה תשובה.

העד אישר שאמנם כך היה והשופט שאל אותה שכתב אצל החוקר ציפלונה את שם המחנה שהוא כל כך חשוב בגירסה שלה.

העד השיב כי ציפלונה חקר אותו בנוכחות עורך אותו מן המשרד שלו.

בלטמן שאל את העד, אם לא הזכירה אותו העובדה שהוא לא פירט את כל העבודות שלו במחנה השבויים.

הטריד אותי שאמרו כי הייתי בטרבלינקה

העד: מה שהטריד אותי, שאמרו לי כי הייתי בטרבלינקה וסוביבור.

בלטמן: גם במשרד עורך הדין שלך לא הוספת שם עבודה נוספת אחרת על בניית הצריפים.

העד מאשר זאת.

בלטמן מזכיר לעד, כי ב־4 במרס 1981 הוא הופיע בפני השופט באטיסטי במשפט בו נדונה שאלת שלילת האזרחות האמריקאית שלו. התובע ציטט מן הדברים שאמר הנאשם בפני אותו שופט: מה עשית בחולם? תשובתו היתה: הפרדתי מהפודרה, סחבתי אבנים של מסילות ברזל. עוד נשאל, אם עשה עבודה נוספת שם. דמיאניוק השיב כי התחיל לבנות צריפים. כאן ציטט יונה בלטמן בהדגשה, מאותה עדות בה נשאל דמיאניוק אם עשה עבודה נוספת כלשהי מחוץ לזה, והוא השיב בשלילה.

הוא הוסיף, כי הכניסו אותו לקבוצה שתפקידה היה לנקות את המחנה.

העד אישר גם דברים אלה.

כאן שאל פרקליט המדינה: אתמול העדת כאן במשפט, שעבדת בחולם כפרך בכריית כבול, בתנאים איומים ונוראים. יותר על כן אמרת כי עסקת בעבודה זו 10 חודשים, במעט כל התקופה שהיית במחנה. וכאשר נשאלת אצל השופט באטיסטי מה עשית עוד, אתה מציין רק עבודות נקיון, איך אתה מסביר זאת?

אב בית הדין השופט דב לוין: לא אמרת לשופט באטיסטי שעבדת בכריית כבול. למה? העד השיב כי הוא כן הזכיר זאת, אבל לא באותה הזדמנות, אלא בתצהירים ובעדויות במקומות אחרים.

העד פנה בבקשה לתובע ולשופטים כי יביאו בחשבון שאדם תחת לחץ רב כמוהו לא יכול תמיד לומר את כל מה שעבר עליו.

אולם הפרקליט בלטמן אינו מרפה מן העד ושואל אותו: האם נכון שידוע לך על קיומם של מכרות כבול ועבודה בהם, משום שעל יד טרווניקי יש מכרה כזה?

תשובה: לא.

שאלה: אין שם מכרה?

תשובה: אני לא ראיתי.

בלטמן שאל את העד אם נכון הדבר שהפעם הראשונה שהוא בכלל הכיר עבודה בכבול היתה כאשר הובא לארץ ונחקר כאן.

העד חזר וטען כי העיד כבר קודם על כך בארה"ב, אבל אינו זוכר בפני איזה שופט. "אבל אני כן אמרתי", הוא טען.

נדחו כל התנגדויות שפטל

חילופי דברים היו בין השופטים במשפטו של איוואן דמיאניוק לבין הסנגור, עו"ד יורם שפטל, בגלל התנגדויותיו התכופות של הסנגור, שקטעו באמצע את חקירתו הנגדית של הנאשם, בעת שנחקר על ידי פרקליט המדינה והתובע.

אב בית הדין, השופט דב לוין, העיר לשפטל מספר פעמים, כי לא מקובל להפסיק חקירה נגדית, אלא במקרים יוצאי דופן. אולם מר שפטל חזר וקם מספר פעמים תוך כדי החקירה הנגדית להביע את התנגדותו לשאלה זו או אחרת.

בעת שהנאשם נחקר על ידי עו"ד שקד על רישום מקום הולדתו של דמיאניוק ב"מסמך טרווניקי", העירה השופטת דליה דורנר לעו"ד שפטל, שקם להתנגד לשאלה, כי אין כל הצדקה להתנגדותו. שאלת התובע לגיטימית ומוצדקת בהחלט, אמרה והבהירה לשפטל, כי הוא מנתק את החקירה הנגדית בשלב מכריע ביותר.

לאחר דין ודברים דחה אב בית הדין, השופט דב לוין, את ההתנגדות והורה לסנגור לשבת. כאשר קם עו"ד שפטל להביע התנגדות נוספת, אמר לו השופט דב לוין: "בדרך כלל כאשר סנגור מפסיק חקירה נגדית כדי לסייע לנאשם למתן תשובותיו, הוא נחשב לעורך דין שאינו נוהג לפי כללי האתיקה. אי אפשר לומר כי מר שפטל עורך דין לא אתי ולכן הוא כנראה איננו יודע את החוק".

כל ההתנגדויות של עו"ד שפטל במהלך החקירה הנגדית ביום חמישי נדחו, רובן על הסף.

במשך החקירה הנגדית שאל התובע, מיכאל שקד, את דמיאניוק, בקשר לתצהיר שלו בארה"ב ב־משפט ביטול האזרחות האמריקאית שלו. באותו תצהיר הוא טען בין היתר, כי אם יגורש מארה"ב, הוא חושש שהק.ג.ב. הסובייטי יהרוג אותו, מאחר והוא נחשב בבריה"מ כבוגד. הנאשם אישר שהוא אמנם אמר זאת.

שקד: אתה טוען כי הכל הוא עלילה נגדך. הסובייטים הם שטפלו עליך את כל ההאשמות הקשות האלה. איך כתבת אז, לבת־אחותך בבריה"מ שתיגש לשלטונות ותוציא לך תעודת לידה? האם חשבת שאלה שהטפילו עליך יוציאו לך תעודה כזאת?

העד אמר כי בארה"ב לא היו לו חששות מהשלטון הסובייטי מפני שהוא לא אמר דבר נגד הסובייטים בארה"ב. "אני התחלתי לחשוש כאשר הוגשה התביעה נגדי ב־1977. וחששתי שיפגעו בי אם יגרשו אותי מארה"ב".

כאשר לפנייתו לבת אחותו בעניין תעודת הלידה הוא סיפר שאמנם פנה אליה והיא עשתה כבקשתו, אבל אמרה לו שתעודת לידה לא נשלחת לחו"ל.

אשר לפניה שלו בכלל למדי אותו בבריה"מ הוא אמר: "כן כך עשיתי. אסוני הוא בכך שאני לא יכול לחשוב כמו שצריך. אולם בארה"ב אני לא פוחדתי אז".

לאחר מכן הסתבר מדברי ה תשובה של העד כי הוא החל לחשוש לחייו בארה"ב כאשר נודע לו על מקרה דומה לשלו. "היה כאן אדם כמוני, סובסוקוב שמו, הוא זכה במשפט, אך שמו פגנה והרגו אותו".

הנאשם הוסיף כי הדבר הזה קרה לסובסוקוב ולעוד מישהו. "כאשר הייתי במיזורי (שם היה עצור לפני הסגרתו) הזהירו את משפחתי כי יש חשש לחיי. עד אז לא פוחדתי בארה"ב".

אב בית הדין, השופט דב לוין, וגם השופט צבי טל ביקשו לדעת מתי נהרג אותו סובסוקוב ובאיזה מקום, תוך ציון שהדבר הזה לא עלה עד כה במשפט.

העד טען כי סובסוקוב והאיש השני נהרגו בארה"ב, אבל הוא לא זוכר איפה ומתי.

הנאשם נשאל לאחר מכן על תצלום שלו משנת 1941 במדי הצבא האדום, עם עוד שני חיילים. התובע אמר כי הראו לנאשם את התצלום הזה עוד בארה"ב והוא אישר אותו בזמנו.

הנאשם אמר: כן, זה הוא יחד עם שני חבריו החיילים, האחד איוון והאחר פטרוב. הוא אמר כי הוא בטוח לגבי פטרוב, אבל אינו בטוח כל כך לגבי תמונתו של איוון, אם כי הוא סבור שזה הוא.

אחר כך עלה מן השאלות שאיוון נהרג וגם את פטרוב לא ראה הנאשם יותר מאז שנפצע במלחמה.

חקירה בעניין "תעודת טרווניקי"

בשלב זה עובר התובע שקד לשאלות על המיסמך המרכזי במשפט, הוא "תעודת טרווניקי", תעודת השרות שהוצאה לאיוון דמיאניוק בעת ששירת במחנה זה, ששימש כמחנה אימונים לחיילות העזר הגרמניים במלחמת העולם השניה.

על המיסמך מופיע תצלום ופרטים אישיים שונים, ביניהם השם, שנת הלידה ותיאורו של נושא התעודה.

בתשובה לשאלות התובע כאשר הנאשם כי בתעודה מופיע השם דמיאניוק וכי גם שמו הוא כזה. השם הפרטי הוא איוון וגם שמו הוא איוון.

אולם, כאן הסתייג הנאשם, וטען כי מאז שקיבל אזרחות אמריקאית החליף שמו הפרטי לג'ון.

בעניין זה היה דין ודברים בין התובע לבין הנאשם תוך התערבות אב בית הדין ובסופו של דבר הודה הנאשם כי הוא, לגבי האמריקאים, מופיע כג'ון דמיאניוק, אולם בעת שהוא כותב באוקראינית, מדבר אוקראינית, ובשיחות עם אוקראינים, הוא עדיין מופיע בשם איוון.

התנצחות ארוכה היתה בין התובע לבין הנאשם בקשר לצבע העינים שלו.

התובע שקד הזכיר לו כי בתשובה לשאלת סוגרת לפני ימים הוא אמר כי צבע עיניו תכלת. והנה בתעודת טרווניקי מופיע צבע העינים בתיאור של אפור.

הנאשם נשאל אם הוא רואה בכך זיוף?

העד השיב שזה בוודאי זיוף והוסיף כי כל התעודה מזוייפת, הוא לא חתם עליה והוא לא היה בטרווניקי.

איך ראה הפקיד אפור

בעקבות זאת הגיש עו"ד שקד לנאשם העתק הבקשה שלו לאשרה לארה"ב ושאל אותו: "איך אתה מסביר את העובדה שהפקיד ה אמריקני שמילא את הבקשה שלך תיאר את צבע עיניך כאפור?"

העד השיב כי כנראה בעיניו של הפקיד כך נראה צבע העינים שלו.

אב בית הדין, השופט דב לוין העיר: חתמת על הבקשה, ידעת את הפרטים הכתובים בה. היית צריך לדעת את צבע העינים שנכתב בה.

העד השיב כי הוא אכן חתם, אך כנראה לא שם לב והוא איננו זוכר.

לאחר מכן החל ויכוח בין התובע לנאשם על צבע השיער שלו בעת שהתגייס לצבא הסובייטי ומאז ואילך.

בתשובה לשאלה הוא אמר כי כשהיה ילד צבע השיער שלו היה בלונדיני. הוא הודה כי אחר כך השיער נעשה יותר כהה.

העד התעקש כי בעת שהתגייס היה לו שיער בלונדיני ולא בלונדיני כהה.

התובע מציג בפניו את תעודת טרווניקי ושם נכתב כי צבע השיער של נושא התעודה הוא בלונדיני כהה.

יתר על כן הוא חזר הציג בפני הנאשם את הבקשה לקבלת אשרה לארה"ב ושם נאמר כי צבע שיערו של המבקש הוא חום.

על כך השיב הנאשם, כי ככל הנראה שיער אז כבר הצבע שלו היה יותר כהה.

התובע: לכן, אם בתעודת טרווניקי כתוב שצבע השיער היה בלונדיני כהה, זה היה צבע השיער של הנאשם באותה תקופה.

על כך אמר הנאשם כי בבקשה שלו לרשיון הנהיגה נכתב ששיערו בלונדיני וזה כבר היה אחרי המלחמה ב־1947.

תעודת השרות הגרמנית

השאלות הבאות התייחסו ל־חתימה של דמיאניוק על תעודת השרות הגרמנית מטרווניקי. התובע מראה לעד את התעודה המקורית ושואל אותו אם זו חתימתו.

הנאשם השיב בדברי תודה על כך שמראים לו כאן בישראל את התעודה הזאת בפעם הראשונה, מפני שבארה"ב לא הסכימו להראות לו אותה, אלא תצלום שלה בלבד.

הוא חזר ועיין בה ואמר כי זאת איננה החתימה שלו משתי סיבות, האחת שהוא לא ראה את התעודה ולא חתם עליה וכי החתימה כלל איננה דומה לחתימה שלו באותו זמן, לא לפי צורת האותיות ולא לפי דרך החתימה.

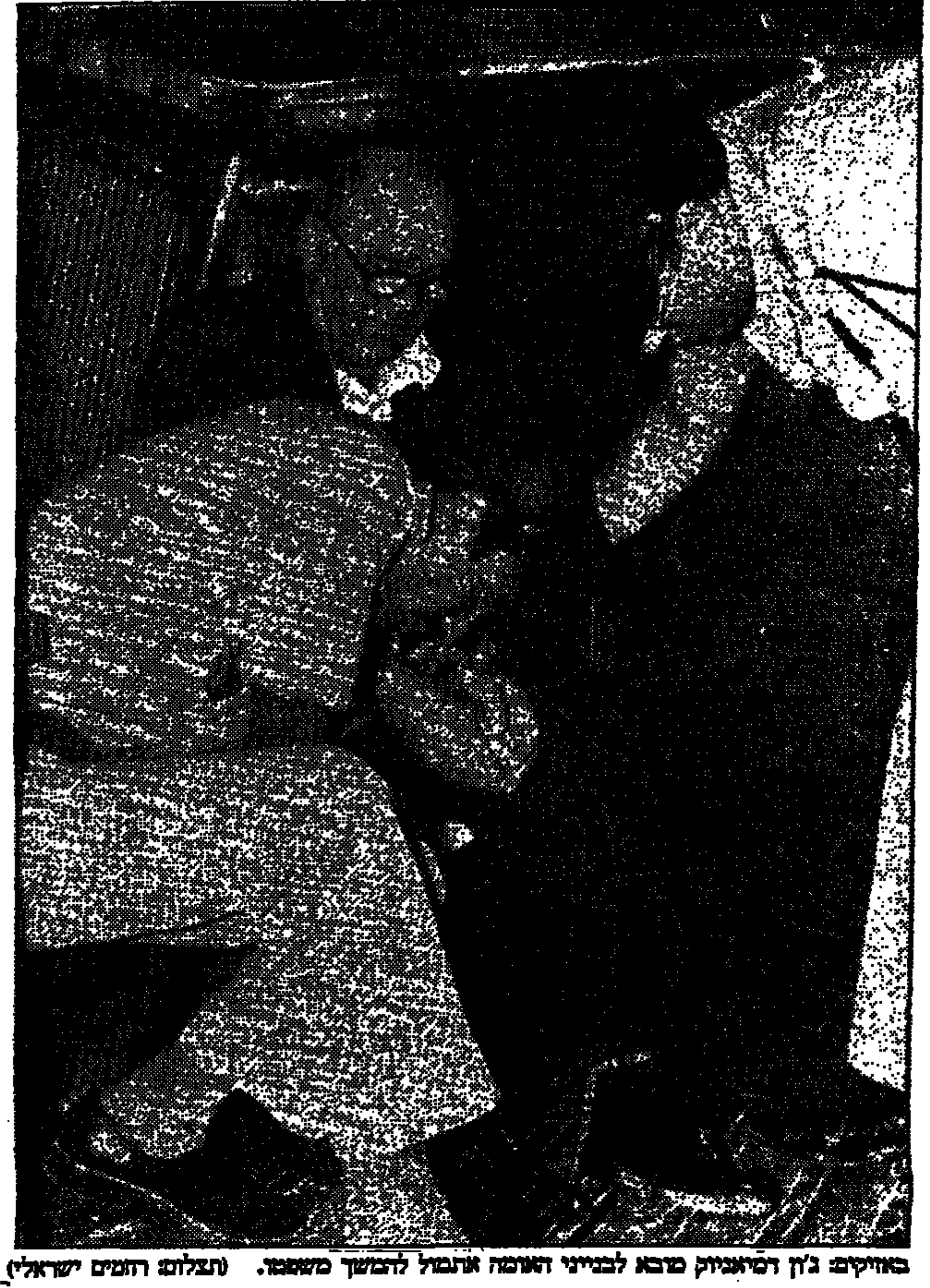

באזיקים: ג'ן דמיאניוק מובא לבנייני האומה אתמול להמשך משפטו. (תצלום: רחמים ישראלי)

פענחה את הקצור: עזה ארושטיין

פועלים בשבילי - זה חשבון עיקרי

"כי אני מקבלת ריבית זכות יומית כבר מהשקל הראשון ועד 5,000 שקל"

בחשבון ה"עו"ש סופר רווחי" שלי בבנק הפועלים אני נהנית מריבית יומית של 7% לשנה על כל יתרת זכות שיש לי בחשבון - החל מהשקל הראשון ועד לסכום של 5,000 ש"ח !

זה כדאי לי, כי אני יודעת שגם כשיש לי יתרות זכות קטנות בחשבון העו"ש וגם כשמצטברים סכומים גדולים - הכסף שלי עובד בשבילי.

וזה לא הכל.

אני נהנית גם ממשיכת יותר בסכומים גבוהים במיוחד, בלי לשלם ריבית חריגה. יש לי פטור מלא מעמלות ניהול על כל פעולות החסכון וההשקעה שלי, ואני גם זכאית לכרטיס "ישראכרט" מיוחד לתקופה של שנתיים ב-50% הנחה.

עבור כל היתרונות האלה אני משלמת עמלה חודשית של 1.75 ש"ח בלבד.

יש לי חשבון גם בבנק אחר... אבל פועלים עבורי זה החשבון העיקרי, כי רק בנק גדול כמו בנק הפועלים יכול לתת לי שרותי בנקאות מתקדמת ברמה שאני דורשת.

בוא גם אתה לנהל את החשבון העיקרי שלך בבנק הפועלים ותראה איך פועלים טוב יותר, בשבילך.

בוא ותראה איך פועלים טוב יותר

בנק הפועלים בע"מ

هكذا في الأصل

هكذا من الأصل

שערי המניות 30.7.87

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה						
אגודה ש	22200		4	+800	+3.7	+4
הספנות 0.1	1950		4043	−10	−0.5	−3181
הספנות א 0.5	1208	תב	2734	−68	−5.4	−6759
כללי לא בהסדר	17640	תב	198	−1960	−10	−505
בנק צנאור 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צנאור 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
פ.ב.ב. 0.5	8295		6883	−225	−2.6	−10415
בנק בינלאומי 05	7195		1071	−261	−3.5	−1106
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה						
איחוד רג 100.0	101850		182	−1000	−1	−542
איחוד ב 100.0	103700					+1
איחוד בב א	617200			−6000	−1	−2
אגוד 0.1	76000		125	−970	−1.3	−356
דיסקונט ב	129700		1	−2000	−1.5	−6
דיסקונט א	130900		212	−1000	−0.8	−311
דיסקונט שה ב	15000		15	−300	−2	−190
המזרחי ש	41700		684	−750	−1.8	−2128
המזרחי ב	41700		21	−600	−1.4	−47
הפועלים מבב	97000					
הפועלים ש	69601		1755			−1232
הפועלים ב	69150		196	−400	−0.6	−206
כללי א 1.0	176054		28	−2000	−1.1	−58
כללי שה 7	8410		35			−24
כלל 0.1	44050		1947	−500	−0.7	−2202
כלל שה 11	16600		158			−83
מימון ומוד 1.0	59050	שב				
מימון ומוד 5.0	29800		22			+15
בנקים למשכנתאות						
אדנים 0.1	25680	שב				
לאומימשכ' ש	8992		80	−8	−0.1	−133
לאומימשכ' ב	8999		50	−101	−1.1	−115
כרמל ש	5602		314			−74
כרמל שה 1	4016		49			−49
בנין ב' 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
פת מכב ש	2265		243	+25	+1.1	+772
משכן ב ש	3630		380			−358
עצמאות 0.1	20000		100	−280	−1.4	−188
טפחות מכב ש	23250	שב				
טפחות רג ש	22450		134	−700	−3	−241
טפחות שה 1	10020					
טפחות שה 2	5150		28	−64	−1.2	−28
יעבוד 1.0	3895		362			−43
יעבוד 5.0	2223		3156			−2297
טרוב 1.0	7520	תב	430	−480	−6	−411
מוסדות מימון						
שלמון אש	771		4172			−2636
הוקלאות מכב א	232152	לב				
הוקלאות מכב ג	185000	לב				
לאומי תעש' א ש	12000		153			−68
פתוח תעש' מבב	153500	לב				
פת תעש' בב ג	435000	לב				
פת תעש' בב גג	252000	לב				
פת תעש' בב גגג	260500	לב				
פת תעש' בב ד	257000	לב				
פת תעש' בב דד	69343	לב				
מרס קבלנים 5.0	975		1444			−3621
תיירות בב	204000	לב				
כלל ליסינג 0.1א	19300		57			−32
כלל ליסינג 0.5ב	17550		254	−4		−310
כלל ליסינג אגוח	17350		54	−220	−1.3	−74
ביטוח						
אתון	150		2355			−52
ארדם 0.1	1150		905	−50	−4.2	−1616
ארדם א 0.5	799		145			−143
בטוח משנה 0.1	466	תב	659	−52	−10	−868
בטוח משנה 0.5	216		2169			−2558
הדר 1.0	222		5812	−1	−0.5	−2266
הדר 5.0	183		19301	−7	−3.7	−26274
הדר אפ סד 2	225		5200	−12	−5.1	−6610
הפניקס 0.1	711		3864			−2824
הפניקס 0.5	724	תב	1960	+36	+5.2	+2810
המשנה־הראל 1.0	5300		42	−90	−1.7	−142
המשנה־הראל 5.0	4100		870	−110	−2.6	−1070
מנורה 1.0	2095		35	−5	−0.2	−504
מנורה 5.0	1450		200	−20	−1.4	−200
סהר ג 1.0	387		6734			−168
סקורוס 0.1	1100		1457	−20	−1.8	−1657
צור ש	276		7589			−6389
ציון התקות 1.0	7380		9	+79	+1.1	+9
ציון התקות 5.0	2008	תב	650	−200	−9.1	−768
הסנה ש	265		8945	−10	−3.6	+1224
מסחר						
אירופר באגא 1 ש	2867	תב	72	−318	−10	−372
אירופר באגא 5 ש	980		1512.9	−20	−2	−615.9
מאיר עזרא 1.0	910		2686			−510
מאיר עזרא אפ	680		572	−29	−4.1	−3572
אפ 4	295		17533	−9	−3	−32967
אגח 2	136.5		19230			−14375
קריסטל 1.0	820		2509			−4764
רפק 0.1	20450					
רפק 0.5	11648	בב		−615	−5	−16
כלל סחר	375		11495	−17	−4.3	−9955
שופרסל א 2.0	13056		263	−544	−4	−280
שופרסל ב 10.0	9470		328	−395	−4	−226
שירותים						
אמנוא	330		5310	−4	−1.2	−7102
הראל 1.0	1960	בב	100	−35	−1.8	−259
ספנות הפסקה 0.1	650	תב	2067	−46	−6.6	−2990
ספנות הפסקה 0.5	250		7119			−9124
קרור 0.1	1120		1314	−30	−2.6	−1015
קרור 1.0	280		21365			−34602
מוס' עזובה 0.1	1975		778	−50	−2.5	−610
מוס' עזובה 0.5	991		2509			−1189
קונקורדים 0.1	2280		195			−134
קונקורדים 0.5	1597		770	+50	+3.2	+120
מלונות ושירותי תיירות						
קופל 1.0	8350		62	−150	−1.8	−50
דלק ג ש	2383		1187	−106	−4.3	−220
גלי זהר 1.0	3792	לב				
גלי זהר 5.0	3499	לב				−10
מלונות דן 1.0	1648			+48	+3	+38
מלונות דן 5.0	1533		366	−50	−3.2	−566
ופי המלונות 1.0	6950		216	−150	−2.1	−371
כנס סר 1 ש	2898		201.6	+28	+1	+53.3
מלונות הירדן	2676			+5	+0.2	+112
מחשבים ושירותי מחשבים						
איכות מחשבים	960		847	−15	−1.5	−1895
דטה מיכון 1.0	9000		589			−560
תדל.ג. 1.0	4948		502			−655
יעגא 1.0	4360		178	−140	−3.1	−150
כלל מחשבים 1.0	8000		20	−50	−0.6	−15
מ.ל.ל. 1.0	13300		56	−200	−1.5	−56
מ.ל.ל. 5.0	4220	תב	702	−300	−6.6	−702
משוב מחשבים 1.0	395		620			
משוב אפ	330					
ניקוב מחשבים 1	1430		550	−70	−4.7	−1200
ניקוב מחש' 5	800		3851			−5252
ניקוב אפ סד 2	3650		415			−1157
תים מחשבים 1.0	740		3575	−9	−1.2	−2255
נדל"ן, בינוי ופיתוח						
אורן 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אורן 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
אזורים אפ	741		4800	+5	+0.7	+46
אזורים אגח	137		38185			−2285
אילון 1.0	348	תב	7363	+17	+5.1	+7620
אל־רוב 1.0	315		2543	+8	+2.6	+1810
אפריקה 0.1	45050		203	−650	−1.4	−419
אפריקה 1.0	37600		513			−689
אפריקה אפ	28600		90	−200	−0.7	−76
ארים	4360		428	−90	−2	−334
ארלדן 0.1	3195		893			−293
ארלדן 0.5	2460		2305			−1133
בן־יקר גת 1.0	6000		157			−31
ברנבויין 1.0	2900	תב	759	+149	+5.4	+1055
ברנבויין 5.0	2239		696			−696
דנקר 1.0	6120		43			−31
דוזקר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
דוזקר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
הדקר 0.1	156	תב	3476	−14	−8.2	−3578
הדקר 0.5	131.5		4420			−1944
המשלול 1.0	950		590	−2	−0.2	−360
המשלול 5.0	700	תב	400	−41	−5.5	−270
ה.ל.ב. 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
ה.ל.ב. 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
חברה לירושלים	288		14870			−13113
ירושלים אפ	141		28138			−55718
יבנים 0.1	4080		1476			−70
יבנים 0.5	3676		438	+36	+1	+39
ישפרו 0.1	3500		807			−223
ישראלום 1.0	1147		2401			−2832
ישרס 10.0	17877	בב	143	+177	+1	+4

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
כהן פיתוח 1.0	10410	שב				
לומיר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
לומיר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
מ.ת.מ. 1.0	337	לב				−936
מ.ת.מ. אפ 2	226	לב				+1100
מ.ת.מ. אגח	113	לב				
מגורי בניה 1.0	481	לב				−156
מישכאל 5.0	292	תב	22462	−17	−5.5	−29282
מישכאל אפ	150		5207			−11770
מנרב 5.0	1790		546	−10	−0.6	−719
מר־לין 1.0	680	תב	410	+35	+5.4	+4013
לינשטין 1.0	415		441			−59
לינשטין 5.0	207	תב	11000	+15	+7.8	+20391
ליפשיץ 1.0	415		9729	−15	−3.5	−17602
ליפשיץ 5.0	280	•	1165			−1165
נאות אביב 0.5	5049		174	−51	−1	−187
נכסי אגודים	306		8906			−9906
סהר החזקות 1.0	825	שב				
סהר החזקות 5.0	893	שב				
סופ 1.0	6372	בב	282	−200	−3	−262
סופ 5.0	6099	בב	275	−300	−4.7	−400
עמר הולע סר 1 ש	360	תב	2895	−22	−5.8	−1059
עזר 3.0	1730		339	−70	−3.9	−699
קיסריה 0.1	3500	תב	150	+175	+5.3	+126
קיסריה 0.5	1505		1024			+176
רוגבין 1.0	436	תב	3250	+36	+9	+2508
רוגבין 5.0	219		30850			−40847
רוגבין אפ'	1251		875			−395
רוגבין אג"ח	123		15000			−14000
רסקו מבכ	3520	בב	135	−150	−4.1	−450
רסקו רג	3110	תב	302	−190	−5.8	−749
אזורים 1.0	1015		4437	−48	−4.5	−1178
נכסים ובנין	2993		617	−157	−5	+17
הכשרת הישוב ש	59743		122			+89
כלל נדל ז	685		1915	−26	−8.9	−1218
חקלאות						
מטעי הדר 0.1	2860		362	−6	−0.2	−812
מטעי הדר 0.5	2695	שב				
מהדרין 0.1	6300		1052			−1078
מהדרין אפ'	3990		100	+140	+3.6	+100
נכסי הדרים 1.0	1710		1968			−718
פרי אור 0.5	2435		550	−40	−1.6	−650
שמיר 5.0	1475		925	+17	+1.2	+1157
שמיר אפ	757	תב	681	−140	−15.6	−1897
מזון וטבק						
אסאס	1390		161			−161
גולדפרוסט 1.0	2691	תב	780	−299	−10	−846
גולדפרוסט 5.0	1856		300	−84	−4.5	−600
דובק מב ש	5660		1811	−150	−2.6	−1879
דובק מב ב	5660		869	−140	−2.4	−869
תלכל 1.0	850		200			+100
תלכל 5.0	630		280			+200
פרי־זה 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
פרי־זה 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
טמפו בירה 1.0	34000		104	−1300	−3.7	−122
טמפו בירה 5.0	29000		57			
יכין 1.0	1225		810	−35	−2.8	−610
יכין א 5.0	650		2000	−20	−3	−2333
יכין אפ 2	580		410			
מן 1.0	682	בב	1396	+32	+5.3	+2104
מן 5.0	370	תב	2246	−30	−7.5	−2246
סנפרוסט 1.0	14160		174	−400	−2.8	−275
עסיס ב 0.5	397	בב	6816	−4	−1	−4679
אגבל שקל 1	3050		150	+100	+3.4	+351
שמן מבב א	2040	תב	2467	−169	−7.7	−1676
עלית	16469		104	−776	−4.5	−74
טכסטיל והלבשה						
ארגד סר 1 ש	550		5297	−6	−1.1	−1287
ארגד אפ	315		1779	+15	+5	+1708
ארגד אגח	108.5		1000	−2	−1.8	−1000
אופיס 1.0	827	תב	2871	−80	−8.8	−2571
אופנת בורך 1.0	502		2525	−11	−2.1	−1399
אופנת בורך 5.0	360		1460			
אופ א	385	שב				
ארגמן רג ש	14050		309	+150	+1.1	+295
דלתא־גליל 1.0	2120		547	−10	−0.5	−937
דלתא־גליל א 3.0	1800		435	−50	−2.7	−433
מטוויות מאוחד 1	1712		67	−88	−4.9	−209.5
מטוויות מאוחד 5	959	תב	188.9	−106	−10	−898.9
ויסלם 1.0	520	תב	2080	−25	−7.3	−2354
ויסלם 5.0	275		6	+10	+3.8	+1280
חדיבון 1.0	5920			−110	−1.8	−97
זיקית 1.0	2150		2559	−100	−4.4	−3535
זיקית 5.0	1620		2608	−30	−1.8	−1985
זיקית אפ	1010		1670	−60	−5.6	−2150
כתר	370		14136			−14136
כתר אפ	234		3560			−9810
לודזיה 0.1	3000		282	−50	−1.6	−252
לודזיה 0.4	2500		685	+20	+0.8	+685
ליבנת 1.0	271		13868	−2	−0.7	−9110
מש גליקר	660	לב				−2
מקס 0.1	5160	בב	500	−220	−4.1	−1035
מקס 0.5	2850		784	−150	−5	−914
עיט 1.0	456		3086	−24	−5	−1611
עיט 5.0	247		5000	−2	−0.8	−10156
עיט אפ	229		6330	−4	−1.7	−11670
עיט אגח	113.5		21000			−9500
עמק מרינה 1 ש'	524	תב	6400	+24	+8	+13514
עמק אפ	175		7654			
פולגת א 1	1563		3012	−32	−2	−2568
פולגת א 0.5	9400		182			−65
פרנוד	698		661	−14	−2	−2079
גיבור סברינה	11080		704	−560	−4.8	−1040
תעש רוגוזין 1.0	2550		261			
פולגת ב 4	929		560	−29	−3	+330
מתכת ומוצריה						
אוקסטון 5.0	2328	לב				−104
אורדן 0.1	8380		215			−235
אורדן 0.5	7590		55	−100	−1.3	−55
אלומית 1.0	6600		300	−168	−2.5	−450
אלומית 5.0	5450		62	−50	−0.9	−32
כבלים ש			—	הפסקת	מסחר	—
התכוף 1.0	6650		101	−350	−5	−188
התכוף 5.0	4274	תב	17	−230	−5.1	−277
התכוף אפ	4000		225	−154	−3.7	−225
דיקה 1.0	3650		12.8	−50	−1.4	−19
דיקה 5.0	1701		350	−9	−0.5	−218.2
קמנאות פז 1.0	4210		4362			−5233
קמנאות פז 5.0	3985		984			−1033
מתכת טרום 1.0	194		6327	+3	+1.6	+15678
כבלי ציון 1.0	2750		100	−20	−0.7	−157
כבלי ציון 5.0	1322		2065			−2838
כבלי ציון אפ	700		2500			+659
מודין 1.0	785	לב				−250
קרמני 1.0	316		4984	+10	+3.3	+3832
קרמני 5.0	187		5281	−3	−1.6	−6381
מתשוב 0.1	35000	תב	6	−2000	−5.4	−22
מתשוב 0.5	16300		7	−200	−1.2	−27
מקר מלדה 1.0	2760		784			−802
קינג 1.0	915		549	+30	+3.4	+82
קינג 5.0	572		300			−300
קליל 1.0	2370		352			−152
קליל 5.0	2030		271			−271
קליל אפ'	1128		1000	+118	+11.7	+1360
קליל אגח	116.5	שב				
שלוות 5.0	9890		196			−67
תעשיות לכיש 1.0	1070	תב	229	−70	−6.1	−319
תעשיות לכיש 5.0	680		337			−337
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה						
אלקו 0.1	8529		29	−1		−8
אלקו 0.25 ש	4499		424	−151	−3.3	−1169
אלקו 0.25 ב	4630		30			−30
אלקטרה 0.1	1841		957			+558
אלקטרה א 0.5	1455		3897			−2900
אפ 5	1171		2296			−2296
אגח 3	145.5		20700			−19650
אורית 1.0	24700		105	−600	−2.4	−135
כלל תעש אלק'	2240		1350			−1222
ספקטרוניקס 1.0	1390		2015			+156
ספקטרוניקס 5.0	1165		5950			−8942
פיכמגור 1.0	665		157	+10	+1.5	+72
פיכמגור 5.0	502		4690			−4690
ציקלון 1.0	2051		106	−52	−2.5	−108
ציקלון 5.0	1238		155	−47	−3.7	−155
קנטשטיין אורל 1.	6995			−50	−0.7	−37
קנטשטיין אורל 5.	4050		60	−60	−1.5	−61
ת.א.ת. 1.0	1330		157	−70	−5	−510
ת.א.ת. 5.0	726		5689	−1	−0.1	−3862
ת.א.ת. אפ 1	18100	שב				
תדאה	770		4600	+14	+1.9	+6668
אלביט 3.0	419036		1	−5304	−1.3	−1
אלרון 5.0	359092		2	−7328	−2	+2
מוצרי בניה						
א.מ. תעשיות 1.	191		15287			+3035
א.מ. אפ	689		4322	−10	−1.4	−7515
א.מ. אגח	131		15665	+2	+1.6	+32735
אקרשטיין 1.0	653		4780	−7	−1.1	−6824
אקרשטיין 5.0	416		4595			−2852
אקרשטיין אפ'	590		2570			
אקרשטיין אגח	133		22800			−1300
בר־מן 1.0	1325	תב	199	−75	−5.4	−1022
בר־מן 5.0	750		1693	−20	−2.6	−5605

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
פרומוטכטו 1.0	9400	תב		+649	+6.2	+10
פרומוטכטו 5.0	3971					
מ.ל.מ. 1.0	990	תב	764	−60	−5.7	−1055
מ.ל.מ. 5.0	701	תב	904	−49	−6.5	−904
מודל השק בנעש	543		1557			
מוסיקה ולמפ 1	21965	לב				
מוסיקה ולמפ 5	14949	שב				
כימיה, גומי ופלסטיק						
און 5.0	1585		1092			−1278
אליאנס ב	2320			+50	+2.2	+50
גל תעשיות 1.0	865		1258	−5	−0.6	−2466
גל תעשיות 5.0	687		3290	−3	−0.4	−5876
דקסטר 1.0	2385		42	−35	−1.5	−44
דשנים 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
דשנים 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
חיפה כמי' 10.0	879		7500			−850
ליפסקי 1.0	2768	שב				
מקסימה 1.0	8049	שב				
מקסימה 5.0	5880	שב				
נקה כימיקל 1.0	6800		123			−185
סנו 1.0	28700		45			−75
סנו 5.0	19700		121			−161
פריקלאס	480		4921	+8	+1.7	+3556
פריקלאס אפ'	198		17780			−13527
קום כימיקל 1.0	4918		16			−16
ת.ג.ל. 1.0	1950		6	−100	−4.9	−236
ת.ג.ל. 5.0	1651	תב	1	−183	−10	−102
תיא 5.0	4450		123			−203
פרוטארום 10.0	36300	בב	95	+3380	+10	+179
תור א 5.0	9898		21	+104	+1.1	+6
טבע ש	13650		520	−150	−1.1	+350
ים המלח	2697		3291	−83	−3	−3204
פטרוכימים 10.0	647		18530			+15848
עץ, נייר ודפוס						
כור	244		7587			−957
רפרון 1.0	9601	תב	51	+801	+9.1	+84
רפרון 5.0	5456	בב	57	+54	+1	+13
הבנ. 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
יאה 1.0	1536		1			−81
לבידי אשקלון 1	566		2283	+1	+0.2	+1482
מולט ב 0.5	51381		18	−519	−1	−18
סקמבריה 1.0	8099		160	−51	−1	−654
רים 0.1	420		1518	+18	+4.5	+3084
רים 0.4	260		5420			
תעל ב 0.2	15000		77			−45
מפעלי ניר 10.0	370135		15	−11447	−3	−2
תעשיות שונות						
אבירן 1.0	409		1565	−10	−2.4	−3142
אבירן 5.0	196		2500	−4	−2	−2880
תמישה יוד	3300		52	+60	+1.9	+32
הנפלק 1.0	1600	תב	162	−90	−5.3	−134
הנפלק 5.0	1165		2300	−20	−1.7	−2300

בלתה כלל
ניהול תיקי השקעות וניהול קרנות לנאמנות בע"מ

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
השקעות בתעשיה						
כור בכ ש	11942		1014	−257	−2.1	−1732.6
מרכזית ב 0.1	10739		28			−20
כלל תעש' 1.0	220		33217	−4	−1.8	+12468
חברות השקעה						
אגיק ש	7799		20			−200
אינקבה 0.1	74		29173			−6031
אלגר ש	1460		1625	−60	−4	−1869
אמישר בכ	1166		520	−5	−0.3	−420.9
אפיק 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אפיק 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בחלת 1.0	1060		415	−50	−2.8	−54
בחלת אפ	818	בב	294	+10	+1.2	+280
בחלת אגח	102.5			−0.5	−0.5	−25000
דנבאר 1.0	740		903			−838
דנבאר 5.0	564		872			−1232
חברה לישראל 1.0	4300		4740			−5119
חברה לישראל 5.0	4200		1853	+33	+0.8	+166
וולפסון 0.1	120000		8.2	−2000	−1.6	−8.2
וולפסון 1.0 ש	21105		43			−22
אמפא א 0.5	22250		68	+20	+0.1	+6
פועלים השק ש	878		3390	+18	+2.1	+9532
מזרחי השק ש	32000	בב	16	+200	+0.6	+15
מר השקעות 124	13281	תב	1	+1000	+8.2	+14
חירון 1.0	2200	תב	376	−200	−8.3	−476
חירון 5.0	1315		809			−809
ישום השקעות	244	תב	15614	+18	+8	+6276
יצוא ש	13000		109			−89
ירדן א 0.1	1650	תב	503	−114	−6.5	−761
כלל 50.0	1189		205	−1	−0.1	−205
לנדקו 0.1	1620	תב	513	−183	−10.3	−1359
לנדקו 0.1	738	קב		+35	+5	+2447
מנור 0.1	505		616	−15	−2.9	−2164
מנור א 0.5	416	תב	500	+24	+6.1	+321
מנור אפ	239					
אגח 1	117.5	שב				
עת השק ב 0.1	3400		119	−100	−2.9	−174
עת השק ב 0.5	1900	בב	26	−20	−1	−26
ממה א 0.1	7547	בב	60	−76	−1	−104
ממה 0.5	5550		356			−354
פריון ב 2.5	13732		866			−1139
קרדן 1.0	96		7255			−5556
קרדן 5.0	72		20229	−3	−4	−26644
קרדן אפ	54		44587	−1	−1.8	−49937
קרדן אגח	99.5		60925			+89075
אידיבי פתוח 2.0	9216		315	−384	−4	−291
אלרן ש	1000		3351	−39	−3.8	−1992
דיסקונט השק ש	2299		1412	−134	−5.5	−574
כלל 10.0	1155		3054	−45	−3.8	−2474
פז השק ש	3000		508			+582
נסחרות במט"ח						
בית ם	210		300	+10	+5	+300
חיפושי נפט						
דלק נפט 1	3851	בב	293	+60	+1.6	+186
דלק נפט 5	2470		1412			−834
דלק חיפ' אפ 2	1670		795	+89	+5.6	+598
פז חיפושי נפט	26980		244	−400	−1.5	−428
יואל 5.0	485		26871			−41030
מ.ג.נ. 1.0	5270		169	−10	−0.2	−169
מ.ג.נ. 5.0	2510		1371			−1914
פראקל ב 0.5	6000	תב	15	−365	−5.7	−78
נפטא ש	2290000		1			−4
רשימה מקבילה						
גני הדר	164		17802			−15185
גני הדר אפ 1	110		18600			−19132
ריפו	798		9600	−23	−2.8	−9980
תבל	380		3160			−4704
אגמונים 1.0	5985	בב	718	−665	−10	−1389
אלקל 5.0	160		4568			−7489
אלקל אפ	67		22250	−6	−8.2	−28750
גולן	660		4807			−4366
מגורי טכנולוגיה	127.5		15839			−2724
פז חן	480		1972			−1829

שערים מטבע בינבנקאיים

אתמול, צהריים, 30.7.1987 באירופה

מסירה מיידית (ספוט)

לי"ש שטרלינג	$ ארצות הברית	1.5990/1.60000
ל"ש ארה"ב	מרקים גרמניים	1.8560/1.8570
"	פלורינים הולנדיים	2.0918/2.0928
"	פרנקים שווייצריים	1.5360/1.5370
"	פרנקים בלגיים	38.84/38.50
"	פרנקים צרפתיים	6.1760/6.1800
"	לירטות איטלקיות	1346.00/1346.50
"	ינים יפאניים	150.30/150.40
לסד"ר	$ ארצות הברית	1.2473/1.2478

שער הזהב $ ארה"ב אונקיה לבורון פיקסינג 457.20

מסירה מאוחרת (פורוורד)

	ליש"ט/$	פר"ש/$	מר"ג/$
1 ח'	1.5961/1.5972	1.5318/1.5331	1.8514/1.8526
3 ח'	1.5902/1.5917	1.5237/1.5251	1.8417/1.8430
6 ח'	1.5817/1.5832	1.5105/1.5122	1.8268/1.8282

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

נבלמו הירידות

שבוע המסחר בבורסה הסתיים אתמול בהמשך מגמת ההיצעים שאפיינה את שבוע המסחר כולו. מדד המניות הכללי ללא בנקים ירד השבוע בבורסה הזרת תקרים ב־10.5 אחוזים. האולם אתמול, בניגוד לי־מים האחרונים, הורגש שיפור ברוח באווירה, וגלה נכונתם של סוחרי הבורסה לקלוט את ההיצעים. חלק מסוחרים שהודימו היצעים עוד כ"ליודר", נסוגו במהלך המסחר מהיצעים. המסחר במשתנים הול במגמה של ירידות שערים, שהעיבו על המשך מגמת המסחר. שערי המניות ירדו בשלב זה בשיעור של 2–3 אחוזים. העובדה שגם מניות הבנק הבינלאומי, שם פורסמו דו־חות כספיים יוצאי דופן ברווחיותם, ירדו ב־3.5 אחוזים, העכירה עוד יותר את אווירת המסחר. היו שטענו כי ירידת שער זו מצביעה על כך שהמסחר במשתנים מכה ללא רחם בכל מניה, ולא משנה אם היא ראויה להשקעה או לא. המכירות התרכזו אתמול בעיקר באמצעות בנק כללי, ובאמצעות קרנות הבנק הבינלאומי. גופים אלה היו הגורמים העיקריים שהודימו השבוע היצעים, ושהביאו, יחד עם מנהלי תיקים נוספים, לירי־דות שערים. מאידך, הרוכשים העיקריים בבורסה היו קרנות "לאו־מי פיא", ובמידה פחותה יותר קרנות הנאמנות של בנק דיסקונט ובנק הפועלים. בבורסה סבורים כי מגמת עליות השערים בשוק המניות עשויה להתחדש בשבוע הבא. יחד עם זאת, מומלץ להמתין לראות האם מדובר בשינוי טכני בלבד או בשינוי של ממש. ההנחה הרווחת היא כי מי ששעול לטווח ארוך, עשוי בסופו של דבר להפיק מכך תועלת. המחזור במניות חופשיות גדל לעומת הימים האחרונים והס־תכם ב־12 מיליון שקל.

	מדד יומי	שינוי ב־%
מדד מניות כללי	123.94	−1.08
כללי ללא בנקים	126.69	−1.65
מדד אג"ח כללי	116.34	−0.51
אג"ח צמוד מדד	117.71	−0.71
אג"ח צמוד מט"ח	119.00	−0.11

המסחר מתחילות לרדת

במניות הבנקים שבהסדר נרשמו אתמול היצעים, שנקלטו בירידות שערים של עד 1 אחוז. היצעים אלה נרשמים לאחר תקופה ארוכה שבה לא ירדו שערי הבנקאיות. בבורסה הסבירו כי לנוכח ירידות השערים במניות החופשיות, מול עליות הש־ערים באופיקים המוליידיים, בוצעו אתמול התאמות מחדש של תיקי השקעה. יש לציין כי מניות הבנקים אשר אינן נסחרות במסגרת ההסדר המשיכו לרדת אתמול, ובלטה הירידה במניית הבנק הבינ־לאומי. מניית חברת האם פ.י.בי. ירדה בשיעור "צנוע" יחסית של 2.6 אחוזים. המחזור בבנקאיות הסתכם ב־3.1 מיליון שקל.

תשואה שנתית דולרית ב־%	
בל"ל 0.1	11.51
הפועלים ש	11.17
אי.די.בי. רג	11.69
דיסקונט א	11.49
המזרחי ש	12.15

התאמת שער בדיסקונט השקעות

מניית דיסקונט השקעות הנסחרת במסגרת המשתנים, ירדה אתמול בשיעור גבוה יחסית של 5.5 אחוזים. ירידה חדה זו מוסברת נוכח ההערכות שלצורך גיוס ההון תבצע החברה התאמה מחדש של מחירי ההנפקה. יש לציין כי גם כלל תעשיות המתכוונת לגייס 15 מיליון דולר, ביצעה התאמות של מחירי ההנפקה.

האם הדו"חות הכספיים ישפיעו?

אחד הגורמים החשובים שיקבעו את כיוונו של שוק המניות בשבו־עות הקרובים יהיה רווחיות הפיר־מות העיסקיות, כפי שתשתקף בדו־"חות הכספיים למחצית הראשונה של 1987. השבוע פורסמו הדו"חות הכספיים של הבנק הבינלאומי שהצביעו על גידול ברווחיות, ושל מפעלי ים המלח, שהצביעו על יר־ידת מה ברווחיות. פירמות בעלי היקף פעילות קטן יותר פירסמו בשבועות האחרונים דו"חות עיס־קיים משופרים.

לנדקו 5 שוב משתוללת

במניית לנדקו 5 נרשם אתמול שער קונים בלבד, לאחר שבשבוע האחרון נשחקו שערי מניות החברה בעשרות אחוזים. יש לציין כי שער זה נרשם הגם שהמניה בת 1 שקל ירדה ב־10 אחוזים. מגמת שחיקת השערים במניות חברות חיפושי הנפט נבלמה אתמול, האולם שערי מניות הנפט נשחקו השבוע ב־10.5 אחוז, עקב הפסקת פעולות הקידוח בנגוד 1 על ידי קבוצת האגד.

תפנית באיגרות החוב

שערי איגרות החוב ירדו אתמול עד שלושה אחוזים, זאת לאחר שב־משך השבוע האחרון עלו איגרות אלה באחוזים ניכרים. ההיצעים מאתמול הודרמו על ידי גופים מוס־דיים, שביקשו למכור בשוק המשני איגרות בעלות תשואה נמוכה, ולר־כוש איגרות שהונפקו במקור על ידי בנק ישראל. בנק ישראל גייס אתמול בהצלחה 45 מיליון שקל באמצעות שתי סדרות של איגרות חוב, הנפרות בעוד 12 ו־15 שנה. האיגרות נמכרו ברמת תשואה לפדיון הנמוכה מ־5 אחוזים. בחזור המסחר באיגרות החוב גדל לעומת הימים האחרונים והסתכם ב־10 מי־ליון שקל.

הודעות בורסה

● דשנים הפסידה בשנה שהס־תיימה במרס 1987 3.5 מיליון שקל לעומת הפסד של 3.4 מיליון שקל בשנה הקודמת.

● אסאס הרוויחה בשנה שהס־תיימה במרס 1987 151 אלף שקל, לעומת הפסד של 43 אלף שקל בשנה הקודמת.

● כבליב הרוויחה במחצית הראשונה של 1987, שהסתיימה ביוני, 5 מיליון שקל לעומת הפסד של 1.3 מיליון שקל במחצית השנה הקודמת.

● חמן הרוויחה במחצית הראשונה של 1987 שהסתיימה ביוני 183 אלף שקל, לעומת רווח של 157 אלף שקל במחצית השנה הקודמת.

● כיל מימון הפסידה בשנה שהסתיימה במרס 1987 1.5 מיליון שקל לעומת הפסד של 8 מיליון שקל בשנה הקודמת.

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי היומי אחוזים
אב	5440.83	5421.01	−51.32	−0.94
אבוקה	520.49	514.22	−57.96	−1.06
איתן	751.23	736.26	−4.96	−0.67
אלון	608.09	595.60	−1.87	−0.31
אלמגת	676.56	663.34	−3.92	−0.59
אנליסט	103.34	101.03	−0.17	−0.17
ארז	357.41	350.48	−4.81	−1.35
אש	171.09	167.30	−3.86	−2.26
אשל	182.78	179.73	−0.28	−0.16
אתרוג	250.37	248.02	−2.17	−0.87
בדולח	2637.51	2587.06	−35.12	−1.34
ברוש	551.57	541.01	−5.61	−1.03
ברק	542.70	532.19	−6.07	−1.13
ברקת	308.40	306.97	−1.82	−0.59
גביש	1573.89	1543.58	−11.53	−0.74
גבע	1103.86	1087.88	−4.82	−0.44
גורן	437.69	429.40	−3.56	−0.82
גיא	10082.24	9933.21	−59.69	−0.60
גיל	3374.14	3312.07	−12.62	−0.38
גלית	626.25	618.71	−2.58	−0.42
דובדבן	399.71	395.80	−5.67	−1.41
דוכיפת	501.79	492.01	−5.53	−1.11
דולב	245.43	240.37	−1.17	−0.48
דורון	1526.23	1498.43	−2.53	−0.17
דותן	267.82	262.61	−0.94	−0.36
דליה	585.81	575.35	−3.24	−0.56
דרור	371.58	365.04	−3.39	−0.92
דקל	436.16	427.94	−7.45	−1.71
הדס	407.64	403.85	−4.92	−1.20
הדר	539.49	530.23	−1.74	−0.33
זהבית	2751.65	2693.59	−6.22	−0.23
זוהר	20804.28	20501.50	−99.41	−0.48
זיו	19330.64	19050.94	−91.94	−0.48
זמיר	525.12	514.92	−7.06	−1.35
חוחית	163.07	159.49	−0.71	−0.44
חליפין	135.07	134.49	−0.48	−0.36
חלמיש	214.65	213.68	−0.42	−0.20
חן	143.97	143.40	−0.88	−0.61
טופז	1479.03	1447.31	−5.82	−0.40
טל	6171.79	6133.93	−0.44	−0.01
יובל	439.12	430.73	−3.70	−0.85
יהלום	2470.49	2423.02	−32.44	−1.32
יסודות	397.17	393.40	−4.50	−1.13
יערה	432.89	423.65	−1.37	−0.32
כוכב	353.94	347.13	−4.75	−1.35
אשכול	138.52	135.82	−1.20	−0.88
כלנית	645.14	633.61	−2.89	−0.45
כספית	261.54	260.29	−1.90	−0.72
כרמל	151.38	148.38	−0.22	−0.15
כתר	1217.32	1193.61	−5.75	−0.48
להב	4844.50	4754.80	−14.60	−0.31
למשקיע	122907.48	120905.80	−170.32	−0.14
לפיד	426.85	421.65	−4.60	−1.08
לקט	1853.23	1816.13	−7.22	−0.40
לשם	348.39	346.78	−2.35	−0.67
מבחר	1286.85	1262.24	−2.33	−0.18
מבטח	3773.34	3739.29	−12.99	−0.35
מגד	259.62	255.89	−1.53	−0.59
מגוון	3677.42	3643.53	−24.13	−0.66
מגל	397.55	394.11	−2.33	−0.59
מור	1963.44	1935.47	−27.12	−1.38
מורן	925.02	916.42	−6.79	−0.74
מטח	26265.56	25835.74	−204.47	−0.79
מיטב	998.00	978.83	−5.44	−0.55
משוק	4696.07	4607.29	−34.01	−0.73
מעיין	770.57	756.02	−2.39	−0.32
מקסה	354.31	352.66	−0.13	−0.04
מרגלית	1494.30	1465.15	−26.56	−1.78
מרוה	118.73	118.35	−0.09	−0.08
מרום	1279.15	1254.56	−14.32	−1.13
נגה	28674.30	28267.80	−167.05	−0.59
נטף	320.59	319.19	−5.54	−1.71
נצח	512.19	501.93	−0.77	−0.15
נילי	6553.55	6462.36	−38.90	−0.60
סביון	669.61	657.39	−3.54	−0.54
סגולה	139.13	136.39	−0.70	−0.51
סלע	345.38	343.78	−0.70	−0.20
סנונית	509.66	499.73	−3.64	−0.72
סער	400.50	393.19	−3.15	−0.79
ספיר	186.75	186.73	−1.44	−0.77
עדיף	383.41	376.29	−3.95	−1.04
עדית	805.90	802.38	−13.23	−1.62
עידן	484.00	477.17	−2.61	−0.54
עמבר	1304.13	1277.33	−5.69	−0.44
ענת	2554.79	2534.74	−12.95	−0.51
ערמונית	476.68	466.19	−4.13	−0.88
ערמון	138.24	135.67	−0.18	−0.13
פיא	1718.83	1685.84	−20.12	−1.18
צבר	582.55	571.06	−4.25	−0.74
צוקית	492.91	483.27	−4.75	−0.97
צוק	122.76	122.28	0.16	0.13
צמיר	1085.49	1063.40	−3.52	−0.33
צמרות	542.75	535.07	−3.90	−0.72
צפרת	1895.22	1859.56	−9.65	−0.52
קלע	2360.33	2348.56	−30.29	−1.27
רונית	18710.46	18559.25	−97.52	−0.52
רימון	127.62	127.39	−0.32	−0.25
רקפת	815.91	802.59	−2.53	−0.31
רשף	415.96	407.22	−1.81	−0.44
שביט	430.45	422.17	−2.25	−0.53
שחף	338.59	335.81	−0.22	−0.07
שירה	453.63	450.46	0.33	0.07
שמיר	390.10	382.51	−1.97	−0.51
שנהב	862.39	850.29	−9.79	−1.14
שקף	917.24	895.34	−3.67	−0.41
שקד	184.59	181.00	−0.95	−0.52
תאנה	256.99	254.74	−1.68	−0.66
תמיר	575.02	572.15	−8.75	−1.51
תירוש	526.17	519.78	−2.37	−0.45
תמר	230.68	226.34	−1.08	−0.47
תמה	190.11	188.83	−0.84	−0.44
תרשיש	1493.70	1464.71	−11.91	−0.81
תשרי	507.21	505.28	−3.80	−0.73

שערי אגרות החוב

5% מלווה מדינה (100% הצמדה)

סדרה	שער	שינוי
3601	39773	+19
3602	36668	+14
3603	34784	+17
3604	31525	+52
3605	28585	+49
3606	26922	+46
3607	25017	+12
3608	23666	+11
3609	22534	+10
3610	20861	+10
3611	20079	+187
3612	19643	+365
3613	18163	+2
3614	17337	−212
3615	16594	+58
3616	15135	+141
3617	14204	−135
3618	13496	+60
3619	12572	+82
3620	11721	+5
3621	11136	+6
3622	10153	+4
3623	9557	+5
3624	8982	+4
3625	8172	+4
3626	7561	+5
3627	7153	+5
3628	6537	−28
3629	6126	−27
3630	5792	−26
3631	5315	+27
3632	5003	+25
3633	4727	+24
3634	4175	+15
3635	3949	+14
3636	3804	+14
3637	3585	+4
3638	3337	+5
3639	3117	+4
3640	2580	— —
3641	2237	— —
3642	1985	+5
3643	1725	+5
3644	1540	+25
3645	1389	+21
3701	1147	
3702	869.1	−25.6
3703	797.6	+23.4
3704	685.5	+20.4
3751	562.4	−11.8
3752	141.4	— —
3755	139.8	+0.1
3901	136.1	+0.1
3902	129.6	— —
3903	128.7	— —
3904	126.7	+0.1
3754	126.6	−3.5
3755	122	−3.4
3756	117.7	−3.4
3757	115.5	−3.4
3758	114	−3.2
3759	113.6	−3.2
3760	115.3	−3.2
3761	112.8	−3.2
3762	109.9	−3.1
3763	106.5	−3.1
3764	104.1	−1.4
3765	101.6	−1.4
3766	100.4	−1.4
3791	107.9	— —
3792	106	— —
3826	123.7	−0.7
3827	123.4	−0.7
3828	119.1	−0.7
3829	116.9	−0.6
3830	115.2	+0.1
3831	114.7	— —
3832	116.4	— —
3833	113.9	— —
3834	111	+0.1
4.25% שגיא		
4101	376.5	+0.1
4102	148	−2.1
4103	146.2	−2
4104	141.6	−2
4301	141.6	−2
4302	133.9	−0.1
4303	133	−0.1
4304	130.9	−0.2
4105	117.5	— —
4106	114.5	+0.1
4107	111	— —
4108	109.1	— —
4109	104.8	−1.7
4110	103.6	−1.7
4201	131.5	+0.1
4204	122.4	+0.1
4205	120.1	— —
4206	118	−0.6
4207	117.6	−0.7
4208	119.5	−0.6
4209	116.8	−0.6
4210	113.8	−0.6
4211	110.3	−0.6
4212	108.6	+0.1
4213	106	— —
3213	199600	— —
3214	194000	+200
3501	190200	+200
3502	187400	+300
3503	167500	+500
3504	164100	+300
3505	158400	+300
3521	159400	— —
3522	153700	+100
3523	145100	+100
3524	144400	+100
3525	142500	— —
3526	142300	— —
3527	139300	— —
3528	135950	— —
3529	135500	— —
3530	152099	— —
3531	138650	+100
3532	134700	+100
3533	134000	+100
3534	125950	— —
3535	125740	— —
3536	125700	— —
3537	125400	— —
3538	118180	— —
3539	118000	−500
3540	117709	+229
3541	113609	+188
3542	114350	— —
3543	107530	+110
3544	108010	— —
3545	104600	— —
3546	104909	+109
3547	104598	— —
3548	104509	+509
3549	98900	— —
3550	98900	+299
3551	98420	+120
3552	90820	+540
3553	90000	— —
3554	90800	+600
3555	90300	— —
3556	87400	+600
3557	87200	— —
3558	86600	+100
3559	82900	−500
3560	78900	— —
3561	78300	−300
3571	78000	— —
3572	79300	— —
3573	78700	— —
3574	72400	— —
3575	72651	−1970
3576	72478	−1980
3579	69869	−1913
3577	72830	−1081
3578	78265	−1003
3580	65219	+30
3581	59356	+27
3582	54750	+25
3583	50734	−265
3584	48265	−259
3585	45783	−254
3586	41780	+19
3588	41738	+19
3589	38112	+18
3587	41917	−1180
3591	38220	−1110
3592	38184	−1112
3593	38151	−1114
3590	37549	−987
3595	35789	−973
3594	35917	−326
5% מלווה פיתוח (בריבית כפולה)		
2001	156400	+1600
2002	156300	+1600
2003	149400	−800
2004	151100	+1500
2005	141500	−700
2006	141200	−360
2007	138300	+400
2008	138100	— —
2009	139000	— —
2010	138400	— —
2011	135800	— —
2012	134300	— —
2013	135100	— —
2014	131900	— —
2015	131380	— —
2016	133000	— —
2017	128900	— —
2018	129600	+600
2019	132400	+500
2020	129200	— —
2021	129200	−300
2022	121900	−1000
2023	121900	— —
2024	113500	— —
2025	114600	— —
2026	115500	— —
2027	110002	— —
2028	110800	+800
2029	104080	+900
2030	104500	— —
2031	101000	— —
2032	111700	— —
2033	94900	−2420
2034	98026	— —
2035	95878	−2965
2036	88800	— —
2037	84000	— —
2038	85700	+1100
2039	89800	— —
2040	81000	— —
2041	75600	— —
2051	77930	— —
2052	72800	— —
2053	77788	+2256
2055	74259	+2184
2054	71783	+28
2056	66587	+26
2057	67796	+1932
2059	61824	+1830
2058	65273	+22
2060	58611	+19
2061	41832	+18
2062	38218	+16
2063	36486	+15
רמון		
7001	274.4	+2.4
7002	266.2	+2.4
7003	246.5	+0.3
7004	227.7	+0.3
7005	218.5	+1.9
7006	208.3	−0.3
7007	195.3	−2.2
7008	183.8	−2.1
7009	178.9	— —
7010	169.5	+2.2
7011	158	−0.8
7012	152.5	−0.8
7013	145.8	−1.1
7014	126	+0.1
7015	107.8	−0.5
7016	107.2	−0.5
7017	106.6	−0.5
7018	106.4	−0.5
7019	106.8	−0.5
7020	106.6	−0.5
7021	105.7	−0.4
7201	103.7	−2
גלבוע		
6101	13603	−180
6102	8354	−46
6103	7482	+29
6104	6863	−14
6105	6505	−14
6106	6309	+4
6107	6076	+4
6108	4546	+3
6109	4135	+1
6110	4064	+1
6111	3410	+2
6112	3308	+3
6113	2241	+5
6151	903.3	+0.6
6152	863.2	+0.6
6153	723.1	−16.1
6154	710.7	−15.9
6155	457.8	−11
6156	378.5	+0.5
6157	278.3	+2.8
6158	264	+2.7
6159	228.6	+0.2
6160	211.9	+1.3
6161	204.5	+1.3
6162	182.6	+1.2
6163	175.9	−1.4
6164	169.2	−1.5
6165	156.2	+1
6166	150.5	−1.4
6167	147.3	−1.3
6168	145.2	−1.3
6169	134.4	+0.6
6170	126.3	+0.7
6171	91.7	+2
6172	90.6	+2.1
6801	97.4	+1.7
ארגמן		
2508	115	— —
צמודות זהב		
יד 5	126	+1
100% מט"ח		
אל אופ	1355	+2
אלביט	220	−1
אלתא	1231	+
אלסינט	2200	−10
מרסקם	910	−7
תדר 84	102	+0.5
תדר 83	412	— —
הב הים	255	— —
ים הים	205.5	— —
כור	179.6	— —
כלל	466	— —
כימם ד	197.8	— —
כימם ב	276	— —
כימם י	319.1	— —
דן	120	— —
כל בה	157.2	— —
תישים	224.5	+0.7
כור/מט"ח		
בלת	145.7	— —
ים הים	149.1	— —
כור	144.6	−1.2
כלל	183.9	— —
בב יים	148	— —
כימא ב	143.1	−1.5
כימא בב	138.0	— —
כימא בב	127.3	— —
לאומי	126.6	— —

שערי מטבע חוץ

30.7.87

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי
1 דולר	1.57	1.64	1.6065	1.6265	1.57	1.64	1.6055	1.6255	1.57	1.64	1.6050	1.6252	[illegible]	[illegible]
1 לי"ש	2.50	2.61	2.5628	2.5948	2.52	2.64	2.5685	2.6005	2.52	2.64	2.5679	2.6002	[illegible]	[illegible]
1 מארק גרמני	0.85	0.88	0.8646	0.8754	0.85	0.89	0.8652	0.8760	0.85	0.89	0.8647	0.8756	[illegible]	[illegible]
1 פרנק צרפתי	0.25	0.27	0.2600	0.2632	0.25	0.27	0.2600	0.2632	0.25	0.27	0.2597	0.2629	[illegible]	[illegible]
1 גולדן הולנדי	0.75	0.78	0.7676	0.7771	0.75	0.79	0.7681	0.7777	0.75	0.79	0.7669	0.7765	[illegible]	[illegible]
1 פרנק שוויצרי	1.02	1.06	1.0432	1.0562	1.03	1.08	1.0451	1.0581	1.02	1.08	1.0449	1.0580	[illegible]	[illegible]
1 כתר שוודי	0.24	0.25	0.2483	0.2514	0.24	0.26	0.2482	0.2513	0.24	0.26	0.2480	0.2511	[illegible]	[illegible]
1 כתר נורבגי	0.23	0.24	0.2367	0.2396	0.23	0.24	0.2364	0.2394	0.23	0.25	0.2361	0.2391	[illegible]	[illegible]
1 כתר דני	0.22	0.23	0.2280	0.2309	0.22	0.23	0.2281	0.2310	0.22	0.23	0.2275	0.2304	[illegible]	[illegible]
1 מרק פיני	0.35	0.36	0.3566	0.3611	0.35	0.37	0.3566	0.3611	0.35	0.37	0.3562	0.3607	[illegible]	[illegible]
1 דולר קנדי	1.18	1.23	1.2052	1.2202	1.18	1.24	1.2053	1.2203	1.18	1.24	1.2033	1.2184	[illegible]	[illegible]
1 דולר אוסטרלי	1.05	1.16	1.1205	1.1345	1.08	1.16	1.1214	1.1354	1.08	1.16	1.1170	1.1311	[illegible]	[illegible]
1 ראנד דרא"פ	0.50	0.60	0.7737	0.7833	0.46	0.78	0.7741	0.7837	0.49	0.69	0.7745	0.7844	[illegible]	[illegible]
10 פרנק בלגים	—	—	0.4175	0.4227	—	—	0.4171	0.4223	—	—	0.4170	0.4223	[illegible]	[illegible]
10 שילינג אוסטריים	1.20	1.26	1.2313	1.2466	1.21	1.27	1.2295	1.2448	1.20	1.27	1.2298	1.2453	[illegible]	[illegible]
1000 לירות איטלקיות	1.16	1.22	1.1923	1.2071	1.17	1.24	1.1935	1.2083	1.17	1.25	1.1924	1.2074	[illegible]	[illegible]
100 ינים יפאניים	1.04	1.09	1.0682	1.0814	1.05	1.10	1.0653	1.0786	1.05	1.10	1.0678	1.0812	[illegible]	[illegible]

"פדיון הבנקאיות באוקטובר השנה מסוכן למשק בגלל פיזורן הגדול"

— אומר מרצה לחשבונאות בירושלים • המניות שיפדו השנה מוחזקות בכ־200 אלף חשבונות שבכל אחד 5000 דולר • בחשבונות כאלה יש סיכוי רב שהכסף יופנה לצריכה

מאת אריה לביא

פדיון המניות הבנקאיות ב־31 באוקטובר בשיעור 1.2 מיליארד דולר, מסוכן למשק יותר מהפדיון הבא הצפוי באוקטובר 1988. כך סבור רואה החשבון חיים בן דוד, מהחוג לחשבונאות של האוניברסיטה העברית.

בן דוד אומר שבפדיון הקרוב מדובר במניות שבבעלות כ־150 אלף משפחות, המוחזקות בכ־200 אלף חשבונות. בכל חשבון יש בממוצע 5000 דולר. בחשבונות מסוג זה יש סיכוי רב יותר שמשפחה תעדיף להשתמש בכסף לצריכה מאשר לחיסכון.

בפדיון המניות באוקטובר 1988 אמנם מדובר בסכום כפול, 2.6 מיליארד דולר, אך הסכנה קטנה יותר, מאחר שבמניות מוחזקות קופות גמל, קרנות נאמנות ופירמות שיהיו מעוניינות להשקיע בנכסים פיננסיים גם בעתיד.

לדברי בן דוד, חשוב שהממשלה תאפשר למחזיקי המניות שצפויות להגיע לפדיון באוקטובר השנה תנאים אטרקטיביים שיאפשרו המשך החזקת החיסכון, משום שאפילו צריכה של 50 אחוז מהסכום, תגרור האצה ניכרת באינפלציה.

נפטר יהודה חורין מאבות הפרדסנות

מאת סופר "הארץ"

הלווייתו של יהודה חורין, מאבות הפרדסנות נערכה אתמול בבית העלמין ברחובות.

חורין נפטר בחיפה, בן 92. הוא ייסד את חברת "יכין חקל", ועמד בראשה 40 שנה, עד שפרש ממנה ב־1967, לאחר שהיה גם יו"ר מועצת המנהלים של החברה.

נחשב לבר־סמכא בנושאי חקלאות. פרסם כמה ספרים ומאמרים, וביניהם ספר על ההדרים וקובץ מאמרים על עקרונות שיטת הקבלנות בחקלאות הישראלית.

רכבת תחתית — בקהיר

עובדים מצריים בוחנים את אחד הקרונות של הרכבת התחתית החדשה של קהיר — הראשונה במצרים. האותיות בסמל שבחזית הרכבת הן ראשי תיבות של חברת הרכבות הלאומית המצרית שרכשה השבוע את הרכבת התחתית, לאחר שקונסורציום צרפתי־מצרי השלים את בנייתה בתום שש וחצי שנות עבודה (תצלום: אי־פי)

נסיונות לסכל את מכירת "גדות" לחברות הדלק

מאת יונתן שרמן

גורמים בתעשיה הפטרוכימית ניסו באחרונה לסכל את העיסקה המתרקמת למכירת השליטה ב"גדות תעשיות פטרוכימיה".

גורמים אלה רוצים לראות את המשא ומתן בין האחים יוהנגוף לבין חברות "דלק" ו"סונול" עולה על שרטון. מגמתם למנוע שינוי באיזון העדין הקיים בתעשיה הפטרוכימית ואת חדירת חברות הדלק לתעשיה זו.

נסיונות סיכול אלה לא עלו יפה בשלב זה ושני הצדדים חידשו אתמול את המשא ומתן ביניהם, במטרה להתגבר על המחלוקת העיקרית והיא שאלת המחיר. "סונול" ו"דלק" החליטו להמשיך במשא ומתן למרות החלטה קודמת מלפני כמה חודשים, לפרוש מהמו"מ אם לא ניתן יהיה לסיימו בפרק זמן קצר.

"דלק" ו"סונול" מסרבות אינן מוכנות לשלם את מלוא המחיר שהאחים יוהנגוף דורשים עבור 51 אחוזים מ"גדות תעשיות פטרוכימיה", סכום המתקרב ל־15 מיליון דולר.

"סוכריה בסתר" למלונאים: נפרסו חובות שלהם בעשרות מיליוני ד'

הממשלה הכפילה, למעשה, את תקופת ההחזר של החובות • חברים בוועדת הכספים: לא אישרנו את הפריסה וגם לא נועצו בנו • גורמים כלכליים: הפריסה — שערוריה

מאת שמשון אריליך

הממשלה פרסה בשנה שחלפה חובות של מלונאים בסך יותר משישים מיליון שקל. היא האריכה את תקופת החזר החוב מ־12 שנה ל־17. ואולם מאחר שחלק מהחובות כבר נפרעו קודם לכן, ממוצע יתרת תקופת ההחזר היה קטן בהרבה מ־12 שנה. לפיכך, מעריכים כי הארכת ההחזר הכפילה, למעשה, את התקופה שבה יחזיקו המלונאים את הכספים הממשלתיים. הדבר דומה למתן הלוואות ממשלתיות חדשות למלונאים כדי לפרוע את הישנות.

בכל מקרה — לא ייכנס הכסף בחזרה לקופת החברה הממשלתית לפיתוח מפעלי תיירות.

חברי ועדת הכספים הופתעו מהעובדה שהממשלה פרסה את חובות המלונאים בלא אישורם, ובלא התייעצות עימם.

ואולם גורמים המקורבים לוועדה אומרים כי להלכה אין משרד האוצר ומשרד התיירות, שהוא בעל החברה שנתנה את ההלוואות, זקוקים לאישור ועדת הכספים, מאחר שהכספים אינם יוצאים במישרין מהתקציב, וגם לא דרושה ערבות ממשלתית, כפי שהיה קורה אילו אושרה פריסת הלוואות המושבים.

גורמים כלכליים טענו כי פריסת הלוואות המלונאים היא בבחינת "שערוריה מבנה בהונית".

מעולם לא נדרשו המלונאים להקריב ולפרוע את ההלוואות כאשר היה מצבם הכללי והפיננסי טוב ביותר. חלק מהמלונאים שעתה נפרסו חובותיהם הצטמדו, נתנו משחיקה מוחלטת של ההלוואות הבלתי־צמודות שקיבלו בשעתם מהממשלה במיליוני דולרים למלון. איש לא דרש מהם להחזיר את הכסף, שלמעשה אבד לממשלה בגלל האינפלציה. עתה עושים איתם עסקות לפנים משורת הדין על חשבון הציבור כולו, אפילו בלי לשאול מה דין של אותם מיליונים של הלוואות לא צמודות שהם החזירו מהם פרוטות.

המניות החופשיות נשחקו השבוע ב־580 מיליון ד'

יו"ר דירקטוריון הבורסה: אני אופטימי • עם זה הוא סבור: חברות שביקשו לגייס הון חייבות לשקול מחדש מבנה ההנפקות

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

שערי המניות החופשיות נשחקו בשבוע שחלף ב־580 מיליון דולר. כך מתברר מבדיקת "הארץ".

שווי השוק של המניות החופשיות עמד בסוף השבוע שעבר על 5.86 מיליארד דולר. וירד ל־5.28 מיליארד דולר אתמול. ירידות שערים חדות במיוחד, 24.11 אחוז, נרשמו במניות של החברות לחיפושי הנפט.

לעומת זה, עלו השבוע שערי אגרות החוב. עקב רכישות מוגברות של גופים מוסדיים.

מדד המניות הכללי, בלא בנקים, ירד עקב ירידות חדות אלה ל־126.69 נקודות, בסוף החודש שעבר.

יו"ר דירקטוריון הבורסה, חיים שטסל, הגיב על אירועי השבוע שחלף, ואמר כי הוא ממשיך להיות אופטימי. לדבריו, מה שאירע השבוע אינו מצביע בהכרח על כיוון כלשהו. בכל זאת קשה לנבא מה יהיה בימים הבאים.

שטסל סבור כי הנסיעות המוגברות לחו"ל בעונת הקיץ היו אחד הגורמים שהביאו לידי ירידות השערים. לדבריו, חברות רבות שביקשו לגייס הון, יהיו חייבות לשקול מחדש את מבנה ההנפקות, ואת מחיריהן.

פועלים בשבילי - זה החשבון עיקרי

"כי אני מקבל משיכת יתר עד 150,000 שקל בלי לשלם ריבית חריגה"

בחשבון ה"עו"ש סופר רווחי" שלי בבנק הפועלים אני יכול למשוך סכומי כסף גדולים של עשרות אלפי ש"ח כדי לקדם את עסקי, מבלי לשלם ריבית חריגה.
אני מתאם את מסגרת משיכת היתר עם מנהל הסניף שלי בהתאם לצרכי וכמובן לאפשרויותי. אני יכול לקבל משיכת יתר החל מסכומים קטנים ועד 150,000 ש"ח, כשאת הריבית, החל מ־2% לחודש, אני משלם לפי גובה סכום משיכת היתר.
וזה לא הכל.

אני נהנה בחשבון ה"עו"ש סופר רווחי" גם מריבית יומית של 7% לשנה על כל יתרת זכות שיש לי בחשבון - החל מהשקל הראשון ועד 5,000 שקל; יש לי פטור מלא מעמלות ניהול על פעולות החסכון וההשקעה שלי ואני גם זכאי לכרטיס "ישראכרט" מיוחד לתקופה של שנתיים ב־50% הנחה.
עבור כל היתרונות האלה אני משלם עמלה חודשית של 1.75 ש"ח בלבד.

יש לי חשבון גם בבנק אחר... אבל פועלים עבורי זה החשבון העיקרי. כי רק בנק גדול כמו בנק הפועלים יכול לתת לי שרותי בנקאות מתקדמת ברמה שאני דורש.

בוא גם אתה לנהל את החשבון העיקרי שלך בבנק הפועלים ותראה איך פועלים טוב יותר, בשבילך.

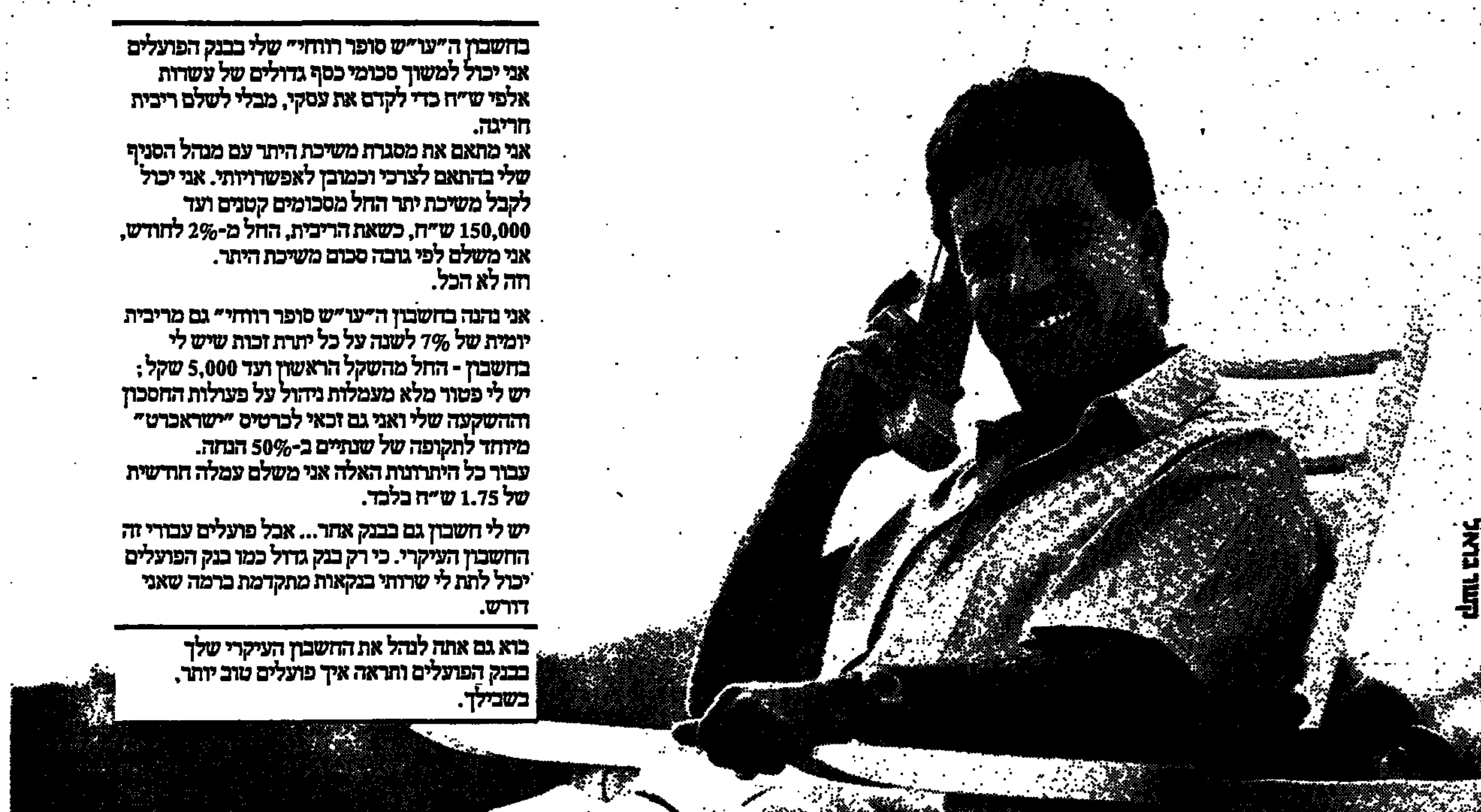

בוא ותראה איך פועלים טוב יותר

בנק הפועלים בעמ

בעלי מניות המיעוט בדובק שוב פועלים להדיח ההנהלה

הדירקטוריון סירב לאשר את החלטת ההנהלה לחלק דיווידנד

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

ברוב קולות, ובהכרעת ארבעת נציגי בעלי מניות המיעוט, דחה אתמול דירקטוריון דובק הצעת ההנהלה של החברה לאשר ולחלק דיווידנד במזומן בשיעור 50%.

צעד זה היה חסר תקדים, מכיוון שבדרך כלל דירקטוריון החברה הממונה על ידי בעלי המניות, נוהג לאשר הצעות המוגשות לאישור על ידי ההנהלה.

סירוב דירקטוריון החברה לאשר את הצעת ההנהלה, אתמול באסיפה הכללית, מצביע על מערכת יחסים עכורה ביותר בין בעלי המניות. בעלי המיעוט אף דרשו לדון באישור מאזן החברה, אך פנייתם זו נדחתה. בעלי המיעוט בדירקטוריון דובק מתלוננים על תהליך קבלת ההחלטות השגוי בחברה, ועל שמאז התפוצצות "פרשת המכס" לא נערכו בה שינויים מהותיים. טענות נוספות של בעלי המיעוט פורטו בכתבה מחקיר מיוחדת המתפרסמת במוסף "הארץ" היום.

בעלי מיעוט מתכוננים לדרוש כבר בימים הקרובים כינוס אסיפה כללית יוצאת מן הכלל, שתדון בהדחת ההנהלה הקיימת, ומינוי הנהלה חדשה. בדירקטוריון דובק מכהנים תשעה דירקטורים: ארבעה מהם נמנים עם מתנה גוהל, ארבעה מייצגים את בעלי המיעוט, ויצחק ברמן, שנבחר לכהן כיו"ר דירקטוריון החברה.

הבנקים מישראל ירדו בדירוג 500 הבנקים הגדולים בעולם

בדירוג של "אמריקן בנקר" לפי סך הפקדונות: בנק לאומי במקום 106, הפועלים — 118, דיסקונט — 191, מזרחי — 377

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

הבנקים הישראליים ירדו השנה בדירוג 500 הבנקים הגדולים שמפרסם כתב העת "אמריקן בנקר". כתב העת היוקרתי פירסם בגיליונו מאתמול את רשימת 500 הבנקים הגדולים בעולם על פי סך הפקדונות.

בשבעת המקומות הראשונים עומדים השנה רק בנקים יפאניים.

בנק לאומי תפס השנה את המקום ה־106, לעומת 94 בשנה שעברה. בנק הפועלים — במקום ה־118, לעומת 113 בשנה שעברה. בנק דיסקונט ירד יותר משאר הבנקים הישראליים, למקום ה־191, לעומת 155. המזרחי ירד למקום ה־377, לעומת 348 בשנה הקודמת.

ועדת הכספים דורשת משחל: להקפיא את הרפורמה בדלק

— עד שתדון הוועדה בנושא • יוזם הדרישה, ח"כ קופמן: אסור לבצע תכנית שעלותה מיליארד דולרים בשנה בלא דיון בוועדה

מאת עדנה אריהוד וצבי זרחיה

ועדת הכספים החליטה לדרוש משר האנרגיה משה שחל להקפיא פעילותו לביצוע הרפורמה במשק הדלק עד שתדון בנושא. ההחלטה נתקבלה על פי הצעתו של יו"ר סיעת הליכוד, ח"כ חיים קופמן.

ח"כ קופמן טוען כי בנושא שעלותו למשק של מיליארד דולרים בשנה אסור לבצע ללא דיון מעמיק בוועדת הכספים.

כזכור הניחה ועדת הכלכלה מסקנות על שולחן מליאת הכנסת, ולפיהן יש לדחות את ביצוע הרפורמה מאחר שלא הוכחה כדאיותה.

בין שאר, קובעות המסקנות, יש סכנה להפיכת בתי הזיקוק למונופול, ושהכנסת צרכנים גדולים כיבואנים של דלק גולמי עשויה לפגוע קשות בחברות הדלק.

ועדת הכלכלה וועדת הכספים פנו לפני יותר מחודשיים לשר וביקשו אותו לעכב את ביצוע הרפורמה, אולם השר הודיע כי אינו זקוק לאישור הכנסת לביצועה. עתה, לנוכח הלחצים של חברות הדלק, וגורמים אחרים, על חברי הוועדה, הוחלט לפנות שנית לשר.

ח"כ חיים קופמן, ומרכז סיעת הליכוד בוועדה ח"כ אריאל ויינשטיין, מיחו אתמול על שר האנרגיה שהתחיל לבצע את הרפורמה במשק הדלק, מאחר שהוא מבקש להעניק לחברת החשמל רשיון לייבא דלק באופן עצמאי בסתירה להחלטה קודמת של ועדת הכספים.

ועדת הכספים אינה יכולה להטיל מרות על שר האנרגיה, אולם היא יכולה להפעיל לחצים על המשרד הזקוק לאישורי העברות תקציבים לצרכים שונים. בלי אשורים כאלה לא יוכל המשרד לקבל תקציבים.

ראשי התק"ם אישרו תכנית למאבק במשבר בחקלאות

(ע). מזכירות התק"ם, בהשתתפות הפורום הפוליטי, אישרה שלשום את עיקרי תוכניתו של ח"כ אברהם כ"ץ־עוז לגבי מאבק התנועה הקיבוצית בשיתוף עם המושבים, לפיתרון המשבר במגזר החקלאי. במקביל הורה בה מהסכמתה להצעות ועדת רביד הסופיות.

"נייר חדרה" גייסה 15 מיליון ד' בחו"ל

מאת אריה לביא, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

מפעלי נייר חדרה גייסו 15 מיליון דולר בשוק היורודולר. ההנפקה הושלמה שלשום, באמצעות הבורסה הרשומה באיים האנטיליים.

בנק הפועלים ובנק לאומי שימשו מנהלים וחתמים של ההנפקה והפיצו את האגרות בשלוחותיהם בחו"ל. האגרות יירשמו למסחר בבורסת לוכסמבורג.

לאגרות שהונפקו ערבות מלאה של מפעלי נייר חדרה, וייפדו בתום 7 שנים, עם אפשרות לפדיון מוקדם בתום 5 שנים. הן נושאות ריבית משתנה בשיעור 0.75 אחוז מעל לריבית הליבור, לחצי שנה.

את הבדיקות הכלכליות במסגרת התשקיף עשתה חברת לאומי ושות', ואת הבדיקות האחרות — המחלקה המשפטית של בנק לאומי.

זו פעם שלישית בתוך שנתיים שחברה ישראלית שאינה בנק זוכה להצלחה בשוק היורודולר.

עורך את העמוד: משה ריינפלד

هكذا في الأصل

עשור למעבדות שרון ★ עשור למעבדות שרון ★ עשור למע

מאת גד ברנע

אנגלי ביקר באיטליה ואכל ספגטי, הוא חוזר ללונדון, ורוצה לאכול בבית ספגטי טוב כמו באיטליה. אם הספגטי המקומי שהוא יקנה בסופרמרקט יהיה מאיכות גרועה — הוא לא יסכים, ויקנה ספגטי איטלקי. היצרן המקומי יעלה את איכות הספגטי שלו, ו"ישווה טעמים" לאלה של ארץ המגף. לצורך זה הוא יזדקק להרכב מאמץ, המזון כישרון, ו..."תוספות" מזון: אותם חומרים שמסייעים להתפיח את הבצק, להשביח את טעמו וצבעו, לתבל, לשמר, לגוון. מזכיר קצת את היצור השובב מהשיר "מכופף הבננות", זה שבאישון ליל, בחשאי, עושה הו"ץ במשמשים, מנקב נקבוביות בתמרים, מסמן פלחים באבטיחים ומושך את הפטמות של הלימונים. גדול היצרנים של תוספות המזון בישראל, מפעל מעבדות שרון בע"מ, חוגג בימים אלה עשור להקמתו.

מעבדות שרון בע"מ, הממוקם באשדוד, הוקם, ביוזמה פרטית, על ידי שני שותפים — שאול אלשטיין (52) וד"ר דן זומרפלד (51). אלשטיין, יליד דרום־אפריקה ואגרונום במקצועו, עלה ארצה לפני 30 שנה, ולאחר ארבע שנים בקיבוץ, עסק בתעשיית המזון הישראלית ככימאי ומנהל יצור. בשנות ה־70 הוא התמחה בתחום תוספות המזון. זומרפלד, יליד הארץ, סיים לימודי כימיה אורגנית בגרמניה, והחל את דרכו המקצועית בביוז"ד "טבע" (מחקר תעשייתי). השניים נפגשו ב"ציון, מוצרים כימיים" — ממפעל אותו ניהל זומרפלד, ואלשטיין היה איש המכירות בו. הצעד הבא היה החלטה משותפת להפוך לעצמאיים. ב־1977 הקימו השניים את מעבדות שרון בע"מ.

ד"ר דני זומרפלד: "מטרת החברה היתה לשרת את מפעלי המזון בארץ, על־מנת לשפר את תהליכי הייצור שלהם בתחום תוספות המזון, במטרה לשפר את איכות המוצר, ול־הבטיח אספקה סדירה ואחידה של חומרים, כדי שלא יהיה צורך לחפשם ללא הפסק אצל חברות מחברות שונות. בענף המזון הישראלי לא היתה עד אז חברה אחת שיכלה לספק את כל הצרכים.

"מובן שבראשית הדרך, כשהיינו 'מתחילאים', לא יכולנו לייצר הרבה מוצרים, ומכרנו בעיקר חומרים שייבאנו, תוך מתן שירות ללקוחות. לאט־לאט, במשך השנים, הצטבר אצלנו מידע מספיק רציני על־מנת להיכנס לייצור עצמי — במוצרים מסויימים — והתחלנו לייצר חלק מהמוצרים שעד אז ייבאנו".

לחם ועוגות

שאול אלשטיין: "הפיתוח העיקרי הראשון של מעבדות שרון בע"מ היה תערובות מיוחדות ללחם, איפשרנו לענף האפיה, או ליתר דיוק: לאופה עצמו, להגדיל את אמינות הייצור, להקל על תהליך העבודה, ביחוד בשעות האפיה — הלילה. רצינו למנוע ממנו את הצורך להתחיל לחפש באמצע הלילה מוצר זה או אחר, שפתאום חסר להמשך תהליך האפיה. מעבדות שרון בע"מ החלו לייצר יחידות או 'קיטים' מוכנים מראש לכל סוג לחם שהוא אופה באותו לילה. חבילה כזו כוללת את כל החומרים, חוץ מקמח, שמרים ומים.

"בדרך זו אין לאופה בעיה של שקילה, מחסור וכוי בחומרים. והעיקר — הצורך להתחשב בתהלי־כים שמכסנים את איכות המוצר. במי אפיות הקטורות עמנו יש 200–300 מנות של 'קיט ללחם', והן יודעות שבכל שבוע תגיע סחורה חדשה, ואחידה.

"כך עלה בידינו, בדרך מעמיקה יותר, לעקוב אחר השינויים בקצב, ולפי זה לשנות את הקיט שאנחנו מייצרים. כמו־כן יכולנו לפתח עבור האופה תערובות בתערובות שונות

---

10 למעבדות שרון

לדני ושאול, ולמעבדות שרון בע"מ
ברכות לרגל העשור
- יצור שרוולים ושקיות פוליאטילן
- לתעשיה, חקלאות ומסחר
- יריעות שרינק וסטרץ'
- יריעות לתעשיית הלמינטים
- יריעות דו־שיכבתיות

פלסטו־שק
רח' שלום גדפי 11, אזור התעשיה החדש ראשל"צ 75704 טל: 03-9611646

למעבדות שרון בע"מ
לדני ושאול
במלאות 10 שנים להקמת המפעל
עלו והצליחו
מאחל
עידו ליבנה
מאפיית דגנית
משמר השרון
טלפון 2-053-683131

למעבדות שרון
ביום חגכם
עלו והצליחו
אדר מחשבים
בית תוכנה למחשבי י.ב.מ. P.C

לדני ושאול
מעבדות שרון
ברכות לבביות
ל־10 שנים להקמת מפעלכם
משתתפים בשימחתכם
עירן כימיקלים בע"מ
רמת השרון

למר אלשטיין
ומעבדות שרון בע"מ
במלאות עשור למפעלכם
עלו והצליחו
מאת
ס.י.א.פ.-כרמל בע"מ
חיפה

למעבדות שרון!
עם מלאת 10 שנים לפעילותכם
קבלו את ברכתנו להמשך תחרות
הוגנת לקידום ענף האפיה.
ארומים כימיקלים בע"מ
טל: 02—351824
יצרני חמרי עזר לתעשית המזון,
מתחלבים והרכבים מיוחדים למאפיות,
בתי מאפה וקונדיטוריות

לסוכנינו דני ושאול
ולמעבדות שרון בע"מ
עלו והצליחו לרגל העשור
שמטן
מאחלים ההנהלה והעובדים:
שמטן מוצרי סיכה וכימיקלים בע"מ
יצרני שמן לבן לתעשיית מזון וקוסמטיקה

לדני ושאול
ולצות מעבדות שרון
כה לחי המשיכו והצליחו
מברכים
ניב תעשיות מיזוג אויר בע"מ
באר שבע אזור התעשיה עמק שרה
רח' הכשרת הישוב 11
057-32645 ,73933

לדני ושאול
צרור ברכות לעשור מפעלם
מאחלים
ניסים את יוסי בע"מ
מוסך לתאמל רכב VOLVO
לפרטיות, משאיות, אוטובוסים, וציוד מכני כבד

לדני ושאול
ולמעבדות שרון
שפע ברכות לרגל 10 שנים
להקמת המפעל
עלו והצליחו
אינסיס מערכות מידע בע"מ
בנין העיריה הדר 111 אשדוד
MUNICIPALITY BULDING OFF 111 ASHDOD 77100
TEL: 055-55787 :טלפון

שריט בידוד וציפויים בע"מ
למעבדות שרון בע"מ
ברכות לרגל העשור
- בידוד טרמי במתקני חימום וקרור
- התזות ויציקות בפוליאורתן מוקצף
- תיקרות אקוסטיות טרמיות דקורטיביות
- איטום נגד אש עשן ומים
- ציפוי מתקנים נגד שחיקה וקורוזיה
- שערים אוטומטיים ומוסכים לרכב
- יצור יבוא והתקנת מתלי כביסה מתרוממים

רח' העמל 10 אזור תעשיה הרש אור יהודה
03-716473 ● 717016 ● 347214

"למעבדות שרון"
מיטב הברכות לרגל "העשור"
עלו והצליחו בהמשך דרככם
RUTH CARGO רות קרגו
דוד יחזקאל ובניו בע"מ

למעבדות שרון בע"מ
עלו והצליחו בעשור מפעלכם
מאת
נ.ב. יבוא מוצרת גבס בע"מ

למעבדות שרון בע"מ
ברכות לרגל חג העשור
עלו והצליחו
מאחל
בית פריזה
חדרה

לדני ושאול
צרור ברכות
לרגל 10 שנות הקמת המפעל
ניסים מוצפי בע"מ
החלוצים 11 ת"א טלפון 624089

לשאול ודני מעבדות שרון בע"מ
הרבה הצלחה מקרב לב
מאחלים
אפריים רובינשטיין כימיקלים בע"מ
נציגים בלעדיים לחומרי גלם
לתעשית המזון והקוסמטיקה
טלפון 03-885310

לשרון מעבדות
איתכם ביום חגכם
אלידם עזרות מכשירי חשמל
ירושלים 714851, 02-710221

למעבדות שרון בע"מ
שפע ברכות עם הגיעכם לעשור שנים
נור ואריה חבשוש
החלוצים 18 ת"א 822570, 03-822876

למעבדות שרון בע"מ
שפע ברכות לרגל 10 שנים
להקמת המפעל
מאחלים
הידרו שרותי מים בע"מ

לדני ושאול
ולמעבדות שרון בע"מ
ברכות לרגל 10 שנים
להקמת המפעל
מאת **בית חרושת שולמית בע"מ**
ת.ד. 170 הוד השרון

למעבדות שרון בע"מ
ברכות לרגל העשור
רם־נע בע"מ, ח"ב למלגזות הרמה
מוסך ★שרות ★ והשכרת מלגזות
אזור התעשיה הצפוני, ר"ח המדע 5 אשדוד 055-32650

למעבדות שרון בע"מ
ברכות לרגל העשור
עובדי והנהלת
פרי־תנובה בע"מ

למעבדות שרון בע"מ
לדני, שאול, וברוך
ברכות לרגל העשור
כהן והירשפלד בע"מ, פרדס חנה

א.א. יצור סלטים
מברכת את **מעבדות שרון**
לרגל 10 שנות המפעל
טלפון 03—802182

למעבדות שרון בע"מ
ברכות עם הגיעכם לעשור שנים
מאחלים: **מאפית דוידוביץ בע"מ**
עיר גנים קרית אונו

לדד דני זומרפלד ומר שאול אלשטיין
במלאות 10 שנים
למעבדות־שרון
תלווה אתכם ברכתינו "ילכו מחיל אל חיל"
חיים עציון וצוות העובדים
האלך יוסף (1985) לשיווק בע"מ
סיטונאות ★ יבוא כימיקלים ★ תבלינים ★ חמרי עזר
לתעשיית המזון, מכשירים, חומרים לכיבוש בשר TARI
מוצרים לקונדיטוריות SUSAN OVALETT
רח' חשבן 3 חיפה ת.ד. 1642 טל. 04-522083 מפעל ומשרדים
אזור התעשיה תל חנן כביש מרכזי טל: 239156, 04-238388

לדני ושאול
ולמעבדות שרון בע"מ
עלו והצליחו לרגל העשור
שדר ביטוח ושרותים בע"מ
קיבוץ גלויות 1 אשדוד

למעבדות שרון בע"מ
ברכות ליום חגכם
מאחלת
ליניית
מפעלי תמרוקים בע"מ
רחוב אלפסי 2 תל־אביב 66077
טלפון: 822726, 834656

לדני ושאול ועובדי מעבדות שרון
שאו ברכות
דפוס אילן אשדוד
ועובדיו
055-31337

לדני ושאול מעבדות שרון
ברכותינו ל־10 שנים להקמת המפעל
ויקטור מוגים בע"מ
רח' חומה ומגדל 9 ת"א 384587, 03-384519

טוב טעם מאפיה אוטומטית בנגב, חיבות
עבודה והנהלה מברכים את
מעבדות שרון בע"מ לעשור מפעלם
טוב טעם מאפיה אוטומטית בנגב

לדני ושאול
ולמעבדות שרון בע"מ
ברכות לרגל העשור
מאת: **לשר משה מיכון רחובות**

למעבדות שרון בע"מ
ברכות לבביות לרגל העשור
מאחל **ירדן כימיקלים בע"מ**
י.ב. סוכנויות בע"מ
רח' המנור 13 ת"א

חברת דש־ניר בע"מ
עבודות עפר ופיתוח
מברכת את מעבדות שרון ומנהליה
לעשור באשדוד
מנכ"ל משה נחר
055-22641 ,33061

למעבדות שרון בע"מ
עלו והצליחו לעשור מפעלכם
א. עזרה קרור בע"מ
תיקון מזגנים לרכב
אזור התעשיה ב נס־ציונה
08-4407267

לדני ושאול מעבדות שרון
לרגל עשור למפעלכם
עלו והצליחו
משתתפים בשמחתכם
אחים הרשברג ושות' כימיקלים בע"מ
ESTABLISHED 1925 נוסד

למעבדות שרון
המשך תנופה מאחלת
א.א. צרפתי בע"מ
סוכנות חב' המלח
יבוא סוכר, שומשום וקקאו
שוק 6 ת"א 831402 — 810113

למעבדות השרון
10 שנות הצלחה
מאחל: **מוסך פלאס אשדוד**
רח' העמל 18 טלפון — 24558

לדני ושאול
מעבדות שרון בע"מ
ברכות ל־10 שנות הקמת המפעל
עלו והצליחו
איסיטי (ישראל) כימיקלים בע"מ

מצטרף לברכות
רון זנגי טלפון 9—5121117
הארץ

צובר בע"מ חב' להובלה במכליות
מאחלת **למעבדות שרון**
10 שנות הצלחה למפעל
טלפון 908290, 03-900877

למעבדות שרון בע"מ
המשך תנופה והצמיחה
קל מהנדסים

למעבדות שרון
עלו והצליחו לרגל 10 שנות הקמת המפעל
מאת
מחסני ערובה כלליים בע"מ
עמילות מכס יבוא ויצוא, עמילות בינלאומי
סוכן ספנות י.א.ב.מ
04-670141 ,03-336033

בדות שרון ★ עשור למעבדות שרון ★ עשור למעבדות שרון

שאול אלשטיין — דני זומרפלד

ללחמים מיוחדים, ובעיקר לשפר את המוצרים הקיימים: לחמניות, חלות, לחם אחיד, לחם לבן, לחם מחיטה מלאה וכו'".

ד"ר דני זומרפלד: "בתחום האפיה יש לנו מומחים רבים. במפעל עצמו ישנה מעבדה, שבראשה עומד כימאי שמומחיותו באפיית לחם; ולצוות שלנו עוסקים בעבודת שטח יומיומית בקרב לקוחותינו. הם מסייעים לבאפיות, ובמקביל לומדים מה נעשה בשטח, ומסייעים לנו לשקוד על פיתוח ושיפור המוצרים.

"ענף חדש שאנו מפתחים כרגע הוא זה של העוגות. באחרונה הבאנו מצרפת קונדיטור־מומחה לייצור תוספות לעוגות — בעיקר מייצבים ותערובות מוכנות מראש להכנת העוגה (מדובר על סוגים רבים ושונים של עוגות, מפנקות יותר ופחות), אנו מסיימים בימים אלה את הקמתה של מעבדה חדשה — באפיית קטנה — לשם אנו מתעתדים להביא קונדיטורים מכל רחבי הארץ, כדי להעביר להם השתלמויות מעשיות בשימוש במוצרים החדשים של מעבדות שרון בע"מ, על־מנת לשפר את העוגות בתנורים שלהם, ולהבטיח שיוכלו לקבל תמיד את אותו מוצר, באותו טיב".

על כל מדף בסופרמרקט

שאול אלשטיין: "אנו מספקים שירותים דומים במגוון רחב של מפעלי מזון. ענף מרכזי אחר הוא זה של מוצרי החלב — ענף גדול בהיקף הייצור והיצוא שלו בארץ. לאחרונה התחלנו להיכנס גם לתחום ייצור חומרי השימור לענף התמרוקים — את אלה אנו מייצרים בעיקר ליצוא — וכרגע אנו מהווים 18% מהשוק העולמי בייצור חומרי שימור לקוסמטיקה.

"מעבדות שרון בע"מ מייצאות בעיקר לארה"ב וכן למדינות אירופה. עלי לציין שבמספר ענפי מזון אנו מצליחים לייצא לכל העולם — אם באופן ישיר (מוצרים של מעבדות שרון בע"מ), ואם דרך מוצרי המזון המשתמשים בתוספות שלנו — ואנו עומדים בכל הדרישות בנוגע לתוספות־מזון למוצרי עגבניות, הדרים, בשר, ביסקוויטים, ממתקים, שוקולדים, ועוד".

בואו נעשה סיור דמיוני בסופרמרקט. על איזה מהמדפים ניתן למצוא מצרכים שיש בהם משהו של מעבדות שרון?

שני המנהלים חושבים לרגע, מתקשים להשיב. כעבור רגע יתברר שהם התקשו להחליט מאיזה מדף להתחיל:

לחם, שימורים, קוסמטיקה, עוגות, מוצרי מזון קפואים, כל סוגי המשקאות, מרקים, תבלינים, נקניקים ומוצרי בשר, סלטים מוכנים...

זומרפלד: "ענף המזון ניזון בדרך כלל מתוצרת חקלאית. בחקלאות יש בעיה: המוצרים המגיעים מן השדה או מן החי אינם יכולים להיות תמיד זהים. זה מתחיל בעגבניה ובתפוח, ונגמר בקמח. תלוי בשנה, בעונה, באזור — תמיד יש שינויים. מפעל מזון חייב ורוצה לספק ללקוח מוצר סופי שיהיה תמיד אחיד: בטעם, בצבע, בריח, וכן ביכולת העמידות שלו לאורך זמן. על־מנת להגיע לכל ההישגים הנ"ל, הוא זקוק לתוספות המזון שלנו, שיסייעו לו להגיע למוצר שווה בכל התנאים, ושיסייעו לכל העגבניות במידה שווה...

"לא יתכן שמפעל סלטים יוציא מפס הייצור סלט חצילים, שטעמו ישתנה מדי־פעם, לפי צורת החציל שנקטף בשדה".

יצוא משוער ב-87' כ-4 מיליון דולר

בימים הישנים והטובים המזון בארץ לא היה בדיוק "תעשייתי". אולי הוא לא היה תמיד טעים, אבל אפילו במסעדות הפועלים ובחדרי האוכל בקיבוצים העוף ה"מבושל" היה בטעם ביתי.

אלשטיין: "תעשיית המזון הישראלית עברה ב-20 השנה האחרונות תהליך מהיר ורציני של תיעוש, שמטרתו — העלאת הרמה של המזון המיוצר בישראל לרמה זהה לזו שבארצות המערב. על השוק הישראלי להתמודד בבעיות נוספות, מסובכות לא פחות: קיבוץ גלויות. על יצרן המזון הישראלי לשרת קהל, שהרגלי האכילה שלו, שלא לדבר על טעמיו, מגוונים ושונים.

"ההיצע העומד כיום בפני הציבור בארץ הוא הרבה יותר מגוון, ומבחינת איכות הייצור, חומרי הגלם והתנאים התברואתיים — אנו עומדים בשורה אחת עם החברות המתקדמות ביותר בעולם".

זומרפלד: "אסור לשכוח דבר נוסף — הישראלי הממוצע כבר ביקר בחו"ל, לפחות פעם אחת בחייו. הוא הסתובב, טעם, ודרישותיו עלו. תעשיין לחם, למשל, מבין היום שאין כבר דבר "לחמניה", ודי. היום יש לחמניות מתוקות, לחמניות מלוחות, לחמניות פריכות ולחמניות מקמח מלא; הקונה רוצה אפשרות בחירה בין לחמניה טריה חמה ולחמניה חצי־אפויה".

* * *

ב-1984 החלה מעבדות שרון בע"מ מיצאות. היקף היצוא בשנה הראשונה היה חצי מיליון דולר.

ב-1985 ייצאו מעבדות שרון בע"מ במיליון דולר. בעבור שנה, 86', שב והוכפל היקף היצוא של מעבדות שרון בע"מ — 2 מיליון דולר. ועל־פי התחזיות, יגיע היצוא בשנה הנוכחית ל-4 מיליון דולר.

לחדירה המוצלחת לשוק האמריקאי הקשה, נותנים אלשטיין וזומרפלד שני הסברים: הסכמי הסחר, שעליהם חתמה ישראל עם ארה"ב, המאפשרים ליצרנים מהארץ להתחרות באלה המייצאים מארצות אחרות לארה"ב ושלדברי זומרפלד ואלשטיין, רק בעתיד נבין עד כמה הם חשובים; היתר של מעבדות שרון בע"מ בשוק האמריקאי: הוא למכור את המוצרים המיוחדים למפעלי המזון בארה"ב שהיקף הייצור של התוספות האלה אינו מצדיק למפעל אמריקאי להכנס לייצור של אותו מוצר. מעבדות שרון בע"מ מסוגלת לספק את מוצרים אלה באיכות שאינה נופלת מזו של יצרנים אחרים בעולם.

מעבדות שרון בע"מ היא בעלת שתי חברות־בנות: בליל־טעם, הממוקמת בראשון־לציון, ומשרתת קונדיטוריות, בתי מלון ומפעלי מזון קטנים במרכז, וחברת יתקא האלד בע"מ בחיפה, המספקת שירותים לענף הבשר בארץ. המפעל עצמו ממוקם, כאמור, באשדוד, משתרע על־פני 4,500 מטרים־רבועים בנויים ומועסקים בו כ-100 איש, כולם תושבי אשדוד ויבנה. למרות שהמחזור של מעבדות שרון בע"מ הגיע בשנה שעברה ל-23 מיליון דולר, האווירה במקום משפחתית. הזמני שהשמות "ד"ר דן זומרפלד" ו"שאול אלשטיין" מופיעים בצורה זו רק בכתבה זו. במפעל הם דני ושאול (במלעיל), ו"דלת פתוחה" איננה מליציות, אלא מציאות. מעבדות שרון בע"מ, שהוקמו ללא כל סיוע מבחוץ, הקפידו להיות רווחיים באופן־קבוע, וזכה להוסיף על מסירות העובדים שבלעדיהם כמובן שאי אפשר להקים דבר כזה במשך 10 שנים. אנו עומדים להתרחב, על שטח של 25 דונם ב"עד הלום", בקרבת באר־טוביה. הרווחים מושקעים גם, ובהצלחה, לרווחת העובד: מנהלי מעבדות שרון בע"מ מעניקים לכל העובדים, בכל הדרגים, לימודי שפות, מחשבאות, יצוא־יבוא, שיווק וכו'. המסירות והנאמנות של העובדים, שלא לדבר על השיפור ביכולתם, הם רווח ברור.

שאול אלשטיין וד"ר דני זומרפלד הולך שוקדים על "פס יצור" חדש במעבדות שרון בע"מ — הכנסת דור המשך למפעל. כרגע, בתקופת לימודיהם, כבר עובדים במעבדות שרון בע"מ, במשרה חלקית, בנו של שאול ובתו של דני. שני המנהלים המרצים רוצים להשתחרר מחלק מהנטל היומיומי כדי שיוכלו להמשיך בחיפושים — כאן ובחו"ל.

שאול אלשטיין: "המוטו שלנו הוא לא לעצב עיניה, אלא לנעול נעלי התעמלות, ולרוץ, לרוץ, לרוץ".

לדני ושאול, ולמעבדות שרון בע"מ
שפע ברכות לעשור מפעלכם
מאחלים
פריקלאס ים המלח בע"מ
מישור רותם ד.נ. ערבה

מאפית הכרם והנשיקה הצרפתית
מברכת את
מעבדות שרון בע"מ
לרגל עשור מפעלם
מאחלים
איקה, מנוע, אריה, ואברהם

לדני ושאול מעבדות שרון
ברכות לרגל 10 שנים
להקמת המפעל
אוליבקס בע"מ
יצרני שמן זהב
03–614451

למעבדות שרון בע"מ
עם עשור לקיומם
ברכות להמשך עבודה משותפת
זיתי בית השיטה
טלפון מפעל – 06–536700
קיבוץ בית השיטה 18190

לדני ושאול
מעבדות שרון בע"מ
ברכות לעשור מפעלכם
מאחלים
בית "וולה" WELLA
אינטרקוסמא שווק בע"מ
02־852131

לדני ושאול
ברכות לרגל 10 שנים
להקמת המפעל
מאחל רפי
רכב אמפור אשדוד
סוכנות פולקסווגן אודי
055–22166
Audi

לדני ושאול ולמעבדות שרון בע"מ
מיטב האיחולים לרגל העשור
עלו והצליחו
מאחלים:
ארגמן הגי יבנה בדרום
חברה להובלת מטענים כללים, מנופים ומכולות
טלפונים 23830, 055–22152

למעבדות השרון
ברכותינו הלבביות
לעשור מפעלכם
יצהר תעשיות (2000) בע"מ

לדני ושאול
מעבדות שרון בע"מ
שפע ברכות ליום
הגיעכם לעשור שנים
מאחלים:
גת
גבעת חיים

לשאול ודני ולצוות מעבדות שרון
עלו והצליחו לרגל העשור
מאת
חב' אפטל תעשיות כימיות בע"מ
טלפון: 03-7512061

לדני ושאול מעבדות שרון
ברכות לרגל 10 שנים
להקמת המפעל
בר שוורץ בע"מ
משווקי סוכר וקיטניות בסיטונאות
בית אמריקה שאול המלך 35 ת"א 256011

לדני ושאול מעבדות שרון
ברכותינו ליום חגכם
עלו והצליחו
קופולק (1949) בע"מ

למעבדות שרון בע"מ
ברכות לרגל עשור מפעלכם
י.ש.י.ב. מוסכים בע"מ
תיקוני משאיות דיזל שווק חלקי חילוף אשדוד

למעבדות שרון
ברכות להמשך הצלחה ופיתוח
ביו־אינסטרומנט בע"מ
ספקי ציוד ומיכשור
למיקרוביולוגיה וביוטכנולוגיה
ירושלים, ת.ד. 9519, טל. 02־817380

לידידנו דני ושאול
הרבה ברכות
להצלחתכם עלו והצליחו הלאה
מאחל בידידות רבה
א. גרינברג
יבוא וייצוא כימיקלים בע"מ
יהודה הלוי 77 ת"א 03־623535־6

לדני ושאול ולכל בית מעבדות שרון
כה לחי
בית בלטימור ספייס ישראל בע"מ

למעבדות שרון בע"מ
עם הגיעכם לעשור השנים
ברכות מקרב לב
שביט שמרן ושות' בע"מ
יצרני תמציות, וצבעי מאכל,
אמולגטור למאפה ולקונדיטוריות

לדני ושאול מעבדות שרון
המשך צמיחה מוצלחת
הסלט בע"מ
סלטים לאניני הטעם
אור יהודה אזור התעשיה החדש
03–347378, 358929

למעבדות שרון בע"מ
שפע ברכות
לרגל 10 שנים
להקמת המפעל
מאחל
מפעל נגיד למוצרי פרי־הדר

מעבדות שרון בע"מ
ברכות ל־10 שנות הקמת המפעל
י.ב. אחזקת מערכות בע"מ
התקנת ואחזקת מערכות מזוג אויר, קירור, קיטור, הסקה, גילוי אש, דאוד־מאתמטי
06–794543, 057–37740
03–822868, 02–668810

לדני ושאול
מעבדות שרון בע"מ
שפע ברכות לרגל העשור
מאחלת
חב' סן קולור בע"מ
טלפון: 03־9612014
סן קולור

למעבדות שרון בע"מ ולמנהליה דני ושאול
ברכות נאמנות לעשור מפעלכם,
עלו והצליחו
מפעלי הדר לביסקוויטים, ופלים בע"מ ירושלים
אזור התעשיה תלפיות ירושלים 02–717216

למעבדות שרון בע"מ
ברכות מכל הלב
שיווק קור (1984) בע"מ
מוצרי קירור ומיזוג אויר
דרך בר יהודה 1 חיפה
טלפון 04-641582

למעבדות שרון בע"מ
שפע ברכות ליום הגיעכם
לעשור שנים
רימון בע"מ
גבעת ברנר

לדני, שאול וצוות העובדים
שפע ברכות
במלאת 10 שנים למפעלכם.
סופר אמיר
טל. 052־441189

לשאול אלשטיין ולמעבדות שרון בע"מ
עלו והצליחו לרגל עשור מפעלכם
מאחלת
חברת מילח בע"מ

למעבדות שרון בע"מ
שפע ברכות לעשור מפעלכם
מאחל:
דגן מכוני תערובת בע"מ
רח' האצטדיון 10 חיפה
טלפון 2־04־727261

לדני ושאול מעבדות שרון
ברכות לרגל 10 שנים
להקמת המפעל
יונקס בע"מ
יצרני מזקקי־מים — ומסננים
03־787035

לשרון מעבדות
ברכותינו!
מהמדים העובדים עבורכם!
יונידרס
החברה המובילה בענף המדים
בשיטת השכירות המהפכנית
טל' 04–720148

למעבדות שרון בע"מ
לידידינו שאול ודני
ברכות לרגל 10 שנים להקמת המפעל
מאחל
מאיר ומלד — תעשיות מאיר ומלד בע"מ
(גרוסה) תבלינים, מיקלים, תמצות, אריזות לתעשיית המזון
טלפון 08–436651 יבנה

למעבדות שרון בע"מ
שפע ברכות לעשור מפעלכם
מאת
קיים קרור
מיזוג אויר – חיפה
לרכב • משאיות • טרקטורים • אוטובוסים
מתקני קירור בהובלה בחדר ארגזים

צמיגי המרכז אשדוד
מברכים את
מעבדות שרון בע"מ
עלו והצליחו
מאת:
צמיגי המרכז אשדוד
בהנהלת אבי
055־21969

למעבדות שרון בע"מ
שפע ברכות ליום חגכם
מאחל
כל בו קרור א.ס.א. (חש"צ) בע"מ
צרכי קרור וגז לקרור
רח' פייר קינג 37 ירושלים 02־720199

مطابق للأصل

مطابق للأصل

כ־2,000 חיילים הודיים נחתו בסרי־לנקה בהסכמת נשיאה

"במסגרת תוכנית שלום, שנועדה לשים קץ לסכסוך בין הטאמילים והסינהלים" • זה היום השלישי נמשכות ההפגנות של הרוב הסינהלי נגד ההסכם המעניק אוטונומיה מסויימת למיעוט הטאמילי בצפון האי ובמזרחו • גאנדי הוכה בכת רובה על ידי חייל מחיל הים הסרי לנקי

קולומבו (ע"צ וע"ר). קרוב ל־אלפיים חיילים הודיים נחתו אתמול בצפון האי סרי לנקה, "במסגרת תוכנית שלום, שנועדה לשים קץ לסכסוך בין הטאמילים והסינהלים", מסר השר לענייני הביטחון הלאומי של סרי לנקה.

החיילים ההודיים נחתו בבסיס האווירי [illegible] ג'אפנה. רובם הגיעו במטוסים, ומיעוטם באוניות.

זה היום השלישי ברציפות נמשכות הפגנות של הרוב הסינהלי. מפגינים, שהתעלמו מן העוצר, חסמו מספר רחובות ראשיים, הקימו מתרסים והעלו באש צמיגים, כ־מחאה על ההסכם המעניק אוטונומיה מסויימת למיעוט הטאמילי בצפון האי ובמזרחו.

המשטרה מסרה אתמול, כי 50 איש נהרגו מאז החלו ההפגנות האלימות לפני יומיים בקולומבו וביתר חלקי המדינה.

השר לביטחון לאומי של סרי לנקה מסר לכתב רויטר, כי החיילים ההודיים "באו ברשותו של הנשיא, ג'איוארדין, ובהסכמתו".

הוא הוסיף, כי ההודים יסייעו בפיקוח על פריקת הנשק של ארגוני הגרילה הטאמילים, שעדיין לא נתנו את הסכמתם להסכם השלום שנחתם ביום רביעי.

הסכם זה קובע הפסקת אש בין המורדים לבין כוחות הממשלה, שתיכנס לתוקפה עד יום שישי אחה"צ.

עוד נמסר, כי לנשיא, ג'איוארדין, נשקף מאבק קשה, כדי ליישם את הסכם השלום אחרי ארבע שנים של סכסוך אתני עקוב מדם וכלל לא ברור אם יצליח לכפות על שני הצדדים — הטאמילים ההינדים והסינהלים הבודהיסטים — לשים קץ למלחמה.

הפסקת האש אמורה להיכנס לתוקפה היום אחה"צ, והמועד הסופי למסירת הנשק ולחזרת החיילים של צבא סרי־לנקה לבסיסים, נקבע למועד זה. לאחר מכן יתחיל הנשיא ביישום הסעיפים שנועדו למלא אחר דרישות הטאמיליים למולדת בצפון המזרח האי.

מספרם של הלוחמים המורדים נאמד בשלושת אלפים, והם חשדנים הן כלפי הנשיא והן כלפי המנגנון הצבאי. הם עדיין לא הסכימו להסכם השלום, למרות לחצים הודיים נמרצים על מנהיגיהם.

עם זאת אומרים גורמים מתונים בתוך העדה הטאמילית, המונה כ־13 אחוז מהאוכלוסיה באי, כי עדיין רוצה בשלום והיא מרוצה מאוד מן ההסכם.

גנדי נתקבל כגיבור

ראש ממשלת הודו, רג'יב גנדי, חזר אתמול לניו־דלהי וזכה לקבלת פנים של גיבור.

גנדי, שחתם ביום רביעי על הסכם שלום עם נשיא סרי לנקה, ג'וניוס ג'איוארדין, בניסיון לשים קץ למרד הבדלנים הטאמיליים באי, נתקבל על ידי 32 אלף תומכים בנמל תעופה, אשר השליכו לעברו פרחים ושרו "יחי רג'יב גנדי".

"הסכם זה יביא לקץ האלימות בסרי לנקה ויעניק הזדמנות לקבוצות האתניות והלשוניות השונות בסרי לנקה. אי אפשר ליישב בעיות כאלה באמצעות אלימות וכוח", אמר לעיתונאים בנמל התעופה.

בשעה שגנדי התכונן אתמול בבוקר להמריא מקולומבו, פרץ חייל של חיל הים משורות משמר הכבוד הסרי לנקי והיכה אותו בקת של רובה.

כאשר התבקש להגיב על התקרית, אמר ראש הממשלה: "בשעה שסקרתי את משמר הכבוד, בדיוק לאחר שעברתי לפני אחד החיילים, הוא הפך את רובהו והיכה אותי בקת על הכתף והראש".

בידיעה מקולומבו נמסר כי חייל חיל הים, שמניעיו טרם הובהרו, נתון במעצר.

גנדי, שהיה במצב רוח מרומם, אמר כי אין לו כאבים, ואת תוצאות התקיפה אי אפשר היה לראות, משום שלבש גלימה מכופתרת עד לצוואר. "האם אני נראה פצוע? האם אתם רוצים שאפשט את בגדיי?" שאל את העיתונאים שביקשו ממנו פרטים על התקיפה.

המנהיג ההודי העלה על נס את הנשיא ג'איוארדין בן ה־80, על "אומץ רוחו הכביר" בכך שפעל לאישור ההסכם בין שתי המדינות הסכים להעניק מידה רבה יותר של אוטונומיה לבני המיעוט הטאמילי באי.

באשר כי נשיא סרי־לנקה ניצב מול התנגדות עזה בקרב העדה הסינהלית: המהומה את הרוב ואפילו מצד ראש ממשלתו, ראנאסינג פרמאדאסה, הוסיף: "אני בטוח כי יהיה מסוגל להוציא את ההסכם לפועל".

איש ביטחון מתגבר על חייל של חיל הנחתים של סרי לנקה (שני מימין, פניו מוסתרים למחצה), לאחר שתקף את ראש ממשלת הודו בקת רובהו. התקרית אירעה כאשר סקר ראג'יב גאנדי משמר כבוד אתמול בבוקר עם צאתו את סרי לנקה לאחר חתימת הסכם שלום בין העדות במדינה. (תצלום אי פי)

63 נהרגו בשתי תאונות אוטובוסים בברזיל ובהודו

רסיפה, ברזיל (ע"צ וע"ר). כ־30 איש נהרגו ו־40 נפצעו קשה, כאשר אוטובוס התנגש ביום רביעי חזיתית עם משאית ליד העיירה קאבו, בקרבת עיר הנמל רסיפה שבברזיל.

המשטרה מסרה, כי לתאונה גרם נהג המשאית, שנסע בכיוון אסור בכביש בין קאבו ורסיפה.

זוהי תאונת האוטובוס הקטלנית השלישית תוך חמישה ימים בברזיל. בשבת שעברה נהרגו 28 איש, כאשר אוטובוס הידרדר לתהום בבירת אספיריטו סאנטו, וביום ראשון נהרגו 55 איש בהתנגשות חזיתית בין שני אוטובוסים בקרבת בלו הוריזונטה.

במדינת אוטאר פראדש שבצפון הודו נהרגו אמש 33 איש, כאשר אוטובוס מלא מפה לפה נפל לתוך תעלה.

באוטובוס היו 65 נוסעים, ושניים הצליחו להגיע בשחייה לגדה.

בראשית השבוע נמסר בפרלמנט בניו־דלהי, כי יותר מ־100 איש מתים בממוצע יום יום בכבישי הודו.

27 אסירים ו־2 שוטרים נהרגו בהסתערות על הכלא בסן־פאולו

הפקודה להסתער על הכלא ניתנה אמש לאחר שהאסירים סירבו לשאת ולתת ואיימו לשרוף חיים את בני הערובה

סן־פאולו (ע"ר). 27 אסירים ושני שוטרים נהרגו, כאשר המשטרה הסתערה על הכלא בסן־פאולו, לאחר שבכשל משא ומתן לשחרורם של 30 בני ערובה, מסרה אתמול המשטרה.

הפקודה להסתער על הכלא ניתנה אמש לאחר שהאסירים סירבו לשאת ולתת ואיימו לשרוף חיים את בני הערובה שהחזיקו.

מהומות פרצו ביום רביעי כאשר כ־250 אסירים גרמו דליקה באחד האגפים של הכלא ותפסו את בני הערובה.

מפקד המשטרה הצבאית בסן פאולו מסר, כי בני הערובה שוחררו בשלום. כן אמר, כי רבים מבין האסירים שנהרגו, נרצחו בידי אסירים אחרים במסגרת מעשי נקם אישיים.

500 שוטרים פשטו על הכלא. שניים מהם נהרגו ושישה נפצעו. בכלא חבושים כ־1,100 אסירים.

רדיו מוסקווה:

"המפגינים הם טאטארים קיצוניים שביימו הצגה בשביל כתבים מערביים"

האשמות של חתרנות ועידוד הטאטארים להפגנות הוטלו גם על אנשי השגרירות האמריקאית • צפוי גירושם של הטאטארים למקום מגוריהם בקזאחסטאן

מאת אליהו זהבי, סופר "הארץ" בסקנדינביה

קופנהגן (מיוחד ל"הארץ"). לאחר שבוע ימים בהם "כבשו" כמה מאות טאטארים את מרכז מוסקווה פרסמה אתמול סוכנות הידיעות הסובייטית הרשמית "טאס" הודעה ששובצה במרכז מהדורות חדשות הערב של רדיו מוסקווה.

בהודעה מוגדרים המפגינים כ"טאטארים קיצוניים, היוצרים אווירה של מתיחות והתפרעות במוסקווה". הפגנה של הטאטארים בכבר פושקין במרכז מוסקווה הוגדרה כ"הצגה מבויימת עבור כתבים מערביים".

ההודעה מטילה האשמות כבדות על שגרירות ארה"ב במוסקווה, כי עסקה בחתרנות ועודדה את הטאטארים להפגנות. האשמה זו הוטלה על המזכיר הראשון בשגרירות שנפגש עם מנהיגי הטאטארים.

את הסימן הראשון לשינוי היחס לטאטארים נתן העיתון "איזבסטיה", שפרסם מאמר בנוסח "ימי סטאלין", בו הוגדרו המפגינים כ"מיעוט קיצוני שאינו מייצג את רוב רובו של העם הטאטארי". בעיתון פורסמו מכתבי תמיכה בהחלטה להקים ועדה לבדיקת בעיית הטאטארים.

בחדשות הטלוויזיה ורדיו מוסקווה אמר פרשן: "בריה"מ לא תסבול התערבות בענייניה הפנימיים. הפעילות מאחורי הקלעים של אנשי שגרירות ארה"ב במוסקווה היא מעשה חמור הנוגד את החוק הבינלאומי לו כפופה השגרירות".

לטאטארים ששהו במוסקווה בשבוע אחרון אין רשיון מגורים בעיר הבירה, הבוקר ביקרו אנשי הק.ג.ב בדירות בהם השוהים משמשות מקום מגורים למפגינים. בעלי הדירות הוזהרו מפני עבירה על החוק.

כל הסימנים מעידים כי סבלנות השלטונות הגיעה לקצה וצפוי גירושם של הטאטארים אל מקום מגוריהם בקזאחסטאן.

מסע טיהורים במפעלים ומשרדי ממשלה בסוריה

בעיקר במיגזר החקלאי, בעקבות ההישגים הדלים של החקלאות בשנה שעברה • מספר הנענשים מתקרב ל־600 והעונשים מגיעים עד למאסר 25 שנה

דמשק 30 (ע"צ ודיוטר־עותי"ם) — המסע נגד השחיתות והרשלנות במגזר הציבורי הסורי, שהחל לפני 8 חודשים, ממשיך להפיל קורבנות במפעלים ממשלתיים ובמשרדי הממשלה, ביחוד במיגזר החקלאי בו תלויה אי־תלות של סוריה בעניני מזון.

מערכה זו בה פתח ראש ממשלת סוריה, עבדל ראוף אל־קאסם, נוכח ההישגים הדלים של החקלאות בשנה שעברה כבר הפילה קורבנות רמי־דרג: שר החקלאות והרפורמה החקלאית, מחמד אל־כורדי, ושר הבניה ריאד בגדאדי, שנדרשו ביוני על ידי הפרלמנט להגיש את התפטרותם.

לעיתים לובש מסע זה מימדים של טיהור מוחלט: למשל, כל ההנהלה של חברת מוצרי המזון בדמשק — המנהל הכללי, סגנו והמנהלים לענייני מסחר, ייצור ופיננסים, וכן הממונה על התעשיות — הורחקה, מסרה היום סוכנות הידיעות הסורית.

כלי התקשורת הסוריים מפרסמים בקביעות רשימות של פקידים שבאו על עונשם. מספר הנענשים מתקרב ל־600 והעונשים מגיעים עד 25 שנות מאסר, עונש שנגזר לעובד מדינה שסחר במטבע חוץ.

הטלוויזיה הסורית תומכת במערכה אותה מנהל הגוף המרכזי לפיקוח על המחירים ומשדרת כל יום שישי תוכנית המצביעה על הפרות, הונאות, ניצול סמכויות לרעה ושגיאות גסות, שנעשו במגזר הציבורי.

במקביל יצאה גם הממשלה בקריאה לאנשי הון פרטיים להקים חברות, תוך פתיחות ניכרת בתחומי המיסוי.

המאבק נגד השחיתות לא הניב את התוצאות המיוחלות במיגזרים שבהם כבר יושמה מדיניות הקצבה: ענף הרכב, הדיור והחלפת הכספים. המחסור במטבע חוץ תרם לירידת ערך הלירה הסורית לעומת הדולר, המטבע הסורי מגיע עתה בשוק השחור לשער חליפין גבוה פי 7 מהשער הרשמי.

הספסרות במקרקעין העלתה בדמשק את המחיר של מטר מרובע ל־30,000 לירות סוריות (7,500 דולר), ומחירי המכוניות מרקיעי שחקים.

פניה לאינטרפול לחפש חייל מארוני החשוד ברצח כראמה

החשוד, לואי סאליבי, עזב בחשאי את לבנון מיד לאחר הרצח • בביירות הוצאה נגדו פקודת מעצר • אם יורשע צפוי לו עונש מוות

ביירות (ע"צ וע"ר). פקודת מעצר הוצאה אתמול בביירות נגד חייל נוצרי־מארוני של צבא לבנון, באשמת הריגת ראש הממשלה ראשיד כראמה ונסיון להרוג את שר הפנים עבדאללה ראסי, מסרו מקורות משפטיים.

תחנות שידור מסרו, כי החייל, אלי לואי סאליבי, שהיה סמל בבסיס חיל האוויר ארמה במובלעת הנוצרית מצפון לביירות, עזב בחשאי את לבנון מייד לאחר הרצח, ועתה מנסים לברר היכן הוא מסתתר.

שלטונות המשפט הלבנוניים ביקשו מהמשטרה הבינלאומית אינטרפול לסייע בגילוי עקבותיו של סאליבי, הצפוי לעונש מוות, אם יורשע.

ב־16 ביולי עצרו התוקפים את הסמל איברהים ראגב, סכבאי צבאי נוצרי, והאשימוהו בסיוע לרציחתו של כראמה.

מנהיגים מוסלמים האשימו את המיליציה הנוצרית האנטי־סורית באחריות לרצח. הם גם האשימו את הנשיא, הנשיא הנוצרי אמין ג'מייל.

סוריה ובעלות בריתה המוסלמיות בלבנון הודיעו, כי לא יחדשו את השיחות עם ג'מייל על רפורמות פוליטיות עד אשר יובאו למשפט רוצחיו של כראמה.

כראמה, סוני בן 66, היה בעל ברית חשוב של סוריה בלבנון ועמד בראש דרישות המוסלמים לקבלת סמכויות מוגדלות, במשטר הפוליטי הנוטה עתה לטובת הנוצרים.

כראמה נהרג ב־1 ביוני כתוצאה מפיצוץ במסוקו הצבאי. שר הפנים ראסי וכעשרה אנשי צבא אחרים, בכללם טייסי המסוק, ניצלו בנס ממוות בפיגוע זה.

נומיירי מנסה לחזור לשלטון בסודאן

קהיר (ע"מ). נשיא סודאן המודח, ג'עפר נומיירי, העתיק את מקום מגוריו ממרכז קהיר אל אזור מרוחק מחשש לחייו, נמסר מקהיר.

נומיירי שלח לאחרונה את נציגיו לבירות ערביות, וביקש לסייע לו לשוב אל השלטון. הוא שלח נציג אל הליגה הערבית, אולם המגעים והבטחות נסתיימו בלא כלום.

יחידות לוחמה בטרור יופעלו נגד פושעים פליליים בקהיר

קהיר (ע"מ). משרד הפנים המצרי מתכוון להפעיל יחידות ללוחמה בטרור נגד פושעים פליליים — מוסר העתון "אל־אהאלי".

על פי התכנית יוצבו מכוניות הנושאות חיילים של יחידות לוחמה בטרור באיזורים שונים בקהיר ויפעלו בתאום עם קבוצות הפריסה המהירה למלחמה בפשע של המשטרה בחסימת דרכים בפני פושעים.

משרד הפנים החליט להפעיל כבכים אלה בלילה, בשל הצפיפות ברחובות קהיר במהלך היום. במשך היום יופעלו אופנועים — שהם בעלי כושר תמרון רב יותר.

השר המצרי לענייני מדע: צפוי שובם של חצי מיליון מהגרים מצרים

קהיר (ע"מ). השר לענייני מחקר מדעי, עאדל עז, אמר ל"אל־אהראם" כי צפויה חזרתם למצרים של חצי מיליון אזרחים העובדים בחו"ל עד סוף 1989.

עוד אמר, שהדרישה לכוח אדם מצרי במדינות ערב קטנה לשיעור הדריכה המקצועית, ולכן שיעור חסרי המקצוע המהגרים גדול יותר משיעור בעלי המקצוע.

ערכה את העמוד: קרה ארנשטיין

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של

נתן פריץ וטרמן

ההלוויה תצא היום יום שישי 31.7.87 בשעה 11.00 לפני הצהרים מבית המנוח רחוב בן־יהודה 20 נתניה לבית העלמין שעל יד שיכון ותיקים נתניה.

המתאבלים: אשתו: חוה
בנו: גד
כלתו: אלה
והנכדים

במלאת שנה לפטירת יקירנו

יוחנן בוהם ז"ל

נעלה לקברו להתייחדות עם זכרו,
ביום ה', י"א באב, תשמ"ז 6.8.87 בשעה 10 בבוקר,
בבית העלמין בגבעת שאול בירושלים.
נפגשים בכניסה

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו

ישראל לופמן ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו
ביום רביעי 5.8.87 י' באב תשמ"ז בשעה 18.00
בבית־העלמין באבן־יהודה
נפגשים בבית המשפחה בשעה 17.45
אוטובוס יעמוד לרשות הציבור

המשפחה

ההסתדרות הציונית העולמית — מחלקת הנוער והחלוץ
הסוכנות היהודית לארץ ישראל

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

אברהם כ"ץ ז"ל

נעלה להתייחד עם זכרו ביום ראשון י"ד במנחם אב (9.8.87) בשעה 16:30 בבית העלמין בגבעת שאול
אוטובוס יצא ממשרדי המחלקה לנוער והחלוץ קרן היסוד 19 א' ירושלים בשעה 15:00.

המשפחה — המחלקה לנוער והחלוץ

במלאת 40 שנה לנפילתו של

אליעזר ארקין הי"ד

שנהרג בהתקפת הפלמח על תחנת הראדר הבריטית בחיפה כתגובה על גירוש אניית המעפילים "יציאת אירופה תש"ז"
נתכנס באזור המעלה ביום א' ז' באב תשמ"ז 2.8.87 בשעה 16.00 ליד הבית ברח' טשרניחובסקי 17 חיפה, לטקס הסרת הלוט מעל לוח זכרון שנקבע לזכרו
חבריו ומוקירי זכרו מוזמנים

משפחת ארקין

על פטירת

מרקו כספי ז"ל

אנו אבלים
ומביעים תנחומינו למשפחה

בנק לאומי ההנהלה,
העובדים ובוגרי־בל"ל

במלאת שנה לפטירת יקירתנו

דינה בידרמן ז"ל

נתייחד עם זכרה ביום ראשון ז' באב תשמ"ז 2.8.87
בשעה 5.00 אחה"צ בבית העלמין בנחלת יצחק
התחבורה תצא בשעה 4.45 אחה"צ רח' שפינוזה 15 תל־אביב

יחזקאל בידרמן
אורה ואורי בהרב וב"ב
צפרירה וגד קומרן וב"ב

ביום השלושים לפטירתה של אמנו וסבתנו היקרה

מילי (מלכה) לוי ז"ל

נעלה לקברה לגילוי המצבה ביום ראשון,
ז' באב תשמ"ז, 2 באוגוסט 1987
נפגשים בשעה 4.30 אחה"צ בכניסה לבית העלמין הישן,
חוף הכרמל חיפה

תודתנו נתונה לכל מנחמינו

המשפחה

עין־גדי אין בחו"ל

מבצע אוגוסט
• לנופשים 2-4 ימים - 10% הנחה*
• לנופשים מ־5 ימים ומעלה - יום נוסף חינם!
• אפשרות לשני ילדים בחדר ההורים ללא תשלום.
*מחיר רגיל ליום, פנסיון מלא, 94.- ש"ח כולל מע"מ.

מקום כזה לא תמצאו בשום מקום:
גם טבע ובריאות - וגם פינוקים "תוצרת בית".
גם מנוחה ונופש - וגם פעילות ותרבות.
בקיצור, יש הרבה מה לעשות בבית האורחה עין־גדי!
אפשר לטבול בחמי עין־גדי (הסעות וכניסה חינם פעמיים ביום!), להשתכשך בבריכה או בים המלח, לעסוק בספורט במתקנים חדישים או להשתתף בפעילויות המיוחדות המוצעות לאורחים.
אפשר כמובן גם לנוח בכיף, בביתן נופש הכולל את כל הנוחיות: גינה צמודה, מיזוג אוויר, רדיו וטלוויזיה ופינת קפה ועוגיות. והילדים? קחו אותם איתכם, בהנחות גדולות! צוות מיומן מחברי הקיבוץ ידאג להם לפעילויות מהנות.

מגוון אירועי נופש פעיל להנאתכם
- טיולים מודרכים בשמורות הטבע של עין־גדי כל יום
- חוג טניס פעמיים בשבוע
- טורנירים ותחרויות נושאות פרסים לכל המשפחה במגוון ענפי ספורט
- משחקים ושעשועי מים בבריכה
- סדנת פעילות גופנית משחררת, פעמיים בשבוע
- משחקיה וחוג עבודות יד לילדים
- ריקודי עם פעמיים בשבוע
- ערב הווי וקומזיץ בבריכה
- סרטי וידיאו לילדים ולמבוגרים
- אמן אורח פעמיים בשבוע
- קוסמטיקה: הדרכה והצאות בשימוש במוצרי הבריאות של ים המלח
- מסאז' (בתשלום)

מזמינים מקומות עכשיו
להזמנות: בית האורחה עין־גדי, טל' 057-84757-8
האורחה בקיבוצים, טל' 03-246161

קרונון א

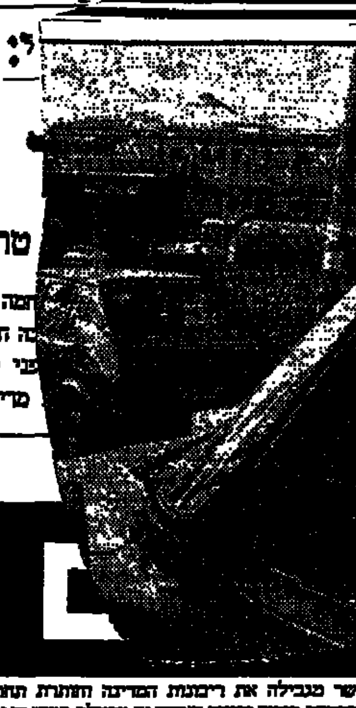

... ב־142 מדינות

...טרם הודיעה על מספר החולים בתחומה

...יירות. 55,396 מירודה"

...החברות באו"ם • הערכה: דואגת רק

...של איידס. בריה"מ דיווחה על 58 מקרי איידס, ותרמה 800 אלף דולר למלחמה באיידס מטעם ארגון הבריאות העולמי.

עתונאי בריטניה הגיבו בתדהמה על החלטת ביהמ"ש העליון

נאסר על עיתונים בריטיים לפרסם קטעים מספרו של סוכן ביון לשעבר

נאסר גם לפרסם דיווחים שוטפים על המאבק המשפטי שמנהלת ממשלת תאצ'ר למען פסילתו של הספר באוסטרליה

מאת שאול צדקא

לונדון. (מיוחד ל"הארץ"). עתונאי בריטניה הגיבו בתדהמה על החלטת בית־המשפט העליון בלונדון לאסור על העיתונים הבריטיים לפרסם קטעים מספר, פרי עטו של פיטר רייט, סוכן השרותים החשאיים לשעבר החי היום באוסטרליה. במיוחד התקבלה בחומרה החלטת השופטים, שהתקבלה ברוב של 3 לעומת 2, לאסור על העתונים לפרסם דיווחים שוטפים על המאבק המשפטי שמנהלת ממשלת תאצ'ר בבתי־משפט באוסטרליה למען פסילתו של הספר.

עתונאים, משפטנים, מוציאים לאור ופוליטיקאים כינו את החלטת הערכאה השיפוטית העליונה במדינה כ"יום שחור לדמוקראטיה ולחופש הדיבור". העיתונים אשר הגישו את הערעור והיו בטוחים כי בית־המשפט יילך לקראתם, ה"אובסרבר", ה"גארדיאן" וה"סאנדיי טיימס", הודיעו מיד כי יעבירו את הערעור לדיון בבית הדין של אירופה בשטרסבורג.

אנדרו ניל, עורכו של האחרון, אמר כי "עתה נותר לו ולעמיתיו ללמוד כיצד עורכים עתון בברית־המועצות". הספר, "לוכד המרגלים", יהפוך, לדעתו, כמו ברוסיה לחומר אסור. "אנשים יוכלו לקרוא אותו, אבל העתונים לא יוכלו לכתוב עליו". לדבריו, "החלטת השופטים היא בושה וחרפה". עוד אמר כי "מאז המלחמה לא היה נסיון כזה לסתום פיות במדינה". את העידוד היחיד הוא שאב מן העובדה שהשופט הראשי, לורד ברידג', הצביע נגד ההחלטה.

ראשי המפלגה השמרנית הגיבו בסיפוק רב על תוצאות הדיון המשפטי אתמול. חבר הפרלמנט היהודי, איבן לורנס, אמר כי "סוכנים חשאיים צריכים ללמוד לקח ולהבין כי אינם יכולים להפיק רווחים על ידי מכירת סודות לאומיים. במקרה כזה השרותים החשאיים לא יהיו חשאיים יותר והצורך להוציא כספי רב יותר למען בטחוננו. הם הרי נשבעו שלא יחשפו סודות לפני שהצטרפו לשרות".

פיטר רייט היה אחד מראשי ה"אם. אי. 5", השב"כ הבריטי, ועמד בראש המדור לאיתור ולהדפסת פרו־סובייטים. בספרו, אשר נמכר בארצות־הברית באופן חופשי, הוא מגלה כיצד ניסו השרותים לערער את ממשלתו של ראש הממשלה הרולד וילסון בשנות ה־70. הוא גם כותב כיצד ניסו הבריטים לחסל את נאצר וכיצד האזינו הסוכנים לשיחות טלפון של שגרירויות ידידותיות בלונדון.

הקוסמונאוטים הסובייטיים אלכסנדר לאווייקין (משמאל), אלכסנדר ויקטורנקו (במרכז) והקוסמונאוט הסורי מוחמד פאריס אתמול עם שובם לכדור הארץ, ליד העיר הסובייטית ארקאליק. לאווייקין, אשר שהה בתחנת החלל הסובייטית "מיר" במשך שישה חודשים, התחלף עם עמיתו אלכסנדר אלכסנדרוב. נראה שלאווייקין פיתח בשהותו בחלל מחלת לב, והוא יעבור עתה בדיקות רפואיות. (תצלום אי פי)

הארגון לאחדות אפריקה תומך בוועידה בינלאומית במזה"ת

אישרר החלטותיו על "הזכויות הבלתי ניתנות לערעור של העם הפלשתיני להגדרה עצמית, ללא התערבות זרה, וזכותו להקים מדינה ריבונית בפלשתין"

אדיס אבבה (ע"צ). אפריקה אישרה מחדש את תמיכתה בעניין הפלשתיני והביעה תמיכה בכינוס ועידת שלום בינלאומית בנושא המזה"ת, בוועידת הפסגה השנתית של הארגון לאחדות אפריקה שנפתחה ביום רביעי בלילה באדיס אבבה.

הפסגה אישרה החלטה על בעיית פלשתין, החלטה על המצב במזה"ת, וכן קריאה לסיום מלחמת איראן־עיראק ולביטול ההסגר על מחנות פליטים פלשתיניים בלבנון.

ההחלטה על עניין פלשתין "מוקיעה את הברית בין ישראל ודרום אפריקה ומאשרת מחדש את הזכויות הבלתי־ניתנות לערעור של העם הפלשתיני לשוב למולדתו ולהשיב לעצמו את נכסיו בפלשתין, ממנה גורש". כן מאשרת ההחלטה את "הזכויות הבלתי ניתנות לערעור של העם הפלשתיני להגדרה עצמית, ללא התערבות זרה, וזכותו להקים מדינה ריבונית בפלשתין".

הפסגה קידמה בברכה את תוצאות הדיונים במועצה הפלשתינית הלאומית שנערכו באלג'יר ב־20 באפריל, "וביניהם את תרומת המועצה למאמצים הנעשים כדי להגיע לשלום כולל, צודק ובר־קיימא באמצעות הסדר צודק של הבעיה הפלשתינית".

ההחלטה "מגנה נמרצות את ישראל, כוח כובש, על מדיניותה האכזרית ועל כל הנהלים הנוגעים נגד האוכלוסיה הערבית בשטחים הפלשתיניים הכבושים".

ההחלטה קוראת למועצת הביטחון "למצוא דרכים כדי לאלץ את ישראל לשים קץ לכיבוש או להוציא את כוחותיה מן השטחים הפלשתיניים הכבושים, כולל ירושלים".

כן תמכה ועידת הפסגה "ללא הסתייגות בקריאה לכינוס ועידת שלום בינלאומית".

מדינות אפריקה גם אישרו מחדש "את הלגיטימיות של המאבק אותו מנהל העם הפלשתיני בהנהגת אש"ף, כדי להשיב לעצמו את שטחיו וליישם במלוא המידה את זכויותיו הלאומיות".

אש"ף הוא אחד מארבעה "ארגוני שיחרור" המוכרים ע"י הארגון לאחדות אפריקה, יחד עם הארגון "סוואפו" מנמיביה ושני ארגוני מורדים מדרא"פ.

עראפאת התפייס עם מובארק

מנהיג אש"ף, יאסר עראפאת, השתתף בוועידה. הוא גם התפייס, בשולי הוועידה, עם נשיא מצרים חוסני מובארק.

ההחלטה גם "מגנה נמרצות את ההסכמים הנפרדים שהושגו, וכן את ההתחייבויות שנתקבלו בצורה דו־צדדית, המהוות פגיעה בוטה בזכויות העם הפלשתיני לשוב לארצו, והיא רואה בכל הסכם בשאלת פלשתין הסכם בטל ומבוטל, כל עוד אש"ף אינו שותף בו".

להלן קובעת ההחלטה, כי "הצבת טילים גרעיניים ברמת הגולן ובמדבר הנגב מהווה לא רק איום ישיר למדינות הערביות באזור, אלא גם לשלום ולביטחון באפריקה".

החלטה זו, שעוררה הסתייגות מצד חוף השנהב וקאמרון, שתי מדינות שחידשו את קשריהן עם ישראל, אינה מזכירה את מצרים ואת הסכמי קמפ־דייוויד.

התפטר יועץ בכיר של רייגן לפיקוח על הנשק

"הגשמתי מה שביקשתי להשיג"

וואשינגטון (ע"ז). קנת אדלמן, יועץ בכיר של הנשיא רייגן לפיקוח על הנשק, התפטר — מסר אתמול דובר של המינהל האמריקאי לפיקוח ולפירוק הנשק.

הדובר ציין, כי אדלמן, ראש המינהל, יעזוב את תפקידו באמצע אוקטובר אך ימשיך לכהן עד גמר ועידת פיסגה בין ארה"ב וברה"מ.

ההודעה פורסמה שעות ספורות בלבד לאחר שארה"ב וברה"מ קבעו את ה־15 בספטמבר לשיחות בין שרי החוץ של שתי המדינות, במטרה לסלק את המכשולים האחרונים להסכם על צמצום הנשק ולסלול בכך את הדרך לוועידת פסגה עוד השנה.

אדלמן תמך תבונות בפומבי בהסכם הנשק אליו מתקרבות עתה מעצמות העל.

הסכם זה נועד לסלק טילים גרעיניים לטווח בינוני וקצר ברחבי העולם.

במכתב התפטרותו לנשיא רייגן ציין אדלמן: "אני מרגיש עתה, כי הגשמתי את מה שביקשתי ליישם: לסייע בהתוויית קו חדש לפיקוח על הנשק מצד ארה"ב וברה"מ, קו שיצמצם בצורה דרמטית את הנשק הגרעיני ויעזור בצמצום הסכנה של מלחמה גרעינית".

נורווגיה גירשה ארבעה דיפלומטים סובייטים

החשודים בריגול תעשייתי • בין היתר חשודים במעורבות בפרשת מכירת מוצרים אלקטרוניים מתוחכמים לבריה"מ באמצעות חברות יפאניות

מאת אליהו הבר
סופר "הארץ" בסקנדינביה

קופנהגן (מיוחד ל"הארץ"). באוסלו פורסם אתמול, כי ארבעה דיפלומטים סובייטים, בהם מזכיר שני בשגרירות ושלושה אנשי המשלחת המסחרית, התבקשו לעזוב את נורווגיה.

עילת הגרוש: "ריגול תעשייתי במשך שלוש שנים".

המגורשים חשודים, כי היו מעורבים בפרשת מכירת מוצרים מתוחכמים בתחום האלקטרוניקה לבריה"מ באמצעות חברות ביפאן. מדובר בפרשה המוכרת כסיוע לבריה"מ לייצר מדחפי צוללות שאינם מרעישים.

שר החוץ הנורווגי, שקיים אתמול מסיבת עתונאים, הודיע במקביל על החלטת גרוש הדיפלומטים הסובייטים, כי ראש ממשלת בריה"מ, ניקולאי ריזקוב, יבוא לביקור רשמי בנורווגיה בינואר 1988.

יהיה זה ביקור שלישי של ריזקוב במערב. קדמו לו ביקורים בפינלנד בינואר וב־אוסטריה ביולי.

צילון - הודו - נפאל - תאילנד - פיליפינים - סינגפור - קוריאה - סין - יפן ועוד...

המזרח־הרחוק

אוסטרליה וניו־זילנד

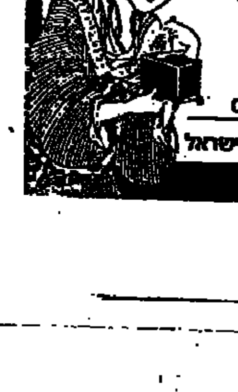

* סיורים מיוחדים בספט'־נובמבר, במסלולים מרתקים ובהדרכה מעולה - בתנאים האטרקטיביים ביותר המוצעים בארץ. סיורים ל־30־38 ימים, מ־$2,890 בלבד! (לצעירים מ־$2,690)
* טיסות לכל המזרח־הרחוק, לאוסטרליה ו"סביב העולם" (מיועדים רבים באירופה) בתנאים המעולים ביותר!

טיולי יפן־ישראל
רח' יהודה הלוי 89, ת"א
טל. 03-615613, 03-440287, 03-5461529
בסיוע המרכז לקשרי תרבות ותיירות יפן־ישראל

מודעה

מכון לו... עולם

מי אנחנו

בתור אזרחים יהודים של מדינת ישראל, נוטלים אנו רשות לעצמנו לשבת על מרוכת הבעיות הקיומיות של עמנו ללא סייגים מוסכמים וללא תרמית — השגרה, כפי שכבר הרגשנו בפרסומינו בחו"ל, המהיה ביחסים הכנסיה הקתולית במסמך הרשמי המסכם החלטות ועידתה האחרונה והנקרא בשם שניתן לתרגמו "בזמן הזה", לאמור כי ייעוד המבחן בדעת עולם של עם ישראל בחוקת "עם האלוהים" אינו ניתן לביטול...

ותכנית האלוהים עבור העולם. מי הוא משיח־אמת?

תכנית הישועה של אלוהים כהזמנה פתוחה לכל האנושות

אוי ואבוי לעוסקים בתיאולוגיה של שינאה

מה צפוי לישראל, מלחמה או שלום?

חוסר אהבת־אמת מביא בעקבותיו השתלטות השקר

ישראל זקוקה לרוח חדשה

תחזית

באהבה
מאת
מכון לחקר עם עולם
קלאוס משה פרלין, ישוב ראש
ת"ד 1275, רמת השרון 47100

ערכה את העמוד: עדה אושפיז

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

חידוש במכבי תל־אביב: עוזר־מאמן אמריקאי

ברוס ויקטור בן ה־35, יהודי מקליפורניה שבא עם רעייתו, מכיר את המועמד לחיזוק מכבי אדגר ג'ונס, שיגיע למיבחן בשבוע הבא

כדורסל

מאת יעקב זינגר
סופר "ספורט הארץ"

הנהלת קבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב תמיד אוהבת חי־דושים. האחרון שבהם: עוזר־מאמן אמריקאי למאמן הישראלי רלף קליין. מתוך עשרות המועמדים בחרו להפקיד ברוס ויקטור, יהודי בן 35, מהעיר פומונה שבקליפורניה.

ויקטור נחת אתמול עם רעייתו דיאנה, אותה נשא לאישה ערב הראיון שקבעו עימו בארה"ב אנשי מכבי תל־אביב, שמואל מחרובסקי ורוני שטיינר. מלבד בקיאותו בכ־דורסל, ברוס הוא בעל תואר ראשון במישפט פלילי ובסוציולוגיה, ותואר שני בחינוך.

עוזר־המאמן החדש יחל בעבודתו המעשית בקבוצה ביום שני. הוא שמע על הליגה שלנו, יודע משהו על מספר שחקנים, אם כי לא התמקד עליהם. הוא מכיר את המועמד לחיזוק מכבי, אדגר ג'ונס, כנגד מבעי, שיגיע בתחילת השבוע לארץ לבדיקות רפואיות. ברוס גם מנה את תכונותיו הבולטות: שחקן הגנה נמרץ, בעל מיקום טוב לריבאונד.

כבר ביום ניתן לקבוע בבירור, עם בואו של ברוס, כי השינוי העיקרי הצפוי במישחקו של מכבי בעונה הקרובה יהיה בתחום ההגנה.

אדגר ג'ונס, המועמד להחליף את לי ג'ונסון שעבר לאיטליה, שיחק במכללה נוואדה לאס־וגאס ונבחר בסיבוב השני של הדראפט ב־1979 על ידי מילווקי באקס. הוא שיחק בארבע קבוצות במהלך חמש עונות. ג'ונס, בן 31, המתנשא לגובה 2.08 מ'. לא שיחק בעונה האחרונה בשל ניתוח בברכו. עונתו האחרונה באן־בי־איי. היתה בקליבלנד קאבר־אליירס, בה שותף ב־53 מישחקים. בהם שיחק בממוצע 19 דקות, קלע 9.7 נקודות וקטף 4 ריבאונדים.

מאמן כדורסלני מכבי תל־אביב רלף קליין הציג אתמול לראשונה את עוזרו בעונה הבאה, האמריקאי ברוס ויקטור (משמאל), שהגיע עם רעייתו מקליפורניה. (צילום: עודי קרן).

אוורטון וקובנטרי פותחות מחר את העונה באנגליה

במישחק המסורתי על גביע־הצדקה בוומבלי

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). המסך עולה השבת על הצגת הב־כורה המסורתית, המישחק על גביע־הצדקה, הפותח באורח רשמי את עונת הכדורגל באנגליה.

ההתמודדות בין האלופה למחזיקת הגביע, אוורטון וקובנטרי, שתהיה מחר אחר הצהריים (17.00) באיצטדיון וומבלי בלונדון, תאפשר ל־100 אלף הצופים להעיף מבט ראשון על הצפוי במהלך העונה המרתקת.

אוורטון, שנטלה את התואר מש־כנתה העירונית, ליברפול, תחסר כנראה יותר מכל את מנהלה האחורי קנדל אשר הוליך אותה בשנים האחרונות לסידרת הישגים מרשימה. את מקומו של קנדל, שעבר לאתלטיקו בילבאו, ימלא עוזרו לשעבר קולין הארווי. מהרכבה של אוורטון ייעדרו השוער נוויל סאוטהול והקשר פול ביי־סול. ה"טופיס" מציגות מהעונה שעברה.

במישחק־אימון בשוודיה ניצחה השבוע אוורטון את קבוצת לינקר פינג 4–1. השערים: שארפ (2), סנר ורין ומרשאל.

קובנטרי תחזור ותציג את רוב הכוכבים, שסייעו לה להפתיע את טוטנהאם 2–3 אחרי הארכה, בגמר הגביע האחרון במאי. אטרקציה מיוחדת יהווה דייויד ספידי, שנרכש מצלסי ב־750 אלף ליש"ט.

● ניוקאסל מנהלת מגעים לרכישת ברזילאי נבחרת ברזיל, מיראנדיניה, תמורת כמיליון ליש"ט. סכום זה יכלול את דמי ההעברה ואת שכרו של השחקן בן ה־26 לתקופת החוזה. המקור העיקרי לביצוע הרכישה: מכירתו של פיטר בירדסלי לליברפול בעד 1.9 מיליון ליש"ט.

● מנצ'סטר יונייטד הביסה בסיורה בהגמרק את ווילה 1–4. המגן ויו אנדרסון, שנרכש מארסנל, כבש אחד מהשערים.

● שלוש קבוצות אנגליות אחרות, המסיירות בשוודיה, זכו בניצחונות: וסטפורד ניצחה את סנדנדאל 4–2, וימבלדון את קרילבו 3–0 ופורטסמות את ס.ק. פלמס 3–1.

בדיקות איידס גם בפוטבול האמריקאי

ניו יורק (אי־פי). יוזמה של קבוצת דאלאס קאובויס לערוך לשחקנים בדיקות איידס מרצון, תוך שמירה מוחלטת על סודיות — זו הפעם הראשונה בכדורגל האמריקאי — עוררה הדים חיוביים והסכמה בקרב השחקנים.

"הרעיון מצויין, מפני שאני חיים יותר שישה חודשים בשנה", אמר השחקן דאגי וויס. הוא הביע פליאתו על העובדה, שה־קבוצות האחרות עדיין לא נקטו שום פעולה בתחום זה. "המצב קריטי בהחלט. אנו אפילו משת־משים באותם מכוני גילוח", הו־סיף ווייס.

נשיא המועדון טקס שרם אמר, כי אם יתגלו בעזרת הבדיקות מימצאים חיוביים, יישאר הדבר בתחומי הסודיות הרפואית. במחנה האימונים של הקאובויס היו השבוע 29 שחקנים ותיקים ו־77 טירונים.

רופא הקבוצה ד"ר ג'. ר. זאמברנו גילה, כי ההיענות של השחקנים למיבדקים היתה נפלאה. "חששתי ששחקנים רבים יסרבו להיבדק", אמר.

כדורגל

הפועל ת"א מחר בקיבוץ חולדה

מאת אילן פרש
סופר "ספורט הארץ"

כדורגלני הפועל תל־אביב יקיימו מחר בקיבוץ חולדה מישחק רעים עם בני הקיבוץ לזיכרו של משה בירנבוים ז"ל, אוהד נאמן של הפועל שנפטר ממחלה ממארת בגיל 35.

הפועל תל־אביב יופיע בהרכבו המלא, ולמאמן יצחק שניאור תינתן ההזדמנות לבחון את הניכים ה־חדשים. בני הקיבוץ, אותם יאמן יהושע פייגנבוים, יתחזקו בשוער אייר שמיר ובחלוצים אלי יאני, בני טבק וחיקי פרץ. יתכן שילובו של עוזר מאמן בני־יהודה אהוד בן טובים. המישחק יחל בשעה 17.00.

הפועל תל־אביב עומד לצאת למחנה אימונים בגרמניה ב־4 באו־גוסט וישהה שם 11 יום. במשלחת יהיו 18—19 שחקנים מכלל ה־22, שיהוו את סגל הקבוצה בעונה הקרובה. בשלב זה נוטלים חלק באימונים 26 שחקנים.

טניס

לנדל ובקר לסיבוב השלישי בוושינגטון

וושינגטון (אי־פי). שני המדורגים הבכירים, איוון לנדל ובוריס בקר, עלו כאן לסיבוב השלישי של טור־ניר הטניס המקומי. לנדל ניצח את ברד פירס 6–7 (אחרי פיצור 1–4), 6–3 ובקר את ריצ'רד מאטוזבסקי 6–4, 7–5. בוד גילברט המדורג 4 הדיח את צ'יפ הופר 6–3, 2–6, 6–1.

באליפות השוודית הפתוחה בבוד־סטאד הפתיע המערב גרמני ילויד צ'יכה, פאבל וויטישק את המדורג 6, השוודי מיכאל פרנפורס 6–4, 6–2. אבל כל המדורגים הבכירים משוודיה לא התקשו לנצח, בהם שטפאן אדברג, אנדרס יארריד ויו־אכים ניסטרום. אמיליו סאנצ'ס מספרד, המדורג 4, הדיח את השוודי אולבין 6–1, 6–4.

● במישחקי גביע הפדרציה לנשים בוונקובר, קולומביה הבריטית, עלתה ארה"ב לרבע הגמר בניצחון 2–0 על צרפת.

יחד עימה עלו גם צ'כיה, שהדיחה את יפאן; מערב גרמניה שגברה על דרום קוריאה; בולגריה הארגנטינה.

● מאמני הכדוריד יצחק ליסמן (מכבי ארזים ר"ג) וישראל ברנר (הפועל פ"ת), יוזמים הקמת איגוד מאמנים לכדוריד.

באיירן מינכן מועמדת לתואר רביעי ברציפות

תופיע מחר בדורטמונד בפתיחת הליגה הגרמנית

בונדסליגה

מינכן (שרות "ספורט הארץ"). אלופת מערב־גרמניה בכדורגל, באיירן מינכן, תחל מחר בהגנה על כתרה — במישחק חוץ בדורטמונד מול בורוסיה המקומית, שסיימה את העונה החולפת במקום הרביעי. יהיה זה מישחקה־הנוקר של הסיבוב הראשון בבונדסליגה.

באיירן, שזכתה בשלושה כתרי אליפות רצופים, רכשה שני שחקנים אלמונים: בירגן ואנגמן משאלקה 04 ואובה ויסקאלה מקבוצת המב־ששייד מהליגה השניה. את הקבוצה עזב הוותיק דיטר הנס שפרש מכדורגל. באיירן מועמדת לזכיה רביעית רצופה, בזכות הרכבה משו־פע הכוכבים הכולל, בין היתר, את שוער נבחרת בלגיה ז'אן־מארי פפאף. הבין־לאומיים קלאוס אאוגנ־טאלר, נורברט אדר, האנס פלוגלר, לותאר מתיאוס, רונאלד וולפארט, האנס דורפנר ומיכאל רומניגה. דורטמונד חיזקה עצמה בהחלף הסקוטי מורדו מקלאוד, שנרכש מסלטיק ב־390 אלף דולאר.

אולם העונה תפתח למעשה כבר הערב בשלושה מאבקים: באייר לוורקוזן — ואלדהוף מאנהיים, באייר אירדינגן — נירנברג, בוכום — בורוסיה מנשנגלדבאך. בורוסיה, שסיימה שלישית בעונה שעברה, צירפה לשורותיה את הולנד הגו־לבי אריק וילארטס ששיחק ב־אנדרלכט. עוד מכבבים בקבוצה אובה ראן ומיכאל פרונצ'ק.

סגנית האלופה, האמבורג, תארח בביתה את שאלקה 04. האמבורג רכשה שני שחקנים חדשים. הבו־עיין שבהם הוא האמריקאי פול קאליגורי, ששיחק באוניברסיטת סאן־דייגו, קליפורניה. הרכש השני הוא אובה ביין, שהגיע מפ.צ. קלן.

שתי העולות החדשות ישחקו השבת בביתן: קארלסרוהה, בה מש־חקים שני פולנים ושני יוגוסלבים, תארח את פ.צ. קלן, שבהרכבה הבלם מורטן אולסן מדנמרק וחלוץ טוני וודקוק מאנגליה. העולה השנייה, האנובר 96, תתמודד עם ורדר ברמן שנפגעה בשל עזיבת כוכבה רודי פלר לרומא.

שני המישחקים הנותרים מחר במחזור הראשון: קייזרסלאוטרן — איינטרכט פראנקפורט, שטוטגארט — הומבורג.

הפועל דחה קביעת המועמד ליו"ר הנהלת ההתאחדות

לבקשת מספר חברים בוועדת המינויים, נדחתה ההחלטה הסופית על בחירת מועמד הפועל לתפקיד יו"ר הנהלת ההתאחדות לכדורגל — מסר דובר מרכז הפועל.

בקשת הדחייה באה על מנת למצות את כל האפשרויות להגיע למועמד מוסכם, לאחר שחיים הבירפלד — שכיהן בתפקיד זה בעבר — הציג את מועמדותו מול שאול סוירי, הממלא תפקיד זה כיום.

אליצור רמלה החתים שני אמריקאים

מאת יעקב זינגר
סופר "ספורט הארץ"

קבוצת אליצור נווהדוד/רמלה החתימה בארה"ב שני שחקנים שחורים, בעקבות מחנה אימונים שערך מאמנה יעקב אילד ל־20 מועמדים. הוא ביקר בארה"ב עם שני מנהלי הקבוצה, עו"ד נווה וח"ד בוזו.

הכדורסלנים החדשים הם סם מי־סל מבירוידק, בן 24, 2.03 מ', עם ממוצע קליעות של 28 נק' למישחק, והתקה־הציר מייק הארימן מלוס־אנג'לס, בן 22, 2.04 מ', בעל יכולת אתלטית מרשימה.

השניים יגיעו לישראל בשבוע הבא ויחלו באימונים עם שאר שח־קני הקבוצה. כן אמור לשוב לישראל מחופשת־מולדת שחקן הקבוצה אריל ודיליאמס.

פרסים לקבוצות אלופות של מכבי

מאת יעקב זינגר
סופר "ספורט הארץ"

בכפר־המכביה נערכה אמש קבלת פנים והוענקו פרסים לקבוצות מכבי, שזכו בתארים ולספורטאים בודדים שהצטיינו או זכו בתארים.

בין מקבלי הפרסים: מכבי תל־אביב, מחזיק גביע המדינה בכ־דורגל; מכבי ראשון־לציון, האלוף ומחזיק הגביע בכדוריד לגברים; מכבי קרית־שרת חולון, האלוף ומח־זיק גביע המדינה בכדוריד לנשים; מכבי תל־אביב, האלוף ומחזיק גביע המדינה בכדורסל.

כן צויינו עמוס מנסרוה, אלוף ישראל בטניס; אריה גמליאלי, אלוף ישראל במירוצי שדה; מאיר דלויה בהרמת משקלות; ערן גרומי, אלוף ישראל בשחייה.

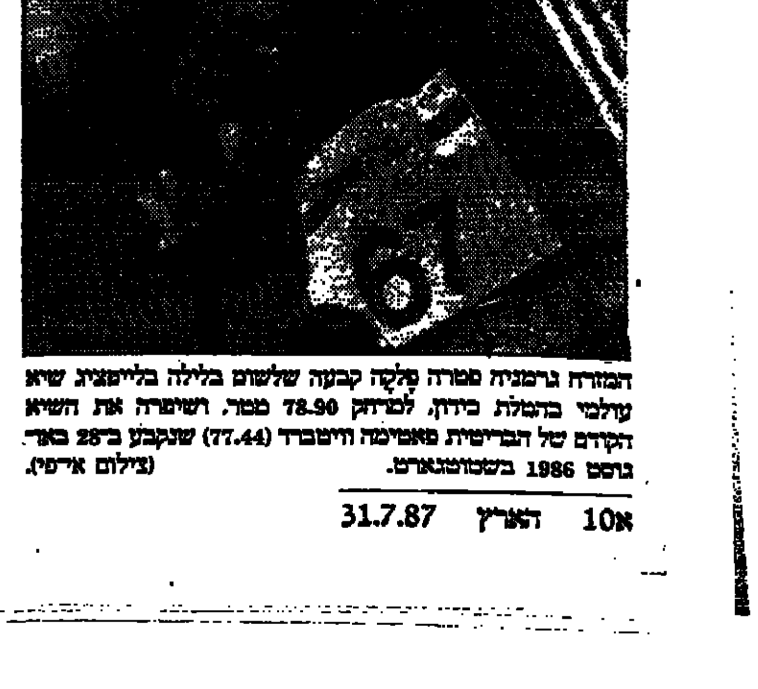

המוזה גרמניה סמרה סלקה קבעה שלשום בלילה בלייפציג שיא עולמי בהטלת כידון, למרחק 78.90 מטר, ושיפרה את השיא הקודם של הבריטית פאטימה וויטברד (77.44) שנקבע ב־28 באוגוסט 1986 בשטוטגארט. (צילום אי־פי).

הודעת מוסקווה

(סוף מעמוד 1)

נוכח דיווחים שהופיעו בידיעון היוצא לאור בלונדון "אינטרנשנל דפנס רוויו", לפיהם ערכה ישראל ניסויים בטיל המסוגל לשאת ראשי חץ גרעיניים.

"דפנס רוויו" מסר, כי ישראל ערכה ניסויים עם טילים מדגם "יריחו 2" עד למרחק של 820 ק"מ ומניחים שבקרוב תקיים ניסויים נוספים, שבהם יפעילו את הטיל עד לטווח של 1,450 ק"מ.

מישראל נמסר, כי רדיו מוסקווה בשפה העברית כבר הזהיר את ממשלת ישראל כמה וכמה פעמים מפני פיתוח טיל גרעיני.

שבח לפרס; גינוי לשמיר

בשידור אמש שיבח רדיו מוסקווה את פרס ותקף את שמיר על "שלושת הלאווים" שלו.

בשידור של רדיו מוסקווה במהלך שבוע זה, שהוקלט ע"י קשב ישראלי, נאמר, כי בריה"מ קוראת לישראל לא להתנגד ליוזמת שלום סובייטית, כולל היוזמה לסילוק טי־לים לטווח בינוני מאסיה.

בשבוע שעבר הביע מנהיג בריה"מ מייכאיל גורבאצ'וב את הסכמתו להצעה שתוזה בעניין הכוח הגרעיני לטווח בינוני, המשמש נושא לדיונים בין ארצו לארה"ב, יכ־לול סילוק הטילים הגרעיניים לטווח בינוני ולטווחים קצרים יותר הן מאסיה והן מאירופה.

ישראל לא הגיבה על הדיווח של "דפנס רוויו" אך התחייבה שלא תהיה הראשונה שתחדיר כלי נשק גרעיניים למזרח התיכון.

אנטופוב וצ'סטיאקוב יצאו

עקיבא אלדר, מוסר המדיני של "הארץ", מוסר כי ראש המשלחת הקונסולרית הסובייטית יבגני אנטו־פוב והנציג המדיני במשלחת אלכסיי צ'סטיאקוב יצאו אתמול למוסקווה לפרק זמן בלתי ידוע. השניים ביקרו לפני שבוע בקפריסין לצורך דיווח וקבלת הוראות ממוס־קווה. לאחר שמסרו את ההוראות לחבריהם במשלחת בתל אביב יצאו למוסקווה ושם יוחלט מתי ישובו לישראל ואם להחליפם באחרים.

בראש המשלחת יעמוד בינתיים פקיד המחלקה הקונסולרית, גנדיך פלכיק, שעמד בראש המשלחת הסובייטית לשיחות עם הפקידים הישראלים בהלסינקי. נודע כי ראש המשלחות ביקש משגרירות פינלנד להביע את פליאתו על שאין מזמנים אותו לפגישות מדיניות במשרד החוץ.

אתמול ביקרו אנשי המשלחות בבניין משרד החקלאות ליד מגרש הרוסים בירושלים בלווית מנהל מחלקת תביעות במשרד החוץ ויקטור הראל. אנשי המשלחות ימשיכו לבקר בימים הקרובים באתרים השייכים לממשלת בריה"מ והמו מבנים שהבעלות עליהם שנויה במחלוקת עם האפוטרופוס הכללי בישראל.

משבר מערך־ליכוד

(סוף מעמוד 1)

ויפעיל את סמכות הפיטורין הנוקבת לו על פי חוק יסוד הממשלה בהודעות הראשונה.

בהתייעצויות, שהיו אתמול אצל שמיר, הובהר, כי סילוקם של שרי המערך מהממשלה לא יביא בהכרח לפירוקה של הממשלה והיא תמשיך ותפעל כממשלה צרה, העשויה לי־פול רק באמצעות רוב להצעת אי אמון. השר אריאל שרון פעל אתמול אצל סיעת ש"ס להבטיח את תמיכת כל סיעת ש"ס כולל ח"כ יעקב יוסף במהלכי הליכוד.

לחץ על שמעון פרס

במפלגת העבודה גבר אתמול הלחץ כלפי שמעון פרס שלא לתמוך ביום רביעי בשבוע הבא בהצעת החוק לפיזור הכנסת העתידה להיות מוגשת על ידי סיעת רצ. קו־לות המתנגדים לעמדתו של פרס נשמעו שלשום בפורום "שרינו" של מפלגת העבודה, ואתמול בישיבת לישכת ומרכז מפלגת העבודה. כבר במהלך ישיבת לישכת המפלגה התבטא פרס כי למרות הרוב שיש בידיו לפיזור הכנסת הרי שיש לשקול אם להגיש את ההצעה רק לאחר תום פגרת הקיץ.

פרס הקדיש אתמול את מגעיו הקואליציוניים לפגישה עם ראשי סיעות מפ"ם רצ ושינוי, ובשעות הערב נועד עם שני חברי הכנסת של אגודת ישראל. בתום פגישתו של פרס עם ראשי רצ שינוי ומפ"ם פורסמה הודעה בה נאמר כי משתתפי הפגישה רואים בקידום תהליך השלום משימה עליונה של מדינת ישראל. אם יתברר כי המשכו של תהליך זה תלוי בהקדמת הב־חירות לשם כינונה של ממשלה חדשה ואחרת יפעלו העבודה מפ"ם רצ ושינוי להקדמת הבחירות. ההכרעה אם להגיש הצעת החוק לפיזור הכנסת בתום מושב זה של הכנסת או בתחילתו של המושב הבא תיפול ביום שני הבא. למנהיגי מפ"ם רצ ושינוי הובטח, כי הבטחת הרוב בכנסת אינה קשורה בשום ויתורים בנושאים הדתיים. וכי בשום שלב לא יתנהל שום מגע ישיר או עקיף עם כהנא.

פרס מעדיף הסכמה

בישיבת לשכת מפלגת העבודה שקדמה לישיבת המרכז הוביל ח"כ דק אמיר את קולות המתנגדים למהלך הקדמת הבחירות עתה. פרס שהודע מפגישתו עם ראשי מפ"ם ושינוי אמר כי במצב הפרלמנטרי החדש שנוצר אי אפשר להקים עתה ממשלה צרה על ידי הליכוד. "בלש־ דינו אין דבר כזה. צריך להפסיק לפעול. יש לנו היום רוב להקדמת הבחירות, אולם יש לשקול אם לעשות זאת בשבוע הבא בסיום המושב או מיד לאחר הפגרה. בכלל הייתי מעדיף שנגיע להסכם עם הליכוד על המשך תהליך השלום או על תאריך מוסכם להקדמת הב־חירות. שמיר בשלושת הלאווים שלו מפר את קווי היסוד של הממשלה. הוא מפר את תהליך הש־לום", אמר פרס.

מאוחר יותר בישיבת מרכז מפלגת העבודה אמר מזכ"ל המפלגה ח"כ עוזי ברעם כי הצבעה בשבוע הבא על הקדמת הבחירות, היא הצבעה טרומית בלבד, ועלולה להביא ללחצים על אחדים מהתומ־כים במשך תקופת הפגרה. על כן הרגיש יש לשקול דחיית ההצבעה לאוקטובר לראשית מושב החורף של הכנסת ואזי להוביל את המהלך כמיקשה אחת. מאוחר יותר אמר ברעם כי מפלגת העבודה תנסה להגיע עם הליכוד להבנה להגיע לבחירות בין פברואר ואפריל בשנה הבאה.

אני נדהם כל יום

ראש הממשלה יצחק שמיר שדר תיזוס למשבר הנוכחי עם מפלגת העבודה במהלך ביקור שקיים בשעות הבוקר בבקו"ם שליל מכל וכל סיכום אפשרי עם מפלגת העבודה להקדמת הבחירות. הוא אמר כי הממשלה חייבת להמשיך בתפקודה עד־תום מועדה החוקי. הוא יצא בחריפות נגד דבריו של פרס באשימו אותו בהפרת ההסכם הקואליציוני על ידי השמעת שלושת הלאווים. "אני נדהם כל יום כשאני שומע נימוקים חדשים שחור נגר קיומה של הממשלה ובאילו אנו בליכוד מוצגים כמפירי ההסכם. נדהמתי כששמעתי את נימוקי פרס. מעולם לא השתמשתי בביטויים כאלו. אילו הוועידה הבין־לאומית היתה מתכנת בעת המגעים על כינונה של ממשלת האחדות הלאו־מית, היא לא היתה קמה. מי שמדבר על הוועידה היום הוא בוזנת מפר הסכם. לפרס יש ברירה אחת לחזור לתלם ולתמוך בקווי היסוד של הממשלה", אמר שמיר.

עקיבא אלדר, מוסר המדיני של "הארץ", מוסר כי ראש הממשלה יצחק שמיר דוחה את הצעת המערך להקדים את הבחירות ואף את הקריאה לדון בוועידה הבינ"ל. מקורבי רוה"מ אמרו אמש ל"הארץ" כי שמיר מוכן לשוחח עם שמעון פרס על הדרכים להביא למו"מ ישיר עם ירדן, כפי שפירט באיגרתו לנשיא מובארק. לדברי אותם מקור־בים מרגיש שמיר בטוח במעמדו וב־כוחו, בין השאר בשל העובדה כי הוא מחזיק בידו גם את משרד הפנים שבידו סמכויות רחבות בת־חום הבחירות.

שמיר עומד על כך שההסכם הקו־אליציוני יקויים במלואו וכבר הודיע אתמול למערך כי לא יסכים להקדים את הבחירות לאביב הבא.

קצין חינוך

(סוף מעמוד 1)

לדרך טיפולו בנושא התבטאותו של קצין חינוך ראשי, אך נראה כי בהזדמנות הקרובה בה ייפגש שר הבטחון עם תת אלוף דגן הוא יעיר לו על כך. השר רבין יבהיר לדגן כי אין קצין בכיר צריך להתבטא בנושאים עליהם קיימת החלטה מחייבת של הממשלה.

עד היום לא פנה איש אל תת אלוף דגן להעיר לו על התבטאות יוצאת הדופן בנושא בחורי הישיבות. גם הרמטכ"ל לא דיבר עם דגן בנושא זה, ולא ביקש ממנו כל התייחסות לדבריו אלה.

הנווט השבוי

(סוף מעמוד 1)

כי נעשה כל מה שאפשר כדי להחזיר אותם לישראל, ואנו רוצים להבטיח שלא נשקוט כל עוד השבויים יהיו מחוץ לגבולות המדינה.

לובראני נשאל, אם יש בידי ישראל מידע כלשהו על גורלו של הנווט הישראלי והשבויים האחרים. הוא השיב, כי לגבי הנווט מסתמכת ישראל על הודעתו של ראש תנועת "אמל", השר נביה ברי, שהנווט נמצא ברשות תנועתו. לובראני הדגיש שישראל רואה את נביה ברי ותנועתו אחראים לשלומו, רווחתו ובטחונו של הנווט. אנו מניחים ששני השבויים האחרים נמצאים בידי חיזבאללה, ובאותה מידה אנו רואים ארגון זה אחראי לשלומם ובטחונם. באשר לנעדרים, איננו יו־דעים הרבה ויש לחפש כל דרך כדי לדעת את מקום הימצאם.

לשאלה בעניין הפרסומים בכלי התקשורת הלבנוניים, שהיה סוהר הנפר ימי על נמל עזאעי שבשליטת "אמל", ענה לובראני שלא ידוע לו על הסגר כזה. אך מגד שני יש בהחלט רצון להבין את הנחישות של ישראל בכל מה שקשור לאפשרות לשחרר את השבויים. "אני מקווה שלא יהיה צורך בלחץ כזה", אמר לובראני.

השרב נשבר

(סוף מעמוד 1)

התחזית בשירות המטאורולוגי צופה כי היום יחול שיפור נוסף במזג האוויר וכי מידות החום ירדו עוד ב־2 עד 3 מעלות.

ירידה נוספת בעומס החום צפויה בשבת כאשר הטמפרטורות והלחות היחסית ישובו להיות נורמליים לעונה זו — זאת עם המשך תנועתו של רכס הרום מזרחה כשאת מקומו תופס בהדרגה אפיק ברומטרי הגורם לזרימת אוויר צפון מערבית האופיינית לעונת הקיץ.

מדידה רציפה של הטמפרטורות מגלה כי בשעות הלילה ירדו הטמפרטורות בכמה מאזורי הארץ ב־9 מעלות לעומת הטמפרטורות באותן שעות יממה קודם לכן. ההקלה בעומס החום נגבעה גם מכ־סוי עננים שמנעו קרינת שמש ישירה והרוחות שהגיעו באיזורי ההרים למהירות של 35 קמ"ש. למרות ההקלה הנמשכת מזכיר החזאי, כי אנו מצויים בעיצומו של הקיץ ואין לצפות למזג אוויר קיצי. שיא הטמפרטורות היה גם אתמול באילת — 43 מעלות ו־16% לחות יחסית (לעומת 44 מעלות שלשום), בירושלים נמדדו 30 מעלות ו־55% לחות (לעומת 34 מעלות שלשום), ברמת הגולן 35 מעלות ו־35% לחות (לעומת 39 מעלות שלשום), בתל אביב 30 מעלות ו־67% אחוזי לחות (לעומת 30 מעלות ו־74% לחות שלשום), בבאר שבע 33 מעלות ו־50% לחות (לעומת 37 מעלות שלשום), בחיפה 33 מעלות ו־66% אחוז לחות (לעומת 37 מעלות שלשום), בצפת 33 מעלות ו־40% לחות (לעומת 36 מעלות שלשום), ובטבריה 37 מעלות ו־47% לחות (לעומת 41 מעלות שלשום).

הנזק בשלוש השריפות: כשני מיליון דולאר

אלי אלעד, מוסר "הארץ" לאיכות הסביבה, מוסר כי הנזקים שנגרמו בשלוש שריפות היער הגדולות שהיו שלשום בהרי ירושלים נאמ־דים בכשני מיליון דולאר. הערכה זו השמיעו אתמול יו"ר הקק"ל משה ריבלין ומנהל אגף הייעור בקק"ל מרדכי רוזה שסיירו בשטחים שעלו שלשום בלהבות. בשריפה שהיתה אתמול באזור נחל עירון עלו באש כ־200 דונם של שטחי חורש טבעי ומרעה. בעקבות לכידתם אתמול של שלושה נערים באזור ואדי עירה החשודים בהצתה מכוונת של יער באזור, לכידה שנתבצעה לאחר שטייס של מטוס ריסוס של חברת מרום הבחין בהם בעת המעשה ועקב אחריהם מהאוויר עד הגעת המשטרה תוך שהוא מנווה את השוטרים למקום, פנה אתמול יו"ר הקק"ל לשר המשטרה בבקשה שה־משטרה תחקור את הפיקוח על היערות וכי יוחדו הליכי החקירה של החשודים במעשי הצתה.

בעקבות הפגיעה הגדולה שהיתה בשריפה שלשום בשטחי שמורות נחל שורק שבה עלו באש יותר מ־3000 דונם של חורש טבעי ושטחי שמורה נמסר אתמול, כי הקק"ל פנתה לרשות שמורות הטבע לאשר תוכנית לפריצת מערכת של דרכים בשטחי חלק מהשמורות כדי להקל על הגישה לשטחים אלה בעת הצורך לעסוק בעבודות כיבוי. על פי הערכת יועצי הקק"ל ניתן היה לאתר את האש בשמורת נחל שורק ולמנוע את התפשטות השריפה

מפכ"ל המשטרה

(סוף מעמוד 1)

עדים, העיד עדות שקר בבית המשפט, הפעיל אמצעי סחיטה על עדים, העלים מסמכים מבית המש־פט והכשיל שופט. כל זאת במסגרת פעולותיו בוועדה שחקרה בשנת 1981 התרחשויות חריגות במחוז הצפוני של המשטרה, החקירה המשטרתית הפנימית שהביאה ל־העמדתו לדין של מפקד משטרת נהריה לשעבר רפ"ק אלי בן יעקב בשורה של האשמות. בן יעקב זוכה בבית המשפט מהאשמות נגדו.

אתמול גילה תנ"צ גונן, ועובדה זו אושרה אחר כך על ידי שר המשטרה חיים בר־לב, שניצב הוד נאלץ לפרוש מהמשטרה לפני כשנ־תיים וחצי, ולמעשה הודח מתפקיד מפקד המחוז הצפוני, לאחר שנחשד בהדלפה לעיתונאי של קטעים ממסמך שסווג "סודי ביותר" שכלל את דו"ח הוועדה, שחקרה בשעתו את ההתרחשויות במחוז הצפוני. התברר כי הוד התנכל בגירסאות סותרות שמסר לממונים עליו בקשר להדלפת המסמך והיתה החלטה להעמידו לדין על פרשה זו. הוא פרש מהמשטרה במסגרת "עסקה" עם שר המשטרה, שבה סוכם, כי אם יפרוש לא יעמוד לדין.

יש לי תחושה קשה

תנ"צ גונן, שהכחיש מכל וכל את טענות ניצב בר־מוס הוד נגדו, הקריא בפני חברי הוועדה מכתבים, מסמכים, ותרשומות שמהן ביקש להוכיח שאין ממש באשמות הוד נגדו וכי הוד ביקש לנקום בו על רקע החקירה שניהל בשעתו במחוז הצפוני ופרשת רפ"ק אלי בן יעקב. "יש לי תחושה קשה שלא טובת העניין והציבור עמדה לנגד חברי הוועדה (בהביאם את ניצב הוד להשמיע טענותיו)", התחיל גונן את דבריו, ועורר עליו את זעמם של חברי הוועדה שדרשו ממנו לחזור בו מדבריו אלה.

גונן חזר בו מדבריו והמשיך: "תחושתי היא שגורמים, גם מחוץ לוועדה מנסים ליצור אווירה של טרור והפחדה כלפי וכלפי אנשי היחידה לחקירות הונאה. מי ירצה למלא את תפקידו באווירה כזאת, כשהוא צפוי להתנכלויות, איומים ואי נעימויות? אני מבהיר, שאמשיך למלא את תפקידי באמונות, מסירות וללא משוא פנים. אין אף מלה אחת של אמת בדברי הוד. בוועדה, הוד הטעה את הוועדה הבודקת בשנת 1981. הוא התחמק מבדיקת פו־ליגראף בקשר להאשמות שהועלו כלפיו. הוא הטעה את ראש אגף החקירות דאז יחזקאל קרתי, הוליך בכחש את המפכ"ל דאז אריה איבצן והכ"ל גם את שר המשטרה דאז יוסף בורג. לי יש טענות קשות שבמ־שטרה לא חקרו במשך השנים כמו שצריך את הטענות וההאשמות שהעליתי נגד ניצב הוד בין השאר על הדלפות ופרסומים מגמתיים ולא נכונים בקשר אלי ובקשר לפרשיות שבהן היה מעורב. ניצב הוד מנסה להטעות גם היום את הציבור".

חס על אשתו וילדיו

גונן הוסיף: "רציתי לבקש מהמפכ"ל שישחרר לפירסום את דו"ח הוועדה על ההתרחשויות במחוז הצ־פוני מ־1981, אלא שאני חס על אשתו וילדיו של הוד. אין שום האשמה אמיתית בדבריו של הוד. זהו אחד המקרים שלשקר אין רגליים". בהמשך מנה גונן אחת לאחת את טענות הוד וסיפק הסברים.

בין השאר טען שהוד התחמק מלשמש כעד הגנה במשפטו של חברו רפ"ק אלי בן יעקב, לאחר שהת־ברר לו על מה הוא אמור להחקר בחקירה נגדית על ידי התובע. "איך יכול הוד לבוא לוועדה (של הכנסת) ולא לומר אף מלה אמת. כל השנים המערכת נקטה גישה סלחנית, רכה ועגונה כלפי הוד וזה עודד אותו לצאת למסע נקמה נגדי. היו ראיות שהוד היה הקצין הבכיר הראשון שנתפס בהדלפה. היתה קלטת בעניין הזה", טען תנ"צ גונן, ונקטע על ידי המפכ"ל קראוס שלא התיר לו להמשיך ולספר על הפרשה.

קראוס: למה הוא הוזמן?

גם המפכ"ל קראוס דחה היום בוועדה את טענותיו והאשמותיו של ניצב בר־מוס הוד. הוא אמר, כי הוד פרש מהמשטרה לפני שנתיים וחצי, אינו מכיר מה קורה היום במשטרה ובוודאי לא את היחידה לחקירות הונאה. גם בתפקידיו במשטרה לא הכיר את היחידה הזאת ולא ברור למה הוזמן להופיע בפני הוועדה. "היו להוד הזדמנויות לפנות לכמה גורמים עם טענותיו והוא לא עשה זאת. תנ"צ גונן הוא בעיני קצין משטרה טוב, מקצועי, העושה את עבודתו במסירות, בנאמנות, ללא פשרות או מורא. ביחידה שלו יש אנשים מוכשרים ומקצועיים שר־ואים בעבודתם שליחות ועושים עבודתם מצויין", אמר קראוס.

הוא הודיע כי "לא היה ולא נברא" הסיפור שסיפר הוד בוועדה כאילו קצין משטרה שהיה אמור לקבל את ראשות המחלקה לחקירות פנים, אך לא התאים לתפקידה, איים על תנ"צ גונן באקדח שאם לא יתן לו דרגת סנ"צ הוא יירה בו.

"מה שהיה עם הקצין הזה שהיה בן 50 ונכשל בשני תפקידיו האחרונים במשטרה, זה שכאשר הו־דיעו לו שהוא מועבר לתפקיד אחר הוא סרב לפנות את כסאו ולמסור את המפתחות. הוא נשכב על הרצפה בחדרו של יורם גונן, שהיה אז סגן ראש אגף החקירות, והתחיל לבכות. הובא רופא משטרתי שלקח אותו לבדיקה וטיפל בו", סיפר קראוס.

דיווח זו לא התערבות

הוא אמר לחברי הוועדה שאין התערבות של שר המשטרה בחקירות המשטרה: "דיווח לשר הממו־נה על פעילות המשטרה, זו לא התערבות. חובתי כמפכ"ל לדווח לשר הממונה. זה המשטר שבו אנחנו חיים. אתם רוצים לשנות את החוק, שנו אותו בכנסת. אל תבואו אלי בטענות שאני מקיים את החוק והנוהלים", התריס קראוס כלפי חברי ועדת הפנים.

בשלב זה גילה קראוס כי מופעלים עליו לחצים על ידי אנשי ציבור וביניהם חברי כנסת. "הטלפון שלי פתוח. יש פניות ביום ובלילה, למשרד ולבית. גם ב־12.00 בלילה. חברי כנסת פונים אומרים לי לבצע מעצרים ואחרים לשחרר עצורים. יש התערבויות. אם אני אכנע ללחצים באותו רגע מקומי לא במערכת".

יושב ראש הוועדה ח"כ שילנסקי ביקש מהמפכ"ל להמציא לו רשימה של אישי הציבור וחברי הכנסת שפנו אליו. הוא הבטיח שלא יעשה בה שימוש, רק יתייעץ עם יושב ראש הכנסת מה לעשות. קראוס לא הבטיח להמציא את הרשימה.

במה להשמעת האשמות

קראוס פנה לחברי הוועדה, אמר להם שהוועדה שימשה במה להש־מעת האשמות גסות מאוד ולא מבוס־סות על קצין משטרה בכיר ועל קציני משטרה שלא נכחו בדיונים וביקש מהם, שיודו כי טעו, כאשר הביאו את ניצב בר־מוס הוד לדבר בפניהם. יושב ראש הוועדה השיב, שהוא חושב, שהוועדה נהגה נכון.

לעיתים התלהטו הרוחות בדיון הארוך. כמו כאשר ח"כ אהרון נח־מיאס מהמערך הטיח לעבר ח"כ בני שליטא מהליכוד: "כל מה שאתם (הליכוד) עושים זה להפחיד את המשטרה, שלא יחקרו. בני שליטא, אתה כל הזמן מגנת את המשטרה".

ח"כ שליטא השיב לו: "נחמיאס, דברי תגובה לא יעזרו. גונן מספיק ישר ומספיק מנוול לפתוח בחקירה נגד כל חבר כנסת".

ח"כ נחמיאס: "מי שיש לו תבואה על הראש שלא ייצא לשמש".

אחר כך תארו בני שליטא מהאמירה על תנ"צ גונן שהוא מנוול והסביר שאמר זאת "ברוח טובה".

בושה וחרפה מה שקורה

במהלך הדיון של תנ"צ גונן עליו, התפרץ ניצב בר־מוס הוד לעבר גונן, התרומם על רגליו וצעק בזעם: "הוא משקר, זייף, ברא ראיות. שיקר לבית משפט. בושה וחרפה מה שקורה פה. אותי זה לא יפחיד. אני מכיר את השיטות האלה. יש לי האומץ הציבורי להופיע גם אם יביד שאימי זהו".

שר המשטרה חיים בר־לב שנחלץ בדיון להגן על תנ"צ גונן אמר שגונן הוא "קצין משטרה יעיל, חרוץ, ישר, ראוי ומתאים לתפקידו". בר־לב האשים כי יש אישי ציבור מסויימים וחבריהם למחנה הפוליטי שמפעי־לים לחצים כאשר המשטרה חוקרת את חבריהם. הוא הביא דוגמא לנ־סיון להרתיע את אחד מאנשי היחידה לחקירות הונאה מלפעול ומיספר, כי יום אחד, כאשר עמד בכנסת ושוחח עם תנ"צ גונן ניגש ח"כ מיכאל גרות מהליכוד (ששמו מוזכר בחקירת המשטרה בפרשת אלביז) והחל לצעוק על תנ"צ גונן: "אני אראה לך. אני אהרוס אותך. אני אגמור אותך". "הוא פתח עליו כזה פה שאני התביישתי", אמר בר־לב.

ועדת הפנים תמשיך בדיוניה בנושא במועד מאוחר יותר, אחרי שתקבל בכתב את תגובת ניצב הוד לטענות גונן נגדו.

זמן הדלקת הנרות

	ע"ש	מוצ"ש
ירושלים	7.00	8.15
תל אביב	7.18	8.20
חיפה	7.12	8.21
באר־שבע	7.15	8.15

מדריך הארץ

יום שישי

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים מ־6 בערב עד לשעה 7 בבוקר בתמורת מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
רחובות 08-451333

מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' 20.00־8.00; ביום ו' 15.00־8.00; טלפונים: 03-433300

"שקמי" — שירות רפואי לבית: שירות ביקורי־בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 19—24. טל' 03-7549111 "שקמי" קוד מנוי 222

שירן — שירות רפואי ביתי ירושלים 24 שעות ביממה כולל רפואת שיניים. מוקד יום — 02-669531, 668585; מוקד לילה שבת וחג — 226191 מנוי 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן. תל אביב, מוקד יום — 218820, 218898; מוקד לילה — 631011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מבין ב"ד

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב: בר כוכבא 49 טל: 03-284649 פתוחה: בימים א'־ה' בין 21.00 עד 23.00. ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00; שבתות חגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 03-285822, 294869
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות חגים בין השעות 24.00־9.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד

מרכז מידע לקרבנות אונס 24 שעות ביממה: תל־אביב טל' 234819; ירושלים טל' 02-245554; חיפה טל' 04-660111

קשב לבית — שרות מיטיים לרפואה, שיקום וסיעוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052-548575; 7549111 איתורית 1500

ער"ן — עזרה ראשונה נפשית: 24 שעות ביממה: ירושלים 669911; חיפה 04-672222/3; תל־אביב 03-5461111; ילדים ונוער 261115; חיפה 04-672222/3; נתניה 35316; באר־שבע 057-48111

מרכז רפואי בני ברק 03-723958
מרכז מידע למצבי לחץ מטעם "מגנליה": א' רה 11.00־13.00; ב' רה 16.00־18.00; רח' נאמר 13 תל־אביב
תורנות רופאים וטרינריים — ד"ר שיפר זאב, סולד 18 ת"א 252598

ארגם לשירות ארט — חברה משרדית לשירות הציבור בגוש דן 24 שעות ביממה. טל' 03-5461727/8

תורנות בתי־חולים

תל אביב: רוקח — (ילדים, פנימית); איכילוב — (כירורגית)
ירושלים: הדסה ע"כ — (ילדים, פנימית); שערי צדק — (כירורגית, אורטופדית, עיניים); הדסה ה"צ — (נשים); בקור חולים — (א.א.ג)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב: בריאות המלך ג'ורג' 28 285731; ארלוזורוב ארלוזורוב 76 230746
ירושלים: פרשת רוממה המ"ג 28 523191
חיפה: הנשיא שד' הנשיא 35 353312
חולון: ד"ר הדי סוקולוב 70 842433
בת ים: מור הבימה רייך 20 585360
רמת־גן: רשף רשף 13 7510971
פתח תקוה: קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
נתניה: קופ"ח כללית בהרצקי 31 611123
הקריות: מרקחת ליהמן 1 קרית ים 753890
רחובות: מאורות בנימין 23 457991
חדרה: מאורות ה. מטאל 333805

מרכז מידע וייעוץ לנפגעים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא הפרות, משפחה, מיניות — אנונימי מבעין. תל־אביב: ימים ב' ג' ד' — 16.00־19.00; יום ו' שעות 8.30—11.00; נחבה 9, טל' 5101511/2; חיפה: ימים א', ד' — 16.00־19.00; רח' הסטודנט 14 טל. 81520

יום שבת

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים: מ־6 בערב עד לשעה 7 בבוקר בתמורת מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
נתניה 923335
רחובות 08-451333
בת ים 585555
חולון 803133
לוד־רמלה 08-221022

מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' 20.00־8.00; ביום ו' 15.00־8.00; טלפונים: 03-433300

שירן — שירות רפואי ביתי 24 שעות ביממה כולל רפואת שיניים. מוקד יום 669531, 668585; מוקד לילה, שבת וחג — 226191 מנוי 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מבין ב"ד

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב, בר כוכבא 49 טל: 03-284649 פתוחה בימים א'־ה' בין 21.00 עד 23.00; ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00; שבתות חגים מ־15.00 עד 21.00; דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 03-285822, 294869
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00־9.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד

מרכז מידע לקרבנות אונס — 24 שעות ביממה: תל־אביב טל' 234819; ירושלים — 245554; חיפה — טל' 04-660111

ער"ן — עזרה ראשונה נפשית: 24 שעות ביממה: ירושלים 669911; תל־אביב 261111; ילדים ונוער 261115; חיפה 04-672222/3; נתניה 35316; באר־שבע 057-48111

תורנות בתי־חולים

תל אביב: רוקח — (ילדים); איכילוב — (פנימית, כירורגית)
ירושלים: שערי צדק — (ילדים, נשים, כירורגית, אורטופדית, עיניים); בקור חולים — (פנימית, א.א.ג)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב: אחוה דיזנגוף 165 224717; בבלי ישראל מבני ישראל 11 226545; מוצ"ש, צפון יהודה המכבי 33 449995; מוצ"ש, אחוה
ירושלים: פרשת רוממה המ"ג 28 525191; מוצ"ש, רמות אלון מ. מסחרי רמות 861071
חיפה: ברודי ברודי 13 664039
בת ים: עצמאות בלפור 75 865583; קופ"ח עין יהב 2 884854
פתח תקוה: קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
רמת גן: הרוה כצנלסון 151 722271
נתניה: הרופא הרצל 24 22243
הקריות: הרמן סמטת מוריץ ק. מוצקין 715136
רחובות: כללית בני משה 452381
חדרה: קופ"ח מאורות ה. מטאל 333805

מרכזי מידע — אגד
02-304304 03-432777 04-549121

מוגש כשירות לציבור על ידי
הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

هكذا من الأصل

4 בכירים פורשים ממשרד התיירות בגלל "אי־קידום ומשכורת ירודה"

גורם בכיר במשרד: יש אווירה עכורה עקב פרשת טייטלמן; צמרת המשרד דואגת רק למקורבי הליברלים ● משרד התיירות: אין תחושה עכורה; העזיבה – תהליך חיובי

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ"
לענייני תיירות

ארבעה פקידים בכירים עומדים לעזוב את משרד התיירות. לדברי גורם מוסמך במשרד, העזיבה נובעת מחוסר אפשרות להתקדם ומרמת משכורות.

הארבעה הם:

● משה ריגל, ראש האגף לתכנון ולכלכלה.

● יונתן הריפז, שהיה מנהל לשכת התיירות הממשלתית בקנדה, וכעת ראש מחלקת הפרסומים. הוא [illegible] המלונות בירושלים.

● ראובן הרלי, שהיה מנהל לשכת התיירות הממשלתית במילנו. הוא יעבור במשרד נסיעות פרטי.

● אהרון דישון, שהיה מנהל לשכת התיירות הממשלתית בלונדון. זה שנתיים לא שובץ בתפקיד קבוע הולם, וכעת פורש לחברת "טיולי הגליל".

הגורם במשרד התיירות הביע דאגה מהעזיבה, שכן, לדבריו, מדובר באנשי מקצוע מהשורה הראשונה, שהמשרד השקיע בהם ושהכירו עצמם בשרות בחו"ל.

לדבריו [illegible] רשה בקרב העובדים התחושה, כי הנהלה והשר הממונה אינם דואגים לאנשי המקצוע הוותיקים, אלא עסוקים בעניינים אחרים. נוצרה אווירה עכורה וקשה במשרד התיירות על רקע פרשת אורית טייטלמן, הסמנכ"ל לשעבר, העומד למשפט באשמת שוחד מיני.

לדברי הגורם, העובדים חשים שצמרת המשרד דואגת רק לאנשי שלומה, הנמנים עם המפלגה הליברלית.

ממשרד התיירות נמסר בתגובה: "במשרד התיירות יש אווירת יצירה טובה מאוד, ולא מורגשת כל תחושה עכורה. יחסי העבודה מצויינים ויש כח אדם יוצא מהכלל. כל אחד מאנשי המקצוע שצויינו פורש מטעמו שלו. לרוחם הוצעו תפקידים בכירים בשוק הפרטי, שבו השכר לעתים כפול ממשכורתו של עובד בשרות הממשלתי. משרד התיירות שמח על שבמשרד בו כוחות מקצועיים מעולים שיכולים אחר־כך להתחרות על תפקידים בכירים גם בשוק הפרטי. למשרות שיתפנו יבואו כוחות רעננים. המשרד רואה בתופעה תהליך חיובי".

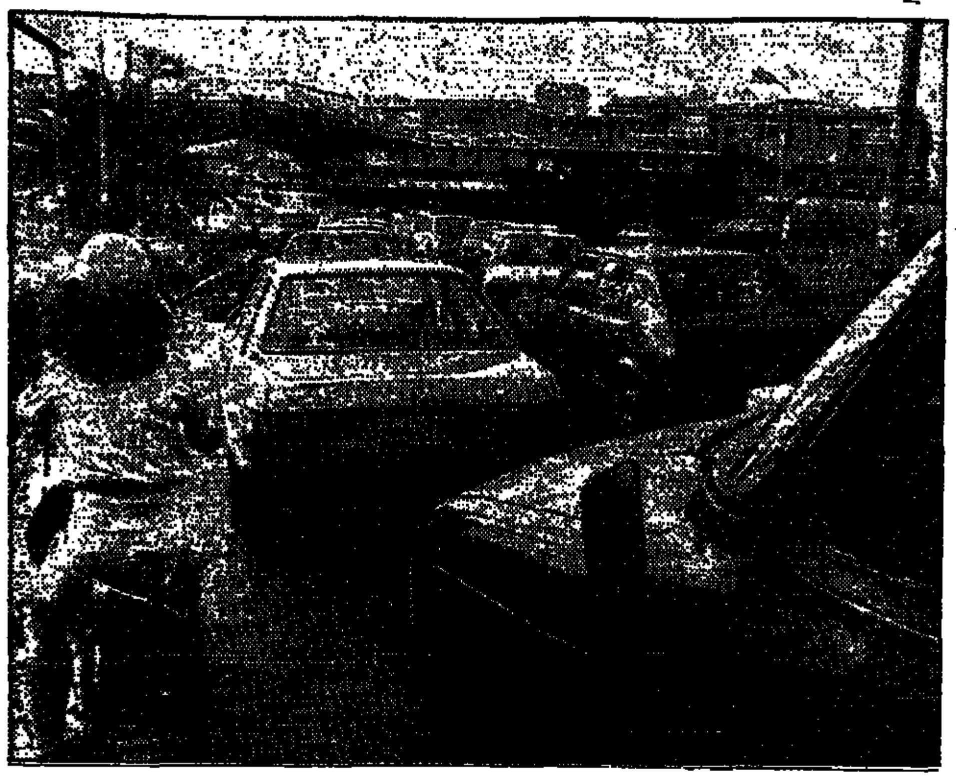

כך זה נראה. אתמול אחר הצהריים: תורים של מאות מכוניות נוצרו לפני כל תחנת דלק, במאמץ למלא את המיכל לפני תחילת השביתה. (צילום: עוזי קרן)

איגוד הנגנים ידון בצעדים נגד יבוא נגנים ללוות את שלום חנוך

אמרגנו של הזמר: הנגנים הישראלים שעימם שלום חנוך רוצה לעבוד מלווים כעת אמנים אחרים ● איגוד הנגנים: הזמר חנוך היה צריך לפנות אליהם לפני חצי שנה

מאת סופר "הארץ"

ועד איגוד הנגנים אמור להתכנס הבוקר כדי להחליט אילו צעדים לנקוט נגד העסקתם של שלושה נגנים מחו"ל בידי שלום חנוך והאמרגן גבי יהודה טלית.

טלית מסר אמש כי שלושת הנגנים, שני אמריקאים ובריטי, המנגנים בבאס, גיטרה ותופים הבאו ארצה כדי ללוות את שלום חנוך בארבעה מופעים המיועדים ל־ התקיים בספטמבר, מאחר שהנגנים הישראלים שעמם רוצה שלום חנוך לעבוד מלווים כרגע אמנים אחרים כמו יהודית רביץ, מתי כספי או רבקה זוהר.

לדבריו, רוצה חנוך שהנגנים יוערכו במשך חודשיים רק במופעו ולא יעסקו בשום עיסוק אחר.

טלית הציג אתמול אישור של משרד הפנים להעסיק כאן את השלושה. לדבריו, הציע לאיגוד הנגנים לשנות את תקנתם ולאפשר לו להעסיק במקביל לזרים שלושה נגנים ישראלים בשכר, שלא יופיעו עם חנוך אלא יהיו מעין עתודה. כך, אמר, לא תמנע העסקת הורים מנגנים ישראלים. לדבריו, בלי השתתפות הזרים לא ניתן יהיה לצאת במופעו של שלום חנוך עוד בקיץ הקרוב. איגוד המוזיקאים תומך בעמדתו של טלית.

רני גוטפריד מראשי איגוד הנגנים אמר אמש, כי אילו פנה חנוך לנגנים הישראלים שבהם הוא רוצה לפני חצי שנה הם היו שמחים להיענות לו בתמורה כספית נאותה. גוטפריד אמר כי עשרים שנה מופיע שלום חנוך עם נגנים ישראלים בלי הבלעדיות שאותה הוא מבקש עתה. לגבי הצעדים שעשוי האיגוד לנקוט, אמר כי כמו כל איגוד מקצועי גם בידים נשק של שביתה במופעיהם של שלום חנוך ויהודה טלית.

בהלה לדלק

(סוף מעמוד 1)

להמנע מהפעלת הרשדמה במשק הדלק עד לקיום דיון בנושא בוועדת הכספים של הכנסת.

10 אלף דולר לחודש

גורמים במינהל הדלק מסרו אתמול את הנתונים הבאים: חברות הדלק מקבלות 60 מליון דולר לשנה עבור החזר הוצאות לבעלי התחנות, עבור שכר עבודה, התאורה, החזר השקעה, פחת ואחרות. בתנובה שבמשק האנרגיה פועלות 500 תחנות. יוצא שכל בעל תחנה מרוויח בממוצע למעלה מ־10 אלף דולר לחודש.

עוד הסבירו במינהל הדלק, כי ההוצאות החודשיות של בעל התחנה אינן עולות על 3000 אלף דולר לחודש. לדבריהם, לבעל תחנת דלק יש מקורות הכנסה נוספים וביניהם קבלת כספים תמורת הזכות להפעלת מזנון, פתיחת דוכנים לממכר מצרכים וכד'.

בארגון בעלי התחנות דוחים את טענות מנהל הדלק, וטוענים כי הוצאות תפעול התחנות הן גבוהות הרבה יותר, ועלות בעלי התחנות נשחקו בחודשים האחרונים ב־100 אחוז.

דונלד ריגן: ידעתי שהנשיא רייגן הוא שחקן – אבל הוא באמת נדהם כששמע על הכספים

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). "ידעתי שהאיש שחקן, והייתי מוכן לתת לו באותו רגע פרס אוסקר על משחק. אבל תדהמתו היתה מלאה ואמיתית כששמע על העברת הכספים לקונטראס", כך תיאר אתמול דונלד ריגן, מי שהיה ראש מטה הבית הלבן, בעדותו אתמול לפני ועדת החקירה של הקונגרס את הרגע בו שמע הנשיא על העברת הכספים.

בעדותו, שלוותה בהערות עוקצניות כלפי כמה מעמיתיו לשעבר כולל סגן הנשיא, אמר ריגן, הכותב היום ספר על ניהול חברות, כי הוא לא ידע על העברת הכספים מאיראן לקונטראס, וכי שמע על כך רק כאשר יצאה הפרשה לאור. לדבריו גם הנשיא רייגן היה מנותק ממערכת הביצוע של העברות הכספים, וכששאל בזמנו את ג'והן פוינדקסטר מה בדיוק מתרחש, ענה לו פוינדקסטר באופן מעורפל.

ריגן סתר גם את טענתו של שר החוץ ג'ורג' שולץ ואמר, כי לשולץ היו שפע אפשרויות לשוחח עם הנשיא ולהביע בפניו את עמדותיו ואת התנגדותו למכירות הנשק. "בתקופת כהונתי נפגש שולץ עם רייגן 99 פעמים והיה יכול להפגש יותר אם רצה בכך".

משרד הבריאות: הכלב "רמבו" לא יומת – אם יגויס לבטחון

נשך בשנה שחלפה 7 אנשים ● בעלי הכלב: הוא לא מסוכן

(עט). משרד הבריאות חזר בו מתביעתו להוציא להורג את כלב הרועים הגרמני "רמבו", בתנאי שהכלב "יגוייס" לכוחות הבטחון.

שופט שלום חיפאי הוציא לפני כשבועיים צו להמית את הכלב, על פי בקשת לשכת הבריאות המחוזית בחיפה, שהתמכה על פקודת הכלבת משנת 1934.

סגן הרופא המחוזי, ד"ר שמואל רשפון, ביקש להוציא את הצו, ממעמד צד אחד, בטענה שהכלב, השייך לספי אסוה, נשך בשנה שחלפה שבעה אנשים.

בני משפחת אסוה ערערו על החלטת בית המשפט בטענה שהכלב אינו מסוכן, ואין צורך להמיתו. משפחת אסוה טוענת, כי היא מטפלת את הכלב מאז היותו גור בן חודש ימים.

בא כוחם של בעלי הכלב, עו"ד ידון ברדיין, ביקש מבית המשפט להשאיר את הכלב ברשות בעליו, תוך התחייבות הבעלים להקפיד על החזקתו בצורה שלא יוכל לפגוע באחרים.

בא כוח משרד הבריאות, עו"ד גיל בלומברג, ביקש להשמיד את הכלב. אך בהמשך אמר סגן הרופא המחוזי, ד"ר שמואל רשפון, כי משרדו מוכן לחזור בו מהדרישה להמית את הכלב, בתנאי שיועבר לשרות במשטרה או במשימה בטחונית אחרת.

בעל הכלב התנגד לבקשה זו, והביע נכונות לתת כל התחייבות שהיא, ובלבד שהכלב, שאליו הוא קשור בכל נימי נפשו, לא יוצא מרשותו.

השופטת, מיכאלה שידלובסקי, תיתן בתחילת השבוע הבא את החלטתה.

פועל נהרג בהתמוטטות גג בעת יציקה

מאת א. קרן

בהתמוטטות שאירעה אתמול אחר הצהריים בבניין הנבנה ליד בורסת היהלומים ברמת גן, נהרג פועל, תושב עזה.

ההתמוטטות אירעה ב־2.30 בעת יציקת הגג בקומה השנייה. לפתע קרס הגג, וכן קיר הגג שמתחתיו.

8 מישראל – לאולימפיאדת המפגרים בארה"ב

(עט). ספורטאים וספורטאיות מפגרים, ובהם ספורטאי ערבי, יצאו ביום חמישי להשתתף ב"ספיישל אולימפיקס" (האולימפיאדה של המפגרים) שתיפתח ביום ראשון בסאות בנד, במדינת אינדיאנה בארה"ב.

במשלחת – ארבעה חניכים של אקי"ם החיים בקהילה ו־4 חניכי מעונות הפנימית.

וירשובסקי

(סוף מעמוד 11)

וירשובסקי הגיב אמש על הדברים שהשמיע ח"כ אמנון רובינשטיין לאחר ישיבת מועצת שינוי שלשום. רובינשטיין אמר, כי התנהגותו היחידה המעניינת את וירשובסקי היא התנהלותו בכנסת. אמר אמש וירשובסקי: "אני מרחם על אמנון רובינשטיין, יש לי חמלה עליו. הוא נוהג בבכיעות התחשרות שאין למעלה ממנה. מי שצריך להחזיר את הגבורה שלה זה רובינשטיין ועשר. הם שכחו שבפוליטיקה יש עקרונות. הם אלו ששברו את עקרונות תנועת שינוי, והצטרפו עתה למסגרת פוליטית חדשה, השונה מהותית מהמסגרת שהביאה אותם לכנסת" – אמר וירשובסקי.

רופאים הצילו חיי פעוט שטבע בבריכת ביתן אהרון

מאת נדית אמוזגי, סופרת "הארץ" בנתניה

נס רפואי – כך מבהירים רופאי בית החולים לניאדו, את הצלתו של ילד בן שנתיים ו־8 חודשים, שטבע בבריכת שחיה בביתן אהרון.

ביום רביעי שהתה [illegible] בבריכת שחיה בביתן אהרון. [illegible] לעבר הרכב. אלא שהילד החליק ונפל חזרה לבריכת השחייה, והאם חיפשה אחריו מחוץ למים.

כעבור מספר דקות, שבה לשפת הבריכה וביקשה את עזרת המציל. המציל קפץ למים והבחין בתוך כשהוא שרוע על קרקעית הבריכה, ללא נשימה ודופק. מיד הוציאו והחל בפעולות הזייאה. למקום הוזעקה ניידת טיפול נמרץ של מגן דוד אדום שהמשיכה בפעולות ההחייאה והובילה את הילד לבית החולים לניאדו בנתניה.

"חינוך אפור" בתל־אביב: הורים מממנים את שעות הלימוד שקוצצו

חבר מועצת העיריה אריה צוקר מזהיר: התופעה מתפשטת; משמעותה: יותר שעות הוראה לתלמידים ממשפחות מבוססות וקיפוח תלמידים ממשפחות מצוקה; פער ההשכלה יגדל

מאת חיים הנדוורקר
סופר "הארץ" בתל אביב

חבר מועצת עיריית תל אביב אריה צוקר (מפ"ם), מזהיר מפני התפשטותה והתרחבותה של תופעת "החינוך האפור" בבתי הספר בתל אביב, שמשמעותה מתן שעות הוראה רבות יותר לתלמידים ממשפחות מבוססות, וקיפוחם של תלמידים ממשפחות מצוקה.

צוקר אומר, כי בשעה שהממשלה מקצצת בשעות ההוראה בבתי הספר, מתארגנים הורים בודדים שתות האף מקימים עמותות, שמטרתן היחידה להשלים כמה משעות הבחירה בשבוע, שקוצצו מתוכנית הלימודים. ואולם הצרה, לדברי צוקר, היא שרק המשפחות המבוססות מסוגלות לממן את "החינוך האפור", שעה שהמשפחות העניות אין בהישג ידן לעשות זאת.

מאחר שרוב המשפחות הבלתי מבוססות העניות מרוכזות בשכונות הדרומיות של תל אביב, לא נותר אלא לקבוע, כי הפער הקיים ברמת הלימודים וההשכלה בין שכונות המבוססות והעניות יגדל.

"לימודי יוקרה"

עוד מאשים צוקר, כי במקום לדאוג לכל הילדים הלומדים בעיר, שם ראש העירייה שלמה להט את הדגש על בתי הספר היוקרתיים כמו בית הספר לאמנויות ובית הספר לטבע, ושם הוא משקיע מיליוני דולרים בכל שנה. בבתי ספר אלה אין קיצוצים ואין מחסור בכסף.

עוד מוסיף צוקר, כי בשעה שעיריית תל אביב מוציאה מיליוני שקלים להפקות ראווה, מן הראוי היה להעביר כסף כדי להקים עמותות הורים בבתי הספר הדרומיים, כדי שיוכלו להעסיק מורים בעלי רמה במקצועות השונים, כפי שזה דבר נעשה בבתי הספר באיזורים המבוססים יותר.

בישיבת מועצת עיריית תל אביב השבוע, נדרש ראש העירייה שלמה להט, לתת תשובה בעניין זה. ואולם הוא הגיב על דבריו של צוקר, כי יבדוק את הנושא.

בי"ס שדה אילון (ת"א)

קייטנות

נותרו מספר מקומות פנויים למחזורים הבאים:
א. 9-13.8.87
ב. 16-20.8.87 קייטנה בנושא אומנויות בטבע
הקייטנות מיועדות לתלמידי א'-ו'
שעות הפעילות 07.30-16.00
פרטים והרשמה: טל' 03-822357
03-811154

החברה להגנת הטבע

"אין בית קברות יהודי באתר חפירות קיסריה"

– קובעת המועצה הארכיאולוגית ● קוראת לאגף העתיקות לחדש את החפירות באתר

(עט) אין ולא יכול להיות בית קברות כלשהו מתקופת המשנה והתלמוד בתחומי קיסריה הנחפרים – כך קבעה אתמול המועצה הארכיאולוגית, בישיבת חירום שנערכה במוזיאון ישראל.

המועצה תקפה את הפסקת החפירות בקיסריה עקב לחצם של גורמים חרדיים קיצוניים, וקראה למנהל אגף העתיקות והמוזיאונים להמשיך ולסיים את עבודת החפירה הארכיאולוגית במקום. כן התקבלו ההחלטות הבאות:

• המועצה רואה בחומרה את ההתנכלות הפיזית הנוספת למחקר המדעי הארכיאולוגי.

• המועצה קובעת שהמשלחות האמריקאיות החושפות את המרכז העירוני של קיסריה, מאז 1971, תורמת תרומה מדעית ראשונה במעלה לתולדות ארץ ישראל.

• ומודה ביותר בעיני המועצה היא המצבים של כזבים על חילול קברים, כביכול, בידי ארכיאולוגים והשימוש שנעשה אף בחוגים לא ישראלים לשם הפעלת לחץ בארה"ב והכתמת שמה של ישראל.

• המועצה מזהירה מפני הסכנה הטמונה במעשי בריונות המשבשים את עבודת המחקר המדעית ומרתיעים חוקרים מחו"ל מלבצע מפעלים ארכיאולוגים בארץ.

• המועצה פונה אל המוסדות להשכלה גבוהה, אל החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה ואל החברה להגנת הטבע "להצטרף להחלטותיה אלה".

בית לוינשטיין שוב קולט חולים – מסתמן הסדר לסכסוך העבודה

(עט). בית לוינשטיין ברעננה החל לקבל חולים חדשים, לאחר שבשבוע האחרון הסתמן פתרון לסכסוך העבודה הנמשך זה חודשיים וחצי.

מנהלו האדמיניסטרטיבי של בית החולים, ישעיהו ילין, מסר כי בשבוע החולף נתקבלו למוסד 15 חולים חדשים, אך עדיין תפוסתו אינה מלאה. מאושפזים בו עתה 185 חולים בלבד, אף שמכסת החולים הסדירה היא 270.

בעשרת השבועות שחלפו מאז הוכרז סכסוך העבודה במוסד בידי ארגון רופאי קופת חולים, לא נתקבלו חולים חדשים והדבר גרם נזק רב לחולים המאושפזים בבתי החולים הכלליים, הזקוקים לשיקום לאחר ניתוחים.

אתמול היו אמורים להתכנס רופאי בית החולים של קופת חולים והנהלת קופת חולים, והכל הוראה – להחתם על הסדר, שלפיו יועמד רופא בעל תואר בשיקום בראש החטיבה השיקומית של בית החולים, ואילו פרופ' ראובן אלדר ימשיך לכהן כמנהל הכללי של המוסד.

יו"ר המועצה המדעית, פרופ' שמואל סיאנו, הודיע בראשית השבוע, כי בעקבות הסדר זה תדרוש המועצה המדעית את המלצתה להכיר בבית לוינשטיין כמוסד שיקומי. כזכור נשללה הכרה זו לפני שלושה חודשים, בנימוק שמנהל המוסד, פרופ' ראובן אלדר, אינו בעל תואר בשיקום, דבר שהוא מנוגד לתקנות המועצה המדעית.

[illegible]

שר החקלאות אישר את ההסכם עם בית ג'אן

הוסכם על נהלים שיאפשרו לעבד הקרקע הפרטית של חקלאי בית ג'אן שבתחום השמורה – בלא לפגוע בערכי הטבע

(עט). שר החקלאות אריק נחמקין אישר אתמול בבוקר את ההסכם עם נציגי בית ג'אן, לגבי עיבוד שטחי הקרקעות החקלאיים שלהם בשמורת הטבע בהר מירון.

לאחר דיונים שנמשכו חודשים מספר, בין נציגי רשות שמורות הטבע, אנשי משרד החקלאות ונציגי בית ג'אן, הוסכם על נהלים שיאפשרו את עיבוד שטחי הקרקע הפרטיים של חקלאי בית ג'אן הנמצאים בתחום השמורה, מבלי לפגוע בערכי הטבע שבשמורה. מדובר בשטחי קרקע פרטיים של 13 אלף דונם ויותר.

ההסכם שאושר ע"י שר החקלאות, נתקבל על דעת כל הגורמים הנוגעים בדבר.

הוא יאפשר הכשרת שטחים במקרה הצורך או חילופי קרקע, בתנאי שלא יפגעו שטחי השמורה.

צבי אלון, עוזר שר החקלאות, שמסר על כך, הבהיר כי שורש הבעייה נעוץ בעובדה, שכל שטחי החקלאות של תושבי בית ג'אן נכללים בתוך שמורת טבע, ולכן היה צריך למצוא את שביל הזהב, כדי לאפשר חיים סדירים של יישוב חקלאי שלם, בתוך שמורת הטבע. ואכן, אמר, יש לברך על ההסכמה הכללית שהושגה, ולקוות שבכך תיפתח הדרך להחזרת שיתוף הפעולה וההבנה בין תושבי הכפר לבין אנשי שמורות הטבע והמדינה.

ערך את העמוד: משה ריינפלד

זכו בפיס

בהגרלת רב־פיס מבצעי של מפעל הפיס מס' 31/87 שהתקיימה ביום 30/07/87 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 180.000.00 ש"ח זכה המספר 695388

בסך 12.000.00 ש"ח זכה המספר: 091494

בסך 6.000.00 ש"ח זכו המספרים: 726302, 357079

בסך 300.00 ש"ח זכו המספרים הבאים:

245182 228822 220557
314168 296048 281380 277301
396871 360048 349681 331664
482066 452255 446142 439777
626702 614102 556921 529925
681967 656329 648012 645664
737252 723743 722398 700237
869519 800425 799607 798296

בסך 150.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 3906, 4840.

בסך 25.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 075, 528.

בסך 16.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 282, 287, 510.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 7 זכו בסך של 2.50 ש"ח.

בסך 5.00 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים:

056; 062; 096; 207; 285; 290;
303; 305; 308; 325; 349; 476;
505; 522; 543; 572; 581; 602;
633; 679; 699; 703; 744; 769;
812; 819.

בסך 2.50 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים:

02; 03; 05; 10; 14; 16; 17; 20; 25;
34; 36; 37; 43; 44; 55; 58; 60; 64;
65; 70; 85; 87; 93; 95; 99.

רק הרשימה הכללית של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

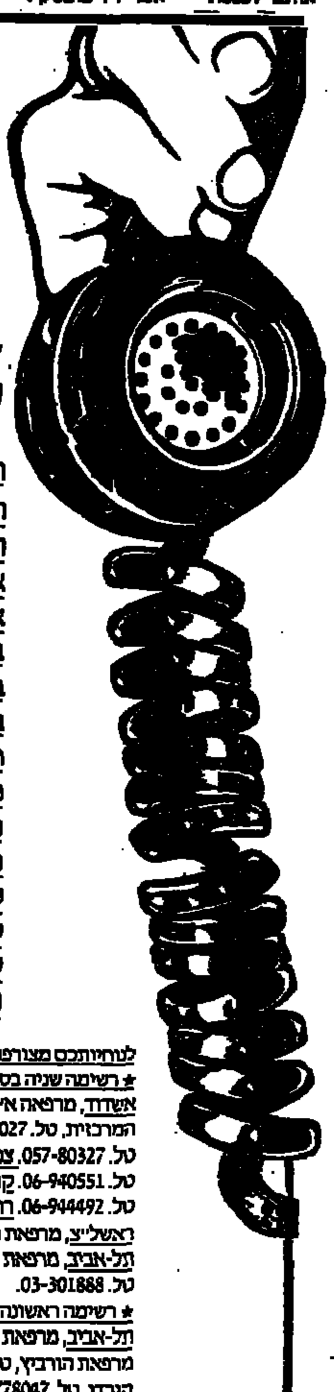

מרפאות קופת חולים הכללית

בהן ניתן להזמין תור לרופא טלפונית:

רשימה שלישית בסדרה.

תל־אביב, מרפאת קטובין,	03-440613
תל־אביב, מרפאת רמת החייל,	03-485111
אשדוד, מרפאת אשדוד י"א,	055-42515
אשקלון, מרפאת חובבי ציון ב',	051-34888
באר שבע, מרפאת ט'	057-412212
באר שבע, מרפאת נוה־נוי,	057-33779
בית שאן, מרפאת בית שאן ב',	065-588860
חצור, מרפאת חצור הגלילית,	069-89022
מגדל העמק, מרפאת מגדל העמק,	065-40072
נס ציונה, מרפאת נוה עובד,	08-471431
נצרת, מרפאת נצרת עילית,	065-570873
עפולה, מרפאת גבעת המורה,	065-92006
עפולה, מרפאת עומר,	065-25611
ערד, מרפאת ערד,	057-957363
ראשון לציון, מרפאת ירושלים,	03-9644094

לנוחיותכם מצורפות הרשימות הקודמות:

★ רשימה שניה בסדרה:
אשדוד, מרפאה א' טל. 055-21856. באר־שבע, מרפאת י"א, טל. 057-419787. גדרה, המרפאה המרכזית, טל. 055-91027. חיפה, מרפאת רוממה, טל. 04-244641. ירוחם, מרפאה מרכזית, טל. 057-80327. צפת, מרפאת כנען, טל. 06-930468. קרית שמונה, מרפאת צפון, טל. 06-940551. קרית שמונה, מרפאת דרום, טל. 06-941488. קרית שמונה, מרפאת מרכז, טל. 06-944492. רחובות, קרית משה, טל. 08-460598. רחובות, מרפאת הדר, טל. 08-468149. ראשל"צ, מרפאת רוזנברג, טל. 03-948369. רמת־גן, מרפאת רמת־עמידר, טל. 03-743802. תל־אביב, מרפאת שיכון צבא־קבע, טל. 03-812444. תל־אביב, מרפאת איילון, טל. 03-301888.

★ רשימה ראשונה בסדרה:
תל־אביב, מרפאת בן־גון, טל. 225142. תל־אביב, מרפאת תל־ברוך, טל. 482203. תל־אביב, מרפאת הורביץ, טל. 478111. רמת־גן, מרפאת שני, טל. 740353. רמת־גן, מרפאת משמר הירדן, טל. 778047. נתניה, מרפאת בארי, טל. 053-332374. נתניה, מרפאת אזורים, טל. 053-505556. באר שבע, מרפאת ה', טל. 057-424885-6. אשדוד, מרפאת ד', טל. 055-41713. אשקלון, חובבי ציון א', טל. 051-32811. אשקלון, ביאליק, טל. 051-29855. קרית מלאכי, מרפאת א', טל. 055-82255. נס ציונה, מרפאת ביאליק, טל. 08-475665. רחובות, מרפאת שעריים, טל. 08-454557. טבריה, מרפאת שיכון ג', טל. 06-794771. טבריה, מרפאת שיכון ד', טל. 06-795566.

לשכת הדובר

עוד יותר קריאות!

קופת חולים

אזרח, בדוק והשווה האם שיטת קביעת המחירים של משרד התחבורה מקפחת גם אותך?

מי נהנה:

תושבי מעלה אדומים
(הנוסעים למשל לירושלים) משלמים 5 אג' לקילומטר

מי מקופח:

תושבי קרית שמונה
(הנוסעים למשל למנרה) משלמים 13.3 אג' לקילומטר

תושבי ראש פינה
(הנוסעים למשל לקצרין) משלמים 14 אג' לקילומטר

תושבי בית שמש
(הנוסעים למשל לנחושה) משלמים 14.2 אג' לקילומטר

תושבי לוד
(הנוסעים למשל לבית־נחמיה) משלמים 14.4 אג' לקילומטר

תושבי נתיבות
(הנוסעים למשל לבית־קמה) משלמים 16 אג' לקילומטר

תושבי פרדס חנה
(הנוסעים למשל לכפר גליקסון) משלמים 17 אג' לקילומטר

תושבי גדרה
(הנוסעים למשל לחפץ חיים) משלמים 17.1 אג' לקילומטר

תושבי אור־עקיבא
(הנוסעים למשל לחדרה) משלמים 21.6 אג' לקילומטר

תושבי חדרה
(הנוסעים למשל לחפציבה) משלמים 25 אג' לקילומטר

תושבי נס ציונה
(הנוסעים למשל לסירת שלום) משלמים 23.3 אג' לקילומטר

וזוהי רק רשימה חלקית מתוך רשימה ארוכה של ערים, ישובים ועיירות פיתוח שתושביהן נאלצים לשלם מחירים מעוותים בגלל שיטת קביעת המחירים של משרד התחבורה.

לטובת הציבור - אגד דורשת לקבוע מחיר הוגן לכל נוסעיה, בלי אפליה

[illegible] امينة للأصل

נעצרו שני רופאים בחשד שניתחו עבריין נמלט בלא לדווח למשטרה

הניתוח נעשה בבית החולים הפרטי "סינופסיס" בבת־ים, ובו הוצא קליע מגופו של עבריין שנורה בעת פריצה לדירה • ברשימות בית־החולים לא נמצא דיווח על המעשה או על תשלום בעד הטיפול • הרופא המנתח: לא דיווחתי בגלל טעות ואי־תשומת לב

מאת ראובן שפירא
כתבר "הארץ"

שני רופאים בבית־חולים פרטי בבת־ים נעצרו אתמול בחשד כי טיפלו בעבריין שנורה בעת שפרץ לדירה, בלא לדווח על כך למשטרה.

בלשי היחידה המרכזית בתל־אביב עצרו שלושה לפנות בוקר שלושה צעירים — אפרים נעים בן 18, יגאל קדושים בן 27 וניסים גלזבי בן 28, כולם מחולון, בחשד שפרצו לדירה בראשון לציון ושדדו את בעליה.

על פי החשד, היתה הפריצה בסוף ינואר. בעל הדירה, קצין משטרה לשעבר מהיחידה המרכזית, הפתיע אותם, התפתח מאבק אלים, ובו ירה בעל הדירה אל הפורצים ופגע באפרים נעים. שלושת הפורצים נמלטו מהמקום, ובידיהם שעון ותכשיטים.

על פי החשד, פנתה החבורה באמצעות שלושה מתווכים, שניים מהם עבריינים, לבית החולים הפרטי "סינופסיס" בבת־ים, לתת טיפול רפואי לפצוע. המשטרה חושדת כי העבריין הפצוע נותח בבית־החולים, בלא שהמוסד דיווח על כך למשטרה, כנדרש בחוק, וכן לא נמצא ברשימות בית החולים דיווח על המקרה או על תשלום בעד הטיפול.

שלשום בבוקר הובאו לחקירה במשטרה מנהל בית־החולים, בן 51, תושב רמת השרון, והרופא החשוד בביצוע הניתוח, בן 41, תושב תל־אביב. השניים נעצרו, ויובאו היום לבית המשפט לדיון במעצרם. הם חשודים בשיבוש הליכי משפט ובהעלמת ראיות, שכן הקליע שהוצא מגופו של העבריין הפצוע נמסר לו, ובכך הועלמה לכאורה ראיה הקשורה למעשה פשע.

כמו כן, נחקרו שתי אחיות מבית החולים החשודות בסיוע בעת הניתוח, וטכנאי הרנטגן החשוד בביצוע צילום לקראת הניתוח. השלושה שוחררו בערבות.

החקירה בפרשה נמשכת, וצפויים עוד מעצרים. הרופאים חשודים כי קיבלו כ־500 דולר בעד הטיפול בעבריין. הכסף חולק בין אנשי הצוות הרפואי.

הרופא שביצע את הניתוח טען בחקירתו במשטרה כי פעל בתום לב, וכי לא דיווח למשטרה על המקרה בגלל "טעות וחוסר תשומת לב". על פי גרסתו, הגיע אליו איש אחזקה של בית החולים עם אדם פצוע שהציגו כחברו. הפצוע סיפר כי שיחק באקדח בביתו, נפלטה ירייה והקליע חדר לגופו ונתקע בעכוזו. הרופא שלח את הפצוע לעשות צילום רנטגן בבית החולים. כעבור שבוע חזר אליו הפצוע, והוא ביצע בו ניתוח קל בהרדמה מקומית, ושלח אותו לביתו.

לדבריו, תחילה לא דובר כלל על תשלום, ורק אחר כך הביא לו איש האחזקה סכום כסף תמורת הטיפול.

לדברי הרופא, סיפר על המקרה למנהל בית־החולים, וזה אמר שאינו רוצה לדעת על כך. הרופא משתף פעולה עם החוקרים, אך הוחלט להשאירו במעצר.

ראש הממשלה, יצחק שמיר, משוחח עם חיילים בעת סיורו אתמול בבסיס קליטה ומיון של צה"ל בתל־השומר. (צילום: מני אילון, לע"מ)

28 ניסו החודש להתאבד בדרום הארץ

פסיכיאטר מונה את הסיבות: התפקוד הלקוי של הממשלה, המצב הבטחוני, מצב כספי והחום הכבד

מאת איתן רבין
כתבר הארץ

עליה משמעותית במספר נסיונות ההתאבדות נרשמה החודש בדרום — נמסר מהתחנה לבריאות הנפש בבית החולים ברזילי.

החודש ניסו 28 מתושבי חבל לכיש והנגב להתאבד, לעומת 9 — 8 נסיונות התאבדות באיזור זה בחודשים קודמים.

הד"ר דוד דווידסון, מרצה בכיר בבית הספר לרפואה פסיכיאטרית בבאר שבע, תולה את הסיבות לנסיונות ההתאבדות, בין היתר: בתפקודה הלקוי של הממשלה, בהתנהגות המנהיגים, במצב הבטחוני והחברתי, בחום הכבד, במצב כספי רעוע, ובגורמים סביבתיים אחרים.

לדברי הרופא, המטופלים במחלקותיו שניסו להתאבד בחודש האחרון, היו אנשים בריאים ונורמליים: "איש מהם אינו מוכר אצלנו כחולה נפש, וכולם הביעו חרטה על שניסו להתאבד".

רובם ניסו לשים קץ לחייהם בבליעת כדורים בכמות מופרזת.

רפי לוי לראשי המודיעין: העידו לטובתי במשפטי

הבקשה נענתה בשלילה • פרקליטו של לוי מבקש מהמוסד ואמ"ן למלא שאלון בכתב על פועלו למענם

מאת גדעון שראגאי
כתבר הארץ בירושלים

הממונה לשעבר על מחוז ירושלים במשרד הפנים, רפי לוי, העומד למשפט על עבירות שוחד ומירמה, פנה לראשי אגף המודיעין בצה"ל ולראשי קהילית המודיעין והמוסד, כדי שיעידו כעדי הגנה במשפטו. מאגף המודיעין נמסר לפרקליטו של לוי, עו"ד שלמה תוסיה כהן, שאי אפשר לחשוף בבית המשפט, את פעילותו של לוי, למען המדינה, במסגרת גופים אלה.

עקב כך העביר עו"ד שלמה תוסיה כהן, שאלון לאמ"ן ולמוסד, ובו הוא מבקש פרטים על פעילותו המודיעינית של לוי. התשובות לשאלון עדיין לא הגיעו, והפרקליט הצבאי הראשי עוסק בנושא.

חג הקורבן — ביום ג'

מאת כתבר "הארץ"
בשטחים

חג הקרבן המוסלמי (עיד אל־אדחא) יחול השנה ביום שלישי הקרוב, ה־4 באוגוסט. חופשת החג תימשך ארבעה ימים. צפויים שיבושים בהגעת פועלים מהשטחים לעבודה בישראל.

חג הקרבן מציין את סיומה של עונת העלייה לרגל למכה.

בערוץ־2 הוקרן הסרט לאחר שהוכח: זה לא סרט קולנוע

עקב ההוכחה שמסרה רשות השידור לבית המשפט ביטלו בעלי בתי הקולנוע את עתירתם לבג"ץ למנוע את ההקרנה

מאת לילי גלילי
כתבת הארץ בירושלים

בערוץ השני יוקרנו סרטי טלוויזיה בלבד, ולא סרטי קולנוע.

על פי הסכם עם התאחדות בעלי בתי הקולנוע, תמשיך רשות השידור בהקרנתם של שני סרטי קולנוע בשבוע בלבד.

היועץ המשפטי של הרשות, נתן כהן, הודיע לנציגי ההתאחדות כי רשות השידור תמשיך לקיים את ההסכם על שני הערוצים כאחד, כל עוד נמצא גם הערוץ השני בפיקוחה ובהפעלתה.

על פי ההסכם, יכולה הרשות להקרין סרטים ביום ו' ובליל שבת, מן שעה 10 בערב.

הנושא נדון, עקב עתירה לבג"ץ שהגישה התאחדות בעלי בתי הקולנוע, לאחר ההודעה על הכוונה להקרין סרט עלילתי באורך מלא בערוץ השני אתמול. העתירה בוטלה, לאחר שבדיון בלשכתו של שופט בית המשפט העליון, אליהו וינוגרד, הוכיחה רשות השידור כי הסרט שהוקרן הוא סרט טלוויזיה — ולא סרט קולנוע — שהופק בידי הבי.בי.סי, ועל כן אין ההסכם חל עליו.

בעלי זרק אותי מקומה ד' — אמרה הפצועה לשוטרים

השוטרים ירדו שניות אחדות קודם לכן מדירתם של בני הזוג ברחוב דב יוסף בבאר שבע לאחר שסברו כי יישבו את הסכסוך ביניהם, ומצאו את האשה מוטלת בחצר • הבעל: אשתי נפלה

מאת איתן רבין
כתבר הארץ

משטרת מרחב הנגב עצרה אתמול לחקירה עולה מאתיופיה החשוד כי זרק את אשתו מהקומה הרביעית בביתם.

המשטרה נקראה לטפל בסכסוך בין בעל האישה ברחוב דב יוסף בבאר שבע. לאחר שיחה בין השוטרים לבני הזוג היה נראה שהסכסוך יושב.

השוטרים אך הספיקו לרדת למטה, וראו לנגד עיניהם כי האשה שוכבת בחצר, פצועה.

האשה סיפרה כי הבעל זרק אותה מחלון בקומה הרביעית.

השוטרים עלו בחזרה, ועצרו את הבעל.

הבעל טען כי אשתו נפלה. החקירה נמשכת.

סיוע לצרכי ניידות — גם לחולים שאינם נכי גפיים

מאת עדנה אריזון

הסובלים ממחלות רע, ממחלות ממאירות, ממחלות מערכת הנשימה, מחלות לב ומחזור הדם, הנזקקים לדיאליזה, ודרגת נכותם לצרכי ניידות היא 75%, יזכו בהטבות וסיוע שמעניק המוסד לביטוח לאומי לנכי גפיים.

בהצעה לשינוי הקריטריונים לקביעת אחוזי נכות לצורך ניידות שהגיש משרד הבריאות לועדת העבודה והרווחה נקבע כי בנוסף לנכות פיסית בגפיים, המקשה על ניידות, יוכרו גם המחלות הנזכרות לעיל, לאחר שועדה של הביטוח הלאומי תקבע את שיעור נכותן.

פירוש הדבר הוא שהחולים יזכו בהטבות הניתנות לצרכי רכישת רכב, כמו פטור ממסים בעת הרכישה וקצבת נכות.

ח"כ רן כהן העלה בועדה את הדרישה להגדיל את הסיוע לחולים אלו ולאשר להם הקלות לניידות החל מדרגת נכות של 50%, וזאת במטרה לאפשר להם מערכת חיים תקינה ואולי אף לנסות ולהשתלב במעגל העבודה.

ערך את העמוד: משה ריינפלד

בבנק לאומי אתה מרוויח יותר.

הצטרף לאחד החשבונות של בנק לאומי וזכה ברווח יומי. אם יש לך השקעות בסך 50,000 ש"ח ומעלה בבנק לאומי אתה יכול ליהנות מ"חשבון יומי זהב", החשבון המעניק לך יתרונות ייחודיים.

לפניך פירוט ההטבות המוענקות לך בכל אחד מהחשבונות החדשים של בנק לאומי:

פקדון פתוח	חשבון יומי זהב	חשבון יומי
מחליף תפ"ס	מחליף את "עו"ש פתוח ויזהב"	חשבון עו"ש ללקוחות פרטיים
1,000 ש"ח ומעלה ריבית זכות יומית **11% שנתית** ויותר	מהשקל הראשון ועל כל סכום שהוא, ריבית זכות יומית **9% שנתית**	150–2,000 ש"ח ריבית זכות יומית. **7% שנתית**
	משיכת יתר עד 10,000 ש"ח בריבית 2% לחודש	• משיכת יתר עד 2000 ש"ח בריבית 2% לחודש. • עד 5000 ש"ח בריבית 2.5% לחודש.
	• ויזה זהב חינם לשנה • דו"ח הכנסות והוצאות	• דו"ח הכנסות והוצאות
פטור מעמלות על כל הפעולות בחשבון כולל שיקים*		
	בתמורה ליתרונות אלה תשלם 3 ש"ח לחודש בלבד	
יופעל מ־6.8.87		פועל מ־5.7.87

* למעט ציקים בסכומים של למטה מ־50 ש"ח.
משיכת היתר מותנית בבטחונות כמקובל.
הבנק רשאי להפסיק את ההטבות או לשנותן בכל עת.
פרטים בכל סניפי בנק לאומי.

בנק לאומי - רווח יומי

מותן מס' 1 בעולם — רב שימושי!
במבחר גוונים
ודגמים חדשים

להשיג בחנויות:
בסטורס המובחרות,
המשביר לצרכן : ועוד.

היבואן: זימוק ושותי בע"מ — טל. 04-514656-7

על פי חוק עזר עירוני
ביום ב', ח' באב, 3.8.87
חייבים בתי עינוגים
(בתי קולנוע, מסעדות ובתי קפה)
להיות סגורים לקהל
חובה על בעלי העסק ליידע על כך את ציבור לקוחותיהם — 48 שעות מראש.

NON-RESIDENT AMERICAN UNIVERSITY DEGREES

It is possible – *it is honestly possible* – to earn good, usable Bachelor's, Master's, Doctorates, even Law Degrees from recognized American universities, without ever going to America. The time involved can be quite short, and the cost surprisingly low. *May I air mail you free information, without obligation?* Dr. John Bear, 41011 Little Lake Rd., Suite 262 Mendocino, CA 95460, U.S.A. Telephone: (707) 937-4226

לורדמן בברטיסי אשראי
מודעות משפחתיות ולוח
לוח העיר
292777

למוסד ציבורי
מחפש בשכירות בית בודד
שיכלול 5–6 חדרים ומקלט/מחסן באזור גוש דן
בהצעות נא לפנות: 03-205256
ללא דמי תיווך

הרבנות הראשית לישראל
מח' הכשרות הארצית

ב"ה
כ"ז בתמוז תשמ"ז

להסיר מכשול—שמורי טונה סמפל (סי.גו) הכשר

הננו להודיע כי היבואן ויליגר (סמפל) בע"מ יבא לארץ שמורי טונה צ'יקן-אוף-ד'ה-סי (CHICKEN OF THE SEA) בקופסאות משקל 200 גרם מבנגקוק, תאילנד, בהכשר (U) שאינו עונה על דרישות הכשרות של הרבנות הראשית לישראל, ויש בהם חששות כשרות. אין אנו אחראים על כשרותם והציבור מוזהר לבל ייכשל עד בירור העניין.

מח' הכשרות הארצית
הרבנות הראשית לישראל

מטבח אירופאי צרפתי לאניני הטעם
תפריט היכרות: 17.60 ש"ח !!!

מרק או סלט חסה ואגוזים
*
סטייק אנטריקוט או
שוק אווז ברוטב תפוזים
*
קינוח
*
1/4 ליטר בירה או כוס יין

דיזנגוף 261 ת"א. טל' 449519, 03-440313

מדוע החליטה אגד להוזיל מחירים?

אגד נאבקת מזה זמן רב למען מחיר הוגן לכל נוסע, ללא אפליה.

שיטת קביעת המחירים המעוותת גורמת לכך שהנוסעים בקוים הבינעירוניים משלמים מחיר גבוה מדי, ומסבסדים את מחיר הנסיעה העירונית.

כדי להמחיש את העיוות החליטה אגד להוזיל את מחירי הנסיעה ב־4 קוים בינעירוניים חשובים.

בכוון אחד תסע במחיר המתאים לדעת אגד, המחיר המוזל.
בכוון השני תסע במחיר שקבע משרד התחבורה.

אנו מקווים שבפעולתנו זו נקדם, יחד עם משרד התחבורה את קביעת תעריפי הנסיעה ההוגנים לכל נוסע ללא אפליה.

כוון הנסיעה	מספר הקו	המחיר הממשלתי	מחיר אגד
ירושלים-תל-אביב	405	~~4.1 ש"ח~~	2.5 ש"ח
ירושלים-חיפה	940	~~7.5 ש"ח~~	6.– ש"ח
חיפה-תל-אביב	900	~~4.5 ש"ח~~	3.5 ש"ח
באר-שבע-תל-אביב	370	~~4.8 ש"ח~~	3.5 ש"ח

הארץ

הלוח הארצי
הארץ חדשות

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל: 03-371261
המחיר למלה
ביום שישי וערבי חג
9.3 ש"ח כולל מע"מ

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאן חדרום הלוח הבטוח

הלוח הארצי כלהעיר ירושלים

דירות למכירה

קוטג'ים

וילות ובתים

קבלנים מציעים

דירות למכירה

4 חדרים ויותר

4 חדרים ויותר

רמט
לכניסה
מיידית
דירות
3 ו־4 חד'
בפסגת זאב
ירושלים
מספר דירות
מוגבל
פרטים נוספים
במשרד בירושלים
רח' בן יהודה 23 טל
02-249143 ובמשרד
הראשי בת"א רח'
קרליבך 7 טל'
03-281105 רמט
בונה גם דירות
וקוטג'ים ביבנה,
בנווה־פולג בנתניה
ובנווה־דרור ברמלה

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

1.5—1 חדרים

דירות בשכ"ח

דירות מרוהטות

דירות בדמ"פ

ביקוש דירות

מכוניות

אודי

אוטוביאנקי

אוסטין

אופל

אלפא

אמריקאיות

ב.מ.וו.

דייהטסו

וולבו

פריומף

טרנזים

טרנספורטר

טלבוט

מוגדים

לנציה

מסחריות

סובארו

סוסיתא

סוזוקי

אופל

סיאט

סיאט

סיטרואן

סימקה

פולקסוואגן

פיז'ו

פיאט

פורד

רנו

אופנועים

ביקוש רכב

הצעות עבודה

מתקבלות
הזמנות
ללוח
כל העיר
02-247118
לבעלי כרטיס
אמריקן אקספרס
ויזה
וישראכרט

חוק הזדמנות
שווה בתעסוקה
תשמ"א־1981
לפי חוק זה אסור
לסרב לקבל אדם לע־
בודה מחמת מינו או
מחמת היותו נשוי או
הורה אלא אם אופיו
או מהותו של התפקיד
מונעים קבלתו של בן
אחד המינים לעבודה
הנדונה.
העבריינים צפויים
לעונש על־פי החוק.

صورة عن الأصل

هكذا منذ الأصل

הלוח הארצי / הארץ חדשות

המשך ירושלים

תינוק

מכירות

מוצרי חשמל

בזאר

מחשבים

מקרדים

משרדים

תנויות

מקומות

אבידות ומציאות

מסכות כתיבה

מערכות סטריאו

טלפונים

מזונים

מכונות כביסה

מקררים

רהיטים

הברזות

אמבטיות

חנויות

ציוד כלים

מטבחים

פסנתרים

קניות

קיים ונפש

וילות ובתים

צילום

ת.ל.מ

שיעורים פרטיים

עבודת פרך

עוזרות ומטפלות

מפאואר

שידוכים

לוח קיר

הלוח הארצי — כאן דרום — אזור הדרום

עוזרות ומטפלות

תנויות

וידאו

בעלי חיים

סוסיתא

סיאט

סיטרואן

פולקסוואגן

פורד

פיאט

פיזו

רנו

סובארו

מרצדס

אמריקאיות

אופל

4 חדרים ויותר

3 — 3.5 חדרים

2 — 2.5 חדרים

שכ"ח

שותף/ה

ריפוי ועיסוק

ריפוי והדיה

שירותים

סירות

בעלי חיים

בריאות

אורגנים

בעלי חיים

ניקוי

וידאו

מילים

כלי נגינה

מבני תעשייה

הלוואות

מגרשים

מחסנים

אלמנות

מצלמות וידאו

ביקוש עבודה

חבר

דירות למכירה

דרושה וילה מרווחת להשכרה באשדוד טלפון 055-61001

מכירות ושירותים

מציעים למכירה

עסקים

הצעות עבודה

מכוניות

מועצה מקומית כוכב יאיר
דרושים/ות
★ רכזת מדור גיל הרך
(משרה מלאה) יעדפו בעלות השכלה ב-תחום הגיל הרך. נסיון קודם באירגון והפעלת מעונות יום וגני ילדים.
★ מטפלות
★ עוזרות גננות
★ מבשלות
המעוניינות יפנו בהקדם לקביעת מועד ראיון קבלה בטלפון: 052-923814, לבקש את המזכירה יעל פרי.
★ מדריך/ה
לעבודה עם נוער. בעלי נסיון ורקע חינוכי בעבודה עם נוער
★ מצילים לבריכת השחייה
לקביעת מועד ראיון נא להתקשר למנהל המתנ"ס משה הראל 052-923195.

מאגר אנוש בע"מ
החברה לשרותי כח אדם
לסניף ת"א
דרושים
★ חשמלאים מוסמכים
שבדים לעבודות בחזוקה והתקנה
★ מכנאי מיזוג אויר
למערכות מרכזיות
נסיון רב בעבודות שטח
כל המשרות המוצעות לעיל זמניות בשכר הולם
נא לפנות: דרך השלום 20, תל-אביב
03-333420, 03-337578, 03-336079
בין השעות: 08:00 - 18:00

למוסד ארצי גדול
סניף ירושלים
דרושים
מורים לאנגלית
למשרה חלקית בשעות הערב
שנתיים ניסיון לפחות
שכר גבוה למתאימים
03-909870
03-909670

לחברה חקלאית גדולה
דרוש
מנהל חשבונות ודו"ז ומנוסה
בעל נסיון בייצוא ומערכת שכר מורכבת נסיון בעבודות מחשב הכרחי
מגורים באזור השרון
נא לפנות בכתב יד ולציין
ותק במקצוע ומקומות עבודה קודמים
"סלקטה - ישראל" בע"מ
כפר בנימין 60910

מסגר — רתך
כולל ריתוך בארגון.
* בעל נסיון של כ-3 שנים
המעונינים יפנו טלפונית אל שוש באחזקה 04-912231
מ-08.00-14.00 או בכתב למחלקת אחזקה.

למפעל תעשייתי מבוסס באזור חיפה
דרוש
עובד במדור רכש בארץ
הכישורים הדרושים:
★ בוגר 12 שנות לימוד לפחות.
★ ידיעת השפה האנגלית על בוריה
★ רקע טכני
★ כושר ניהול משא ומתן עם ספקים.
★ רשיון נהיגה
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים מפורטים ונסיון קודם לת.ד. 4496 חיפה 31044
(לציין ע"ג המעטפה מס' 250)

מרכז ארצי לבחינות ולהערכה
NATIONAL INSTITUTE FOR TESTING AND EVALUATION
1. מפעיל
למערכת מחשבי VAX העובדים בתקשורת
למשרה מלאה
הכישורים הדרושים:
- הכרחי נסיון בהפעלת מערכות VAX
- הכרת מערכת ההפעלה VAX/VMS
- יכולת קריאת והבנת חומר מקצועי באנגלית
- נא לפנות בכתב אל: המרכז הארצי לבחינות ולהערכה (עבור מפעיל) ת.ד. 26015 ירושלים 91260

2. פקיד זימונים
למשרה מלאה
הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית, יוצא צבא עד גיל 26, כושר לעבודה עם קהל
הערה: העבודה כרוכה לעתים במאמץ פיזי (סחיבה, נשיאת חומר וכד')
לקביעת ראיון - נא להתקשר טלפונית 02-663161 למרכז הזימונים

3. מרכזנית
ל-1/2 משרה
נא לפנות טלפונית 02-663161 לשרה

לנוחיות לקוחותינו ועובדינו נפתח סניפנו בנהריה שד' הגעתון 29, טלפון 04-922416
SOS כח אדם
לסניפים בקריות ובנהריה דרושים/ות
- טכנאי / הנדסאי מחשבים IBM RC ומדפסות
- לסניפנו בנהריה מנהלי משמרות לעבודה בצוות
- מנהלי חנויות לרשת חנויות חשמל + השקעה
- מתכנת / מפעיל C.N.C. למפעל מסודר באזור המפרץ
- חרט אחזקה בעל נסיון 5 שנים, לפחות לאזור הקריות
- למפעל מתכת מסגר רתך לעבודה קבועה
- רתכי C.O.2 באזור הקריות במפעל לעבודה קבועה
- לסניף נהריה דרו-שים: עובדי יצור אחרי שרות צבאי
- מנעשות לחדר אוכל מאזור חיפה
- שוטפת כלים לאזור חיפה שעות העבודה 15.30 — 7.30
- מזכירת הפקה בתחום הוידיאו בעלת נסיון, רקע ביחסי צבור מעל גיל 25, למשרה מלאה, עם אוטו.
- טכנאי / הנדסאי אלקטרוניקה אויר/חיל הים נסיון באוסילוסקופים
- מזכירה דוברת אנגלית הדפסה עברית אנגלית
- מבקר איכות בענף המתכת / פלסטיקה תושב כרמיאל
- איש ביקורת איכות, רקע בעבור שבבי במפעל קבוצי בעמק
- לבורנט לעבודה במשמרות, מפעל מסודר
- מחסנאי בעל חוש מסודר בעל רקע טכני באלקטרוניקה מקבול למפ"ס
- טכנאי קירור תעשייתי וצבר קירור בתושת
- מהנדס להבנין כבישים בעל נסיון
- מהנדס חשמל + מבונה יסודות בעבור שבבי
- שרטטת לבנין כבישים
- טכנאי וידיאו וטלויזיות
רח' קדיש לוז 3 קריית מוצקין טל' 784513, 762721, 04-752848
שד' הגעתון 29 נהריה טל' 04-922416
תעסוקה מוצאים ב SOS
משרדי החברה פתוחים ברציפות מ-08.00 עד 7.00 בערב

משאבי אנוש
גיוס והערכת מנהלים בע"מ
לחברה תעשייתית דרוש
מנהל אגף יצור
בתפקיד: ניהול ביצור, גיבוש ותוכניות עבודת ניהול תפ"י, בקרת ודיווח
הכישורים: המועמד המתאים יהיה מהנדס מכונות/תעשיה וניהול (תואר במנהל עסקים יתרון)
בעל נסיון מוכח בניהול יצור בתעשית המתכת התעשייתית המועלת בשוקי חו"ל
המועמדים המתאימים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד 189 רמת-גן 52101
סודיות מובטחת

לחברה באזור מפרץ חיפה
דרושה:
מ ז כ י ר ה
בחורה לעניין עד גיל 40
שליטה בעברית אנגלית (כולל הדפסה)
טל. ביום א' בין 8.00-14.00 לדליה 04-833897

לחברת אחזקה גדולה
לעבודה במרחב תל-אביב
דרושים
חשמלאים מוסמכים
בעלי רשיון ונסיון באחזקת מערכות אלקטרומכניות
לבעלי רכב פרטי תנתן השתתפות באחזקת רכב
★
חשמלאים מוסמכים
בעלי רשיון + נסיון בעבודת רשת
טל' 02-381238, 382076

RS שרותי כח אדם
השרות המומלץ 1987
או.אר.אס. בכירים
★ מהנדס אלקטרוניקה בעל נסיון ב-
★ מהנדס מכונות
בעל נסיון בתחום אחזקה לעבודה קבועה באזור רמת-הגולן
★ מהנדסי מזון מנוסים
5 שנות נסיון לפחות בתעשיה
★ מהנדסי מזון מתחילים
★ מכנאי מזון
מנוסים ובלתי מנוסים לתפקידים מגוונים
★ הנדסאי חשמל/חשמלאי ראשי
בענף המתכת, בעל נסיון בתחום בקרה אוטומציה תעשייתית. אחריות על כל נושא החשמל והאלקטרוניקה במפעל
★ הנדסאי תעשיה וניהול
לתפקיד מנהל מוצר בענף המזון
כישורים:
1. נסיון בענף המזון חובה
2. טיפול ומעקב במוצרים קיימים
3. טיפול בבעיות שיווקיות
4. קשר עם חברות פרסום
★ תכנת בעל נסיון על
★ טכנאי/הנדסאי תעשיה וניהול
נסיון בתפ"י חובה

אם אתה טוב
באיתור ושיכנוע מנהלי כח אדם
הזקוקים לעובדים המיומנים שלנו,
הג'וב הוא שלך!
דרוש לנו מקדם מכירות לענף כח האדם
נסיון מוכח במכירות
לקביעת ראיון טל: 04-728549

לבית אבות במרכז הארץ
דרוש
* מנהל אחזקה
הנדסאי/טכנאי מכונות, נסיון מוכח במערכות משק, חום ואינסטלציה וסניטרית
למרכז משק בת"א
* פקידה
לפנות בשעות העבודה למהנדס גולדמן טל' 03-248261

דרושים
למפעל מת"ח בכרמיאל
דרושים
★ אנשי אחזקה בכירים
לטיפול ואחזקת מכונות C.N.C משא-בות ומכבשים.
★ מפעילי C.N.C
לעבודה על כרסומות ומחרטות משוכללות.
★ כרסם/חרט
קונבנציונלי
לעבודה לא שיגרתית.
★ אחראי רכש
בענף המתכת בעל רקע טכני.
נא לפנות טלפונית למנהל כח אדם
טלפון: 04-988301

Eldan
אלדן ציוד אלקטרוני בע"מ
מקדם/ת מכירות לדיאגנוסטיקה
נסיון קודם בעבודה עם קיטים דיאגנוסטיים
רקע במדעי החיים, נסיון קודם במכירות לשוק הדיאגנוסטי
התפקיד כרוך בנסיעות ברחבי הארץ, מגורים באזור המרכז, ידיעת השפה האנגלית חובה
פנה בכתב בצרוף קורות חיים
לת"ד 1270 ירושלים 91012
סודיות מובטחת

העיר צומת השרון תל אביב גוש דן והשרון

דירות למכירה

דירות נופש

וילות ובתים

טוביה לשם
רח' קהילת סלוניקי 7 ת"א
03-481387

בסביון להשכרה וילה מרוהטת, גן מטופח, 800.- מיידי

בקריה אונו למכירה קוטג' משקע, אפשרות הגדלה, 138,000 דולר

בגבעתיים למכירה קוטג' דו־משפחתי, מגרש 500, 175,000.- דולר

ברעננה למכירה וילה מיוחדת, בנוי 290, מגרש 850, 350,000.-

בתל־אביב בגבעת דיזנגוף למכירה / השכרה דירות 3־4 חדרים, מיידי

טוביה לשם
רח' קהילת סלוניקי 7 ת"א
03-481387

בסביון – למכירה וילות מפוארות 5 דונם – 8 חדרים

בסביון – למכירה וילות, 5 חדרים, מגרשים 1250, 1500 מ"ר. 275,000 דולר.

בני יהודה – למכירת נחלת, 20 דונם מטעים ובית.

בתל־אביב ליד כיכר המדינה, למכירה 4 חדרים, ק"א. 200,000.- דולר

בשיכון צנחנים – למכירה, בית בודד, 4 חדרים, מגרש 400.

בשיכון דן – ותל־ברוך – אפקה – וילות, 6 חדרים, קרקע פרטית.

בקרית אונו – מעוניינים לקנות בית בודד עם מגרש 350־500 מ"ר.

בתל־אביב – למכירה, בודד המלך, דירה מיוחדת, ק"א. 240,000 דולר.

בתל־אביב – הדר יוסף – רמת החייל – להשכרה משרדים. מ־100 עד 1200 מ"ר

בסביריה – למכירה, באזור מלון כינרית, מגרשים לבניית של 8־32־136 דירות ומרכז מסחרי.

בתי כפר ומשקים

פנטהאוז

דירות גג

קבלנים מציעים

תל אביב

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

תיווך דיזנגוף 40 ת"א
03-282330

● דירות לוקסוס מרוהטות קומפלט בסטנדרט גבוה באזורים הטובים

● פנטהאוז בככר המדינה 3 חדרים משקיף לככר. 850.- דולר

● 4 במיכה שקט ק"א + מעלית + מרפסות. 700.- דולר

2 + 700.- 4 בזוטרי ק"א בהירקון 500.- דולר

● נאמר, משכיר דירותכם חינם בעיילות ותוצאה חיוב 03-282330

תיווך משה
לבעלי דירות ועסקים בת"א
התיווך חינם!!!
הרצל 112 ק.ג ת"א
טל: 03-826414

תיווך בוגרשוב 37
03-296215

3, ברחוב שלמה המלך, ק"ב, משרד מצב כחדשה 110,000

1/2 2, רח' דניאל בת"א, ע"ע, חזית, 40,000

3 ברחוב ביתאל, דרום צהלה, ק"ב 40,000 דולר

להשכרה 4 חדרים במנסקר, מרוהט חלקי, גם למשרדים

להשכרה 2, בבוגרשוב, ק"א, יפה, בית, מרוהטת, 350 דולר

גוש דן

לוח העיר
"לא מכרת
לא שלמת"
קבלת מודעות
לבעלי
כרטיסי אשראי
290697
293648

תיווך לעם
בוגרשוב 15 ת"א
200450

בלב ת"א: ברחוב מעולה!!! 3 יפהפיה ושקטה + אינט־רקום

למהירי החלטה!!! 3 בפר־ישמן ק"ב (4 כיוונים) – 83,000

בהזדמנות נדירה!!! ביהודה הלוי 2 נחמדה ק"ב לחזית – 47,000

ברחוב הקליר!!! 2 מרווחת (44 מדרגות) עורפית – 72,000

2 בבוגרשוב (70 מ"ר) עורפית – מוארת ומאווררת – 62,000

בבוגרשוב דירת חדר יפהפיה עורפית + תוספות – 37,000

לא מכרת
לא שלמת!
קבלת מודעות
ללוח הארצי
באמצעות
כרטיסי אשראי
או באבן גבירול
66 ת"א
(ליד קולנוע גת)
טל' 03-219149
03-218713
נשמח
להישמע

איזור השרון

ויצמן 52
כפר־סבא
052-32343
85

● להשכרה קוטג' בכפר־סבא בכניסה מיידית 650$ לחודש

בהזדמנות 2 דירות 5 חדרים בבניין של 9 דיירים באזור מעולה $ 97,000

● כפר־סבא, 3, לאנוות צעירים באזור טוב מסודרת ומשקעת

● כפר־סבא – מבטחאות, 5, כניסה מאי 88, צופה לפארק, בבניין 9 דיירים

● כפר־סבא – דירה 5 חדרים מתאימה לרופא כניסה מיידית

● בכפר־סבא דירות 3 ו־4 חדרים באזור טוב

חולון ובת־ים

קונים זהב
ויהלומים גדולים
יהודה הלוי 143 ת"א
טל' 03-235924
ZAMLER

מרצפות שנהב
מרצפות שיש
צפוי קירות
מדרגות
מרצפים בשיש טבעי!
טל: 03-9221663

הלוח הארצי | הארץ חדשות

לידיעת המפרסמים בלוח העיר

מודעה באחריות

כל מודעה מתפרסמת ללא תוספת מחיר אפילו חודש. אם אחרי חודש עדיין לא מכרת יוחזר לך כספך בחזרה. המבצע חל לגבי פרסום בלוח העיר בלבד ולגבי נכס אזור ת"א, גוש דן והשרון. במקום החזר כספי ניתן לפרסם את המודעה חודש נוסף. בקשות לביטול מודעה, החזר כספי או הארכה לחודש נוסף במקום החזר כספי, יתקבלו במשרדי הלוח בימים א'-ד' בין השעות 08.00-15.00 עד שבועיים מתום 4 שבועות פרסום.

לוח העיר רח' הנגב 4 ת"א טל: 03-371261

אמריקאיות

אופל

דלתה

הונדה

ג'יפים

נ.ס.או.

וקסהול

טלבוט

סובארו

דייהטסו

טריומף

לנציה

מוריס

מיני מיינור

מרצדס

ב.מ.וו.

איצוזו

אלפא רומאו

אוטוביאנקי

אאודי

אוסטין

מס' טלפון חדש לקבלת מודעות
בלוח העיר/צומת השרון
052-910546
"מביאן"

מרכבות קורדלה
מבצע מיוחד 30x30
פח · צבע · שיש · ריצוף בשיש טבעי
נסיון 64 אזור התעשיה פ"ת טל. 03-9244820

זקוק דחוף למודעה?
מודפון
לשירותך 24 שעות ביממה
03-38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

המשך ת"א גוש דן והשרון

דירות מרוהטות

מכוניות

דירות בדמ"פ

מודעה באחריות
לא מכרת
לא שילמת
רק בלוח העיר
379-379
★ ובנוסף לכך 2 סופי שבוע זוגיים יוגרלו בין המפרסמים כל שבוע בטל זה

חדרים מרוהטים

שותף/שותפה

ביקוש דירות

נתניה

2—2.5 חדרים

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

דירות בשכ"ח

1—1.5 חדרים

ראשל"צ

קבלת מודעות!
מ-8.00 עד 20.00 רצוף
בית העיר
03-227117
03-221896
מבצע מיוחד!
לבעלי כרטיסי אשראי
23 שעות ביממה

אופנועים

סוכנויות
בית האופנועים הגדול בישראל!
• נותרו מספר מצומצם של אופנועי וקס "קרוס" לגילאי 16 (2 הוכבים) במבצע 3440 ש"ח
דוקטי במבצע!
350 סמ"ק "אלה רוסה" 4 פעימות לכביש ושטח איטלקי לטיילים 11.800 ש"ח בלבד
• 650—350 "אלה אזורה" אופנועי כביש/ספורט.
ביצועים מהממים!
הקנייה הטובה ביותר! (לפי מבחן דרכים "אוטו" ו"טורבו" 87/
2) החל מ-13,200 ש"ח.
קונים — מחליפים — מעמידים למכירה אופנועים וקטנועים ומיולונים חדשים ויד שנייה עד 20 תשלומים!
"בית דינמית"
צ'לנוב 37 ת"א
03-383151, 37289
פתוח גם בבוצ"ש

טנדרים

רנו

פיז'ו

מסחריות

משאיות

טרקטורים

קרוואנים

סימקה קרייזלר

פולקסוואגן

פורד

סיטרואן

סוזוקי

סוסיתא

סיאט

פיאט

דחפון
שרות מודעות טלפוני של דחף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

مطابق للأصل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

[illegible]

ביקוש רכב

חילופי רכב

הצעות עבודה

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת היותו נשוי או הורה אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

לקליטה בקיבוץ (לא בשכירות)

דרושים/ות

גננות מורים

לכיתות יסוד ותיכון

03-262521

03-435450

מיום ראשון

מוכרים/ות

תעשיה

מלצרים/ות

דפוס

חונכות צילום

תנהלת חשבונות

מכירות

חרטים/מסגרים

חשמל/אלקטרוניקה

מכונאים/הנדסאים

אחיות

גננות ומטפלות

שרטטים וגרפיקאים

דרוש/ה

מחסנאי/ת אלקטרוניקה

רישיון נהיגה

טל' 052-541112

מחסנאים

נערים

רפואת שיניים

מורות וגננות

עובדי סער

נהגים

ספרים/יות

עובדי מתכת

פועלים/ות

סוכנים/ות

גזירה ותפירה

לא מכרת לא עשית "לוח העיר" "פרסום און"

885-885

פקידים/ות

חינוך

נפן

משאבי אנוש

שליחים/ות

ביקוש עבודה

עסקים

מקדמי מכירות

קבלת מודעות ללוח העיר

מ-8.00 - 20.00

פרסום פון

אשראי מיוחד !!!

03-738707, 03-735588/9

למשרד אמרגנות והפקות מצליח

דרוש:

משקיע פעיל

טל: 03-320231 בערב

בהזדמנות למכירה בנין חדש — שתי קומות

470 מ"ר מושכרים

ק"ב + ק"ג + גג + 5 קווי טלפון + 5 חניות + מעלית

03-382795 במשרד

03-5051832 בבית

המשך ת"א גוש דן והשרון

בתי מלאכה

מחסנים

אולמות

עד 10,000 ש"ח

הלוואה
ללא ריבית
רק אצלנו
תוכל לקבל
הלוואה עד
10,000 ש"ח
ללא ריבית
המבצע
ללקוחות חדשים
המצטרפים
לחברתנו
פרטים:
מיום א'
בשעות 19.00-09.00
טל: 03-630236/7

חנויות

חקלאות

פטל

תווך נכסים

מבני תעשיה

משרדים

מגרשים

מציעים למכירה

לוח העיר 292777

הלוואות

בתי אבות

מציעים למכירה

ריפוי והרזיה

ציוד האזנה

גינון

בריאות

טיולים

ניקוי ופוליש

חיפוי והדברה

נופש וקיט

אחיות דביקות

קופות רושמות

מוצרי חשמל

הלבשה והנעלה

תכשיטים וכלי כסף

מלגזות ושינוע

מקרר

ספרים

צילום

מערכת סטריאו

Sansui
FISHER
National

מעבדת שרות מרכזית
גורדון 17
פינת בן יהודה ת"א
טל: 03-227034
שעות 9:30-17:30

היטי-הכים

רהיטים

כלי נגינה

מחשב

חיות בית

למכירה
מספרה לכלבים
במרכז ת"א
קליינטורה, מוניטין ומלאי
שכ"ח
טל: 03-232372
03-223334

אבד כלב מעורב
קטן בינוני
פנים חומות
גוף לבן
כתמים חומים
מגולח העונה
לשם "מוטי"
עונד רק קולר
נגד פרעושים
פרס
למוצא הישר
טל בעבודה:
03-283905, 291548/9
טל בית:
03-294849, 03-259015

רוצים לקנות

מוני אויר

מועדון אשראי ארצי
הלוואות לשכירים
עד 6,000 ש"ח
ת"א: נחמני 9 טל. 03-291940
ירושלים: מרכז כלל, חדר 903 טל. 02-249048

חכذا من الأصل

הארץ חדשות

הלוח הארצי

המשך ת"א גוש דן והשרון

וידאו

מכונות כתיבה

טלוויזיות

מדיחי כלים

סירות

ציפוי אמבטיות

חימום והסקה

זיפות גגות

שיפוץ

טלי־קשר
עלון הפנויים והפנויות בישראל

קבל/י לביתך מבצע הצעות מפורטות ביותר עם כתובות או טלפונים לקשר ישיר ותכל'ה להצטרף למפרסמים/ות
03-733994
04-446023
העלונים נשלחים במעטפות ללא תו זיהוי השולח
עלון דוגמא לסוסיפים בפעם הראשונה

שידוכים

בת־זוג

הכרויות

חונים

קרוון

סובארו

מיני מינור

לנצ'יה

פורד

סיאט

טויוטה

פיאט

אלפא רומאו

אמריקאיות

ב.מ.וו.

דייהטסו

מלבום

אוטוביאנקי

אופל

סימאורו

פולקסווגן

הלוח הארצי
הלוח הבטוח
חיפה והצפון

דירות למכירה

4–4.5 חדרים

2–2.5 חדרים

1–1.5 חדרים

דירות בשכ"ח

קריות

5 חדרים ויותר

4–4.5 חדרים

2–2.5 חדרים

3–3.5 חדרים

דירות בשכ"ח

3–3.5 חדרים

ביקוש דירות

דמ"ש

וילות ובתים

5 חדרים ויותר

אמנות

אסטרולוגיה

מכונות כביסה

תנורי אפיה

מכונות תפירה

מכונות תפירה
חדשות מתצוגה
עד 40% הנחה
"לירית"
עקיבא 132 בני־ברק
03-787914 03-795733

גליל

וילות ובתים

דירות בשכ"ח

דירות למכירה

נצרת

וילות ובתים

דירות למכירה

מכוניות

אאודי

מחירון המכוניות בעריכת מגזין אוטו

דגם	86 מחיר שוק	86 מחיר מומלץ	85 מחיר שוק	85 מחיר מומלץ	84 מחיר שוק	84 מחיר מומלץ	83 מחיר שוק	83 מחיר מומלץ	82 מחיר שוק	82 מחיר מומלץ	81 מחיר שוק	81 מחיר מומלץ	80 מחיר שוק	80 מחיר מומלץ	79 מחיר שוק	79 מחיר מומלץ
קטנות																
אוטוביאנקי	15	18.4	13.5	13.7	11.5	12.5	10.5	11	9.4	10	8.1	9	6.6	8	5.9	7
פולקסווגן פולו	22.1	23.7	20.3	20.5	17.3	18.6	15.7	17	13.6	14.7	12	11.8	10.2	10.3	8.2	9
פורד פיאסטה	18.8	20.5	17	18.1	16.5	16	13.5	14	12	12.2	10.5	11.1	9.5	9.6	8	8.2
פיאט 127	-	-	13.5	15.3	12.5	13.6	11.5	12	10.5	10.8	9	9.7	8	8.7	6.6	7.3
פיאט פנדה	-	-	-	-	9.8	[illegible]	8.9	12.4	8.2	11	-	-	-	-	-	-
פיאט אונו 55	19.7	21.5	16.6	19.5	14.3	17.5	13.2	16.7	-	-	-	-	-	-	-	-
פיאט אונו 70	20.1	[illegible]	18.2	20.1	15.6	18.8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
פיז'ו 104	-	-	-	-	12.6	15	11.5	13.6	9.5	12.3	8	10.5	6.8	9.4	5.8	8
פיז'ו 205 1.1	20.4	23.8	17.7	20.4	16.1	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
רנו 4	-	-	13.1	15.1	10.9	13.5	9.8	11.5	8.8	9.8	7.8	8.3	6.7	7.1	6.1	6.4
רנו 5 1.1	19.1	22.7	16.1	18.1	13.1	16.3	12.1	14.5	10.9	12.3	9.5	11	8.2	10	7.4	8.3
קומפקטיות																
אופל קדט 1.3	28.5	30	24.5	27.5	20.5	21.6	18	19.5	16.5	16.7	13	14.6	11.5	13	8.5	7.6
אלפא'סוד 1.2	-	-	-	-	-	-	15.1	17.8	13	16.2	10.1	14.6	8.5	13	7.1	10.3
סיאט רונדה 1.2	18	18.9	17	15.7	15	11.9	13.4	9.7	-	-	-	-	-	-	-	-
סיטרואן דיאן	16.2	18.3	14.1	16	12.4	14	11.3	12.4	9.8	11.3	7.3	9.7	6.3	8.1	3.8	6.5
סיטרואן GSA	-	-	20.3	21.6	18.3	19.4	16.3	17.3	13.3	15.1	10.8	13.5	7.8	11.3	6.4	9.7
סימקה 1100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8.1	7.6	6.3	6	4.6	4.9
פולקסווגן חיפושית	-	-	22.1	19.5	20.1	17.3	17.6	14.6	15.7	12.4	13.6	10.8	11.7	9.7	10.1	8.6
פולקסווגן גולף 1.3	30.5	32.4	24	28	21	25	19	20	18.1	17.3	16.1	16.2	13.9	14.6	11.3	13
פולקסווגן גולף 1.6	35	39	32	34	28	29.5	25	23.8	21.1	20.5	17.3	18.4	16.2	16.2	14.1	14.6
פורד אסקורט 1.3	23.3	20.5	21.3	18.4	18.6	21.6	17.6	18.4	16.8	15.7	14.6	13.5	9.2	8.7	8.2	7.6
פיאט 128	-	-	-	-	-	-	-	-	9	12	7.8	10.3	6.8	9.2	5.9	8.1
פיאט 124	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8.9	10	7.9	9	6.7	8
פיאט ריטמו 60	21.5	21.6	18	19	18	15.1	14	13.4	13	12.4	11.5	11.2	9	10	7.3	9
רנו 12 1.3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9.8	10.8	8.8	9.7
רנו 14	-	-	-	-	-	-	13.8	17.3	11.3	14.6	9.3	12.4	7.3	10.8	6.3	9.7
רנו 11 1.1	23	21.6	18.7	18.4	16.1	15.6	13.3	13	-	-	-	-	-	-	-	-
רנו 11 1.4	32.9	24.8	27.6	20.5	22.4	17.8	18.6	15.1	-	-	-	-	-	-	-	-
משפחתיות																
אודי 80 1.3	33.5	31	30.5	27.5	26.4	24.3	24	21.6	20	19.5	17.5	17.3	13.5	16.5	11	14
אודי 80 1.6	[illegible]	36.7	37	32	34	28	27.5	24.8	23.3	22.1	20.5	20	16.5	17.8	13	18.2
[illegible]	29.8	31.3	27.8	27	25	23.8	22.1	20.5	19.8	17.8	-	-	-	-	-	-
אופל אסקונה [illegible]	41.7	35.6	39.1	30.2	31.1	26.5	27.7	23.2	21.1	20	18.2	12	15.7	10.8	12.2	9.2
ב.מ.וו 316	45	45	41	39	37	35.6	34	33	24.8	27	21.2	23.2	17.4	20.5	15.3	17.2
ב.מ.וו 318i	50.8	56	46.2	48.6	43.1	43.2	38.9	36.7	26.9	29	24.4	24	21.2	21	17.3	17.8
דייהטסו שארמאנט 1.3	26	21.6	21.5	18.7	19	16.1	16.5	13.5	15.5	12	-	-	-	-	-	-
סובארו 1.3 (1:4)	25	24	22.4	21.5	17.5	17	15.7	15	14.7	13	13.6	10.8	12	9.7	8.3	8.1
סובארו 1.6	26.7	27	25	24	22.5	19	19.6	16.7	16.6	14.8	14.1	11.8	12.1	10.8	10.1	8.6
סיטרואן BX16	32	34.5	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
פולקסווגן ג'טה 1.3	32	32.5	26	28	23	24.8	19.5	20	17	17.3	15	16.2	12.5	14.6	-	-
פולקסווגן פאסאט 1.6	36.7	35.5	31.6	30.8	26.9	26.5	23.4	23.2	20.4	19.8	17.1	18.4	14.8	16.7	11.3	15
פורד קורטינה	-	-	-	-	-	-	-	-	16.3	12.3	14.1	11.3	12.1	10.2	9.3	9.4
פורד סיירה 1.6	33.5	29.7	31.5	26	27.5	22.7	24.2	19.5	-	-	-	-	-	-	-	-
פורד סיירה 1.8	43.5	42	40	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
פיאט 131 1.3	-	-	-	-	17.1	20.6	15.4	16.7	13.1	14	11.4	12.3	10.3	11.3	7.8	9.7
פיז'ו 305 1.3	24.7	28	21.7	24.3	18	21	15	17.8	13	15	11	13.6	9.8	11.8	8.5	10.8
פיז'ו 305 1.6	34.5	35.5	30.1	31.3	28	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
רנו 9 1.1	21.5	19.5	18.5	16.2	15.8	13.5	13.5	10.8	12	9.2	-	-	-	-	-	-
רנו 9 1.4	27.3	22.7	25.3	19	21.2	15.7	17.4	14	14.4	12.5	-	-	-	-	-	-
רנו 16 TX	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6.3	11.5
רנו 18 1.4	-	-	-	-	23	17.5	18	15	14	13.5	11	11.6	9	9.2	7.9	8.6
רנו 18 1.6	-	-	29	25	26.5	20.5	24	17.3	20	15.2	15.5	12.5	12.6	11.5	11	9.7
סאלון																
אודי 100 1.6	-	-	-	-	-	-	-	-	20.1	16.4	18.5	14.6	15.6	13	11.2	11.6
אודי 100 1.8	65	65	53	58	47	52	40	44	-	-	-	-	-	-	-	-
אודי 100 2.2	100	100	85	88	70	73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
אופל רקורד 1.8	38.9	36	33.2	29	26.6	22.5	21.7	18	20.1	15.5	15.2	13.8	12.6	12.1	10.8	10.8
אלפטא 1.6	-	-	-	-	26.5	28	21.5	24.5	16	20.5	12.3	17.8	10.9	15.7	8.2	13.5
ב.מ.וו 518	54	57	48	49	41	42.5	36	33.5	31	28	26	22	[illegible]	19	18	16.2
ב.מ.וו 728i	110	130	93.4	110	84.4	93	63.3	77	51.1	66	45.6	53	39.5	42	29.7	33
וולבו 240 1.8	46	44	43.1	38.5	37	32.5	31	28.5	27.9	25	23.7	21	21	17.6	18.1	15.4
וולבו 240 2.0	71.5	66	62.5	58	54	51	44	44	37	37.5	31.4	33	26.3	27.5	21	24.2
וולבו 760	126	126	105	102	64	86	70	70	-	-	-	-	-	-	-	-
מרצדס 190E	109	107	95	90	84	76	67	65	-	-	-	-	-	-	-	-
מרצדס 200	114	112	96	95	84	72	68	62	53	90	41	40	36.7	35	32.7	31
מרצדס 280S	153	165	140	138	130	115	117	100	107	84	85	63	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
פיאט 132	-	-	-	-	26	21.5	23	18.4	18.7	15	14.4	13	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
פיז'ו 504 1.8	40.5	36.5	37	30	32	25	25.5	21	22.8	18.5	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
פיז'ו 505 1.8	46.5	47.5	41.5	40.5	35.5	32.5	28.5	27.5	23.5	23.5	20.5	20	17.1	17	[illegible]	[illegible]
פיז'ו 505 2.0	62.5	64	55.5	56	51	48.5	40.5	42.5	33	46.5	28.5	[illegible]	27.5	26.5	-	-

שרד
החברה שלך למימון רכב
כסף צריך לרוץ בעסק · לא על הכביש
בוא למשרדינו, בחר בתכנית המתאימה לעסקך וסע בשלום.
אנו יכולים לסייע לך להגשים חלום · החלפת המכונית הישנה בחדשה יותר או הוספת מכונית שניה למשפחה (נסיעה טובה)

דרושים
טכנאי שרות
צעירים בעלי רקע טכני בחשמל
עדיפות לבעלי ידע בקירור
(רשיון נהיגה)
פקידה
בעלת רקע בהפעלת מחשב
אי. בי. אמ. -- 36
עדיפות למגורים בחיפה

לחברת בניה בחיפה
דרושות
•הנדסאית/מזכירה טכנית
•אשת מכירות
למשרה מלאה כולל יום שישי
הצעות יש להגיש בכתב כולל פירוט תולדות חיים ונסיון קודם לת.ד. 4868 חיפה עבור משרה 712

בה־חופות לחברת מחשבים דרושה:
מ ז כ י ר ה
לניהול שוטף של משרד, בכושר ביטוי,
הדפסות במעבד תמלילים ועם ידע כללי בהנה״ח
מיום א׳ טל׳ 04-336911

לחברה מסחרית בנהריה
דרושות:
*** נקבנית - פקידה**
לעבודה במחשב עדיפות לבעלת ידע ונסיון בהנהח״ש
*** פקידה - מזכירה**
עדיפות לבעלת נסיון בעבודה על המחשב והנהח״ש
04-928874/5/6

תפרון מפעלי טקסטיל בע״מ
יצרני הלבשה ותחתונה
לקרית ביאליק דרושות:
*** מעצבת אופנה**
*** תדמנית**
לפרטים לפנות לאורלי 04-709510-1

למתנס מעלות
דרוש/ה
רכז/ת נוער ישובי
בהיקף משרה מלאה
הכישורים הנדרשים:
· הכשרה פורמלית בתחום החינוך
· יכולת ניהול צוות עובדים
· יכולת יצירת קשר עם נוער
פרטים לטל. 04-976275 979912

למפעל מטבחי רגבה
ד ר ו ש י ם :
1. שרטט/ת עם נסיון
2. מזכירה
הכישורים הנדרשים
א. שליטה מלאה בעברית ובאנגלית.
ב. הדפסה במכונת כתיבה.
ג. הפעלת מסוף של מחשב.
ד. ניהול שיחות עם ספקים ונהרמי הורץ
לקביעת ראיון בשעות העבודה לבקש את הלן טל׳ 04-929933

למכון שהר בחיפה
דרושים/ות
מורים מעולים
למתמטיקה ואנגלית
בעלי 10 נסיון בהכנה לבגרות
03-252637

לחברת כרמל ספנות בע״מ
כרמל סוכנות בע״מ
דרושה
מזכירה דוברת אנגלית
הכישורים: ידע בקצרנות, והדפסה באנגלית
לפנות טלי 523293

למפעל בעפולה
דרוש/ה
הנדסאי/ת שרטט/ת מכונות
מגורים באזור עפולה חובה
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 1103
אזור התעשיה עפולה עלית

תיירות וקיט
מקרך
מערכות קול
יד שניה
חיות בית
ביקוש עבודה
פנומנים
שעורים
בריאות

למפעלי נגליט במפרץ חיפה
ד ר ו ש ה :
פקידת מכירות
ליום עבודה מלא רצוי בעלת נסיון
נא להתקשר לטל. 04-740231
או לת.ד. 10286 מפרץ חיפה

עוזרות ומטפלות

המשך חיפה
משרדים
מבני תעשיה
הצעות עבודה
פיוז
רנו
מגדרים
מסחריות
בי״ס לנהיגה
עסקים
חניות ועסקים
מגרשים

דרוש:
רופא מומחה
לאקופונקטורה לנהריה
טלפון: 06-570057

מפעלי אשפורה צביעה באזור המפרץ
דרושים
1. מהנדס צבע טקסטיל עם נסיון
2. כימאי טקסטיל
3. עובדי מכונת גיהוץ
4. אנשי אחזקה
תנאים טובים למתאימים
נא לפנות בכתב
לת.ד. 1000 נצרת עלית

להסתדרות יהודית
דרושים
★ איש/ת יחסי ציבור
★ נגן גיטרה קלאסית או אקוסטית
פרטים בטל: 02-663002

ד ר ו ש
מבנה לספרת כיתות בכל חלק העיר, עדיפות במרכז
טלפון 534961

למפעל מתכת במפרץ חיפה
דרוש
כרסם מעולה
לעבודות C.N.C
לתפקיד אחראי
נא לפנות בכתב לת.ד. 4353
חיפה עבור מספר 2258
(מיקוד 31040)

דרושות דיילות
לירושלים והסביבה
להפצת מוצרי קוסמטיקה והכשיטים
02-868657

למוסד ארצי גדול סניף חיפה דרושים:
מורים לאנגלית
למשרה חלקית בשעות הערב, שנתיים נסיון
לפחות, שכר גבוה למתאימים, 04-667277.

דרושה:
מנהלת חשבונות
עם ידע בקלדנות
נסיון בעבודה שנתיים לפחות
לעבודה קבועה למשרה מלאה
04-726299, 04-720285

תושב תל-אביב וגוש דן, מוכר מכונית או דירה? רק ב"לוח העיר" אתה מקבל:

מודעה באחריות

בכל לוח אחר אתה חייב לשלם עבור המודעה שפרסמת אפילו אם לא מכרת!
רק "לוח העיר" מאפשר לך לפרסם מודעה באחריות שמבטיחה לך:

לא מכרת לא שילמת

כן, ב"לוח העיר" המודעה שלך מתפרסמת שוב ושוב - ללא תשלום נוסף אפילו חודש ימים.
המודעה מתפרסמת ב-4 עיתונים:
"העיר" - "הארץ" - "חדשות" - ו"צומת השרון" ומגיעה לכ- 1,000,000 קוראים בגוש דן והשרון

אבל -
אם בתוך חודש לא תמצא קונה מתאים - טלפן ל"לוח העיר" וכספך יוחזר לך במלואו!
זאת "מודעה באחריות" וזהו חידוש מהפכני שרק לוח שבאמת בטוח שתמכור יכול להציע.
מעכשיו - אל תסכים לשלם בכל תנאי!
מעכשיו - כדאי לך לפרסם רק מודעה באחריות.

לוח העיר
זה עובד!

מודעות מתקבלות בכל משרדי הפרסום ובמשרדי הלוח בטלפון 03-371261

هكذا في الأصل

هكذا من الأصل

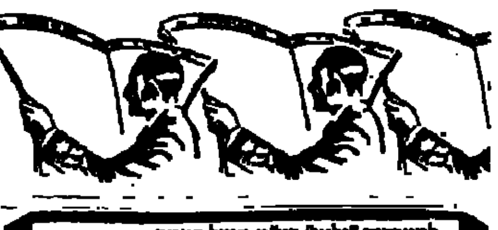

הלוח הארצי הארץ חדשות

למעבדות "גלאי" בע"מ מגדל העמק
דרוש/ה
פקיד/ה טכני/ת
למחלקה המכנית
הכישורים הדרושים:
1. בעל/ת רקע טכני וידע בקריאת שרטוטים
2. נסיון בארגון ותיעוד תיקי יצור וכו'
3. השכלה תיכונית מלאה ואחרי שרות צבאי
4. ידיעת אנגלית בסיסית
העבודה 5 ימים בשבוע 7.30–17.00
נא להמציא קורות חיים לת.ד. 221
מגדל העמק 10500
או להתקשר לטלפון 06-543369 לקביעת ראיון

מפעל גדול, מודרני ומתפתח
בצפון הארץ, מחפש
מנהל צוות טכני
התפקיד כולל:
נהול צוות מקצועי בתחומי מסגרות,
צנרת, עבוד שבבי ואחזקת מבנים.
כישורים:
הנדסאי/טכנאי מכונות.
נסיון רב בהפעלת צוות בן כ-20
עובדים מקצועיים.
נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים
ל ת.ד. 4568 חיפה
עבור "מישרה" 595"

למפעל תעשייתי באזור הציק פוסט חיפה
דרושים
☆ חשמלאי מוסמך / ראשי
☆ מכונאי אחזקה
בעלי נסיון של 3 שנים לפחות בתעשייה.
נא לפנות בכתב בציון פרטים,
לת.ד. 5194 חיפה (31051)
או טלפונית 04-236146 לחיים
סודיות מובטחת

דרושים בנצרת עלית
נגרים
עוזרים לנגרים
תנאים טובים למתאימים
לפנות טלפון 552666 06-554289

ביה"ס בקיבוץ עין המפרץ
מחפש
★ מורה לחינוך גופני
★ מורה למוסיקה
לכיתות היסוד, עדיפות לבוגרי סמינר הקיבוצים ואורנים
בפרטים נא להתקשר בבוקר 04-919767
בערב 04-919787 לרעית ריין

כלבו
מחפש
"צוות לענוין"
לניהול משא ומתן עם בתי עסק
לקידום המכירות
באמצעות הפרסום
כישורים נדרשים:
★ יכולת מכירה וכושר שכנוע.
★ זיקה והבנה מיידית בפרסום.
★ הופעה ייצוגית ואמינות.
★ חריצות ושאיפה להישגים.
העבודה מתאימה גם לחיילים משוחררים,
מורות ואחיות המעוניינות בהסבה מקצועית
העובדים המתאימים יזכו למשכורת מובטחת
בחודשי העבודה הראשונים, יעברו הדרכה
מקצועית ברמה גבוהה
עדיפות לתושבי חיפה !
נא לפנות לתאום ראיון: 670918 לדרור
המודעה מיועדת לגברים ולנשים כאחד
סודיות מובטחת

זוגלובק
נהריה
לתשלובת מפעלי זוגלובק דרוש:
מבקר פנימי
— לבקרה על מעקב החשבונות והנהלים של מפעלי התשלובת, בכפיפות ישירה להנהלת החברה.
— דרוש נסיון מקיף בארגון שיטות ונהלים בכל שטחי החשבונאות, פיננסים, תמחיר, מיחשוב ורווח.
— מועמדים בעלי נסיון קודם בתעשיה, בעלי השכלה בראיית חשבון שמקום מגוריהם בסביבה הקרובה לנהריה, יפנו בכתב עם קורות חיים, שכר ותנאים מבוקשים, למר דוד סלומון - אישית.
ת.ד. 70 נהריה 22100
— סודיות מובטחת, רק פונים מתאימים ייענו.
מודעה זו מיועדת לגברים ונשים כאחד.

RS שרותי כח אדם
השרות המוביל 1987
מחלקה טכנית
★ טכנאי קרור — בעל נסיון לעבודה קבועה
★ חשמלאים מוסמכים — בעלי נסיון
★ תכנת C.N.C — בעל נסיון לאזור המפרץ
★ מפעיל C.N.C — מאזור כרמיאל עכו והקריות יוצא צבא בלבד
★ מפעילי מכונה — בגילאי 24-25 מאזור עכו נהריה - קבועה.
★ פחח + זיווד אלקטרוני — בעל נסיון נדרשת ידיעת שרטוט טכני לעבודה עצמאית ביצור קבועה
★ כרסם/חרט אוניברסלי — לייצור פרטים לא סדרתיים לעבודות מיוחדות. בעל מיומנות רצוי מעכו נהריה כרמיאל - קבוער
★ מכונאי מלגזות וציוד כבד — בעל נסיון של שנתים לפחות.
★ פועלי נקיון — מאזור כרמיאל עכו והקריות
★ מרכיבות/מלחימות מחווטות — בעל/ת נסיון לעבודה קבועה. תנאי שכר לפי כישורים תנאים מיוחדים למתאימות.
★ נהג מלגזה — בעל נסיון מעל 15 טון יוצא צבא מעל גיל 25 נשוי תושב נהריה עכו בלבד.
מח משרדית
★ מזכירת מנכ"ל — דוגמית אנגלית ברמה גבוהה הפעלת ונסיון טלקס הדפסה אנג.עב. עיבוד תמלילים
★ מזכירה טכנית — שליטה בשפה האנגלית ידיעת מתמטיקה ברמה גבוהה רצוי הדפסה בעברית ובאנגלית
★ מזכירת מנכ"ל מנוסה — הדפסה עברית לעבודה בשעות 13-17 - קבוער
★ אשת מכירות — בתחום מוצרי אלקטרוניקה לעבודה ביום ו' בשעות הבוקר ובמוצאי שבת 19-22
★ קופאית — לניהול קופה עבודה על מחשב תכנת רשבשבת
★ קלדנית — מנוסה על דאטרגנרל מנהריה בלבד
מעמדים מתאימים ימו לאו אר אס
ית. דרך הרצוג 3 חיפה ת.ד. 5346 חיפה
טל. 04-664002 663703

לקונסרבטוריון למוסיקה קרית שמואל
דרושים
* מורה לפסנתר
* מורה לאורגן
* מורה לתאוריה
* מנהל מקצועי
על המועמדים להיות בעלי תואר בוגר אקדמיה למוסיקה או מוסד מקביל ו/או בעלי אישור הוראה ממשרד החינוך
פרטים בשעות הערב טל. 04-713161 (אריה)

מטראות
אדריכלים בוני ערים
דרושים
★ הנדסאי ארכיטקטורה מעולה
★ שרטט ארכיטקטורה
נא להתקשר לטלפון 04-244912
ובערב 04-331748

THE DAN
למלון דן פנורמה חיפה
דרוש/ה
מנהל/ת קבלה
ניסיון מוכח במלונות
4-5 כוכבים
לפנות: מנהלת כח-אדם
טלפון: 352222 ,352231

מיקרוקים בע"מ
דרוש (ה)
מחסנאי(ת)
לתפקיד אחראי מחסנים
★ נסיון קודם של 3 שנים לפחות במחסן בתעשיית האלקטרוניקה.
★ ידיעת השפה האנגלית.
★ נסיון בעבודה עם מחסנים ממוחשבים.
תנאים סוציאליים מלאים
תנאי שכר טובים למועמד המתאים
נא לפנות טלפונית 04-536211 מיום א'
או בכתב לת.ד. 1797 חיפה 31016

דרוש
מנהל עבודה עם נסיון לבנין, או הנדסאי בנין
גוש דן 03-362731, 03-363085

מסקו
טכנולוגיות בע"מ
למפעלנו באזור התעשייה קרית ביאליק
דרושים
★ הנדסאי / טכנאי/ת מכונות
לעבודה במשרד טכני, 5 שנות נסיון,
עדיפות תינתן לבעלי נסיון בתכנון מוצרים
מפח ומבני פלדה.
★ שרטט/ת מכונות
לעבודה במשרד טכני, 5 שנות נסיון,
עדיפות תינתן לבעלי נסיון בשרטוט
מוצרים מפח ומבני פלדה
★ מבקר/ת איכות
לביקורת איכות של חומרי גלם (ח"ג,
מוצרים בתהליך ותוצרת גמורה.
3 שנות נסיון.
עדיפות לבעלי נסיון בביקורת מוצרים-מפח
ומבני פלדה
לפנות בכתב בפירוט קורות חיים ונסיון
לת.ד. 1616, חיפה, 31015

לחברה קבלנית בחיפה
דרושה
מזכירה
* בעלת נסיון של 4-5 שנים
לפחות בניהול משרד
* ידע בהדפסה ובהפעלת מעבד תמלילים.
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים
ונסיון קודם לת.ד. 4539 חיפה

לחברת יבוא ושיווק אלקטרוניקה ותקשורת
בהרצליה פיתוח
דרושים
1. סוכני מכירות (עם רכב) עם נסיון ומרץ
2. פקיד/ה, ידע בסיסי בהנה"ח וניהול משרדי
אפשרי למשרה חלקית * תנאים טובים
טלפונים: 052-546470, 052-546496

לסוכנות נסיעות
דרוש/ה
פקיד/ת הזמנות (BOOKING CLERK)
עם נסיון בהנפקת כרטיסי טיסה
בעל/ת קורס כרמל למשרה מלאה וקבועה
נא לפנות לחברת טראבקס בן יהודה 32 תל-אביב
טלפון: 03-223017, לגב' חכמן

דרושים
שומרים
* שכר 800-1400 ש"ח לחודש
לעבודה קבועה במשמרות בגוש דן
נא לפנות ל"אגוד מגן" אבטחה בע"מ
רח' בן יהודה 167 ת"א
* כל יום בין השעות 10.00-18.00
נא להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים ושתי תמונות

יותר טוב מנפאואר
לסניף חיפה-למחלקה המשרדית
קלדניות מנוסות
נסיון באלפא-נומרי
או בתוכנת חשבשבת
קיפקט ויבמ.+ידע
בהנה"ח.
לעבודה באזור העמקים,
מפרץ חיפה וחיפה.
מנה"ח סוג 3,2
מנוסים, יכולת לעבודה עצמאית,
לעבודה מידית.
לפנות ליהודית
תנאים סוציאלים כחוק
שכר משולם פעמים בחודש
העצמאות 104, א-ה 8:00-14:00
טל: 04-530051
מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל-אביב • חיפה
באר-שבע • רחובות

לחברה גדולה בתחום הבטוח-חיפה
דרושה
מנהל(ת) אחראי(ת)
תאור המשרה:
★ ניהול צוות עובדים
★ טיפול בסוכנים חדשים וותיקים
★ קליטת חומר והכנתו להפקה
הכישורים:
— בעל ידע בביטוח אלמנטרי
— נסיון ניהולי בתחום זהה
— תושב חיפה או הסביבה
תנאים טובים למתאים
נא לפנות בכתב יד בציון פרטים מלאים
לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 2257 (מיקוד 31040)

לחברה גדולה בענף
האלקטרוניקה
טקסטיל מצעים
סוכנים לשווק
אחרי שרות צבאי
עדיפות לבעלי רכב
טל. 720947

לעתון כלבו דרושים
בעלי טנדר
פ'זו 404 או
טרנספורטרים
לחלוקת עתונים בימי שישי בשעות
הבוקר המוקדמות העבודה כרוכה
בפעילות פיזית
לפנות מיום א' טל. 04-643276

למשרד גדול של רוה"ש בחיפה
דרושים:
עובדי ביקורת
(אפשרות להתמחות)
בדבר פרטים נא לפנות בכתב
לת.ד. 1497 חיפה 31014
עבור עובדי ביקורת
לציין פרטים על השכלה ונסיון בעבודה, סודיות מובטחת

למוסד פיננסי
דרושים:
פקידי קהל
בעלי השכלה תיכונית מלאה
שעות העבודה מפוצלות
העבודה בחיפה קריות עכו ונהריה.
נא לפנות 04-531093

למרפאות שיניים
בעכו ובמוצקין
דרושים
1. רופאים מעולים
(בעלי נסיון)
2. סייעות לרופאים
(שונות נסיון לנמה)
לפנות מיום א' לטל' 733724

דרושים
מחלקי עיתונים
תושבי קרית מוצקין, קרית חיים וקרית ביאליק
לעבודה בין השעות 6.00 — 4.00 (בבוקר)
בעלי אופניים או קטנוע
להתקשר ביום ו' ושבת 04-720746
מיום א' לט, 7, 661166

למפעל מתכת בגוש שגב
דרוש
רתך ארגון
(אלומניום+ברזל)
בעל נסיון בריתוך פח
לפנות בשעות העבודה טלפון: 04-900433 04-900264

לעסק בענף הריהוט
דרושים:
1. מנהל מכירות ראשי
2. סוכן נוסע למכירות
ידיעת אנגלית חובה
נא לפנות טלפונית
04-244872-3

לבי"ס תיכון
דרוש
* לבורנט בביסיקה
לחצי משרה
נא לפנות בכתב לת.ד. 3633 עבור "משרה"

ADACOM
דרושה
קלדנית
עם נסיון בחשבשבת
לחצי משרה
להתקשר מיום א' לטשטן
טל 04-892444

לחברה גדולה בענף הפרסום
דרושות
מקדמות מכירות
לעבודה במשרד
בעלות ידיעה של השפה העברית על בוריה, כושר ניסוח וביטוי בע"פ מעולים.
שכר בסיסי + עמלה
לפנות לת.ד. 45408 חיפה 31043
עבור "מקדמות"

דן כרמל
DAN CARMEL
דרושים
קופאי/ת לילה (NIGHT AUDITOR)
עם תעודות ונסיון במכונת N.C.R 250
מלצרים
מלצרים - לאחר שרות צבאי
עם תעודות ונסיון
במלונות 4 - 5 כוכבים.
המועמדים יפנו למחלקת כ"א במלון דן כרמל טל:- 368211 - 04
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד.

תדז תעשיה רוקחית בע"מ
לחברתינו דרוש/ה:
מנהל/ת חשבונות
הכישורים הנדרשים:
* סוג 3 בהנהלת חשבונות
* נסיון מוכח בהנהלת חשבונות בתעשיה
* יכולת לעבודה עצמאית
למועמד/ת המתאים/ה אנו מציעים 5 י"ע בשבוע ותנאי עבודה ההולמים את הכישורים (8.00 — 16.30)
נא לפנות טלפונית 04-723257 או בכתב
לת.ד. 10347 מפרץ חיפה 26110
סודיות מלאה מובטחת

הלב שמפשח!
יואר בע"מ חיפה:
דרושים לנו:
א. מזכירה למשרה מלאה.
ב. אנשי מכירות
בענף התקשורת והמיכון משרד. (בעלי רכב פרטי).
ג. טכנאי שרות IBM-PC
בעלי נסיון
קביעת ראיון בטלפונים: 04-533887 04-533913

פידליטי מדיקל
לפיתוח מערכות
הדמיה רפואיות דרושים:
* מהנדס אלקטרוניקה
נסיון 4 — 2 שנים בפיתוח מעגלים ספרתיים מהירים. נסיון בעיבוד תמונות/אותות — יתרון.
* הנדסאי אלקטרוניקה
נסיון 6 — 4 שנים בפיתוח מעגלים ספרתיים / אנלוגיים מהירים.
נסיון במעגלי עיבוד אותות/ תמונה — יתרון.
לכתוב בצירוף קורות חיים לפידליטי מדיקל,
מרכז תעשיות מדע, חיפה 31905

לפסטיבל הסרטים
דרושה
מזכירה
הדפסה עברית ואנגלית חובה
טל' 389410, 389428/9

דרושים
1. טכנאים
2. סוכנים למערכות אזעקה ותקשורת
רוטשילד 46, כפר-סבא
בשבת - 03-9520445

למפעל מתכת
במפרץ חיפה
דרוש
הנדסאי תעשייה וניהול
* 3 שנות נסיון
טלפון 04-727306
ת.ד. 10129 מיקוד 26111

נשי אמית
AMIT
רשת מוסדות חנוך בישראל
דרוש
מפקח ראשי
למקצועות החשמל והאלקטרוניקה
על המועמד להיות:
מהנדס חשמל / אלקטרוניקה
בעל נסיון מקצועי
המועמד המתאים יעסק גם בהוראה
במכללה להנדסאים באמית כפר בתיה - רעננה
תנאים טובים למועמד המתאים שיעסק ע"ב
חוזה מיוחד. מועמדים מתאימים יתקשרו
לטלפון: 052-452969 בכל שעות היום והערב

למפעל תעשייתי עתיר ידע
באיזור חיפה
דרוש.
מנהל כספים / מנהל חשבונות ראשי
הכישורים הדרושים.
בעל נסיון בתמחיר תיקצוב ובקרה
כושר ניתוח דוחות כספיים
תיכנון ונהלים מזומנים והנהלת חשבונות
פניות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם אל ת.ד. 862
חיפה 34987

למעון יומי ופנימית ילדים
לגיל הרך בחיפה
דרושה
מנהל/ת
דרישות התפקיד:
השכלה אקדמאית בחינוך, פסיכולוגיה או עבודה סוציאלית ורק נסיון מוכח בניהול צוות עובדים ותקצוב.
לפנות בכתב יד לבית שבתאי לוי רח' מונטיפיורי
15 חיפה מיקוד 33725

רנואר
כח אדם
דרושים/ות
■ נגר קורא תוכניות
■ מכונאי ימי
■ חרט / כרסם אוניברסלי
■ צבעי מתכת נסיון רב
■ מסגר / רתך קורא תוכניות
■ מפעילי תנורים לעבודה במשמרות
■ עובדי ייצור
נא לפנות לטל': 04-211356, 224300

דרושה:
מזכירה
למשרה מלאה בכרמל
שליטה בשפות עברית ואנגלית כולל הדפסה הכרחי
לפנות בכתב יד לחב' זאבי רח' רחל 3
חיפה 34401

לחברה מסחרית בחיפה
דרוש:
מחסנאי/פקיד טכני
ידע בניהול מחסן
עדיפות לפנסיונר גיל 40-50
לפנות בכתב לת.ד. 4094 חיפה 31040
עבור "מחסנאי"

INFRARED RADIOMETRY
ELECTRO-OPTICAL SYSTEMS
TESTING AND MEASUREMENTS
אנו חברה צעירה עתירת ידע המפתחת ומיצרת מערכות מדידה אלקטרו-אפטיות באיזור-אחם
דרוש
מהנדס מחשבים
* בוגר מסלול להנדסת מחשבים
* ידע בעיבוד ספרתי של אותות יתרון
* אפשרות מהנדס מתחיל מצטיין
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות טלפונית או בכתב לצבי טל' 08-543488 ת.ד. 147 מגדל העמק
5 ימי עבודה, הסעות, ארוחות במפעל,
אוירה נעימה. טל. 08-543488

דיילים/דיילות
לחברת פן-אמריקן דרושים/ות דיילים ודיילות
לשרות בקו תל אביב-פריס - תל אביב
הדרישות הבסיסיות הן:
★ גיל: מינימום 21 (אחרי שירות צבאי)
★ גובה: מינימום 158 ס"מ
★ משקל: בהתאם לגובה
★ השכלה: בגרות
★ שפות: אנגלית ועברית שוטפת (קריאה, כתיבה, דיבור) (צרפתית - יתרון)
★ בריאות: מעולה. עם ראיה 6/12 ולא פחות מ-6/30 בעין השניה
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב בלבד בצרוף קורות חיים (באנגלית) ושתי תמונות פספורט צבעוניות לת.ד. 188 נמל תעופה בן גוריון
מועמדים מתאימים יוזמנו לראיון בתוך זמן קצר.
המועמדים עשויים להדרש להמציא אישור מלשכת התעסוקה ודרכון בר תוקף
נא להמנע מפניות טלפוניות.
PAN AM

למוסד שיקומי
דרוש/ה
מרכז/ת רווחת הפרט ומעונו
הכישורים הדרושים:
* הכשרה באחד מהמקצועות הבאים: עו"ס, אחות מוסמכת (או מעשית עם נסיון), חינוך מיוחד, בוגרת בית ספר למטפלות וסומכות מקצועיות.
* בעל/ת כושר ארגון ויכולת יצירת קשר בעבודת צוות.
* בעל/ת מרץ ויוזמה.
* אפשרות לכלכלה ומגורים במקום.
נא לפנות לת.ד. 17 קרית טבעון.

לוז

חברה תעשייתית לתכנון ולבנית מערכות הפקת חשמל מאנרגית השמש.

דרושים:

מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה
לעבודת תכנון ובניה של מעגלים ואינטגרציה של מערכת.

הכישורים הנדרשים:
- בעל 3 שנות נסיון לפחות בפיתוח דיגיטלי ואנלוגי.
- שליטה באנגלית טכנית ובעברית.

מהנדס מכונות
למחלקת תהליכים.

הכישורים הנדרשים:
- בעל נסיון של שנה לפחות בתעשיה.
- רצוי נסיון קודם בתחומי המטלורגיה, הנדסת חומרים ואקום.
- ידיעת השפה האנגלית - יתרון.

מהנדס/הנדסאי מכונות או כימיה
לתכנון וביצוע של ניסויים במוד המוצר.

הכישורים הנדרשים:
- נסיון בטכנולוגיות ואקום - חיוני.
- ידע בתכנות לחיבור מכשירים למיקרו מחשבים - יתרון.
- שליטה באנגלית ובעברית.

עוזר אדמיניסטרטיבי
לחטיבת ההנדסה.

תאור התפקיד:
- הכנת תקציב מחלקות ההנדסה והייצור, ובקרתו.
- בנית תכניות עבודה ומעקב אחר ביצוען.

הכישורים הנדרשים:
- מהנדס תעשיה וניהול, או כלכלן בעל נסיון של כ-3 שנים בתעשיה.
- רקע טכני יהווה יתרון.
- שליטה מלאה בעברית ובאנגלית.

משרות אלו מיועדות לנשים ולגברים כאחד. מקום עבודה - ירושלים.
נא לשלוח פרוט קורות-חיים למחלקת כח-אדם - לוז תעשיות ישראל
ת.ד. 7929 ירושלים 91079 — סודיות מובטחת. —

LUZ
האור של המחר. היום.

לחושבי ירושלים והסביבה

המוכשרים להצליח

אם אתה בוטח בעצמך ויכול להוכיח שאתה מסוגל להצליח ולעבור את המיון הקפדני, יש לך הזדמנות להצטרף לקורס המקצועי של מגדל

ללמוד ביטוח חיים וגם ביטוח כללי

לעמוד במבחני רישוי מתמחה של משרד האוצר. להתמחות כסוכן ביטוח במגדל ליהנות מהכנסה חודשית הולמת מסיום הקורס.
והעיקר – להצליח ולהגיע לעצמאות.

טלפן לליאורה: 02-228441

מגדל חברה לביטוח בע"מ
דבר אחד בטוח.

אינטל

אינטל אלקטרוניקה הינה החברה המובילה בישראל בתחום ייצור רכיבי VLSI למחשבים ומערכות ספרתיות.
בעקבות ההצלחה הראשונית, הננו מרחיבים את הקף הפעילות

מנהל מחלקת הנדסה
אחראי לכל נושאי תכנון/אפיון הדרישות של המערכות ההקפיות במפעל, התומכות במערך היצור. נהול צוות הנדסי של מהנדסי מכונות, חשמל, כימיה, מיכשור ובקרה, תאום עבודות תכנון/יעוץ עם מספר יועצי/מתכנני חוץ.
★ נסיון קודם של 10 שנים לפחות בהנדסת פרויקטים או בתכנון אחד מהתחומים הנ"ל.

מהנדס אזרחי
פקוח ותאום התקנת ציוד, נהול פרויקטים של הקמה/הסבה במפעל בירושלים אחריות לנושאי תכנון ויעוד שטחים במפעלי החברה בארץ.
★ נסיון קודם של 5–3 שנים.

מהנדס מזוג אויר
★ נסיון בתכנון מערכות מזוג אויר.
★ רקע במערכות צנרת וגאזים דחוסים – יתרון.
★ נסיון של 5–3 שנים.

מהנדס חשמל-זרם חזק
לתכנון מערכות חלוקה והזנה במתח ביניי ובמתח נמוך ותכנון/אפיון הנדסי של מערכות הזנה/פקוד מיוחדות.
★ נסיון של 5 שנים בתעשיה או בפרויקט תכנון.

תקציבאי
לנהול תקציב מחלקתי, כולל בקרת לוחות זמנים ועריכת תחזיות כספיות.
★ תואר בכלכלה או בהנדסת תעשיה ונהול.
★ 1–2 שנות נסיון בתחום.
★ נסיון במערכות ממוחשבות.

לכל המשרות:
– שליטה מלאה בשפה האנגלית.
– קבלה לעבודה מותנית במגורים בירושלים.

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים מפורטים ובציון שם המשרה, מס' תעודת זהות ומס' טלפון אל:

אינטל אלקטרוניקה בע"מ
ת.ד.: 3173 ירושלים 91031

ייצור מעגלים משולבים בישראל

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

אינטל

אינטל אלקטרוניקה הינה החברה המובילה בישראל בתחום ייצור רכיבי VLSI למחשבים ומערכות ספרתיות.
בעקבות ההצלחה הראשונית, הננו מרחיבים את הקף הפעילות

מנהל פרויקט הקמה
★ 10 שנות נסיון בניהול פרויקט הקמה תעשייתי
★ יכולת ניהול צוות הנדסה וביצוע.
★ רקע בפרויקטים הכוללים מערכות אלקטרו־מכניות ומערכות צנרת
★ שליטה מלאה באנגלית

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים מפורטים ובציון שם המשרה, מס' תעודת זהות ומס' טלפון אל:

אינטל אלקטרוניקה בע"מ
ת.ד.: 3173 ירושלים 91031

ייצור מעגלים משולבים בישראל

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

לויטקו יצרני קלין
דרוש

מפיץ לשיווק מוצרי ניקוי וחיטוי
למוסדות ותעשיה, לאזור ירושלים

★ המפיץ יהיה בלעדי באזור וייצג את חברת ויטקו בכל מגוון המוצרים התעשייתיים והאריזות הגדולות של חומרי הניקוי והחיטוי.
דרישות:
1. מחסנים. 2. רכבים. 3. צוות של אנשי מכירות.

המעוניינים יפנו בכתב בלבד לת.ד. 10245, מפרץ חיפה 26112 מוד שיווק כימיקלים תעשייתיים.

– סודיות מובטחת –

אלקטרה

■ באלקטרה מחכה לך עבודה מלאת עניין ואתגרים, בחברה גדולה, מהמובילות בישראל במוצרי צריכה ובמערכות אלקטרומכניות.
העניין שלך - הוא האתגר שלנו.

★ מהנדס תעשיה וניהול
(משרה 38/87) – למחלקת הנדסת ייצור לטיפול בתיקני זמן, ארגון ומערך ייצור.
נדרש נסיון של שנתיים בתפקיד דומה.

★ עוזר חשב
(משרה 42/87) – לעריכת דו"חות כספיים, דו"חות מס והפעלת צוות של מנהלי חשבונות.
נדרש רואה חשבון או בוגר כלכלה/חשבונאות עם נסיון של 3 שנים בחברה גדולה.

★ מרכז יבוא
(משרה 27/87) – להוצאת הזמנות ליבוא טובין, מעקב וטיפול בשחרורם, בדיקה וסגירת תיקי יבוא.
נדרש נסיון של 5 שנים בשחרור מטענים או עבודה בעמילות מכס. רצוי ידיעת השפות אנגלית וצרפתית.

★ מזכירה עברית/אנגלית
(משרה 41/87) לניהול מזכירות אגף יצוא, כולל ניסוח והדפסה בשתי השפות.
ידיעת שפות נוספות – יתרון.

■ המעוניינים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם למחי כח אדם, ת.ד. 4455 אלקטרה, האשל"צ, בציון המשרה המבוקשת.

הנוחות שלך - האתגר שלנו

מילא
מרכז ייעוץ למשאבי אנוש

עבור אחד מלקוחותינו
סוכנות ביטוח גדולה
דרושים מועמדים לקורס ביטוח חיים

דרישות התפקיד:
- גיל 28-35
- נכונות לעבודה מאומצת בשעות לא מקובלות.
- רצון לפתח קריירה חדשה עצמאית.
- יחסי אנוש מעולים
- נשוי עם ילדים, יתרון.

מועמדים מתאימים יתקשרו לטלפון: 03-240035 לקביעת ראיון.

שכר בסיסי מובטח!

רק פונים מתאימים ייענו.
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד.
- סודיות מובטחת -

גיוס עובדים • מבדקים • ייעוץ והכוון תעסוקתי • ייעוץ ופתוח ארגוני

אנו פותחים אופקים חדשים

אפשרויות מקצועיות ללא גבולות...
הזדמנויות קידום ללא מגבלות...
תנאי עבודה מתקדמים...

לשרטטים/גרפיקאים
לעבודה בעריכת מעגלים משולבים על מערכת גראפית ממוחשבת

הכישורים הדרושים:
– דמיון, יצירתיות וכושר למידה
– סדר ודייקנות בעבודה
– 12 שנות לימוד לפחות
– נסיון קודם אינו תנאי הכרחי

המצטרפים/ות יעברו תקופת הכשרה בשכר מלא

תנאי עבודה:
– 5 ימי עבודה בשבוע בשילוב עם עבודת משמרות
– מסגרת יצירתית ואווירה נעימה

– המשרה מיועדת לגברים ונשים כאחת –

באו הצטרפו לצוות מעולה בחברה עתירת־ידע, המובילה בעולם בתחום המוליכים למחצה.
אנא פנו בכתב יד בצירוף קורות חיים וציונים למוטורולה סמיקונדקטור, ת.ד. 32288 ת"א 61322

מוטורולה סמיקונדקטור

— סודיות מובטחת —

פי.סי.בי. בע"מ ייצור מעגלים מודפסים

למפעלנו המעסיק 200 עובדים ומייצר מעגלים מודפסים לתעשיית האלקטרוניקה המתוחכמת

דרושים

1. מכונאי אחזקה בעל נסיון מעשי
2. איש אחזקת מבנה בעל נסיון
3. נשים לביקורת איכות
4. עובדי ייצור בוגרי בתי ספר מקצועיים

רק מועמדים שיימצאו מתאימים יעברו הכשרה במפעל

המודעה מתייחסת לגברים ונשים כאחד.
ת.ד. 631 מגדל העמק מיקוד 10556
טלפון 06-541051 מח' כח אדם.

תעשיות רפאל

דרושים
חצור מפעלי מתכת — למפעלנו בראש פינה
דרושים/ות

מבקרי איכות/הנדסאי מכונות
★ לתפקיד מבקרי איכות בתחום המתכת, בעלי נסיון 3-2 שנים, במפעלים העוסקים בתחום המתכת

מנהלי משמרת
★ רצוי יוצאי חיל אויר/חיל הים, בעלי רקע בתחומים טכניים. עדיפות לבעלי נסיון בתחום עיבוד שבבי וניהול צוות עובדים.

חשמלאים
★ בעלי רשיון חשמלאי מוסמך לפחות, נסיון של 3-2 שנים בתעשיה.

איש כלים
★ בעל נסיון של 3-2 שנים בתעשיה בתחום העיבוד השבבי

מכונאי תעשיה
★ רצוי יוצאי חיל אויר/חיל הים בעלי ידע במערכות הידראוליקה, פנאומטיקה, נסיון של שנתיים
למתאימים תנאים הולמים, כולל עזרה בדיור לעוברים לצפון, נא לפנות למנהל כ"א ת.ד. 164 חצור הגלילית 10351 טל' 06-935877/8/9

לבית מרקחת
דרוש/ה
רוקח/ת
עם ניסיון,
תנאים נוחים
02-822242

רדיו סיטי RADIO CITY

יש מקום ל:
קריינים וקרייניות
מקצועיים בלבד

פניות בכתב יד
נא להפנות לרדיו סיטי
דיזנגוף סנטר תל-אביב

TOUR-OPERATOR

(אחראי קבוצות בתיירות נכנסת)
בעל תעודת מורה דרך, נסיון קודם בעבודה דומה, ידיעת שפות, יכולת עבודה עצמאית, כושר ארגון וניהול משא ומתן.
מקום העבודה בירושלים, התחלת העבודה מיידית.

מועמדים מתאימים יפנו בפירוט קורות חיים ושמות ממליצים לת.ד. 3316 ת"א עבור אחראי קבוצות.

לחברה העוסקת בשיווק מכשירי כתיבה
דרוש
סוכן מקצועי
תנאים מועדפים למתאימים
פרטים בטלפון 02-345256-7
02-342083 ,02-661511

האוניברסיטה הפתוחה

דרושים

מ נ ח י ם
לקורס דמו דמוקרטיות: דיקטטורות במאה ה-20"
במרכזי הלימוד:
- שער הנגב
- ירושלים

הכישורים הדרושים:
רצוי תואר שני במדעי המדינה או היסטוריה מודרנית.

תיאור התפקיד:
מפגשים עם סטודנטים אחת לשבוע, בדיקת עבודות והנחיה אישית.

נא לפנות לנירה טל' 03-422671 או לענת פירסט טל' 03-422547 בין השעות 11.00-14.00

רשת עמל

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
בית מרכז הרשת, תל-אביב, רח' קהילת קיוב 8

צפת
בית הספר התיכון המקיף השש-שנתי בשיתוף רשת "עמל" רח' ירושלים 8 צפת
לשנת הלימודים תשמ"ח דרושים:

מורים:
למזכירות ומנהל, ללשון וספרות, לאנגלית
לאלקטרוניקה — חצי משרה

"עמל" רשת מכללות לטכנאים והנדסאים, בתי ספר תיכוניים טכנולוגיים ומקיפים, בתי ספר לתעשיה ובתי ספר תעשייתיים, נתיבים טכנולוגיים בהתאם בית המרכזי הכשרה למבוגרים

למפעל חגור במוחסום ארז
דרוש
מכונאי מכונות תפירה
טל: 051-891985 לבקש את יוסי

תעשיות רפאל

דרושים
למפעל מת"ח בכרמיאל
דרוש
מהנדס מכונות
לתכנון תהליכי כבישה ועבוד שבבי
☎ 04-988301

לחברת מזון מובילה בתחומה
לסניף חיפה והצפון
דרושים

1. משרה מס' 10 — מקדמי מכירות
א. בעלי נסיון במכירות – רצוי בענף המזון
ב. בוגרי 12 שנות לימוד ולאחר שרות צבאי
ג. בעלי כושר שכנוע ויכולת בנהול משא ומתן
ד. בעלי רשיון נהיגה.

2. משרה מס' 11 — מקדמות מכירה באמצעות טלפון
א. בוגרות 12 שנות לימוד
ב. לאחר שרות צבאי
ג. יכולת שכנוע ונהול משא ומתן באמצעות טלפון

3. משרה מס' 12 — קופאים
א. בוגרי 12 שנות לימוד
ב. לאחר שרות צבאי
ג. רקע חשבונאי וידע בסיסי בנהול קופה

מעונינים יפנו לתיבת דואר 5558 קרית ביאליק 27154 בצרוף קורות חיים ובציון המשרה המבוקשת.

האוניברסיטה הפתוחה

למרכז ללימודי המחשב של האוניברסיטה הפתוחה בירושלים
דרושה

מזכירה
למשרת חלקית מפוצלת

המועמדת מועמדת בעלת הכישורים הדרושים:
- נסיון בעבודה אדמיניסטרטיבית
- נסיון בעבודה עם קהל
- תואר אקדמאי
- שליטה בשפה האנגלית
- הכרת המחשב האישי – רצוי

המעוניינות נא לפנות בכתב למרכז ללימודי המחשב של האוניברסיטה פתוחה בירושלים רח' יעקב נסר 1 רמות-אשכול ירושלים 91182 ת.ד. 18148

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

דרוש/ה

ספרן/ית במרכז המחשבים
תאור התפקיד:
ריכוז הטיפול בפרסומים מדעיים והפצתם במסגרת המרכז.
עדכון מדריכים מקצועיים לצרכנים בטכניון.
הזמנת ספרות מדעית ומקצועית לשמוש המרכז.
ריכוז ספרות התוכנה.

הכישורים הדרושים:
בוגר/ת בי"ס לספרנות או בוגרת שלב בי אסיי.
שליטה מלאה בשפה העברית וידע טוב בשפה האנגלית.
עדיפות למועמד/ת עם נסיון קודם בספרית מחשבים.

הערה: המשרה הינה בהיקף 50%.
מספר המשרה: מס/216

עורך/ת טכני במרכז המחשבים
תאור התפקיד:
כתיבה ועריכה של חומרי טכני בשפות עברית ואנגלית (מדריכים טכניים למשתמשים וידיעון תקופתי).

הכישורים הדרושים:
השכלה על תיכונית בשטח מדעי או טכני.
יועדפו מועמדים בוגרי הפקולטה למדעי המחשב או בוגרי קורס הסבה למחשבים המיועד לאקדמאים. ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין. נסיון קודם בעריכה טכנית.
הערה: המשרה הינה בהיקף 50%.
מספר המשרה: מז/217

מתמטיקאי שימושי
תאור התפקיד:
עיבוד תוצאות נתונים ביולוגיים.
פיתוח כלים מתמטיים לזיהוי ומדידת פרמטרים.

הכישורים הדרושים:
בעל/ת תואר שני או שלישי במתמטיקה.
השכלה פורמלית בסטטיסטיקה.
יתרון לבעלי רקע במדעי החיים.
מספר המשרה: מז/201

מועמדים/ות מתאימים/ות העונים/ות לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים נסיון קודם, שמות ממליצים ומספר המשרה עד יום 9.8.87, אל: אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה 32000

אורט ישראל

דרושים

הרצליה
לבי"ס תיכון מקיף אורט "יד גיורא", שד' הכוכבים 121 טלפון 052-551614/5
- מורה לאלקטרוניקה
- מורה לחרטות

חולון
לבי"ס תיכון טכני אורט רח' פרופסור שור 2
- מורה לאוטומציה
בעל ידע בבקרים מתוכנתים ורובוטיקה (להתקשר למרכז המגמה 03-951874)

חצור הגלילית
לבתי הספר המקיפים (כללי ודתי) אורט ע"ש אורט
- רכז טכני
- מהנדס/הנדסאי - בתחום המכניקה, אלקטרוניקה, מחשבים
- רצוי וותק בהוראה
(להתקשר 06-937750 ,06-937572, 06-937760 ,04-988317)

1. לבית"ס המקיף הדתי
טלפון 06-937760
בבית המנהל 04-988317

- מרכז אדמיניסטרטיבי
בעל רקע בחינוך מבוגר

2. לבית"ס המקיף הכללי
טלפון 06-937750 ,06-937572
בבית המנהל 06-936022

- מורה לפיסיקה
- מורה לתנ"ך
- מורה לשרטוט
- מורה לגיאוגרפיה

مطابق للأصل

هكذا من الأصل

הלוח הארצי הארץ חדשות

לישמור ציון דרושים
1. שומרים/מאבטחים
באזור ירושלים עד גיל 55
2. אחראי צוות ניקיון - רכב
ראיונות החל מ-2.8.87 כל יום מ-15.00 - 20.00. לפנות עם פנקס מילואים ותעודה למשרד החברה רח' הכרמים 76 מעוז ציון

לכפר הנוער "אונים" בכפר-סבא
דרושה
עובדת סוציאלית
לפרויקט לקויי שמיעה
3/4 משרה, בעלת ותק של שלוש שנים לפחות בנושא
לפנות לטלפונים: 052-447641
052-33131, 052-25843

מכון דור
מיון אבחון והשמת כ"א
עבור לקוחנו חברת תרופות
דרושים
1. תעמלן רפואי בכיר
בעל תואר בתחום הרוקחות/ביולוגיה/כימיה. רקע באנדוקרינולוגיה.
★ תנאים טובים + רכב מהחברה
2. תעמלנים רפואיים
בעלי רקע פארה-רפואי
★ תנאים טובים + רכב מהחברה
3. אחות להדגמה והדרכה למוצר רפואי חדשני בבתי חולים
(עבודה מעניינת בעלת אתגר) משרה מלאה
לפנות מכון דור יהודה הלוי 108 ת"א
טל. 295445, 290510

דרושים במכתשים:
למפעלינו בבאר-שבע וברמת חובב
הנדסאים/טכנאי חשמל חשמלאים
בעלי רשיון "חשמלאי מוסמך"
רצוי נסיון
של שנה אחת לפחות
בעבודה במפעל תעשייתי
שליטה במערכות פיקוד
(PLC רצוי)

המעוניינים יפנו בכתב יד
וכצרוף קורות חיים
ותאור נסיון קודם
לאגף משאבי אנוש
ת.ד 60 באר שבע, 84100
סודיות מובטחת

חברה מסחרית ארצית
מחפשת
עבור סניף תל-אביב
מהנדס מכונות
דרישות התפקיד: 5 שנות נסיון בתעשיה וידע כללי בחשמל ואלקטרוניקה, ידע וגישה שיווקית, ידיעת השפה האנגלית גיל עד 45 שנה, בעל רשיון נהיגה
על המעונינים לפנות בכתב יד בלבד בפרוט קורות חיים ונסיון מקצועי אל ת.ד 866 תל-אביב עבור מס. 553

דרושים
סוקרים/ות לסקר מקצועי
★ שכר גבוה ★ הופעה נאה
טל: 03-5440117, 04-389177

לדים תעשיות מזרונים
דרושים/ות
★ **מנהל מחסן** בעל נסיון
★ **מנהל חנות** בעל נסיון בניהול חנות וצוות עובדים
★ **פקידות ומוכרות בחנות** יתרון בעלות נסיון במכירות
לקביעת ראיון לפנות
03-5514448, 03-5512771
(פרט ליום ו')
רים תעשיות מזרונים

קריירה בע"מ
שרותי כח אדם
דרושים/ות
מחלקה טכנית
★ **קניין אלקטרוניקה** הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה בעל חוש מסחרי וכושר ניהול מו"מ.
★ **חשמלאים מוסמכים** בעלי נסיון תעשייתי של 3 שנים. ידע בסיסי באלקטרוניקה — יתרון. העבודה במשמרות.
★ **מכונאי אחזקה** בוגרי בי"ס מקצועי 4 שנתי. ידע בפנאומטיקה והידראוליקה — יתרון. הכרת מכונות תעשייתיות. נסיון של 3 שנים לפחות. עבודה במשמרות.
★ **מכונאי אחזקה** בוגרי בי"ס מקצועי 4 שנתי.
★ **רתכים** שריון, חשמל, CO_2, נסיון של 3 שנים לפחות. פרופיל צבאי גבוה. 5 ימים.
★ **כרסמים** נסיון של 3 שנים לפחות. פרופיל צבאי גבוה. 5 ימים.
★ **מסגרים-רתכים** נסיון ב-CO_2 או חשמל. ידע בקריאת שרטוט.
★ **מלחימות** מנוסות להלחמת מעגלים מודפסים. עדיפות ליוצאות חיל-אויר, חיל-הים, מודיעין.
★ **עוזרי חשמלאים**
★ **נגרים תעשייתיים.**
★ **מלגזנים** מנוסים בעלי רשיון נהיגה.
★ **בוגרי 11-10** שנות לימוד לעבודה בתעשיה מאזור השרון.
מחלקה משרדית
★ **גזבר** בעל ידע מקיף במימון, יצוא, תזרים מזומנים, מערכות בנקאיות בארץ. נסיון 5 שנים בחברה תעשייתית יצואנית.
★ **קלדניות** בוגרות תיכון, ידע באנגלית.
★ **תמלילנית** מנוסה עברית/אנגלית, ידע ב-אי-בי — יתרון.
★ **מזכירות** עברית/אנגלית מנוסות, תנאים טובים.
★ **פקידה** נסיון בריכוז תביעות ועבודה פקידותית כללית. נסיון בחברת ביטוח.
תל-אביב, דיזנגוף 155, טל. 03-240291/2
נתניה, שמואל הנציב 17, טל. 053-338901
הכח שלנו הוא כח אדם, קריירה.

גבור סברינה
למחלקת היצוא
מנהל/ת מכירות
בעל/ת נסיון מוכח במכירה לרשתות קמעונאיות בארצות דוברות גרמנית
עדיפות לבעלי נסיון במוצרי צריכה.
רצוי בענף הטקסטיל
ידיעת גרמנית ואנגלית על בורין
נא לפנות בכתב לת.ד. 84 נתניה, 42100
עבור "שגל כח אדם"

רשת עמל
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
בית מרכז הרשת, תל-אביב, רח' קהילת קיוב 15, ת.ד. 303 מיקוד 61002, טלפון 497444

פתח-תקוה
מכללה טכנולוגית "עמל" א' ע"ש לידי דיוויס בי"ס תיכון מקצועי, בי"ס לטכנאים והנדסאים קרית אלון ת.ד. 383 פ"ת טל' 03-911732
לשנת הלימודים תשמ"ח דרושים מורים: למכניקה – חצי משרה, למתמטיקה – משרה מלאה
בי"ס תיכון מקצועי עמל ג'
רח' קפלן 40 פתח-תקוה מ. 49450
טלפון: 9222332
לשנת הלימודים תשמ"ח דרושים מורים: מכניקה תפקידי הוראה והדרכה (למועמד המתאים יוצע תפקיד מרכז מגמה)
מועמדים בעלי הכשרה ונסיון מתבקשים לפנות להנהלת ביה"ס
"עמל" רשת מכללות לטכנאים והנדסאים, בתי ספר תיכוניים טכנולוגיים ומקיפים, בתי ספר לנוער ובתי ספר תעשייתיים, נתיבים טכנולוגיים בהתיישבות ומרכזי הכשרה למבוגרים

לחברה דינימית בת"א
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות מנוסה
ידע בעבודה עם מחשב פי.סי. ועדיפות לתוכנת חשבשבת
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 28025 מיקוד 66186
עבור משרה 333

תנובה
מחוז תל-אביב
דרושים
מפיצים
לחלב ותוצרת חלב בתל-אביב וסביבתה
הכישורים הדרושים:
- רשיון נהיגה למשאית
- ידע בנושא שיווק מוצרי מזון
- כושר גופני טוב
- ידיעה טובה בחשבון

תינתן עדיפות בקבלה למועמדים בעלי-נסיון מעשי בחלוקת תוצרת.
התחלת העבודה משעה 03.00 בבוקר.
מועמדים מתאימים יעמדו במבחני כניסה לבדיקת התאמתם לתפקיד מחלק תוצרת.
יועדפו מועמדים תושבי תל-אביב וסביבתה הקרובה ביותר.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות אישית למר רפאל פלג במחלקת המנגנון במחלבה, דרך פתח-תקוה 144, ת"א.
ניתן לתאם פגישה בטלפון מספר 03-5429495
- סודיות מובטחת -

לחברה העוסקת ביבוא ושיווק מוצרי חשמל ואלקטרוניקה ביתיים לסניף תל-אביב
דרושים
אנשי מכירות
בעלי נסיון
★
פקידה
ידע בהדפסה עברית
ידע בסיסי בהנהלת חשבונות
נא לפנות לאלי לב ארי
03-335421

אחים מילצ'ן בע"מ
דרושה
מזכירה בכירה מעולה
תאור התפקיד:
★ עוזרת מנהל מחלקה.
★ קשר עם ספקים ולקוחות בארץ ובחו"ל.
★ אירגון וביצוע עבודות משרד.
דרישות התפקיד:
★ שליטה טובה באנגלית ובעברית (שפת אם אנגלית יתרון).
★ הדפסה מעולה באנגלית ובעברית כולל מעבד תמלילים וטלקס.
★ השכלה תיכונית (לפחות).
★ ידע ונסיון בעבודות מזכירות ואירגון משרד.
★ בעלת יחסי אנוש טובים, יכולת עבודה בצוות, דינמית.
★ **תנאים טובים למועמדת המתאימה** ★
נא לפנות בכתב-יד בצירוף קורות-חיים (על דף חלק) לחברת "אחים מילצ'ן בע"מ" ת.ד. 1763, רמת-גן 52117 עבור כח-אדם.

רונקום - יזום ושיווק בע"מ
מערכות קשר ואלקטרוניקה
JOHNSON
דרוש
איש מכירות
לציוד קשר אלחוטי
בעל רקע בציוד קשר
טל: 02-851264, 02-853707

למפעל מתפתח בענף האלקטרוניקה בישוב קהילתי דתי ליד ירושלים
לתפקידים בעלי אתגר מקצועי וניהולי
• **מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה**
בעל 3 שנות נסיון לפחות
• **מהנדס/הנדסאי תעשיה וניהול**
בעל נסיון באלקטרוניקה
• **סטודנט/אלקטרונאי**
בעלי נסיון צבאי באלקטרוניקה לעבודה חלקית בלילות
להתקשר 02-241067, 02-241482 לא בשבת
לישראל או שלומית
** קיימת אפשרות להשתלב בחיי הישוב

דרושה מוכרת
לחנות המפעל בת"א
אפשרות למשרה חלקית
נא להתקשר לקביעת ראיון
03-374961 03-371138
מלגון
מקבוצת מפעלי קיבוץ גונן.

לסניפנו באשדוד ורחובות
דרושים
למחלקה הטכנית
★ **איש אחזקה/מבנים** + רשיון
★ **הנדסאי חשמל ואלקטרוניקה** מנוסה בתכנון מערכות חשמליות ותעופתיות
★ **טכנאי/הנדסאי ייצור** ניהול תפ"י + מחשב
★ **הנדסאי מכונות/תעשיה וניהול** מנוסה עדיפות ליוצאי חיל הים/חיל האויר
★ **מלחימות ווייאר-אפ** + קריאת שרטוט
★ **מסגרים/רתכים** + קריאת שירטוט
★ **עובדי ייצור** לעבודה בראשל"צ – תנאים טובים למתאימים + הסעות וארוחות
למחלקה המשרדית
★ **מזכירת מחלקת פירסום בכירה** + הדפסה עברית/אנגלית
★ **מזכירת יבוא/יצוא**
★ **מעבדת תמלילים** עברית/אנגלית על תוכנה וורדסטר + וגם – לעבודה מיידית.
★ **פקידה + עיבוד תמלילים** וגם – לחצי משרה באיזור רחובות
★ **מזכירה עברית/אנגלית** ברמה גבוהה למחלקת היצוא לעבודה קבועה באיזור ראשל"צ.
למתאימים שכר הולם ותנאים סוציאליים כחוק. חגי-ם: ביגוד, הסעות, ימי מחלה, ימי חג, שי חגים ועוד.
בדבר פרטים נוספים נא לפנות לסניפנו ברחובות, רח' הרצל 187 בטל' 08-455906 באשדוד, רח' רוגוזין 8, 055-52221, 055-33444

דנאל
החברה לשירותי כח אדם
תל-אביב • ירושלים • באר-שבע
רחובות • אשדוד

למלון מגדל הכנסת
דרושים:
*** מבקר מזון ומשקאות**
*** קצין ביטחון ראשי**
בעל נסיון
*** מלצרים/יות**
*** מנהל מועדון בריאות וכושר גופני**
המעוניינים יפנו למחלקת כח אדם
טל 02-531111

עירית ירושלים
המחלקה לנוער ספורט וחברה
האגף לקידום נוער הצעירים
דרוש/ה
עובד/ת חבורות רחוב
(גילאי 21-26)
דרישות המשרה
תואר ראשון במדעי ההתנהגות, עבודה סוציאלית או חינוך ונסיון בעבודה.
בעל כושר ארגון, ריכוז והפעלת תוכניות.
כושר הבעה בע"פ ובכתב ידיעת השפה העברית על בוריה. נכונות לעבוד בשעות בלתי שגרתיות. דירוג – עובדי הוראה.
בדבר פרטים נא לפנות לדוד מאירי טל: 228556, 246490.

לבי"ס תיכון
דרוש
*** מורה להיסטוריה**
לחצי משרה
לכתות ט'-י'
נא לפנות בכתב לת.ד. 3633 עבור "מורה"

דרוש
טבח ו/או קונדיטור
עם המלצות + נסיון
(רצוי נסיון בשטח המלונאות)
02-532151-2

צח אור חשמליה בע"מ
דרוש
חשמלאי רכב בעל נסיון
המעונינים יפנו לטלפון
055-86211, 055-81630
08-468078 בערב

לסניפנו בירושלים
דרוש
ראש צוות
דרישות התפקיד:
* כושר מנהיגות
* כושר ארגון
* יכולת הפעלת צוותי קידום
* עד גיל 28 לאחר שירות צבאי
* בעל רשיון נהיגה
תנאים טובים למועמד המתאים
03-814904, מילת מועדון ישראלי לתרבות

יש עבודה בחברת החשמל

לאזור עפולה דרוש/ה:
מהנדס/ת מתכנן/ת ברשת
הכשורים הדרושים:
★ הנדסת חשמל זרם חזק
★ ידע ונסיון בתכנון ובצוע מתקני חשמל
★ מקום מגורים עפולה והסביבה
המעוניינים/ות יפנו בכתב בצרוף קורות חיים אל מחלקת כח-אדם מחוז הצפון ת.ד. 179 חיפה.
חברת החשמל לישראל בע"מ

אינטל

אינטל אלקטרוניקה הינה החברה המובילה בישראל בתחום ייצור רכיבי VLSI למחשבים ומערכות ספרתיות.
בעקבות ההצלחה הראשונית, הננו מרחיבים את הקף הפעילות

מפקחי ייצור
לניהול צוות מפעילי ציוד במגוון רחב של טכנולוגיות מתוחכמות
- *מהנדסים, בוגרי מדעי הטבע בעלי רקע טכני*
- *נסיון מקצועי של 2—3 שנים*
- *יכולת ניהול צוות עובדים*

מפעיל מחשב
- *נסיון בהפעלת מחשבי VAX/HP/IBM*
- *רקע בתיכנות וידע בתקשורת נתונים*

לכל המשרות:
נכונות לעבודה במשמרות, ידיעת השפה האנגלית, ומגורים בירושלים

אם הנך בעל יזמה ומעוניין באתגר מקצועי הצטרף לצוות מעולה צעיר ודינמי במפעל בעל שיטות ניהול מתקדמות, המיישם טכנולוגיות עתירות מדע.
פנה בכתב בצרוף קורות חיים מפורטים, מס' זהות ומס' טלפון אל:
אינטל אלקטרוניקה בע"מ
ת.ד.: 3173 ירושלים 91031
ייצור מעגלים משולבים בישראל
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

פי.סי.בי. בע"מ ייצור מעגלים מודפסים
מפעלנו המעסיק 200 עובדים, הפך בתוך כ-5 שנים למפעל המוביל בארץ בייצור מעגלים מודפסים, תוך הפעלת טכנולוגיות מתקדמות ביותר, ומתגאה באיכות מוצר מעולה ובעמידה לא מתפשרת בלוח זמנים.
דרושים
מועמדים בעלי השכלה טכנית ו/או רקע טכני מעשי
המשלבים נטיות טכניות מובהקות עם קשר ונטיה ארגונית.
עדיפות לתושבי האזור
רק פניות בכתב ייענו
המודעה מתייחסת לגברים ונשים כאחד
ת.ד. 631 כפר העמק מיקוד 10556

לעיתון **חדשות**
דרוש
פנסיונר
בעל כושר עבודה ובריאות תקינה העבודה: ספירה ומיון של עיתונים מוחזרים
לקביעת ראיון אישי
טל 03-336702 פנימי 244, 246

להשכרה
משרדים (לשעבר בזק)
רח' הרצל 29 אשקלון
רצוי חברות, מוסדות (ניתן לחצונה)
051-29277

למשרד פרסום גדול בירושלים
דרושות
סוכנות פרסום מנוסות
★ בעלות יוזמה ומרץ
★ הופעה נאה
לפנות בכתב לת.ד. 2391/200
ירושלים

למוסד ממלכתי בירושלים
דרושים
מאבטחים
לעבודה מיוחדת ולא שגרתית
מתאים גם לסטודנטים!!!
02-240507, 02-228437

למובילי יניב בע"מ
דרושים
*** נהגי סמיטריילר**
*** נהגים עם רישיון ג'**
מעל 15 טון
למתאימים שכר הולם
ותנאים סוציאליים כחוק
לפרטים נוספים נא להתקשר לטלפון
055-24150, 055-35999

לחברה העוסקת ביבוא ושווק
דרושים
לעבודה במשרה מלאה
מזכירה ראשית
הכשורים הדרושים
1. ידע מושלם בהדפסה אנגלית עברית (רצוי שפת אם אנגלית)
2. נסיון בהפעלת טלקס ומעבד תמלילים
3. יכולת נהול משרד
מנהל חשבונות ראשי
הכישורים הדרושים
1. נסיון של 5 שנים בניהול מערכת חשבונות של חברה העוסקת ביבוא ושווק
2. ידע בהפעלת מערכות ממוחשבות
3. יכולת עבודה וניהול עצמאיים
בדבר פרטים נא לפנות לאשר
02-533254

בצלאל, אקדמיה לאמנות ועיצוב, ירושלים
דרוש ה
עוזר/ת בכיר/ה
למזכירות האקדמית
תיאור התפקיד: ריכוז מינהל הסטודנטים. תהליכי הרשמה, קבלת מועמדים, מעקב לימודים, הוצאת תעודות גמר. ריכוז פעולות המזכירות האקדמית והגופים הנילווים למזכירות.
דרישות התפקיד: נסיון בניהול משרד ועבודות מזכירות. שליטה בשפות אנגלית ועברית. ידע ונסיון בהפעלת מערכת מחשב ומעבד תמלילים. הדפסה במכונת כתיבה אנגלית ועברית. כושר ניהול משא ומתן. יחסי אנוש טובים.
היקף המשרה: מלאה – נדרשות שעות נוספות
מתח דרגות: יד – יט' 1 אחיד (או 7-6 בחירה)
את הבקשות יש להפנות עד 9.8.87 לאקדמיה בצלאל רח' שמואל הנגיד 10 ת"ד 3314 ירושלים מיקוד 94592
טלפון: 223121 – 225776

למתנ"ס קטמון ח'-ט'
דרושים
*** גננת להפעלת גן מילוא**
משרה מלאה
תאור: הפעלת גן עם דגש ביצירה ואומנות
דרישות: גננת מוסמכת או מורה בוגרת תיאטרון חינוכי או דרמה יוצרת
*** מפעילי צהרון**
תאור: הפעלת מועדון חינוכי לילדי גנים בשעות 12.30-16.00
דרישות: א – גננת או עובד חינוך
ב – מטפלת מוסמכת או סטודנט/ית למדעי הרוח והחברה
בדבר פרטים: טלפון 02-412285, 02-410550 בשעות 9.00-13.00
עד לתאריך 9.8.87

לורד המרכז
דרוש
מנהל חנות
★ יוצא צבא בן 25 ומעלה (עדיפות לקצין במיל.)
★ נסיון מסחרי (רצוי במוצרי צריכה)
★ נכונות לעבודה גם מעבר לשעות הרגילות
★ כשר הבעה ומשא ומתן
★ שכר גבוה למתאים—ואפשרות לקידום
לפרטים: 246343, 02-224257 (נופייה)

ב.נ. שרותי ניהול
מידע על משרות ועובדים בכירים
למפעל למוצרי פלסטיק בירושלים המייצא לאירופה ולארה"ב, דרושה
מנהל תפעול
לניהול הייצור של מוצרי פלסטיק בהזרקה, הנדסת ייצור, לוגיסטיקה וכ"א במפעל.
דרוש מהנדס/הנדסאי יצור/מכונות מנוסה בניהול יצור,
רצוי בענף
5 י"ע. שכר הולם ורכב חברה
נא לשלוח קורות חיים
סודיות מובטחת
ת"א, ארלוזורוב 158 03-260143-4

דרושים
בוגרי בתי-ספר גבוהים לאמנות
לעיצוב וסידור הלונות ראוה ברשת ארצית חדשה של בתי אופנה.
✸ ✸ ✸
לקביעת ראיון, נא לפנות בכתב לת.ד. 3171 ת"א
עבור "עיצוב הלונות".

למשרד פרסום גדול בירושלים
דרושות
סוכנות פרסום מנוסות
★ בעלות יוזמה ומרץ
★ הופעה נאה
לפנות בכתב לת.ד. 2391/200
ירושלים

בזיונט ישראל דרוש/ה
מפעיל מערכת נתונים ממוחשבת
לחצי משרה (אפשרות לשעות נוספות) נסיון בעבודה קלדנות עברית, הפעלה כושר (רצוי ידיעת אנגלית) עם איסוף נתונים, שמורי, תל: טל 03-661331 או לפנות

הארץ

יום ו' ה' באב תשמ"ז
31 ביולי 1987

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל־אביב, רחוב זלמן שוקן 21. טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס' 33748 — טלקס 810012
ירושלים: רחוב החבצלת 2 טל' 224245־6. ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב נורדאו 20 טל' 661166־8. ת"ד 5259 מיקוד 31052
המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל־אביב
העורך: גרשום שוקן   עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה הדרי, גדעון לוי
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

הקדמת הבחירות — לא בכל מחיר

כלום עושה המערך בתבונה כשהוא ממקד את מאמציו הפולי־טיים בהקדמת הבחירות לכנסת השתים־עשרה?

יש מקום לטענה, כי נוכח תוצאות הבחירות בקיץ 1984, צריכה היתה הכנסת שנבחרה במועד ההוא, להחליט מיד על בחירות חדשות: התיקו שהושג אז בקלפיות, אינו תואם את טבעו וייעודו של משטר דמוקראטי־פרלמנטארי. החלטה ברוח זו לא נתקבלה, ולא רק משום החשש שהליכה חדשה לקלפי לא תשנה את מאזן הכוחות.

היה גם טעם בטענה כי קואליציה בין ליכוד ומערך תהיה מסוגלת להשיג תוצאות, שממשלה על בסיס צר תתקשה להשיגן: קל יותר היה לליכוד להסכים לנסיגת צה"ל מלבנון כאשר האחריות לה משותפת לו ולמערך, וקל יותר לממשלה בהשתתפות המערך לבצע תוכנית של רפורמה כלכלית, משום שלמערך יהיה פחות קשה להידבר עם ההסתדרות מאשר לליכוד.

מרגע שהושגו שתי המטרות האלה התחילו חילוקי הדעות, בעיקר לגבי מדיניות החוץ, לפורר את אחדותה של ממשלת האחדות הלאומית; ושוב היה לו הסכימו שתי המפלגות הגדולות בינן לבין עצמן, ליזום הצעת־חוק לפיזור הכנסת הנוכחית וקביעת מועד לבחירות חדשות ליורשתה.

הסכמה זו נראית גם היום כפתרון המועיל והמכובד ביותר; אך הליכוד מסרב לתת לו את ידו. מדוע מתעקש יצחק שמיר על סירוב זה? אם רוב העם מתנגד לוועידה הבין־לאומית שמ"מ ראש הממשלה ושר החוץ פועל למענה — מדוע נרתע ראש הממשלה מלהעמיד את השאלה למבחן? אפס — בין אם שמיר בלבו פנימה אינו כה סמוך ובטוח בהלכי הרוח שבקרב העם, ובין מסיבות אחרות — עלינו לקבל את התנגדותו ואת התנגדות הליכוד להקדמת הבחירות כנתון שאין לשנותו.

בנסיבות אלה יתכן רוב פרלמנטרי של קול אחד בלבד בעד פיזור הכנסת. והמערך התאמץ בחודשים האחרונים כדי לשכנע אותם שניים או שלושה חברי כנסת שהצטרפותם עשויה לספק את הרוב הדרוש של ששים ואחד קולות.

אפשר מצד אחד להבין שהמערך, מאחר שקבע לעצמו את היעד, עושה מאמץ עילאי כדי להשיגו; ואפשר לטעון כי שום קול אינו "טרף". מאידך, הרדיפה אחרי אי־אלו חברי כנסת בודדים אינה מו־סיפה כבוד למערך. יותר על כן, יש מקום לפקפק אם מן הראוי שהכרעה כה חשובה כמו פיזור הכנסת קודם זמנה צריכה להתקבל ברוב קטן ביותר; החלטה כזו חייבת להישען על יותר מאשר לגי־טימציה אריתמטית בלבד.

מטעמים טכניים לא תוכל הכנסת לקבל בשבוע הבא יותר מהחלטה טרומית בלבד; ואין ודאות כי כל חבר כנסת שיתמוך בהתפזרות בקריאה הטרומית, יתמיד בתמיכתו בשלבי הדיון החקיקתי, אחרי שהכנסת תשוב מפגרתה. ואם ראש הממשלה יממש את איומו לפטר את שמעון פרס ויתר שרי המערך אם יצביעו בעד פיזור הכנסת, עלול המערך למצוא את עצמו מחוץ לממשלה, בשעה שאינו יכול להיות בטוח כי בסופו של דבר לא יווצר רוב פרלמנטרי שיבטל את תוצאות ההצבעה הטרומית, ואז יישאר קירח מכאן ומכאן.

אם אין דרך לשכנע את יצחק שמיר ויתר שרי הליכוד שישנו את עמדתם, כדאי שראשי המערך ישקלו פעם נוספת אם עליהם להמשיך בהתחייבותם לפיזור הכנסת עתה.

לקראת הסכם על הטילים

ההודעה על נכונות מוסקווה לוותר ויתור מוחלט על כל הטילים הגרעיניים לטווח בינוני וקצר־יותר מהווה צעד כמעט לפני־אחרון בפריצת־דרך מכרעת בין מעצמות־העל לבלימת מירוץ־החימוש. היתרונות האובייקטיביים היחסיים לשני הצדדים ברורים, אך יש גם בוואשינגטון ובמערב־אירופה גורמים שאינם מתעלמים מן הצד השני של המטבע.

בשביל בריה"מ, ויתור על עשרות הטילים האחרונים בוודאי שווה את הציפיה שהדבר יוביל, בהמשך, להסכמים גם על טילים לטווח ארוך, ובסופו של דבר גם על הפסקת פיתוח מלחמת הכו־כבים על־ידי ארה"ב. גורבאצ'וב רואה בהסכם שהדבר יאפשר בת־קציב החימוש הסובייטי, גורם חיוני ביותר בביצוע ההשקעות הענקיות הדרושות למודרניזציה של הכלכלה הסובייטית המפגרת.

אך אין להתעלם מהעובדה, שחיסול הטילים פותר את הבעיה היסודית אשר לפתרונה הוצב נשק גרעיני זה במערב־אירופה: לאזן את היתרון העצום של בריה"מ בנשק קונוונציונלי מול מדינות נאט"ו. גם מדינאים וגם מפקדים בנאט"ו מזהירים, שחיסול הטילים בלי הרחבה ניכרת של הכוחות הלא־גרעיניים, תעמיד את מערב־אירופה תחת לחץ צבאי ופוליטי אדיר של בריה"מ.

לצאת ב"זבנג" או לגווע

רוצה באמת בחירות עכשיו? או רק מעמיד פנים? אף שהדילמה של פרס אינה קלה — אין לו עוד מה לחפש בממשלה זו. את האידיאולוגיה של "אף שעל" מסוגל שמיר ליישם לבדו — בלי עזרתה ושותפותה האדיבה של מפלגת העבודה

מאת יואל מרקוס

הדילמה של האמלט, "להיות או לא להיות", נראית כמשחק ילדים לעומת מצוקתו של שמעון פרס. שכן מבחינתו, הגיעה שעת האפס: אם עד יום רביעי הבא לא תעבור בכנסת החלטה להקדמת הבחירות או לחילופין, לא יתפטר עם חבריו מהממשלה, הוא יהיה תקוע בממ־שלתו של יצחק שמיר עד השנה הבאה.

משמעות הדבר היא שמפלגת העבודה תהיה שותפה בעל כורחה ל"הוית סירוב" נוסח ישראל המוכ־תבת על־ידי שמיר. אין זה משנה במה רוגלים פרס וחבריו. מה שקובע הוא מדיניותה של הממשלה בפועל. ומדיניות זו, כידוע, אינה מה שפרס היה רוצה אלא ההיפך ממנה. היא תכתיב מלא, לפי תפיסת עולמה של חירות, שעיקרה: לא יתרים שום מצב שעשוי להוביל לוויתורים טרי־טוריאליים. ובלעדיהם, כל הדיוק יודע, אי־אפשר להגיע להסדר שלום.

במאבק על אופיה היהודי של המדינה ועל בלימת השתתת מיזוך תיה המסורתית כאומה השולטת באומה אחרת — הדוגלים בארץ ישראל השלמה מרוויחים שנה נוספת. עוד שנה ועוד שנה עד שה־מצב הזמני יהיה קבוע. זה מה שהליכוד רוצה. הצעתו של סגן שר הביט־חון לגרש את ערביי הגדה, כפתרון לבעיה הדמוגרפית, הנושאת את השם האלגנטי "טראנספר", אינה אלא פועל יוצא ממה שדוגל שמיר. זה הקו של הממשלה, אם לא על־פי החלטה, לפחות בפועל. ואל יבואו פרס וחבריו בעוד שנה, יגלגלו עיניהם לשמיים ויאמרו לנו כי ידיהם נקיות וכי הם לא ידעו. עכשיו כבר לא צריך להיות להם שום ספקות. הם יודעים היטב כי בעצם הישארותם בממשלה כזאת הם שותפים למה שהיא עושה או לא עושה.

השאלה הראשונה שהתבקשה בסוף השבוע: האומנם מעוניינים פרס וחבריו בבחירות עכשיו או שהם רק אוהבים לדבר על זה? על־פי הפעי־לות שהיתה השבוע בירושלים, אינני בטוח שהתשובה חיובית. יודעי מתימטיקה ומקורבים ל"קניינים" (הקונים והמוכרים קולות) גרסו שנוצר למעשה רוב להקדמת הב־חירות. ואין מניעה שהצעה כזאת לא תוגש על־ידי העבודה או בשמה כיום ג' הקרוב. אך למרבה הפלא, ככל שגבר הסיכוי, כך רבו ההיסוסים והחששות מפני הצעד הגורלי.

היו שאמרו שבין ההצבעה הטרו־מית ועד לקריאה הראשונה והש־נייה, ייכנס הליכוד (המחזיק בכל התיקים הכלכליים) מיד למשטר של תקציב בחירות. ובין "מצב הביט־חון" בין סוגיה מופשטת כוועידה לאומית, יכה הליכוד את העבודה שוק על ירך. היו שהטילו ספק אם העיתוי הנושא (וגם משאלי דעת הקהל) מבטיחים הישגים לעבודה בבחירות מוקדמות. היו שאמרו כי פרס שקוע בפרטים הטכניים של ההופעה, לא הציג את דמיון הציבור למטרה העיקרית שלמענה הוא פועל: להוציא את ישראל מסכנת מלחמה הצבאית ופנימית. אולי זו רק תחושתי האישית, אך נדמה לי שאם יוסר הקול האחד להקדמת הבחירות, תהיה התנשפות ההקלה מצד צמרת העבודה גדולה כלכך, שתוריד את החום הגדול בארץ בחמש מעלות.

השאלה השנייה המתבקשת — אם יעבור השבוע הבא בלי הקדמת הב־חירות — היא זו: מדוע לא תפרוש העבודה לאלתר מהממשלה? יש אמנם כאלה המטילים ספק אם כל הסיפור הזה של ועידה בילאומית יד ליד באמת הסדר שלום עם ירדן. אך לצורך מה שצריכה או לא צריכה מפלגת העבודה לעשות, דעתו של פרס היא הקובעת: אם נסתמך על ציטוטיו של פרס עצמו, נוצרה עתה הזדמנות היסטורית להגיע למו"מ ישיר עם חוסיין על עתיד הגדה. ואם לא תנוצל עד סוף השנה, היא תוחמץ. לפחות עוד לשנתיים. אם גורם הזמן הוא כה מכריע, כפי שהוא אומר, ואם אי־עשייה עכשיו תהיה בכיה לדורות, כפי שהוא אומר, הרי בעצם המשך הישארותו בממשלה, הוא פועל נגד מה שהוא מאמין. איך הוא יכול להמשיך ולהישאר בממ־שלה התוקעת, כפי שהוא אומר, את סיכויי השלום בבוץ?

התשובה המקובלת לשאלה זו היא, כי במקרה של עזיבת העבודה, יעלה בידי שמיר להישאר בראש ממשלה צרה, אפילו ממשלת מיעוט ובמחיר כבד מאד של ויתורים לדתיים. וטירוף מוחלט יהיה להשאיר את ביטחון המדינה והכלכלה בידי הליכוד. הרי שני אלה כבר היו ב"טיפולו" וראו מה עוללו לנו.

אף שקשה להניח שממשלת לי־כוד צרה, שמולה אופוזיציה חזקה ולוחמת, תחזיק מעמד זמן רב — קשה לבטל את הסיכונים הנ"ל. אך מדובר כאן בשאלה של עדיפויות: מה גרוע ממה — לעזוב את הממשלה עכשיו ולהיערך כאופוזיציה לוחמת על דעת הקהל ליום הקלפי כי יבוא, אפילו תוך נטילת סיכון של תיקו חדש? או להישאר בתוכה ולגווע אט־אט כזנבו של הליכוד? כי אם נגזר דינה של העבודה לכליה — לפחות שתלך כשהיא לוחמת בציפורניה ולא כשהיא נגררת. מה גרוע ממה? האם להמתין, מכפשים אישית וציבורית השכם והערב מצד שותפיהם, עד שהליכוד יבחר את המועד הנוח לו לקיים את הבחירות? או לשבור את הקיפאון ולזעזע את האפתיה של הציבור ב"זבנג" של נטישת הממש־לה?

אם כי הדילמה של פרס אינה קלה — לי אין ספק כי בתנאים אלה, בקיפאון הזה, אין לו עוד מה לחפש בממשלה זו. ברי"ה, ברי"ה, צא החוצה! את האידיאולוגיה של "אף שעל" מסוגל שמיר ליישם לבדו — בלי עזרתה ושותפותה האדיבה של מפלגת העבודה.

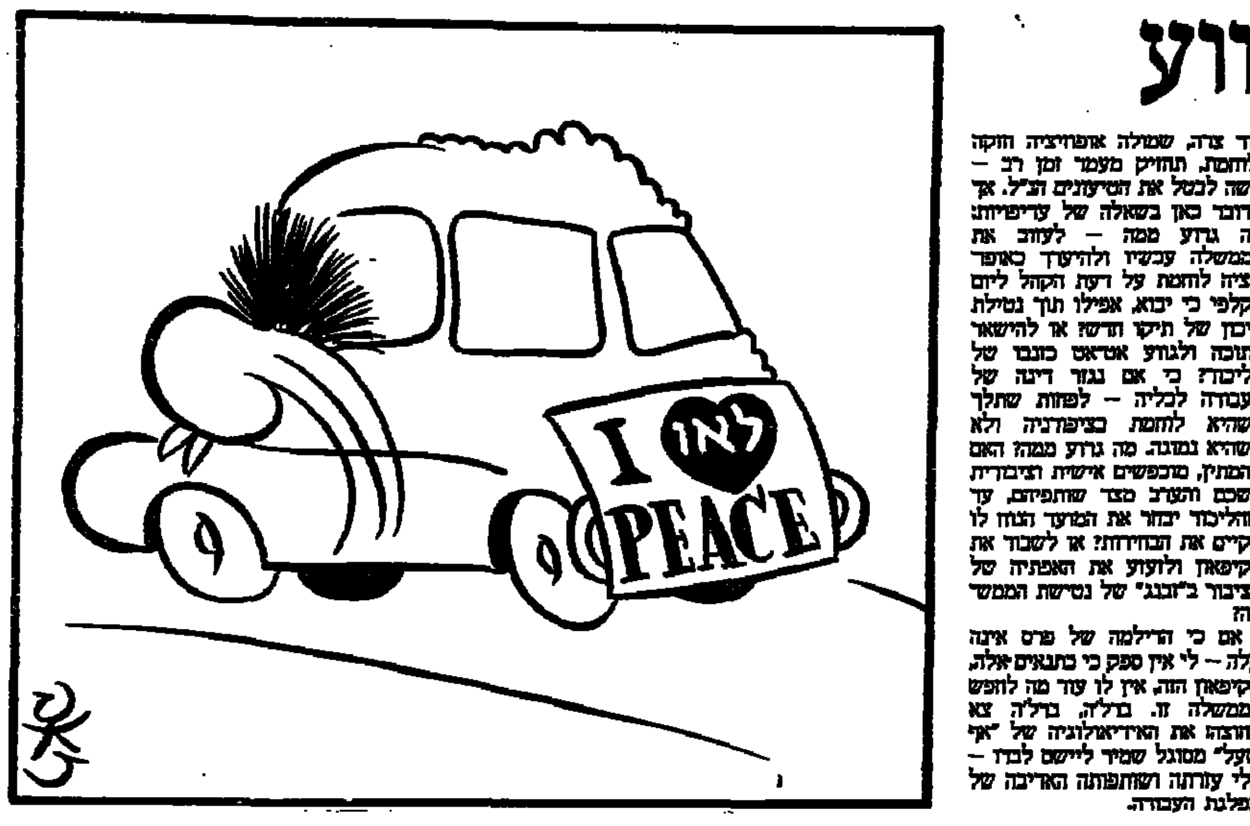

כיצד להתייחס לאיום הרוסי

באזהרתה מאותתת ברית־המועצות לישראל על נכונותה לקיים דו־שיח להגבלת מירוץ־החימוש באזור

מאת זאב שיף

עד כמה רציני האיום הרוסי המוזהיר את ישראל מפני תוצאות חמורות שקשה לשערן, בהתייחסותה לפרסומים הזרים, שהיא מפתחת טיל בעל ראש גרעיני שטווחו מגיע גם לדרומה של בר־יה"מ? התשובה היא, שזה איום הי־כול להיות רציני, אך לא מן הנמנע שבד בבד יש בפנייה הרוסית משום איתות נוסף ופתח לדו־שיח עם ישראל, והפעם לכאורה בתחום הגבלת מערכות־נשק אסטרטגיות. וזה יכול להיות גם צעד ראשון לקראת דרישה רוסית מארה"ב לכלול את ישראל במסגרת המו"מ להגבלת מערכות־נשק. כך או אחרת, אין להתייחס לאזהרות הנשנות כשידור שגרתי ברדיו מוסקווה.

האזהרה הרוסית החוזרת והופנתה לישראל ברדיו מוסקווה בשפה העברית. לא בהודעה רשמית, ולא בהודעה של סוכנות הידיעות הסו־בייטית טא"ס וכדומה. מכאן, שה־דברים הופנו קודם כל לישראל, מבלי לנסות להשיג תהודה בין־לאו־מית מיידית. גם הפרסום אצלנו היה אקראי למדי; הקשב מיקי גורודיש יכול היה להחמיץ את השידור, וספק רב אם הצמרת המדינית היתה מתפנה לכך לולא התהודה הציבו־רית.

בקרמלין יודעים ודאי, כי ישראל אינה רוצה שבריה"מ תהיה אויבתה. אך שתחשוב כי יש עליה איום ישראלי ישיר. מדוע שרצה בכך? תפיסתה האסטרטגית של ישראל היא הגנתית מיסודה. ואם היא מפתחת מערכות נשק בטקטיקה צבאית הזקפיים, הרי זה בתחום האופראטיבי בלבד וכדי לחזק את כושר הרתעתה נגד מדינות ערב. עם זאת, עלינו להביא בחשבון כי כאשר משרטטים האסטרטגים הרוסים את מפת האיומים הנשקפים מטילים בליסטיים, הם מסמנים במפה זו מלבד את ארה"ב, גם את סין, צרפת, אנגליה וגרמניה וגם מדינה קטנה כישראל, אך בעלת עוצמה צבאית מרשימה ופרו־מערבית מיסודה. א־שר לפי הפרסומים נמצאת בשלב מתקדם בפיתוח טיל לטווח בינוני.

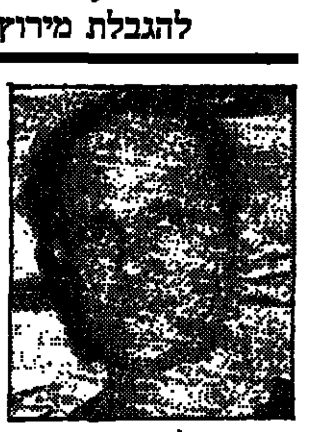
גורודיש: אילו החמיץ השידור

באישור אמריקאי

מוסקווה מאשימה כי הכוונה מצד ישראל לפתח אופציה להנחתת מהלומה גרעינית על כל בירות ערב. היא "הרבה מעבר לצרכי ההגנה של ישראל". וכי כיצד יש להסביר כי הפרסומים על הניסוי בטיל הישראלי באו דווקא בימים שבהם מתנהל משא ומתן בין שתי המעצמות על סילוק טילים גרעי־ניים לטווח בינוני מאדמת אירופה ואסיה?

זו שאלה לגיטימית מבחינתם של הרוסים, ובפרט שהם זוכרים בוודאי כי ההסכם לשיתוף פעולה אסטרטגי שהביא שרון מוואשינגטון ב־1981 ציין מפורשות, שהוא נועד נגד האיום הרוסי, וכן שישראל היא אחת המדינות היחידות שהביעו נכונות נלהבת להשתתף במחקר האמריקאי על "מלחמת הכוכבים". מה גם שיש רבים בין הישראלים, החוששים שביום מן הימים יעלה כאן לשלטון מנהיג שיהי נכון לקחת סיכונים הגובלים בטירוף לאומי.

את הפרסומים כי בריה"מ החליטה שלא לספק לסוריה טילי אס־אס 23 אפשר לראות מההיבט הרחב, שלפיו עומדת אספקת טיל כזה בסתירה להצעותיה של מוסקווה לארה"ב לסלק במשותף את הטילים הגרעי־ניים לטווח בינוני, אך גם מההיבט האזורי. מחד גיסא, החלטתו של גורבאצ'וב למנוע השקעות סוריות נוספות במירוץ החימוש, ומאידך גיסא, אולי איתות לישראל.

משום כך עלינו לבחון את האזהרות הרוסיות לאו דווקא כאיום ישיר. כיצד תגיב, למשל, ישראל אם בריה"מ תספק לסוריה וגם למדינות כעיראק, אלג'יריה ולוב טילים לטווח בינוני שיטווחו על כל שטחה של ישראל? את כלי ההרתעה אנו מכינים נגד הערבים, אך במידה רבה איננו עומדים בתחרות עמם אלא עם מעצמה־החסות שלהם. וכאשר מדובר במער־כות נשק אסטרטגיות, המשוואה שבין מדינות קטנות כישראל ומ־דינות ערב אינה תופסת. אם אחד הצדדים מקבל "מטרייה גרעינית" של אחת המעצמות. במלים אחרות, איזה ערך נודע לאיום ישראלי על הערבים אם הוא מנוטרל על־ידי איום גרעיני רוסי?

עמדת המתנה מסוכנת

אף שלא חתמה על האמנה למניעת הפצתו של נשק גרעיני העלתה ישראל באו"ם הצעה למדינות ערב לחתום על הסכם לאזור חופשי מנשק גרעיני ובד בבד לנהל מו"מ לצמצום הדדי של כוחות צבא.

רמזים לגישה זו יש באחד השי־דורים האחרונים של רדיו מוסקווה בקשר לפרסומים על הטיל "יריחו 2", שבו קוראת מוסקווה לישראל לתמוך ב"יוזמות לוויתור על נשק ועל תמיכה בפירוק חימוש". אך בכל מה שקשור ליוזמות מחוץ, נוהגת ישראל כמי שכפאה שד. אנחנו מצטיינים בניתוח המהלכים המתוחכמים האחרונים של בריה"מ במזרח התיכון ובהספקת מוסר לאמריקאים על שהם מאבדים את היוזמה באזור, אך אין בפינו תשובה ליוזמות אלה מלבד סיסמאות. ממשלת האחדות הלאומית של ישראל מבכרת להמתין, בין השאר מתוך הנחה מוטעית שתחליפי כוח באים במקום יוזמה מדינית. המתנה אינה יכולה לבוא במקום יוזמה מדינית. מה שחסר לישראל כיום אינן מערכות נשק אסטרטגיות נוס־פות, אלא גורבאצ'וב ישראלי. מנהיג מתוחכם יותר, הנבון לנסות גישות חדשות.

בירור יסודי

ועדת־מרידור קבעה בראשונה, כגוף אזרחי, את סדר העדיפויות לצה"ל. יישום מסקנותיה יהיה הדרגתי וממושך

מאת דן מרגלית

פעמיים במושב המסתיים בימים אלה חצתה הכנסת את הקו האדום שמעבר לו נרתעה עד כה מלבדוק מה מתרחש במערכת הביטחון. הוועדה בראשות אבא אבן העזה לבוא חשבון עם הדרג המדיני בפרשת פולארד, ועתה שברו דן מרידור ועמיתיו את מחסום הביקו־רת ושוטטו בפרדס הצה"לי ללא מורא וללא משוא פנים. הם תימצתו 32 עמודי דו"ח וצברו יותר מאלף עמודי עדויות. הח"כים ירדו לפר־טים מבלי לוותר על המבט הכולל, וערכו דו"ח מבוסס וחושפני ומנומק היטב, מעין דוקטוראט מעולה עם מראי־מקום מפורטים.

"בכירים במטכ"ל" שהתבטאו אתמול ב"מעריב" כי ועדת־מרידור מגלגלה על מה שמתבצע בצה"ל זה שנתיים ימים, עשו מלאכה קלה בטיאטוא העובדות אל מתחת לש־טיח־הצנזורה־הביטחונית. נכון, היתה התחלה חדשה ומעודדת. בכמה תיקונים החל כבר במהלך עבודת הוועדה, מפני שחבריה לא הסכימו כי הדברים ימתינו עד לסיום הבירור.

דן מרידור: תפיסה אינטגראטיבית

אך העובדות דיברו בעד עצמן. לא היתה חשיבה לטווח ארוך מאז שנת ה־60', היו תוכניות שלא אושרו, והפטריוטיזם של "כחול־לבן" בייצור עצמי גבל לעתים בטירוף כלכלי. מי שמכירים את הפרטים המדויקים הנכללים בדו"ח מרידור, מסכימים עם ההגדרה הכללית: בצה"ל נגלו לצד הישגים ומקוריות מנות גדושות של שגרה, אי־התאמה לתנאים המשתנים, אטי־מות לצרכים חדשים, עצימת עין ממציאות דינאמית, צמצום בנכונות הבסיסית להתמודד עם הבעיות הצצות חדשים לבקרים, ואולי מה שמדאיג במיוחד — סתגלנות. כמעט "אמירת הן" אוטומטית.

ייחודו של דו"ח־מרידור אינו רק בפרטיו המאלפים. כוחה של עבודת מחקר זו הוא בתפיסתה האינטגר־טיבית. הח"כים חדלו לשאול את עצמם אם ה"לביא" מועיל או מזיק, ואם אלפי־אלפי פריטים מבוקשים אחרים רצויים או מיותרים, אלא בר־אשונה במסגרת אחידה העמידו אותם זה מול זה. צורת בירור זו לא התאפשרה כל עוד נענתה המערכת המדינית והפרלמנטרית לכל תביעה שהועלתה בעבר במערכת הביטחון, אף בהיותה נטולת תוכנית אסטרט־גית רחבה.

מרידור הצליח לחמוק מהמלכודת הקלה של חיבור דו"ח שיקבע אם ה"לביא" טוב ואם פיתוחים רבים אחרים יעילים כל אחד לעצמו. ועדתו שאלה מה חשוב יותר, מה קודם למה, היכן סדר העדיפויות? חלק מהחסר הזה התמלא עתה על־ידי הדו"ח הפרלמנטרי.

המסקנות קשות לניסוח וביצוען אף מסובך יותר. הוא מצריך שינוי בקביעת ראשון־ראשון ואחרון־אחרון, בלי שהמערכת הצה"לית ערוכה לשינוי מודל הביטחון שלה; ומה שחשוב במיוחד: הגם שהתפיסה העולה מן הדו"ח מהפכנית — ביצועה נועד להיות הדרגתי. הח"כי הוועדה מודעים לסיכון המסוים שיש במשך הזמן הנדרש למעבר בין המצוי לרצוי. בכל זאת הם מניחים כי נוצרו נסיבות אסטרטגיות ומ־דיניות שלא יהיו טובות מהן בעתיד הנראה לעין, להסתכן בשינוי למשך זמן זה.

הדו"ח המגובש זכה למניפת־תמיכה רחבה: מאהוד אולמרט ופנחס גולדשטיין בליכוד עד יוסי שריד ואלעזר גרנות ברצ ובמפ"ם. יש בו ביטוי לקונסנזוס עתידני באשר לנסיבות שבהן עלולה להיפ־תח המערכה הצבאית הבאה ובאשר להערכה איזו הכרעה של צה"ל עלולה להיהפך לניצחון פירוס.

יש בו הסכמה מעניינת באשר להשלכותיו של קונסנזוס רחב זה לא רק על הטכנולוגיה וההצטיידות, אלא אפילו על הצרכים החינוכיים הנחוצים כדי לפתור את בעיית כוח האדם של צה"ל. נימה פוליטית כלשהי חדרה אל בין דפיו בהסתיי־גות יחידה של שריד וגרנות מייצור ה"לביא", ששותפים לה גם ח"כים אחרים, אבל היא לא נדונה בוועדה ולא ניתן לאנשי התעשייה האווירית להופיע בפניה.

לצד ההישג מודקר גם סימן השאלה, מדוע נאלצה הכנסת לעי־סוק במחקר צבאי־ביטחוני כה יי־חודי בפירוט כזה? דומה כי הצלחת הוועדה מעידה על חולשת השלטון. היא עונה על חסר, שנבע ממחדלי־הם של הממשלה ושל ראשי מערכת הביטחון שערוצי התקשורת ביניהם סתומים. ועדה פרלמנטרית העושה בירור כה יסודי — בדיוק כוועדת־פולארד שבה חקר אהוד אולמרט שתי וערב את העדים כאילו זומנו לבית־המשפט — היא, אולי, מחאה ראשונה לכנסת לאחר שנים ארוכות של ביזוי עצמי; אבל היא גם, ללא ספק, את מבשר רע לשכבות־אבק המחולים הרובצות על המערכת השלטונית.

לאור השמש העולה (א')

יפאן: המונים וסדר

יצר הסדר מאפשר לאוכלוסיית ענק לחיות במרחב מצומצם ביותר

מאת א. שווייצר

טוקיו, יולי

הרושם המהמם הראשון המכה בישראלי היורד מן המטוס בנמל התעופה של טוקיו, נאריטה, הוא הזרם האינסופי של יפנים המתגלגל לצדו ומולו. רושם זה ילווה אותו לכל אורך הביקור — הקצר מדי למרבה הצער — בארץ השמש העולה, ולא ירפה ממנו. 120 מיליון בני אנוש נדחסים לתוך ארבעה איים ראשיים, ששטחם הכולל הוא כ־380 אלף קמ"ר רבועים אך שכ־20 אחוזים מהם מיושבים (או מעובדים לצרכי חקלאות). בבירה טוקיו בלבד גרים למעלה מ־10 מיליוני בני אדם. ההמון היפני הוא נוכחות קבע, ביום ובלילה, ולדברי מומחים זהו החשוב בתוך־היסוד של הקיום החברתי בארץ זו.

על יהודים הבאים להתפלל בימים הנוראים נאמר: כורעים צפופים ומשתחווים רווחים. משהו מעין זה חל גם על היפנים. למרות הצפיפות, הם מצאו דרך לגונן מעין ד' אמות אישיות, מקפתן חלל חיצון ומקפתן פנימי. שבתוכן הם אינם מפריעים לזולתם ואינם מופרעים על־ידם. אחד מסודות ההישג הזה, המאפשר, לפי התרשמותו של אורח־משקיף, את הקיום בנסיבות אלה, הוא סדר תיקון. שלא כמו המטרופולינים הידועים לישראלים המרבים לבקר בהם, ניו־יורק או לונדון, לא מבעירות את רחובות טוקיו, אוסאקה או קיוטו ערימות אשפה: המבנים, גם הישנים־יחסית, מטוייחים ומתוחזקים, כאילו זה עתה הוקמו. ברחובות העיר אין סדקים ואין מהמורות. והדברים יפים לגבי כל חלקי טוקיו. רחובות ראשיים וסימטאות צדדיות: סדר, ניקיון ותחזוקה מופלאה של הרכוש, פרטי כציבורי. עונים כפי הנראה על צורך פנימי רחוק של עם זה. ובכל מקום, הם מיהרים את עור־המיליונים ביפן מערים דומות באר־צות אחרות.

לבוש

בעוד הנשים לבושות לפי מיטב הטעם המערבי, מה שמשווה לרחוב המטרופוליני מידה של צבע ורב־גוניות, הרי הגברים נראים כאילו לבשו מדים: חולצה לבנה, עניבה כהה ומכנסיים כהים. אלה מדי הקיץ. בחורף נוספים מקטורן ומעיל כהים. כאן לא באים לעבודה בג'ינס, שלא לדבר על נשים במכנסיים. מי שרוצה לראות קימונו צבעוני, יטריח עצמו לקבלות פנים רשמיות או להצגה של התיאטרון המסורתי, קאבוקי.

דרך אגב, התבוננות מעמדת תצ־פית נוחה על בריכת שחייה גילתה, כי האשה היפנית טרם נפלה קורבן ליצר התערטלות. בשתי בריכות שחייה, אחת בטוקיו ואחת בקיוטו, לא נראה אפילו ביקיני אחד. שלא לדבר על דברי לבוש נועזים יותר. במובן זה מפגרת יפן — אחד מסודות הפיגור המעטים — אחרי המערב.

רוח יפן

זו ארץ שאינה מקלה עם יושביה. אין בה אוצרות טבע, אם כי מצויים כאן נופים לרוב המספקים חצי נחמה על היעדרם של נכסים בעלי ערך כלכלי — והדבר איננו אמור בפוג'ייאמה בלבד (אשר בלאו הכי מכוסה, לפחות בחודשי הקיץ הגשו־מים, בערפילים סמיכים). מבעד לחלון הרכבת הדוהרת במהירות של 200 קמ"ש נראים שדות מוצפים, המעובדים עד לסנטימטר האחרון, שבהם גדל אורז העולה פי 5—6 מן האורז הגדל בקליפורניה. מן הבחינה הכלכלית גרידא, ספק אם שדות האורז שווים יותר מן הגבעות המוריקות, שקיפודיהן הרכים מיהד־רים את נופי הגדול באיי יפן. הנושא. היפנים מתרצים בדרכים רבות את השימוש האנטי־כלכלי באדמותיהם, ואף אחת מהן אינה מתקבלת על הדעת יותר מחברתה. אך הם אינם מרפים: יכולת זו להזין את עצמם בארזו היא כנראה אחד מביטוייה של רוח יפן.

ביטוי אחר הוא מקדש יאסוקוני. מקדש זה הוא מין גלעד של הרוגי מלחמת העולם השנייה, שנפלו למען הקיסר. מייחדת אותו מכל שאר המקדשים העובדה, כי הוא אמור להנציח גם את זכרם של 14 פושעי המלחמה, אשר הוצאו להורג על־פי פסקי־דין של בתי־המשפט שהקימו בעלות הברית אחרי המלח־מה. פוליטיקאים המבקשים להפגין את נאמנותם הלאומית (נוסח אלה העושים זאת ליד הכותל בירושלים) באים לבקר ביאסוקוני ולהצטלם בו. ואם גורם הדבר להתרגשות בסין או בקוריאה, מה טוב.

עוד על רוח יפן

ליאסוקוני באים לא רק רמי־מעלה להפגין גאווה לאומית. מגי־עים לשם, כל ימות השנה, כמו לשאר המקדשים, שינטו או בודהיס־טיים, אנשים לרוב, "עמך" לבושים כהלכה או בבגדי עבודה. הם קרבים למזבח ומשלבים ידיים לתחינה (במקדש בודהיסטי) או, למרבה פליאתו של הזר, מוחאים כף פעמיים (במקדש שינטו), כאילו לקרוא את האלוהות לסדר. משלש־לים מטבע במין אבוס מכוסה בכי־סוי־עץ מסורג, ומרכינים ראש בת־פילה חרישית.

אך כדי לשוב ליאסוקוני, ולמה שנראה מרמז על רוחה של יפן המודרנית, שכדי לאוכרה הוקם המק־דש, הנה תרגומה של כתובת שהיתה רשומה ביפנית על דופן אחד האו־טובוסים, ובאנגלית על השני:

"רכב על רוח הכבישים. תיהנה מן הנוף בהשקיפך מעל. הנה זה עושר, אפוף הרגשת עליונות. מסובב את הארץ על כפי חלומך".

הדעת נותנת, שמי שנסיעה באו־טובוס אמורה לעורר בו אסוציאציות כאלה, משתייך לאותה יפן אשר מנצחיה האמריקאיים האמינו לתומם כי הצליחו להעבירה מן העולם בעזרת שתי פצצות גרעיניות.

הנה משהו אחר לטעימה מאותה יפן, שהצלחתה להיות כזאת גורמת אף היא אירונות למנצחים מתמול שלשום. המובאה היא מספר אחד מתוך ספרייה שלמה, שהיפנים עצמם, אמריקאים, ומי לא, כתבו בשני העשורים האחרונים על ארץ השמש העולה. המחבר גילה אותה על כרטיס־ביקור עסקי של חברה תעשייתית. כללי החברה:

1. לעצמך — כלום הינך מבצע את משימתך?
2. לחברה (היפנית) — כלום הינך משרת את החברה?
3. לעולם — כלום הינך נוהג, ללא הטבת בושה, כאיש עסקים בין־לאומי?

המחבר מעיר, כי החברה הנדונה איננה מייצרת לא כורים גרעיניים וגם לא מכליות ענק. היא מייצרת כפפות. נדמה כי אין צורך בתוספת.

לשכור או לקנות מכונית. זו כבר לא שאלה.
כי אתה יודע את היתרונות הגלומים בשכירת רכב.
ממי לשכור — זו כבר כן שאלה.
קופל מציעה לך הסעה מסחרית שקשה לסרב לה.
תבחר מכוניות — מסחריות או פרטיות, במודל יוקרתי או עממי —
ואנחנו נקנה לך אותה.
לקופל מערך ניהולי המבטיח ביצוע מהיר, טיפול אישי ושירות אמין כמו שרק חברה ציבורית מבוססת ואמינה יכולה להעניק.
קופל (נהיגה עצמית) בע"מ
"יועץ הרכב" של קופל לשרותך —
הזמן אותו לשיחה בלתי מחייבת.
משרד ראשי הירקון 122 ת"א, 229189, 03-229180
קופל - המשכירה הצמודה שלך.
קול המפרסם

مطابقة للأصل

هكذا في الأصل

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר

לאו סטורי

מה אתם רוצים משלושת הלאווים של ראש הממשלה — התלוננו השבוע מקורבים, לפחות לאו אחד מקובל גם על שמעון פרס (לא לאש"ף). לאו אחד פחות או יותר לא יעלה ולא יוריד את קרנה של הוועידה הבין־לאומית בעיני יצחק שמיר. אחד משרי המערך למד עליו לא מכבר מפי בעל הדבר עצמו. בשיחה בארבע עיניים עימו הציע אותו שר לנסח יחדיו מספר פרמטרים ששני המחנות יכולים לחיות עימם: צמצום הוועידה לישיבת פתיחה בלבד, דיונים בילטרליים ללא כפיה או וטו של חמש החברות במועצת הביטחון, ייצוג פלשתיני "אמין" במשלחת משותפת עם ירדן, השתתפות סובייטית מותנית בפתיחת השערים ליהודים וחידוש היחסים הדיפלומטיים. שמיר האזין בסבלנות והתך קצרות, "מאוחר מדי".

כל הידיעות המזורמות על תוכנית שלום של הליכוד (ערב ישיבת התיקו בקבינט) או על "מיני ועידה" נועדו לעקוף את המילה "לאו". יועציו של ראש הממשלה ניסו מאז אפריל לברוח מרוח הרשום, ואולם השבוע נכנסו הלאווים של ירושלים כרוח סערה ללקסיקון המדיני של המזרח התיכון. שמיר מאמין שהפעם אין לו סיבה לחשוש שמישהו יאנוס אותו להפוך את ה"לאו" לכן או ל"אולי". ש"ס התגלתה כבר שאינו שווה את הנייר שעליו מפרסמים העיתונים את איומיה ודי בטרקטור אחד כדי לעצור את התחייה. פרס רוחה את הצעתו להוזיל מ"עיסוק אקטיבי" בוועידה הבין־לאומית ובליכוד אומרים כי שמיר לא יחסס לפטור מהממשלה אם ימשיך לדחוף את יוזמתו גם במהלך הפגרה ולאחריה, אם אמנם יתברר שתוך רעשים של הרגע האחרון, נבעל מושב הקיץ של הכנסת בקול ענות חלושה.

שמיר אינו חושש גם מהאמריקאים. האיגרת שקיבל השבוע מראש ממשלת בריטניה מרגרט תאצ'ר לסיכום פגישתה עם הנשיא רייגן אינה עושה עליו רושם מיוחד. היא כתבה אמנם ש"הנשיא ואנוכי התחייבנו להקדיש עצמנו למאמץ מחודש להביא להתקדמות תהליך השלום", אולם דיווח של הציר בוואשינגטון עודד ערן על פגישתו עם ויליאם קרבי, אחד מסגניו של ריצ'רד מרפי, לימד את רוה"מ שהממשל האמריקאי אינו להוט להתערב לטובת תבשיל אפילו למחצה. עד מחצית ספטמבר, מועד שבו ייפגשו שרי החוץ של שתי המעצמות בניו יורק (פרס יהיה אף הוא בסביבה), יימנעו האמריקאים מכל מעשה שיהיה בו רמז להתערבות בענייניה הפנימיים של ישראל. בין שאר הנושאים ינסו שולץ ושוואדרנדזה לצמצם את הפערים בעניין הוועידה. לפי אותו דיווח, אם יתברר שהמרחק בין ארה"ב לבריה"מ לגבי נוהל הוועידה והתנאים לשיתוף הסובייטים לא התקצר ריו, ישאיר שולץ את המלאכה ליורשו בנובמבר 1988. למעשה, המנהל האמריקאי (מאז הסכם פרס־חוסיין נמנעה ארה"ב מכל מהלך פומבי לקידום הוועידה הבינ"ל) גם הוא מעשה, שכן ניסיון העבר מלמד, שהאמריקאים מתנהגים אחרת כאשר ברצונם לקדם מהלך מדיני. הנשיא סהר עדיין עד הצוואר בחקירת איראנגייט ולירושלים כבר הולו להגיע ידיעות על סיכוייהם של מועמדים שונים ל"פריימריס".

הסובייטים אינם משמנים אף הם את העגלה של פרס: באחת מישיבות הקבינט האחרונות סקר האפי קו־יסל, מנהל מחלקת מעצמות במרכז למחקר במשרד החוץ, את ההתפתחויות האחרונות ביחסים בין בריה"מ לישראל. הוא תיאר את השינויים כטאקטיים בעיקרם והדגיש את המשך התמיכה הסובייטית המסורתית בחיזוקם של יסודות רדיקליים כמו אש"ף וסוריה (ראה אספקת מיג 29 לסורים). פרס קטע את המומחה ממשרדו וטען בהרמת קול כי אינו מייחס את המשקל הראוי למידע עדכני, ובתוך כך למגעים שהוא עצמו קיים באחרונה עם הסובייטים. במאמר שיתפרסם בקרוב ב"ג'רוזלם קוורטרלי" מצביע גם הסובייטולוג ד"ר יעקב רואי על שינויים מוגבלים ביחסה של בריה"מ לישראל. הוא טוען כי אין עדויות לפריצת דרך גם ביחסו של גורבצ'וב ל"לקוחותיו" באזור וליהודי בריה"מ. סגן שר החוץ הסובייטי מיכאיל סיטנקו דחה השבוע במהלך שליחות מיוחדת למצרים ומדינות המפרץ את טענתו של פרס, כי הוועידה תשמש רק תפאורה טכסית ועמד על כך שהמעצמות ישותפו בה תפקיד מרכזי.

פרס שאב השבוע עידוד מהצהרת רדיו מוסקווה בעברית, "אין לנו כוונות לפריסת כלים כטילים בינוניים או מבצעיים־טאקטיים במקומות רגישים כמו המזרח התיכון. ידוע שהמדיניות שלנו בשנים האחרונות מצטיינת דווקא בחיפושי דרכים להפגת המתיחות באזורים שונים, לחיסול העימות הגרעיני" (האם מוסקווה מודה בכך שלפני "השנים האחרונות" היא לא תרמה להפגת המתיחות?). יש המצביעים על הפניה הסובייטית כפרק נוסף בדיאלוג הישיר בין פרס לסובייטים שנפתח לפני פחות משנה בפגישתו עם שוואדרנדזה בניו יורק. באותה הודעה התלונן המדינאי הסובייטי על הצטרפותה של ישראל ל"מלחמת הכוכבים", דבר שמתפרש במוסקווה כצעד אנטי־סובייטי מובהק.

פרס השיב "ואתם מספקים טילים קרקע־קרקע לסורים". במענה לחברה הסובייטית כי סוריה לא תקבל טילי אס. אס. 23 הביא פרס לאישור "פורום ראשי הממשלה" את הקריאה לפירוז המזרח התיכון מנשק גרעיני.

פניית רדיו מוסקווה היתה בבחינת הקדמה לבשורת הסכם ה"אפס הכפול" בין ארה"ב לבריה"מ. פרס הרבה באחרונה לטעון כי ישראל צריכה לנצל את המגעים בין המעצמות לפירוק הנשק, כיוון שלאחר חתימת ההסכם, יתקשו האמריקאים להציע לסובייטים תמלוגים תמורת שינוי יחסם לישראל וליהודים. כיוון ששינוי זה הוא תנאי לוועידה הבינ"ל, אין ההתקדמות המשמעותית שחלה בשיחות פירוק הנשק משרתת את יוזמת פרס־חוסיין לשלום במזרח התיכון ול"לאו סטורי" אין עדיין "הפפי אנד".

יחסים קונסולריים

הפעם מדובר ביחסים קונסולריים דווקא עם משלחת קונסולרית של ארצות הברית בישראל. על קיר אחד המשרדים בשגרירות ארה"ב בתל אביב תלויה רשימה של 45 תלונות בעניינם של אזרחים אמריקאים שחוו עוד או תיירים אמריקאים ממוצא פלשתיני, שהתנכו בהשפלות ויחס עוין בצעדים הראשונים שעשו בנמל התעופה בן גוריון. אנשי השגרירות הולו לטפל בבעיה בימים בהם יצחק שמיר עמד בראש משרד החוץ, המשיכו בתקופת פרס במשרד ובצר להם שבו אל שמיר במשרד ראש הממשלה.

שגרירות ארה"ב בישראל נוהרת מאוד במגעיה עם העיתונות, אולם הפעם הוליט השגריר לחרוג ממנהגו והסיפור מצא את דרכו אל דפי ה"ניו יורק טיימס". חיש מהר זימן המנכ"ל המדיני של משרד החוץ, יוסי ביילין, את כל הגורמים לישיבה דחופה ומנכ"ל משרד רוה"מ יוסי בן אהרן התפנה לבחון מקרוב את הסידורים בנמל התעופה.

ח"כ דן תיכון מהליכוד הוליט להגיב בתקיפה. הוא יצא לסיור דווקא בקונסוליה האמריקאית במזרח ירושלים. לדבריו מצא שם חיזוק לטענות של אורחים יהודים, שפנו אליו בתלונות על יחס משפיל של אנשי הקונסוליה, בעיקר הפקידים הערבים. תיכון עומד להעביר את ממצאיו לחברי קונגרס אמריקאים. בקונסוליה האמריקאית דוחים את הטענה על אפלייה לרעה של יהודים ומביעים צער על התורים הארוכים בעונת הקיץ, המכבידים על יהודים וערבים כאחד. הקונסוליה מגישה שירותים בעיקר לערבים תושבי הגדה ומזרח ירושלים. הסטטיסטיקה מלמדת על תשעה אחוזים של "סירובים" ליהודים לעומת לא פחות מ־65 אחוזי סירוב לערבים. "אפליית פלשתינים"? שאלתי. "זה לילה. זה טבע. מקשיים אובייקטיביים של הערבים לעמוד בדרישות שדורשת ממשלת ארה"ב מכל תייר הבא בשעריה."

שמיר: מה שלאו אחד פחות או יותר לא יעלה או יוריד

מדריך לקונסול בארה"ב

תחת הכותרת "עצות למחליפי" כותב הקונסול הכללי היוצא מאטלנטה, ישעכר קציר (מינוי מפלגתי, ליכוד) במסמך לסיכום כהונתו שהופץ במשרד החוץ:

ארץ ישראל חולקה ב־1921 ו־78% ממנה ניתנה לערבים ירדנים/פלשתינאים, מבלי ששפכו עליה טיפת דם אחת. זו היתה הפשרה הטריטוריאלית הגדולה ואין צורך באחרת.

יהודה, שומרון ועזה הן בלב הארץ ובה יחיו יהודים וערבים לנצח, תוך כיבוד הדדי.

הערבים ביש"ע ישמרו על הדרכונם הירדני והיהודים — על הישראלי. הרי הם עצמם מודים כי ירדן היא פלשתין ופלשתין היא ירדן... (שלוש הנקודות במקור).

הקונסול היוצא יודע שמחליפו הוא עורך דין ובוגר האוניברסיטה העברית, ועל כן "ימצא את הניסוח הנכון בקשר שבין עם ישראל לארץ ישראל. אני מוכן לספק לו ציטטות מהתנ"ך שהשתמשתי בהן בהופעותי".

עיקר שכונה: שמו של המחליף שקציר טורח להדריך ולצייד במקורות היהדות — מוחמד מסארווה. הוא מאחד גם יתרון במוצאו של היורש ומציע שיארגן משלחת מנהיגים שחורים שתבקר בארץ ותלמד את נושא שיקום השכונות. ערבים ושחורים הולכים אצלו ביחד.

בסוף המסמך לא שוכח הדיפלומט קציר להודות ליצחק שמיר על הזכות שנפלה בחלקו לייצג את ישראל בארה"ב. אם אמנם הוא ייצג את ישראל כפי שהוא מציע למסארווה, ספק אם שמיר יכול לזקוף את המינוי הזה לזכותו.

שטחים ואנשים / אורי ניר

נידוי וטרור בבלאטה

אם אתה תושב מחנה הפליטים בלאטה, ושמך נכתב באותיות גדולות בתרסיס צבע נוטף על הקירות במחנה, אתה בצרות. אם ליד השם נכתב גם התואר "סוכן", או "משתף פעולה", אתה בצרות גדולות. המסר זועק מן הקיר.

קבוצות של צעירים, המתהדרות בשמות מחתרתיים שונים, מענישות בדרך זו את "משתפי הפעולה", ומתרות בתושבים כולם, למען יראו וייראו.

תושב ששמו נכתב על הקיר רואה ומתיירא. לעיתים גם נודד. לפני כחודש פורסם דבר לכידתה של חוליית מתנקשים תושבי המחנה. חברי החוליה, שניים מהם פעילי סטודנטים בולטים מאוניברסיטאות בגדה, נאשמים בירי על תושבים ששמעם יצא כ"משתפי פעולה". יותר משנתיים הטילה החוליה את חתתה על תושבי המחנה בטרם נתפסה, אך ההתנכלויות ל"משתפי הפעולה" נמשכות. אלה חוקי המשחק בבלאטה.

לא קל לשבור את מחנה בלאטה, את אווירת הפחד הפנימי השוררת בו. במשך תקופה ארוכה, לפני שצה"ל ערך במחנה את מבצע הסריקות הגדול שלו (בסוף חודש מאי השנה), הוכרז על בלאטה "שטח צבאי סגור", היה המחנה כמעט בבחינת שטח סגור בפני הצבא. צה"ל נמנע ככל האפשר ממשימות שיטור שגרתיות בתוך בלאטה, והותיר את מלאכת השליטה והפיקוח בידיהן האמונות של זרועות הביטחון האחרות. התושבים הכירו שניים או שלושה נציגים של ה"זרועות", שתוארו כשליטים כל־יכולים של המחנה.

היו תושבים שהתפתו או אולצו להתקרב לנציגי השלטונות. אחד נרצח בידי המתנקשים, שניים אחרים נפצעו. בתקופה האחרונה התפתחה טכניקה חדשה.

אחד הצעירים הפעילים במחנה, שהסכים לשוחח רק בתנאי ששמו לא יפורסם, מספר: "השיטה פשוטה. ראשית צריך לזהות שמישהו באמת בוגד. יש לנו שיטות לכך. ב"פארעה" — למשל — (מתקן החקירות המרכזי ביו"ש. א. נ.) אנחנו עושים חקירות פנימיות ומכותני באמצעים שונים. כאשר משתכנעים שאיש אכן בוגד, מזהירים אותו ומאיימים עליו. אם אינו מסכים לתהליך של שיקום לאומי וחוזר לקו הלאומי, פוגעים בו".

"בדרך כלל מכים את משתפי הפעולה בדרך משפילה. כואב להכות מישהו מבני עמך, מישהו שיכול להיות קרוב משפחה שלך, אבל האנשים האלה פשוט חצו את הקווים. אחר־כך כותבים את שמותיהם על הקירות, כאמצעי הפחדה וסימן לנידוי. כדי שהכל ידעו. בשלב זה, הם כבר מסתלקים מהמחנה ביוזמתם".

במרכז המחנה ניצב קיר הנידויים לנידוי. קיר ארוך מאוד, מכוסה כולו כמה שכבות של סיסמאות לאומיות. "פעם החיילים ניסו למחוק את זה. במשך הזמן, פשוט התייאשו", מסביר לנו אחד מצעירי המחנה, ומצביע על שורה ארוכה מאוד של סיסמאות איום ונידוי.

מבחר דוגמאות: "חוליית חגורות הנפץ היא שחשפה את הסוכנים..." (וכאן רשומים שלושה שמות של תושבי המחנה, שעקרו ממנו בעת האחרונה מחשש שיבולע להם); "הכוחות הלאומיים מאיימים על..." (רשימה של שמות אחרים); "חוליית הנפץ מברכת את חוזרי המחנה על עמידתם האיתנה, ומזהירה אותם מהסוכנים..." (ושוב, רשימה של כמה שמות). סיסמה שונה במקצת, מעניינת כשלעצמה, אומרת: "היזהרו משיטות השב"כ, הקוסף את בנותינו ומטיל עליהן חרפה".

"ברוגז" במלחמה ארוכה, בשתי חזיתות. אחת נגד הכיבוש הישראלי, ואחת נגד הגייס החמישי "בלבד", מסביר לנו אחד הצעירים בבלאטה "כבכל מלחמה, השיטות מאתגלות, ורשימת הנפגעים הולכת וגדלה. בין הנפגעים יהיו גם משתפי הפעולה, שאינם נחשבים עוד לבני העם הפלשתיני".

ספרות מאחורי הסורגים

הכותבים שבאו השבוע למסיבת־העיתונאים במלון "נשיונאל פאלאס" בירושלים המזרחית, קיבלו מושג על אחד האתוסים הלאומיים הפלשתיניים החשובים ביותר: מעמדם של האסירים הביטחוניים בחברה הפלשתינית. תעלול תקשורתי של פייצל חוסייני, המנהיג הנערץ של ה"מחנה הלאומי" הפרו־אש"פי בשטחים, וכתובת גדולה על קיר הכניסה למלון — כל אלה שיקפו את עוצמתו וחשיבותו של הוי הכלא בשטחים. בזווית המלון קידמה את הבאים סיסמה שצוירה בשעות הלילה בידי צעירים: "האסירים הם לפידי החירות". בתוך המלון הדגים חוסייני כיצד מלבישים שק שחור על ראשו של עציר פלשתיני. כיצד כובלים את ידיו לזרותם בקיר חדר המעצר, וכיצד מכים בראשו ובכל חלקי גופו בעת ההמתנה לחקירה. יתכן שהתיאור לא היה נאמן למתרחש בין כתליהם של בתי־הכלא הביטחוניים, אך הוא שיקף בוודאי את מרכזיותו של הנושא בעולם המושגים של צעירי השטחים.

האסירים הבטחוניים (או "האסירים הפוליטיים", כפי שנהוג לכנותם בשטחים) נהנים ממעמד של גיבורים לאומיים בחברה הפלשתינית. חיי הכלא וההוי שמאחורי הסורגים הם יותר מאשר נושאי שיחה מוכרים ואהובים בקרב הצעירים; הם גם סמל מעמד.

אם היית "בפנים", אתה "אח" מבחינה חברתית. אם אתה משתחרר מכלא בטחוני, אם אתה "יוצא מהכלא הקטן לכלא הגדול" כפי שנוהג לומר בעגת צעירי השטחים, תזכה לקבלת־פנים של גיבור. אם סיימת תקופת מאסר ממושכת, ואתה יודע לדבר בשפת הכלא, על כל הזוויות שהיו מנת חלקך, על ה"ציפורים" (עצירים המתחזים כי אוהדים אותך, נדבקים אליך כעלוקה ושואבים ממך מידע בשירות שלטונות הכלא), ועל ה"דגים" (השתקנים, שאינם נשברים בחקירה), אתה חבר מלא במועדון המכובד של גיבורי המאבק הלאומי.

ריכוז מעניין של הוי הכלא הזה, אפשר למצוא בספר חדש, הנוחל בימים אלה הצלחה גדולה מאוד בדוכני הספרים של ירושלים המזרחית. "קולות שלא התנקו באזיקים", הוא אוסף של סיפורים קצרים, שירים ומכתבים, שכתבו אסירים ביטחוניים פלשתינאים מאחורי הסורגים. לדבריהם של בעלי דוכני הספרים, הקובץ הזה נהפך תוך שלושה שבועות לרב־מכר, והיה לאחד מנכסי צאן הברזל המודפסים של האתוס הפלשתיני הלאומי בשטחים.

מוחמד אברבאצה, למשל, כותב מתא מס' 5 בכלא נפחא על הפגישה המרהימה בין האב לבנו, אבו אל־עלא לבין הבן, עלא, שנעצר כשניסה להסתנן בסירת גומי לחוף נהריה. הפגישה המשפחתית המקרית התקיימה דווקא ביום שבו חגג האב את יום השנה ה־14 למאסרו. הוכתר כוותיק האסירים בכלא נפחא.

בסיומה של חגיגת יום השנה של אבו אל־עלא, שבה סיפר על געגועיו לבנו האהוב, הוכנס לתא מס' 5 בחור צעיר, פלשתינאי מתושבי מחנה פליטים בלבנון, שסיפר על ניסיונו לבצע "פעולת גבורה" בנהריה. כשסיים להשיב על כל שאלותיהם הסקרניות של חבריו לתא, ביקש הבחור לשאול את עמיתיו שאלה המציקה לו זה זמן רב: "הציונים אסרו את אבי לפני 14 שנה. עד עכשיו הוא יושב בכלא. אך אינני יודע היכן הוא. האם מישהו שמע את שמו?"

"מעיני הגברים בתא זלגו דמעות של שתיקה. דמעות חמות שאינן אלא דיו, שנרשמים בה פניה של תקופה זו, דמותם האמיתית של הפלשתינאים. אחד החברים קם ממקומו, אחז בזרועו של הנער, ואמר לו: זה אביך. עלא. האב ניגש אל בנו, ושני הפידאים נפלו זה על צווארו של זה"...

סיפורו של מוחיד רווייקאת מכלא שכם מתאר חיפוש שגרתי של שלטונות הכלא אחר "מסמכי התארגנות" (כתבים פוליטיים־מחתרתיים, שהוחזקו בכלא אסורה. "דגים, חברים, דגים בתא 4", מתאר הכותב את הרדף שבה עובר בסר החיפוש בין תאי הכלא. "דגים" פירושו חיפוש, פירושו הצורך לשתוק, להסתיר, להתחכם. הסיפור מתאר את הסוהרים, כולם כמכבים, טיפשים, שאפשר להערים עליהם בקלות, ואת האסירים האמיצים, המצליחים להסתיר גיליונות־נייר שלמים בחלל הפה. כך הם מעליבים מעיני הסוהרים את כל אוצרותיהם שמכנבו בחדרים נסתרים. והם שרים המנונים לאומיים בשמחת ניצחון, כשמבקשי־רעתם יוצאים את התא בידיים ריקות.

השירים שבקובץ פומפוזיים ודגשניים מאוד. חושפים מיזוג כוזר של געגועים לאם ולאשה, עם כיסופים לאומיים ופזיזי תהילה למאבק מזוין נגד האויב הציוני.

אפשר להתווכח על הרמה הספרותית של כתבים מסוג זה, אך אין לפקפק בחשיבותם כנדבך ב"תרבות הכיבוש", המתפתחת בקרב צעירי השטחים, באתוס הלאומי המתגבש בחברה הפלשתינית.

נישואים טובים, נסיעה בטוחה

עונת ביקורי הקיץ בשטחים — בעיצומה. בגשרי הירדן עוסם אורית של פלשתינאים ממדינות ערב, הבאים לבקר קרובי משפחה, ובשטחים שמחה ושמחה.

"בשחר שמחה ושמחה" ... מבאמיתי העונה: היכרויות רבות בין בני נוער מקרבים, וטקסי נישואין רבים נחשב. בעיית מוחדי המוהר שוב עולה על הפרק. גוברים הקולות המתנגדים לתעריפים הגבוהים. מחירם של אשירות הנכבדים בוואד יונס, למשל, העמיד תעריף מרבי מומלץ של 400 דינר (כ־1,800 ש"ח), אך נראה שלשוק יש דינמיקה משלו. בגדה המערבית מדברים בסוות של אלפי דינרים, לפעמים 3,000 (מעל ל־13,000 ש"ח) ויותר.

העיתון אלשעב, במדור המקביל ל"שיחת היום" שלנו, ריאיין לפני שבועיים שדכנית מהגרה, שעסקיה פורחים בעונת הקיץ. היא מספרת על מאות בחורים פלשתינאים המגיעים מחו"ל, ופונים אליה בבקשה למצוא כלות.

"האם יש בקשות מיוחדות לתנאים המיועדים?" שאל המראיין.

"כן", עונה ג. ע. השדכנית הריסקירית. שאלה שמוגשת... שוק את שמה המלא: "הבאים ממדינות ערב מחפשים כלות בחורות־יפור או ארמניות, ואילו הפלשתינאים המגיעים מאירופה ואמריקה מחפשים כלות שחורות".

"מה על ההשכלה?"

"הבן, הרוב הגדול מבין הצעירות שלנו משכילות, ולכן אין מקום להצבת תנאים בעניין זה", עונה ג. ע.

למבקרים המגיעים ממדינות המערב והחוששים מפני יידוי אבנים ושאר מרעין בישין בכבישי השטחים, מפרסמת סוכנות להשכרת הרכב של "עוראבי" מודעת פרסומת מיוחדת במהדורה האנגלית של "אל־פג'ר" המזרח־ירושלמי.

זה מסוג הדברים שאפשר לראות רק בשטחים. הסכיתו נא:

"האם ברצונך לנסוע בשטחים הכבושים בביטחון ובלי לעורר תשומת־לב מיוחדת? אם כן, סע ברכב שכור של 'עוראבי'. כל המכוניות החדשות שלנו מצוידות בלוחיות זיהוי כחולות של הגדה המערבית... סע בנוחיות ובבטחה ברכב שכור של 'עוראבי'".

אלא שאנשי סוכנות הרכב שכחו להסביר ללקוחותיהם כי הביטוח נגד אבנים ובקבוקים עלול לעלות ביוקר במחסומים של צה"ל בכבישי השטחים. שם יש עדיפות דווקא למכוניות בעלות הלוחיות הצהובות הישראליות. שם, בעלי הלוחיות הכחולות נאלצים לעצור ולעבור סדרה של בדיקות וחיפושים קפדניים. אי־אפשר לאכול את העוגה ולהשאיר אותה שלמה.

הקשר האמריקאי / צבי בראל

על ראש הגבעה

ואשינגטון

"אתם היהודים שאינם מוכנים לשתף פעולה בנושא הזה. בסדר, בסדר, אם האינטרס הלאומי אינו מעניין אתכם, לא צריך. מה אני מבקש, בסך הכל? שני אחוזים. עלובים! הרי ישראל מקבלת את רוב תקציב הסיוע, שלושה מיליארד דולר, אז על מה אנחנו מדברים בכלל? 33 מיליון דולר שיעברו למדינות אחרות... עם העקשנות שלכם", ותראו, נטרק הטלפון. זו היתה שיחת־עסקים שהתקיימה השבוע בין יו"ר תת ועדת ההקצאות של בית־הנבחרים, דייוויד אובי, לבין אחד מידידי ישראל הפעילים על גבעת הקפיטול. נושא השיחה הוא רצונו של אובי, הדמוקראט מוויסקונסין לקצץ 2% בתקציב הסיוע של ישראל, מצרים ופקיסטאן, כדי להעבירם למדינות אחרות. איפא"ק (השדולה הפרו־ישראלית) התנגדה, כמובן, בכל תוקף. הממשל התנגד גם הוא, ואילו חברי הוועדה שתמכו בקיצוץ ביקשו לתמוך בלחש ולא להגיע לדיון פומבי שבו יהיה עליהם להביע את דעתם בקול רם ובגלוי, ולסבול מאוחר יותר ממחסור בתרומות במסע הבחירות.

הצעתו של אובי לא באה מרוע לב או משנאת ישראל. "הוא פשוט מסודר בלתי נצפה מראש", אומרים עליו שונאיו. "הוא שונא את רייגן, את ממשלו ואת חוק סיוע־החוץ, מתחילתו ועד סופו", אומרים עליו ידידיו. "הוא חבר קונגרס נבון, הסבור שאפשר לנצל את כספי סיוע החוץ בפיתוח כבישים בוויסקונסין", אומרים בחריה. על־פי כל הגדרה, הוא פוליטיקאי נבון ומצליח לתמרן בין להצי המקומיים לבין דרישותיהן של שדולות שונות המבקשות ממנו להגדיל את נתחיהן מדי שנה. כשמגיע הדיון לענייניה של ישראל, יודע אובי כי המאבק אבוד עוד בטרם יתחיל. אבל לפחות הוא רוצה לצאת בניצחון פוליטי. וכך, ביום שלישי, הוא הוליט לסגור בפני הציבור את הדיון על תקציב הסיוע, כדי שכל אחד מחברי הוועדה יוכל להתבטא בחופשיות, לומר את אשר עם מצפונו ולהצביע על־פי לחציו. מסרו לי כי במהלך הישיבה נשמעו דברים מאוד לא־נעימים על ישראל, על נצלנותה ועל היות ארה"ב הפרה החולבת של ישראל. אובי עצמו טרח להדגיש שוב ושוב את דעותיו בעניין הסיוע הגדול שאנו מקבלים, אבל בסופו של דבר עברה הצעת החוק כפי שרצתה אותה ישראל וכפי שעיצבוה ידידיה. 3 מיליארד דולר נקיים ממס.

אחרי הישיבה הסביר אובי בלשונו הקצה, כי לא רצה להיות "היהוד האידיוט". "אם הממשל מתנגד לקיצוץ, האם חברי קונגרס רפובליקאים מתנגדים לקיצוץ, מדוע שהדמוקראטים יהיו הקורבנות?... ואשר לי עצמי, רציתי למנוע שמישהו יאמר עלי כדמגוגיה המקובלת, שאני רוצה להרוס את מדינת ישראל".

דייוויד אובי: מה אני מבקש בסך הכל?

לאוספו. הדמות הנשענת על מוט־עץ היא בגודל טבעי ומונחת כך שבתצלום נדמה כאילו הנשיא מחבק את המצטלם, או מניח עליו את ידו. כדי להגן מפני צילום ללא תשלום, הציבו אחדים מבעלי הרשות הנשיאותית סרט־בד רחב על גוף הנייר של רייגן, ורק לאחר שנמסר התשלום הנקוב, מסירים את הסרט ואפשר לבצע את הצילום.

והנה מסתבר כי בוואשינגטון נמדדת חשיבותו ופופולאריותו של אדם בגלעד הקרטון שמוכנים להציב לו בקרנות־רחוב. הזכות לכך נמצאה השבוע, כאשר בדרכי אל גבעת הקפיטול פגשתי דמות קרטון חדשה עומדת הכן ליד הנשיא רייגן. אוליבר נורת'. לבוש מדים, עטור מדליות, מצפה עתה ללקוחותיו ולמעריציו. עצרתי לרגע את המכונית כדי לראות ליד מי מצטלמים יותר. בתוך דקות מספר הגיעה אם עם בתה, במכנסיים קצרים ובעלי־התעמלות, תפסו עמדה לצד נורת', וביקשו מבעל הדמות לצלמן. בפנים קורנות מאושר שאלו את הצלם, כמה עליהן לשלם. "כמו עבור הנשיא", השיב. "חמישה דולרים".

ס', בזמן דנסי, את הדו"ח ועדת הבדיקה על אירועי פרשת איראן, דו"ח שלא היה מסווג, אך פרסומו היה בניגוד להחלטת הוועדה. הכתב מיהר לפרסם חלקים מן הדו"ח, וליהי הודיע ליו"ר ועדת המודיעין כי בשל אחריותו להדלפה זו, הוא מתפטר מתפקידו. מעניין היה לשמוע מדוע הוליט ליהי להראות לדנסי את הדו"ח. "הוא (דנסי) טען כי הוועדה אינה מפרסמת את הדו"ח על פרשת איראן, כדי להביך את הנשיא. כדי להראות שמדובר בחוסר פרטים ובפערים ולא בניסיון להביך את הנשיא, הראיתי לו את הדו"ח", הסביר ליהי בהודעה לעיתונות.

מסורת השמירה על מקורות היתה ללא ספק מגינה גם על ליהי. הוא יכול היה ללא קושי להמשיך במילוי תפקידו הבותק, שחשף בפניו את סודותיה הכמוסים של המדינה ללא כל בעיה. אבל הוא הוליט אחרת. והוא ראוי על כך למלוא ההערכה.

בשולי העניין הזה חבוי עוד נושא הקשור לאמון בעיתונות. שכן, אלמלא התייחס ליהי במלוא הרצינות לטענת העיתונאי, לא היה כל טעם בהדלפה. ובנושא הדלפות, פורסם כאן השבוע דו"ח (כמו על כל נושא אחר בעולם) האומר כי ב־60% מן המקרים הנוגעים לפרשת איראן היה זה הממשל שהדליף מידע. מחברי הדו"ח הלכו ובדקו בעשרה עיתונים מרכזיים באמריקה מהו מקור המידע לידיעותיהם. בכל מקום שמצאו "מקורות בממשל מסרו", סומנו כי ההדלפה ממשלתית; היכן שנכתב "מקורות על גבעת הקפיטול" — הדלפה מן הקונגרס. וכאן שוב נתגלה האמון הנבים המלא בעיתונות. הלא יכול עיתונאי לכתוב "מקורות בקונגרס" כדי להסתיר את המקור הממשלתי. אבל לא גם בכללי התכנות יש חוקים, כפי שגם פקידים של פקידי הממשל צריכים להיות עליהם היום.

בשביל זה מתפטרים?

אין כנראה גבול להפתעות כי "השיטה האמריקאית" מזמנה לצד פים בה. מצד אחד, עשרות פקידים בכירים, שרים וקצינים, כמו כדי להעיד בפני ועדת החקירה של הקונגרס. אחרי שתיקה רבה, ש... להוכיח איטלולא את הדמוקרטיה — הכל, כמובן, בשליחות האומה. מן הצד השני, נודע השבוע כי הסנטור הדמוקראטי פטריק ליהי מוורמונט התפטר מתפקידו כסגן יו"ר ועדת המודיעין של הסנאט, בשל הדלפה. בתורה הוא הראה הכתב... רשת הטלוויזיה אן־בי־

גיבור של קרטון

וואשינגטון, המשופעת באטרקציות, מהווה גם מקור לאראכוב לפרנסות מקוריות של יזמים זריזים. ליד המוזיאונים, בקרבת בניין הקונגרס, בסביבת מסעדות הומות, וכמובן ליד הבית הלבן, אפשר היה לראות דרך קבע את דמות הקרטון של רונאלד רייגן, כשלצידה שלט קטן המסביר: "4 דולרים במצלמתך, 5 דולרים במצלמה שלנו". וכך יכול היה התייר המאושר להצטלם ליד נשיאה עשוי הקרטון של ארה"ב, לשוב לביתו ולצרף את התמונה

המועצה הציבורית לתרבות ואמנות

המכון הישראלי לקולנוע

המכון הישראלי לקולנוע מודיע על הפעילויות הבאות

חגיגת סוף הקיץ — בבית לסין

מרתון סרטים שיערך ביום ג' 25/8/87 משעה 09.30 עד 16.30. שיכלול סרטים ישראלים קצרים והקרנות טרום בכורה של שלושה סרטי איכות.

כרטיסים רצוי לרכוש מראש במשרדי המכון.

יום עיון לקולנוע — במוזיאון תל־אביב

בכבל שנה, תערך סדרה בת 10 מפגשים, אחת לחודש החל מ־26/10/87, בין השעות 09.30–16.00. הסדרה מיועדת למחנכים סטודנטים ושוחרי קולנוע. בתכנית - מיטב הסרטים והמרצים. רצוי לרכוש מנוי שנתי.

השתלמות מורים — בסינמטק מרכז תרבות צרפת בת"א

קורס בן 116 שעות, כל מפגש – 5 שעות (אחה"צ).

מטרת הקורס — פיתוח והרחבת הידע, רכישת כלים להקניית נושא הקולנוע לתלמידים.

תכנית הלימודים מעמיקה, ומוגשת ע"י מיטב המרצים.

הקורס מוכר ע"י משרד החינוך ומקנה למשתתפים גמול השתלמות.

פרטים נוספים — במכון הישראלי לקולנוע

טל': 656293, 658959, שד' רוטשילד 7, תל־אביב.

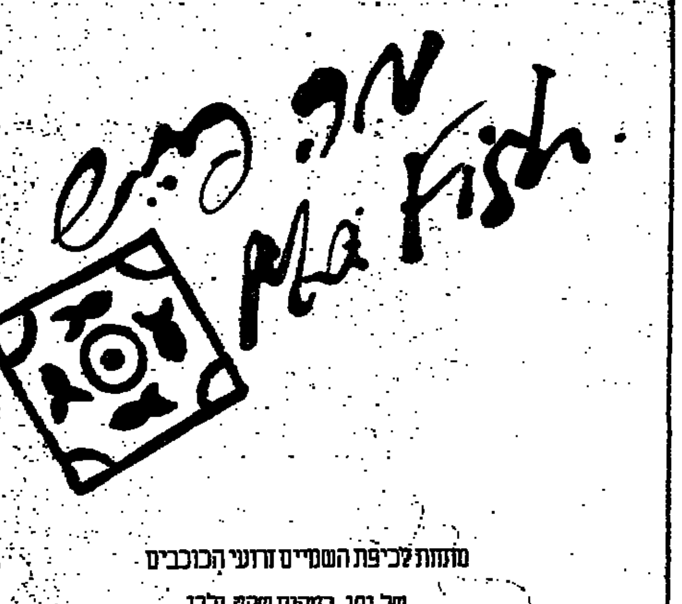

מוזמנים לכיפת השמיים וזרועי הכוכבים
של יפו, במקום שקט ולבן
המטבח בגינה פורחת וריזונית שוכנת "מה־פיש" –
מסעדת דגים ייחודית בטעמה ובתפריטה.
השף ליאון קינצור, שכל עולמו הוא דגים ופירות ים וכל
עברו הוא צרפתי – דאג בקפדנות להעניק לך חוויה
גסטרונומית "שתוריב" אותך להגיע שוב ושוב.

לרגל הפתיחה
יין על חשבון הבית

פתוח החל משעה 19:00

מה פיש - דגים ואנשים
יפו, רח' המגנוב 1, פינת שד' ירושלים 127
טל' 839794

אוניברסיטת חיפה — הרשות ללימודים מתקדמים
הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל — בית־הספר ללימודי מוסמכים

מודיעים על פתיחת הרשמה לשנה"ל תשמ"ח לתכנית המשותפת לתואר שלישי בכלכלה

ההשתלמות כוללת לימוד מקצועות בהתאם לתכנית וביצוע עבודת מחקר לדוקטורט.
ההוראה וההנחיה במחקר תינתנה על־ידי חברי סגל משני המוסדות והמתקבלים לתכנית יירשמו כסטודנטים בשני המוסדות. הלימודים יתקיימו באוניברסיטת חיפה ובטכניון — מכון טכנולוגי לישראל.
ההרשמה נפתחה ב־1.7.1987.
טפסי הרשמה ניתן לרכוש בחנות הספרים "מכלול" סניף הטכניון או סניף האוניברסיטה.
לקביעת ראיון ולקבלת פרטים בדבר אפשרויות תעסוקה וסיוע למצטיינים בלבד ניתן לקבל על־ידי פניה טלפונית:
בטכניון — 04-292739 באוניברסיטת חיפה — 04-240087-8

אנטומיה של משא־ומתן

מאת רומן פריסטר

השיחות דמו למשחק שחמט שבו כל צד מחשב שניים־שלושה מהלכים קדימה. המחדלים וההישגים של המשא־ומתן בין העיתונאים לבין בעלי העיתונים משקפים נאמנה את יחסי העבודה במשק הישראלי ומוכיחים, שוב ושוב, כי במאבק כוחני יש משמעות משנית לצדקת התביעות ולהיגיון הטענות הנגדיות

"זו התאבדות", קרא לתוך פומית הטלפון מנכ"ל "מעריב" כאשר בשעה תשע בערב נמסר לו מהמנהל הכללי של "ידיעות אחרונות" את פרטי ההסכם שעיתונו חתם עם משלחת המשא־ומתן של איגוד העיתונאים. באותו לילה, 15 דקות אחר חצות, לא הוכרה עוד סכנת ההתאבדות: גם הנהלת מעריב חתמה על ההסכם, ובשלוש לפנות בוקר הצטרף לחותמים גם העיתון הירושלמי בשפה האנגלית, "ג'רוזלם פוסט".

מלים רמות כמו "התאבדות", "על גופתנו המתה" או "לעולם לא נסכים" היו ביטויים שכיחים במשך השבועות הארוכים שבהם היו נתונים נציגי האיגוד הארצי של עיתונאי ישראל ונציגי הנהלות העיתונים במאבק על תוכנו של הסכם קיבוצי לשנתיים הבאות. שני הצדדים הירבו להשתמש בהגדרות כגון "תביעות צודקות" או "תביעות הגיוניות", אך נהיר היה לכל, כי המלים אינן אלא כסות למאבק כוחני שבו להיגיון ולצדק יש משמעות משנית בלבד. האמת העירומה היתה פשוטה למדי: העובדים רצו יותר כסף; המעבידים רצו לשלם פחות ככל האפשר. העימות הבסיסי הזה חוזר על עצמו בכל משא־ומתן, בסקטור הפרטי ובסקטור הציבורי גם יחד. מכאן חשיבותם הרבה של הלקחים שלומדים מניתוח הסכסוך המתואר בכתבה זו.

שונו סדרי בראשית

במשך עשרות שנים נוהל המשא־ומתן על ההסכמים הקיבוציים באמצעי התקשורת בין האיגוד הארצי של העיתונאים (שהוא איגוד מקצועי שאינו מסונף להסתדרות הכללית) לבין איגוד העיתונים היומיים. הנהלת רשות השידור נהגה לאמץ את הסכמי השכר של העיתונות המודפסת וליישמם ברדיו ובטלוויזיה. אלא שהפעם שונו סדרי בראשית. המו"מ התנהל בכל עיתון בנפרד, ואילו הנהלת רשות השידור הודיעה כי לא תאמץ עוד את המוסכם באמצעי התקשורת הכתובים.

מה־17 באפריל ועד תחילת יולי התנהלו שיחות עקרות בין הצדדים. העיתונאים הגישו רשימת תביעות שחרגו בהרבה מן המקובל במשק ושהסתכמו בתוספת של עשרות אחוזים. העיתונאים גם ביקשו למסד את ניהול המו"מ המפעלי (בנוסף למו"מ הארצי) שהיה מקובל בעבר בשניים־שלושה עיתונים בלבד. המעבידים דחו על הסף את ניסיון המיסוד הזה, והשיבו בשורה ארוכה של תביעות נגדיות וחסרות־תקדים (בין השאר, תביעה לפטור 10 אחוזים מהעיתונאים בכל מערכת, לבטל שעות נוספות ועוד). ברור היה שאלו הן עמדות פתיחה בלבד ושבמהלך המשא־ומתן, כמו בשוק פרסי, יעסקו הצדדים במיקוח — עד שיגיעו לפשרה.

כל צד הגזים בתביעותיו כדי ש"יהיה ממה לרדת". אלא שהפעם התגלגלו העניינים בצורה שונה לחלוטין. חלפו כמעט חודשיים של שתיית קפה ותה עד שהבינה משלחת העיתונאים כי המעבידים אינם מתכוונים כלל לנהל משא־ומתן מיקוח. הנהלת האיגוד הארצי הכריזה על סכסוך עבודה, [illegible] לשביתה, בתום 14 יום, של [illegible].

העיתונאים קיוו כי איום השביתה יחזיר את בני־שיחם ליד שולחן הדיונים. אולם המעבידים הגיבו במכתב קצר שתוכנו לא השתמע לשתי פנים: "לאור המצב שנוצר, החליט איגוד העיתונים היומיים, באסיפה כללית של חבריו, שלא ינהל משא־ומתן על הסכם קיבוצי ארצי".

שולחי המכתב לא עמדו על טיבו של אותו "מצב שנוצר", אך מאחורי ההגדרה הסתמית הסתתרו חילוקי דעות מהותיים בתוך האיגוד של בעלי ומנהלי העיתונים. אחדים ביקשו להיכנס למשא־ומתן רציני ולסיים את הסכסוך בהקדם; אחרים ניצלו את זכות הווטו שלהם ועמדו על כך שכל הנהלת עיתון תסתדר עם עובדיה. בתוך כך, בפועל גרמה הנהלת "הארץ" למצב שנוצר — היא סירבה להתחייב שאם ישבתו העיתונים, היא תשבית גם את "חדשות" הלא מאורגן. בכך למעשה הכתיבה כפי שיתברר להלן, לידיעות ולמעריב, להגיע להסדר ולהימנע משביתה.

הנהלת האיגוד הארצי של העיתונאים החליטה על שביתה כללית בעיתונות. השביתה אמורה היתה להיפתח ביום ה', ה־16 ביולי, דבר שהיה מונע את הופעת המהדורות של סוף השבוע. אל משלחת המו"מ צורפו ראשי ועדי העובדים. הם היו ביחד למטה השביתה שקיבל סמכויות נרחבות.

בהודעה שנשלחה לבעלי העיתונים נאמר כי האיגוד הארצי דבק בעיקרון של משא־ומתן על הסכם קיבוצי ארצי, אך לאור המציאות שנוצרה יפטור משביתה כל עיתון שהנהלתו תחתום אתו על הסכם קיבוצי נפרד. ההחלטה הפנימית זו־סיה קבעה שההסכם הראשון שייחתם ישמש דגם לכל ההסכמים שיבואו בעקבותיו. בדרך זו ביקשה הנהלת איגוד העיתונאים למנוע היווצרות הסכמים שונים, כאלה שיתקעו טריז בין "עשירים" ו"עניים", העלול לגרום לפירוד בתוך האיגוד המקצועי.

24 שעות לפני פרוץ השביתה הזמינה הנהלת "ידיעות אחרונות" את חברי משלחת המו"מ לניהול שיחות. בשעה 13.30, בחדר הממוזג של העורך הראשי, התיישבו הצדדים לדיון. מצד אחד ישבו נציגי שתי המשפחות המחזיקות ברוב מניות העיתון, ומצדו האחר של השולחן אנשי משלחת המשא־ומתן וחברי ועד העיתונאים במקום. האווירה היתה נינוחה, אך דברי הנימוס המזויפים לא יכלו להסתיר את קיומה של המחלוקת הקשה.

הנהלת "ידיעות אחרונות" ידעה שעיתון "חדשות" (היחיד מבין העיתונים העבריים שעובדיו מועסקים על־פי חוזים אישיים) יופיע ביום ו' גם אם ימומש איום השביתה. מטה השביתה שקל אפשרות לנסות להשבית גם את "חדשות" אך לבסוף הגיע למסקנה כי הופעתו תיצור לחץ על שני עיתוני הערב האחרים ותקל על השגת הסדר עם הנהלותיהם.

הטקטיקה הזאת הוכיחה את עצמה, למרות שהיה טמון בה מוקש אחד לפחות: אם יצליחו העיתונאים לקבל מ"ידיעות" תוספת שכר מפליגה, קיים בידיהם הסכם בלי־כך טוב ששום עיתון אחר לא יוכל לעמוד בתנאיו. כוכה, אחרות ההסכמים [illegible] לאיגוד עיתונאי ישראל לא פחות מההישגים החומריים.

המשלחת לא יכלה להתעלם מקשיי [illegible] בערכון מוגבל של [illegible]. [illegible] למשלחת המו"מ כי אינם רואים בעין יפה את השבתת העיתון. בדומה להנהלה, גם עיתונאי "ידיעות" התקשו להשלים עם ה־מחשבה ש"חדשות" המתחרה ינצל את השביתה לטובתו. מה עוד שה־בדיחה החומרית לא סיכנו דבר. פועלי הדפוס של "ידיעות" השיגו באותה הסבות משמעותיות, ר בהתאם להסכמים פנימיים בבית "ידיעות אחרונות", אמורים היו לזכות בהם, באופן אוטומטי, גם העיתונאים.

כך, איפוא, אם רצה איגוד העיתונאים למנוע מצב שעיתונאי "ידיעות אחרונות" יסרבו להוראה אפשרית שלו לשבות, היה עליו להגיע להסכם במסגרת חומרית, אשר למעשה סוכמה לפני פרוץ הסכסוך בין הנהלת "ידיעות אחרונות" לבין עובדי הדפוס אשר עיתונאי ידיעות ראו בו הסדר מספק.

המשא־ומתן הופסק לכמה שעות כדי שלכל צד יהיה זמן להתייעץ ולגבש עמדה סופית. בהפסקה זו התפצלה המשלחת של איגוד העיתונאים, כשחלק אחד פותח במו"מ עם הנהלת "מעריב" והחלק האחר נענה להזמנה של מנהלי עיתוני הבוקר. בשלב זה הבינו אלה אנשים מבעלי העיתונים שסירובם להופיע כגוף אחד היה משגה, וניהול שיחות נפרדות עם כל הנהלה והנהלה מאפשר לאיגוד העיתונאים לפעול לפי השיטה של [illegible].

בחדר הישיבות של "על המשמר", שם נפגשה המשלחת עם מנהלי "דבר", "הארץ", "ג'רוזלם פוסט" ו"על המשמר", לא פעל מיזוג אוויר ולא היו אפילו מים קרים לשתייה. החום הכבד העיק על המסובים לשולחן הדיונים, אך יותר מן החום העיקה עליהם האווירה המתוחה. בידי חברי משלחת המו"מ היה מידע מעודכן על הסיכומים שסיכמו המנהלים לקראת השיחה ביום לבין עצמם. גם הפעם רב היה ביניהם המפריד מן המלכד. המשא־ומתן עלה על שרטון. נציגי העיתונאים לא הצטערו על כך. הם שאפו להשגת הסדר עם "ידיעות" תחילה. ואכן, הסדר כזה הושג בשעה תשע בערב, כדי לשמש מודל לכל ההסדרים האחרים. כאן המקום לציין שאחד מיעדי איגוד העיתונאים היה לקבוע תקדים בכל העיתונים, שבנוסף להסכם הקיבוצי עליו יחתום האיגוד, ינהל אח"כ מו"מ בין הוועד להנהלה על תביעות מקומיות כדי להגיע להסכם מקומי שעליו יחתום הוועד.

כדי להשיג יעד זה ב"ידיעות" פוצלה תוספת השכר שנקבעה עם עובדי הדפוס ב"ידיעות" לשני חלקים. חלק אחד מצא ביטויו בהסכם בין "ידיעות" לאיגוד העיתונאים והחלק האחר בהסכם בין הוועד להנהלה.

סוף טוב הכל טוב

ככל שקרבה שעת האפס כך גבר המתח בשני הצדדים. למרות [illegible] שהגיע לסיומו רק אחרי חצות, סוכמו פרטי ההסכמים עם "על המשמר" ו"הצופה". בעיתונים אלה כן נקבע כלל חשוב: בצד ההסכמים הקיבוציים מתקיימים גם מו"מ על תוספת מפעליות, משום שבעיתונים אלה, בניגוד לידיעות, לא סוכם הסכם המקומי קודם לחתימת ההסכם הקיבוצי.

עד כמה היו השיחות הללו מייגעות יכולה להעיד העובדה שהוויכוח על תוספת של חצי אחוז לעובדי "על המשמר" נמשך קרוב לארבע שעות. התשישות הפיסית הנדירה היתה אחד הכלים ששני הצדדים השתמשו בה תכופות (ביום א' ישבה משלחת העיתונאים עם מנהלי עיתון "הארץ" עד לשעה 2.15 אחר חצות). כל צד מקווה שבקשיותו העייף יוותר על משהו כדי שיוכל סוף־סוף לקום מהכסא וללכת לישון.

עד כמה יעילה השיטה אפשר ללמוד מהלך המו"מ עם "מעריב". שם חתמו חברי המשלחת על ההסכם כמה דקות אחרי חצות, ובהיותם תשושים אחרי יום דיונים קשה לא הבחינו כי מהנוסח הסופי של ההסכם הושמט אחד הסעיפים.

ביום שישי הופיעו כסדרם כל העיתונים למעט "דבר" ו"הארץ", שיצאו במתכונת מצומצמת. בפגישה עם נציגי איגוד העיתונאים ביום ו' בצהריים התברר כי הפערים החומריים אינם כה גדולים, אולם מנכ"ל "הארץ" אמר כי בנושא עקרוני אחד (תשלום מענק שנתי לעיתונאים גימלאים) שהוסכם על־ידי כל העיתונים, לא יקבל את תנאי העיתונאים "אפילו תימשך השביתה חודשיים". המגע עם הנהלת "הארץ" נותק.

בשבת, בביתו של יו"ר המשלחת, נמשך המשא־ומתן רק עם מנכ"ל "דבר", אך גם זה הסתיים בלא תוצאה. בלי אישורם של ישראל קיסר ושל חיים הברפלד לא יכול היה עיתון ההסתדרות להתחייב על תשלום תוספת שכר. האישור ניתן למחרת וההסכם נחתם ביום א' בערב.

חלוקת עיתון "חדשות"

ביום ב' הופיעו כל העיתונים פרט ל"הארץ", אשר כבר מיום א' החל לחלק לקוראיו את העיתון "חדשות". צעד חסר תקדים זה הוצג אח"כ על־ידי הנהלת "הארץ" כמאמץ לתת לקוראים ולמפרסמים שירות כלשהו וגם למנוע מהם להזדקק למעריב או לידיעות אחרונות. הנהלת האיגוד הארצי הכריזה על מגבית כללית לקרן השביתה (100 שקל מכל עיתונאי) לתשלום משכורותיהם של העיתונאים השובתים. במקביל בא האיגוד בדברים עם בנק דיסקונט כדי לפתוח קו אשראי למקרה של סכסוך מתמשך. מטה השביתה דאג לכך שהידיעה על המגעים עם הבנק תגיע להנהלת "הארץ" ותאותת לה שהאיגוד מוכן להרים את הכפפה.

השיקולים הכספיים הניעו את המטה לדחות את השבתת העיתונים הלועזיים של מפלגת העבודה. הצורך לדאוג למשכורות של כמאה עובדי "הארץ" ועוד 34 עובדי העיתונות הלועזית היה למשא כבד מדי על קופת האיגוד הארצי של עיתונאי ישראל. סוכם כי רק בתום השביתה ב"הארץ" תושבת רשת העיתונים הלועזיים.

פניית הנהלת "הארץ" לחדש את המו"מ באה ביום א'. כפי שכבר היה ידוע בפגישה ביום ו', היא גילתה נכונות לחתום על ההסכם כמו יתר העיתונים (כשההסכם הקיבוצי וה־מפעלי נחתמים אמנם במקביל) ורק הסעיף שהבטיח תשלום של 1,150 ש"ח (במשך שנתיים) לעיתונאים הגימלאים היה לסלע המחלוקת.

"הארץ" התנגד מהבחינה העקרונית ליצור מחויבות חדשה כלפי אנשים שפרשו לגימלאות ואשר הקשר הפורמלי עמם נותק בעת פרישתם. מנכ"ל "הארץ" הציע להמיר את הסעיף [illegible] בהרחבת ההפרשות הסוציאליות לעיתונאים פעילים גם על תשלומים שאינם שכר [illegible]. ההצעה תאמה את טענתו [illegible] במבנה השכר במשק הישראלי [illegible] שבגלל הפנסיה של עובדים הפורשים לגמלאות מכסה רק חלק מן ההכנסה שהיתה להם בעת עבודתם. זו היתה הצעה שאי־אפשר היה לסרב לה, שהרי גם הנהלת איגוד העיתונאים שאפה מזה שנים לתיקון המעוות.

היה ברור שברגע שהופעל הסדר כזה ב"הארץ", העלאתו בעיתונים אחרים כבר אינה שאלה של עקרונות כפי שהיתה עד כה, אלא רק של זמן. ועד עיתונאי "הארץ" נטל על עצמו לדאוג לתשלום בשביל הגימלאים ומשלחת המו"מ חתמה על ההסכם. כעבור שלושה ימים הסתיים המשא־ומתן גם עם העיתונים הלועזיים.

המעבר החסום להודו

הטניס הישראלי יכול היה להצליח בהודו — אילו היו התנאים נוחים יותר ועמוסים פחות בלחץ נפשי שנבע מאמצעי־ביטחון ומציפיות גדולות

מאת מיכאל קרנן

אנאנד אמריטראג' ושלמה גליקשטיין, הודו־ישראל. לחץ גדול מדי

ביום שלישי שעבר עלה אילן אקרון על יצועו לראשונה בידיעה כי הלילה יוכל לישון בשלווה אחרי שבועיים מתישים. אקרון הוא סגן הקונסול של ישראל בבומביי, והיה אחראי על סידורי הביטחון של המשלחת הישראלית שבאה להודו למשחקי גביע דייוויס בטניס בין נבחרות הודו וישראל.

חדר 748 במלון "הייאט ריג'נסי" בניו־דלהי, בו התגורר אקרון, הפך לחדר־מבצעים. משם פיקח אקרון על הנעשה במשלחת הישראלית, שכללה — בנוסף על 9 אנשי הקבוצה הרשמית — 6 אנשי תקשורת ו־7 אורחים, ביניהם ח"כ פנחס גולדשטיין, יו"ר ועדת הספורט של הכנסת. כל שיחות הטלפון שהגיעו למשלחת הרשמית, עברו את חדרו של אקרון. ומאחר שישראלים נוהגים להתקשר בשעות הנוחות להם, בלי להתחשב בהפרשי השעות עם חו"ל, צילצל הטלפון בחדרו גם בשעות הקטנות של הלילה.

מאז הגיע להודו לפני שנה וחצי, עסק אילן אקרון בעבודה שגרתית בקונסוליה בבומביי. היתה זו הפעם הראשונה שביקר בעיר־הבירה. תפקידו מנע ממנו לטייל ולראות את כל מה שיש לראות בדלהי. אבל הוא הודה שזו היתה חוויה גדולה לדידו. שבועיים עמוסים ומרתקים כאלה, ספק אם יזדמנו לו כאשר יסיים את תפקידו בהודו ויעבור למקום אחר.

מרגע שממשלת הודו אישרה את אירוח נבחרת הטניס הישראלית, עשו ההודים כל מה שניתן לאבטח את המשלחת שלנו ולהעניק לה הרגשה טובה. ההודים הם בעלי תודעה ביטחונית גבוהה, בגין הבעיות הפנימיות בארצם והמאבקים המזויינים בין כתות שונות. אין יום ללא פיגועים חבלניים, וכוחות משטרה וצבא נראים בחוצות הערים, דרוכים לקדם כל סכנה של התקהלות מאיימת או התקפת טרור.

המלון שהפך למבצר

אבל במקרה שלנו התרשמתי שההודים הגזימו. גם אילן אקרון היה סבור כך, אבל כאורח במדינת־ענק זו, לא התערב בהחלטות. המלון הענקי בן 546 החדרים, הפך במשך שבועיים למבצר, אם כי נעשה מאמץ לא להפריע ליתר האורחים. רוב האגף הדרומי של הקומה השביעית, שם רוכזו כל הישראלים, הפך אזור סגור. בצאתך מהמעלית קידמו אותך אנשי־ביטחון לבושי אזרחית, שתפקידם היה ללוות כל אחד מחברי המשלחת הרשמית כאשר יצאו לאחת המסעדות, לבריכה, לחנויות או ללובי. בפניה שאלה אחרי היציאה מהמעלית, מתקין אלקטרוני לזיהוי מתכות, המוכר היטב מנמלי התעופה ברחבי תבל. אדם מצויד במכשיר ידני לגילוי מתכות, היה בודק את הנכנסים, ואם נשאת תיק־יד, היה עליך לפתוח אותו ולאפשר בדיקת תכולתו.

בקצה המסדרון, סמוך ליציאת החירום, ניצבו 24 שעות ביממה שוטרים מזויינים. שני חדרים הוקצו להם, כדי לנוח בין המשמרות. [illegible] שקיבלו דיווחים [illegible] על תנועתם של חברי הנבחרת כאשר אלה עמדו לצאת לאימונים, למישחקים או לסיור בעיר. יציאה כזו היתה כרוכה בפעילות קדחתנית. עשרות אנשי־ביטחון היו נכנסים לכוננות־על.

הטניסאים ומלוויהם הוצאו מהמלון מכניסות אחוריות, במקרים רבים תוך מערכת הסעיה. הם הובלו למיניבוסים, כאשר לפחות 5 מכוניות לבנות מדגם "אמבאסאדור", המיוצרות בהודו, מלוות אותם [illegible]. גם בתוך מועדון־הטניס, שהוקף בחומה גבוהה עשויה פחים, למנוע כל אפשרות לראות מה נעשה בפנים, לוו הטניסאים שלנו ע"י אנשי־ביטחון. עשרות חיילים מזויינים פיטרלו בשטח המועדון ואחרים הוצבו על גגות הבתים הסמוכים.

ספורט במבצע צבאי

אלה אינם תנאים אידיאליים לעסוק בספורט. אמנם, ספורטאים ישראלים רגילים כבר, שבכל מקום בו הם מופיעים במסגרת קבוצתית רשמית, הם מלווים באנשי־ביטחון. אבל בניו־דלהי זה היה מבצע צבאי ממש, ואין ספק שהטריד את הטניסאים שלנו, אם כי איש לא העלה את העניין הביטחוני כאחד הגורמים לכישלון הספורטיבי.

ואכן, היה זה כישלון צורב ובלתי־הכרחי. הפסד לנבחרת הודו במשחק הנערך בתנאים הקשים שם, אינו מפתיע כל עוד מדובר במשחק שקול שמוכרע ביום האחרון. לפני פתיחת המשחק הערכתי שהתוצאות שקולות ושהמשחק יסתיים בניצחון 2־3 לכאן או לכאן. [illegible] כמועמדת לניצחון.

הבעיות בהודו הן משמעותיות ביותר. ראשית, בגלל האקלים. אמנם, הטניסאים שלנו רגילים לשחק בחום ובלחות, אבל לא כפי שהיתה בדלהי בסוף השבוע שעבר: למעלה מ־40 מעלות בצל ויותר מ־70% לחות. גורם שני, המיגרש. הבריטים, שהביאו את הטניס להודו, הביאו גם את מיגרשי הדשא עליהם משחקים בבריטניה (אליפות ווימבלדון היא התחרות החשובה ביותר על מיגרשי דשא). על מישטח כזה משחקים טניס בסגנון שונה. המישטח מהיר מאוד, הכדור אינו קופץ גבוה, ועל השחקן להתאים עצמו לצורת משחק שונה לגמרי מזו המקובלת על מיגרשי החומר של אירופה או המיגרשים הקשים (אספלט מצופה) שעליהם משחקים בארצות־הברית ובישראל.

מי שגדל על מיגרשים כאלה, משחק עליהם בטבעיות. מי שלמד לשחק טניס על מישטחים אחרים, זקוק להתאקלמות ממושכת. מוכרים טניסאים מצטיינים רבים שמעולם לא הצליחו על מיגרשי דשא. כל מי שראה את הבחורים שלנו ואת ההודים על מיגרש הדשא המצויין במועדון של התאחדות הטניס של דלהי, יודע במה דברים אמורים. מנסדורף, גליקשטיין ובלום התאמנו ושיחקו בשלושת השבועות האחרונים על מיגרשי דשא באנגליה. הם הגיעו לדלהי שבוע לפני מועד פתיחת המשחקים. למרות זאת, נראה סגנון משחקם מאולץ בהשוואה לקרישנאן [illegible] אמריטראג', ששיחקו בסגנון קליל וטבעי.

היה אפשר לנצח

למרות הקשיים הללו, היתה ישראל יכולה לנצח בדלהי כפי שעשתה נבחרת צ'כוסלובקיה לפני שנה. הצ'כים משחקים עוד פחות מאיתנו על מיגרשי דשא, ובוודאי שאינם רגילים לתנאי האקלים הקשים של הודו. בחודש פברואר חוללה נבחרת ישראל הפתעה בקנה־מידה עולמי כאשר ניצחה את צ'כוסלובקיה החזקה במשחק שנערך באולם בעיר הראדץ־קראלובה. אז היו הטניסאים שלנו בשיאם והיה להם יתרון נוסף: איש לא ציפה שהם ינצחו את הצ'כים. הם היו משוחררים וניצלו את העובדה שהמארחים לא התייחסו אליהם במלוא כובד־הראש. צריך לזכור שזו הפעם הראשונה שישראל מתמודדת בבית העליון של גביע דייוויס, הכולל את 16 הנבחרות הטובות בעולם. עד היום שיחקה ישראל בדרג השני, במסגרת האזור האירופי. ההודים התייחסו לישראלים כמועמדים לניצחון בעקבות הניצחון על הצ'כים, ובכך הורידו מעצמם קצת מהלחץ. גם כמה פרשנים ישראלים נגררו לאווירה זו והסבירו לקוראיהם כיצד ואיך תגבור ישראל על הודו ותעלה לשלב הצי־הגמר. כל זה הכניס את הבחורים שלנו ללחץ גדול מאוד.

התברר, שאינם מסוגלים לעמוד בו.

בעיקר אמורים הדברים בעמוס מנסדורף, הטניסאי בן ה־21 מרמת־השרון התקדם בשנה האחרונה בצעדי ענק בדירוג העולמי: הוא מדורג כעת בין 35 הטניסאים הטובים בעולם. היו לו הרבה ניצחונות נאים על שחקנים מהצמרת העולמית, כמו הצ'כי מציר, הצרפתי לקונט, האמריקאי קונורס ואחרים. הוא עלה לראש הדירוג הישראלי אחרי שבעשר השנים האחרונות ניצב שם משכמו ומעלה שלמה גליקשטיין. לפתע הופנו כל הזרקורים לעברו של מנסדורף והכל ציפו שהוא יקנה לנבחרת ניצחון על ההודים. ועמוס כרע תחת הלחץ. בדלהי לא זו בלבד שלא מיצה את יכולתו האמיתית, אלא שהתנהגותו, גם במשחק החשוב נגד אמריטראג' עתיר־הניסיון וגם בהתייחסותו אל חבריו ומאמניו, היתה מבישה.

הדבר חייב תגובה מיידית וקפטן הנבחרת הישראלית, יוסי שטבהולץ, החליט להשעות את עמוס ממשחק הזוגות והציב במקומו את גליקשטיין, לצד גלעד בלום הצעיר. ההפסד במשחק הזוגות חיסל את סיכויי ישראל לנצח בתחרות.

הציפיות הולידו לחץ

ויג'אי אמריטראג', הקפטן־שחקן הסימפאטי של הודו, הבין לליבו של מנסדורף. "ציפו ממנו לכל־כך הרבה, וזה הכניס אותו ללחץ עצום", אמר אמריטראג'. "הוא עדיין ילד ולא הצליח לעמוד בלחצים הללו. הוא ילמד עם הזמן, ואין לי ספק שיגיע רחוק".

מנסדורף לקח ללב את כל מה שקרה בניו־דלהי והודיע על פרישתו מהנבחרת. אבל להערכתי הוא יירגע בשבועות הקרובים וכאשר תתייצב ישראל למשחקה הבא, בסוף ינואר, הוא יהיה המחבט מספר אחד שלנו.

הביקור הקצר בדלהי לא איפשר לטניסאים ומלוויהם, לרבות אנשי התקשורת, להכיר כראוי את הודו. היו עלינו מגבלות תנועה ונאלצנו לוותר על כמה תוכניות מוקדמות. להוציא ביקור בכל האתרים החשובים של עיר־הבירה, וביקור בעיר אגרה ובטאג' מאהל, בילינו את מרבית הזמן בין מיגרשי הטניס לבין בית־המלון. למרות זאת, היו לי הזדמנויות לשוחח עם אנשים ולהתרשם מהשקפת־העולם שלהם ומהתייחסותם לישראל. הרושם הכללי הוא שבהודו יש אהדה לישראל והכרה בכך שעל שתי המדינות לכונן יחסים דיפלומטיים. גם חברי הקהילה היהודית הקטנה במקום מאשרים זאת ומרגישים כי זו אולי המדינה היחידה בעולם שבה מעולם לא היתה אנטישמיות.

מאידך גיסא, צריך להבין גם את הבעיות שבפניהן ניצב ראש־הממשלה ראג'יב גאנדי. הנושא הישראלי נמצא אצלו בסדר עדיפות אחרון. קודם לכן עליו לפתור בעיות פנים מסובכות ולהיות ערני בכל מה שנוגע ליחסים המתוחים עם השכנה מצפון, פקיסטאן. אינדר מלהוטרה, פרשן הודי בכיר ליחסים בין־לאומיים, המקורב למר גאנדי, אמר לי, ספק ברצינות, ספק בבדיחות־הדעת: "אתה יודע כיצד תשכנע את גאנדי להכיר רשמית בישראל? תפציצו את הכור הגרעיני של פקיסטאן, כפי שעשיתם בעיראק. למחרת בבוקר תכיר בכם הודו". זה מסמל אולי יותר מכל את הלך־הרוחות בהודו: הפחד הנורא מ"הפצצה האיסלמית" שמפתחת פקיסטאן.

נושא נוסף המפחיד את ההודים הוא "המוסד". בכל שיחה אתה נתקל בשם הזה, המופיע גם לעתים קרובות בעיתונים. ההודים היו משוכנעים, שאילן אקרון הוא נציג של המוסד.

אי־אפשר להתעלם גם מהעובדה, שבהודו יש כ־100 מיליון מוסלמים. הם אמנם רק כ־12% מהאוכלוסיה, אבל זה מיעוט ענק שהממשל חייב להתחשב בו, אפילו הוא שנוא על הרוב ההודי.

ח"כ גולדשטיין, שנפגש עם חברי פרלמנט, שרים לשעבר ויועצים של ראש־הממשלה, התרשם גם הוא שיש פתיחות אצל ההודים בעניין הישראלי. גולדשטיין מאמין שמשחק הטניס בדלהי עשוי להיות פתח לשינוי המדיניות ההודית כלפי ישראל, כפי שמשחק הפינג־פונג בזמנו בין סין וארה"ב פתח את כינון היחסים בין שתי המעצמות.

אם אכן כך יהיה, יתברר אולי שהמפלה על מיגרש הטניס בניו־דלהי, לא היתה נוראה כל־כך.

ג'פרי ארצ'ר: אבוי למנצחים

מאת שאול צדקא

סגן יו"ר המפלגה השמרנית בבריטניה, סופר מצליח, ניצח בתביעת דיבה לאחר וידוי של יצאנית על קשריה עמו, אך הקריירה שלו הוסלה, כנראה. השופט למושבעים: "אל תשאלו מאיפה יגייס העיתון את הכסף"

ג'פרי ארצ'ר

לונדון

אז מה יעשה ג'פרי ארצ'ר, סופר ה"בסט סלרס", בוודאי מיליון הלישט"ש שניפחו את כיסיו לאחר שגבר על היומון "סטאר" בתביעת הדיבה שהגיש נגדו?

יהודי פרוצות למוטב? יממן קרן למען נפגעי לשון הרע? יפריש מעשר לטובת הפרוצה מוניקה קוכלאן במחווה אבירית? יקנה לעצמו מחדש מקום של כבוד במפלגה השמרנית? או יממן את הפגזים הראשונים שיפלו על פליט סטריט, ויחסלו אחת ולתמיד את הצהובונים, בשמחת אפו של חופש העיתונות במדינה?

ארצ'ר אינו זקוק לכסף. ספרים כמו "קין והבל" או "ראשון בין שווים" הכניסו לחשבונו סכום של כ־5 מליון ליש"ט. גם את משפטו העכשווי הוא עוד יהפוך ל"רב־מכר", וסרט עלילתי על הדרמה המשפטית בת השבועיים יהפוך להצלחה קופתית. גם ההגינות הציבורית מחייבת אותו להפנות את ה"גראנד פרי" הזה למטרות צדקה. מי, אם כן, יהיו המאושרים שיזכו בהון מן ההפקר?

יש מי שמקווה כי כוונות הצדקה של ארצ'ר ישארו בגירה. "סטאר" כמובן, שלא רק שיצטרך לראות כיצד משתלשל הכסף לכיסו של המיליונר השנוא עליהם, אלא גם ישא בהוצאות המשפט המגיעות לשלושת־רבעי מיליון ליש"ט. הצהובון יערער. ואם כי סיכוייו להצליח קלושים, יש באפשרותו להקטין את שיעור הנזק. איך אמר השופט לחבר־המושבעים? "אל תשאלו מאיפה יגייס העיתון את הכסף, פשוט תקבעו את המחיר..."

יצא נגד יצאנית

השופט קולפילד הוא מושא טענתם העיקרי של עורכי "סטאר". פרקליטי העיתון טוענים כי השופט, בדברי הסיכום שלו, לא הותיר למושבעים כל ברירה, אלא להרשיע את מרשם: "האם אדם במעמדו של ארצ'ר זקוק לסקס קר, מוגן בקונדום וחסר אהבה, עם זונה זולה, במלון שכוח ליד תחנת ויקטוריה? האם אדם מסוגו ייצא לקניית מין בלונדון?" על דבריו אלה של השופט הגיב אחד הפרקליטים: "לו הייתי אחד מתריסר המושבעים, הייתי משיב על השאלה ב'כן' חסר היסוס. וכי רק הנדכאים והמלאים זקוקים לשירותיו של המקצוע העתיק בעולם? האם בריטניה עצמה חסרה דוגמאות של פוליטיקאים, ששתו את המים האסורים הללו בפינותיה האפורות של העיר?"

"אם חשבתם שהוד מעלתו השופט סבר לתומו שאנשים הגונים מסוגו של ארצ'ר יבגדו בנשותיהם רק עם זונות צמרת, שטעמן אינו נקנה בכסף — טעיתם. השופט קולפילד התפעל על אשתו של ארצ'ר, מרי, דוקטור לכימיה, שליוותה את המשפט מתחילתו ועד סופו, ושאל: ראו אותה, האין היא אלגנטית? האין היא נעימה? האם לא היתה, ללא מתח המשפט, גם זוהרת?, ואז ביקש מהמושבעים להביט בשניית ולשאול את עצמם אם אין מדובר בזוג החי חיי נישואין מלאים". לא בכדי העידו עיתונאים שסקרו את המשפט כי חשו שהשופט התאהב בגברת ארצ'ר.

השופט לא הותיר מקום לטעות. הזונה מחד ואשת הסופר מאידך היו כוכבותיה של הדרמה, ולא היו יכולות להיות שונות זו מזו. האחת מתוסכלת, נפחדת וחסרת השכלה. השנייה מעודנת, מטופחת, רגועה ועשירה. שני הקצוות של חברת המעמדות הבריטית נפגשו באולם מספר 13 של בית המשפט, וכמעט כרגיל — ידו של המעמד העליון היתה על העליונה. איך אמר השופט בדברי הסיכום? "אם תצדיקו את העיתון, יהפוך ארצ'ר למצורע של החברה".

משונה, אבל עד היום יש בבריטניה כאלה שאינם מאמינים לסופר המליונר. אם אכן לא הכיר את הפרוצה קוכלאן, מדוע הציע לה דמי שתיקה בסך 2,000 ליש"ט? שתיקה ממה? ארצ'ר טוען כי פשוט ניסה להיפטר ממנה, לאחר שטענה בשיחות הטלפון שלה כי העיתונאים אינם מרפים ממנה. בכך היתה כמובן טעותו הגדולה, שכן את שיחותיה עמו הקליט עיתון אחר, "ניוז אוף דה וורלד". שליחו של עיתון זה, היוצא בימי א' ונמכר ב־5 מיליון עותקים, אף הנציחו את תהליך העברת הכסף, ושתלו מכשיר הקלטה בגופה של קוכלאן. גם נגדם עתיד ארצ'ר להגיש תביעת דיבה. אחרי הכל, הם ו"סטאר" גרמו לו להתפטר לפני 9 חודשים מתפקידו כסגן יו"ר המפלגה השמרנית, ובכך כנראה חיסלו את הקאריירה הפוליטית שלו.

במשפט העיד גם אדם רפאל, עיתונאי־שודרן בכיר, שטען כי ארצ'ר סיפר לו בשעתו כי הוא מכיר אותה. על אותו הוכן גם עמד עזיז קודסה, מרקלים עשיר ממוצא הודי, שהעיד בשבועה כי כאשר יצא הוא מחיבוקי האהבים שלו עם קוכלאן, היה ארצ'ר לקוחה הבא. השופט וחבר המושבעים התעלמו מעדויות אלה. הם קיבלו את הטענה כי לא איש כארצ'ר יחפש "מין זול" ב"שפרד מארקט" של שכונת מייפר במרכז העיר. העובדה כי הוא היה זה שהביא את "סטאר" לבית המשפט, הוסיפה הוכחה נוספת ל"חפותו".

פוליטיקאים לא הסתירו את שמחתם מתוצאות המשפט. שני חברי פרלמנט שמרנים שניצחו את ה"בי־בי־סי" לפני שנה בתביעת דיבה, קיבלו בתשואות את הצטרפותו של ארצ'ר ל"מועדון המנצחים". הם לא חסכו בחריפות תגובתם. "הגיע הזמן", הם אמרו, "לפרוע בשקרנים הקטנים של עיתונאי הביוב של פליט־סטריט".

זו עיתונות הכותבת על חדשות שהיא עצמה מייצרת. בשבוע אחד היה "סטאר" על דוכן הנאשמים. "אינדפנדנט", "אובזרוור", "גארדיאן" ו"סאנדיי טיימס" ניהלו מאבק משפטי בממשלה למען זכותם להדפיס קטעים נבחרים מתוך ספר ריגול שפירסומו נאסר. "לונדון דיילי ניוז", היומון של רוברט מקסוול, שבק חיים לכל חי. אם לא היתה עיתונות בבריטניה, מי היה כותב עליה?

תקליטים נשחקים בקומפקט

עידן הקומפקט דיסק גרם לחריקות בענף התקליטים ממנו נפגעו היצרנים, אך בעיקר המשווקים ובעלי החנויות ● המלחמה ניטשת על כיסם של מי שקונים כ־3.5 מיליון תקליטים בשנה

מאת אריה לביא

המתרחש כעת בתעשיית התקליטים מזכיר במידה מסוימת את המתרחש עם תקליט אהוב שהירבו להשמיעו. הוא מתחיל להישחק תחילה באיטיות, אחר כך בקצב גובר. בעל התקליט, החוזר ומשמיע אותו, לא שם לב תחילה לחריקות, לאלה שמים לב האורחים מהחוץ.

מרבית העוסקים בתעשיית התקליטים אינם מתלהבים להודות בחריקות העוברות על הענף. "לא, אין כל בעיות מיוחדות" הסבירו לי מרבית מנהלי חברות התקליטים עמם שוחחתי. לכל היותר היו מוכנים לומר שאם יש חריקות, הרי שהן אצל המשווקים ובעלי החנויות, כאילו שהם פועלים על פלנטה אחרת שאין לה כל קשר לבעלי החנויות.

אך תוך כדי השיחות עולה הדאגה לגבי העתיד ואולי גם לגבי ההווה. מרבים לתלותה בהופעתו של הקומפקט דיסק, הכובש מקומו בשוק התקליטים בקצב הולך וגובר. אך זהו רק פן אחד של הדאגה. ביטא זאת היטב מיקי תתניס, מנכ"ל חברת הד ארצי, כאשר אמר ש"אנחנו צריכים להסתגל לכך שאנו דומים ליצרני תובנה — היום כזו, מחר אחרת. כל עוד אנשים יאהבו מוסיקה, יהיה צורך להעביר אותה אליהם".

"מעריב" נכנס לשוק

חברת "הד ארצי", שהוקמה עוד לפני קום המדינה על ידי משפחת לוין, היתה בעבר הגדולה בארץ. בשנים האחרונות עברה החברה על בשרה שורה של שינויים הממחישים היטב את המשבר העובר על תעשיית התקליטים. לפני שנים אחדות נכנס "מעריב" לשותפות ב"הד ארצי" כאשר את מחצית המניות מחזיקים שני משקיעים פרטיים — עוזי נתנאל ואבי לוין. בספטמבר 1986 החליטו השניים לפרוש. "מעריב" קנה את חלקם והפך לבעלים היחיד של החברה.

הד ארצי היתה מהחברות הבודדות שעסקה גם בייצור תקליטים וגם בהפקות, בניגוד לאחרות הפעילות בענף. אך הוחלט להפסיק את פעילות הייצור שגרמה להפסדים ולהתרכז בהפקה. מיקי תתניס מסביר זאת בציוד המיושן של החברה. "הציוד התבלה ולא היתה הצדקה לקנות ציוד חדש" הסביר. שינוי נוסף נבע מכך שהחברה החליטה לסגור את משרדיה ברחוב בוגרשוב בתל אביב ולהעבירם לבניין באזור התעשיה של רמת גן, שם שוכן מפעל החברה בניסיון לצמצם את הוצאותיה.

מיקי תתניס אינו מכחיש שהחברה סבלה בשנים האחרונות מהפסדים, אך לדבריו מצב זה נבלם והחברה רווחית. להערכתו מגיע הרווח לכ־5 אחוזים מהמחזור המכירות. להבדיל מהד ארצי, יש שורה של חברות קטנות שהפסיקו להלוטין את פעילותן או צמצמו אותה להפקות בודדות, ובכלל זה חברת "סימפוניה", "יוניטקס", שהחלה להפיק ועוסקת רק ביבוא ו"התקליט היפה" שצמצם מאוד את פעילותו. פעילות "ישראפון" נמצאת בירידה היא מתרכזת כעת בעיקר בייצור תקליטים למפיקים אחרים. היו שנעלמו כליל, כמו חברת "מקולית", וכן "תקליטי אולאי" שפעלה ביפו.

ארבעה גורמים מרכזיים

חלק מהשודרים עוסקים בתקליטים באופן חלקי, ובעיקר עוסקים באמרגנות והפקות. האפשרות להפיק תקליטים נותנת לחברות אלה יתרון על פני האחרות. עיקר השוק מתרכז כעת בידי ארבעה גורמים, שלהם יותר מ־90 אחוז מהפעילות של ענף התקליטים:

● סי־בי־אס, שהיא בבעלות ענק התקשורת האמריקאי, לה כ־45—50 אחוז מהשוק. (מנכ"ל סי־בי־אס דני ידין אומר שחברתו מחזיקה במחצית השוק ואולי באף יותר).

● הד ארצי מחזיקה בכ־30 אחוז מהשוק (מיקי תתניס אינו מקבל הערכה זו ואומר שחלקה של הד ארצי בשוק כ־35 אחוז בעוד שלסי־בי־אס כ־38 אחוז מהשוק, לדבריו.)

● פונוקול, המייצגת בארץ את קבוצת "פונוגרם" הכוללת את חברת התקליטים הנודעת "דויטשה גרמופון", בבעלות קונצרן פיליפס, מיוצגת בארץ על ידי חברת איש העסקים דוד פוקס. חלקה בשוק כ־8—10 אחוזים, והיא עוסקת בעיקר ביבוא של תקליטי מוסיקה קלסית.

● סוכנות אר־סי־איי, המיוצגת על ידי חברת האלקטרוניקה אי־סטרוניקס, אשר חלקה מגיע לכ־6—7 אחוזים מהשוק.

כל החברות האחרות מתחלקות בשאריות העוגה. בקרב הפעילים בשוק אין מחלוקת לגבי גודלו של השוק, בכל הקשור למספר התקליטים הנמכרים. מספרם של אלה נע בין 3 ל־3.5 מיליון תקליטים בשנה. נתון זה אינו כולל את הקלטות הפירטיות, שמספרן גדול, אך אין לגביהן כל הערכות.

יותר ממחצית היחידות הנמכרות, קרוב ל־50 אחוז, הן קסטות. 30 אחוז הם התקליטים הרגילים ו־10—1 אחוז הם הקומפקט דיסקים, שחלקם בשוק הולך וגדל ומאיים על הרס תעשיית התקליטים, לא רק בארץ, אלא גם בחו"ל, שם נסגרים עשרות מפעלי תקליטים.

עשרות מפעלים נסגרים

היקפו הכספי של השוק נאמד בכ־16 מיליון דולר, כאשר כ־15 אחוז מסכום זה נובע מייבוא תקליטים, בדרך כלל מוזיקה קלאסית. יצוין שמנהלי החברות נמנעים מלמסור נתונים על היקף פעילותם, אך פירורי אינפורמציה שהם שיחררו מאפשרים להרכיב פסיפס על השוק. כך למשל גילה דני ידין תוך כדי שיחה, שהמחזור הכספי של חברתו הוא "יותר מ־5 מיליון דולר בשנה". מיקי תתניס אמר שחברתו משווקת כ־100 אלף תקליטים, כולל קסטות וקומפקט דיסקים בשנה.

מנהלי החברות אומרים שהמשבר בענף החל ב־1984, כאשר מחירי התקליטים היו גבוהים ונרשמה ירידה חדה במכירות. שנה זו ניתן לציינה כשנה בה הקומפקט דיסק החל לצאת לחנויות ואוהבי המוסיקה גילו שמדובר באיכות שקשה להשוות אותה עם זו של התקליט השחור. "עד היום אינני יודע מה גרם לירידה במכירות", אומר דני ידין, "אולי בגלל האינפלציה העדיפו האנשים להשקיע את הכסף ברכב וציוד וידאו, אך השנה הזו גרמה הפסדים לכולם".

מאז היתה התאוששות מסוימת, היום מוכרים יותר תקליטים מאשר תמיד אומר ידין, אך הרווחיות נמוכה. מחירי התקליטים הם בפיקוח, כנראה שהפיקוח יוסר בימים הקרובים.

בחו"ל, מתלונן ידין, מקובלת רווחיות של 14—15 אחוז מהמחזור לפני מס. כאן בקושי מגיעים לכ־5 אחוזים. תקוותם הגדולה של עושי התקליטים היא הסרת הפיקוח על המחירים אך ידין אינו משלה את עצמו: לא נוכל להרשות לעצמנו לייקר מחירי התקליטים ביותר מ־5—10 אחוזים.

לקראת סוף השיחה מגיע ידין לנושא הקומפקט דיסק: המכירות של אלה הולכות וגדלות, אף אחד לא יודע כמה פטיפונים לקומפקט דיסק יש בארץ, בגלל גודלם היה קל להבריח אותם בתקופה שבה במכס עדיין לא ידעו מה זה בדיוק. תחילה היו אוהבי המוסיקה הקלסית הצרכנים העיקריים של הקומפקט דיסק, אך באחרונה הגיע הקומפקט דיסק לעולם הפופ.

מספר האמנים הישראלים שיצאו על קומפקט דיסק קטן מתריסר ובכלל זה אריק אינשטיין, נורית גלרון, שלמה ארצי, גידי גוב ועופרה חזה. בדרך כלל החברות לא הרוויחו מתקליטים אלה, שכן הפקתם יקרה ויכולת המכירה שלהם בישראל מוגבלת.

מי שנפגעו בעיקר מהקומפקט דיסק היו סיטונאי התקליטים ובעלי החנויות. אלה נאלצו לקנות את הקומפקט דיסק בלא שיהיה להם הון פנוי, שכן לרובם היו מלאים בסחורה הישנה ולא כולם השכילו להתמודד עם המעבר. כדי להמחיש כדאי להסביר שבנוסף לכך שיצירה מסוימת מצויה במלאי בצורת תקליטים וקסטה היה צורך לרכוש אותה גם בקומפקט דיסק. מחיריהם של אלה גבוהים עד פי שניים ממחירי התקליטים והקסטות. לשם המחשה מחיר קסטה קלסית (מחירון לצרכן אך יש הנחות) 17 שקל, תקליט 20 שקל, מחיר הקומפקט דיסק 35—38 שקל.

קשיי נזילות חמורים

הצורך לקנות מלאים גדולים והולכים של הקומפקט דיסקים הכניס את הסיטונאים ובעלי החנויות לקשיי נזילות חמורים. מצד אחד גדל הקושי להיפטר מהמלאים הישנים, מצד שני היה צורך לקנות עוד ועוד קומפקט דיסקים כדי לא להשאיר את החנות ריקה. רבים הכריזו על מבצעי הוזלות וידוע על מספר לא קטן של חנויות וכן משווקים שמכרו תקליטים במחירי הפסד.

אחד הקורבנות למהפך זה היא חברת אלגוד שסובלת מקשיי נזילות. בעליה, אברהם זברובסקי וישסכר לוי, נפרדים אחרי יותר מ־30 שנות שותפות. הם לא הצליחו להתמודד עם עידן הקומפקט דיסק. זברובסקי הכחיש שמועות שנפוצו לפיהן השותפות נקלעה לקשיים עסקיים בגלל הצטברות של מלאים גדולים וירידה במכירות. הוא הכחיש גם שמועות על קשיי נזילות וריב בין השותפים.

"אנחנו אמנם נפרדים אבל בלי שום יריבות", אמר זברובסקי והוסיף: "השותף שלי בן 67 ולא הצליח להסתגל לעידן החדש של הקומפקט דיסק. צריך להיפטר מהתקליטים אך צריך לדעת איך עושים זאת. יש עדיין הרבה חובבי מוסיקה קלסית שרוצים את התקליטים הישנים". לוי אמר דברים דומים: "אנחנו נפרדים כידידים, אם היו לנו קשיים כספיים, כמו שאומרים עלינו, אז מאיפה היה לשותף שלי כסף לשלם עבור חלקי". אחד הפתרונות הנבדקים הוא הכנסת שותף חדש אך כזה לא נמצא.

אלגוד אינה החנות היחידה בקשיים, חנויות לא מעטות נסגרו. מי שסובלות מכך פחות הן החנויות השייכות לרשתות השיווק הגדולות. אך המשבר בתעשיה גרם לתופעה חדשה: ברחוב שינקין נפתחה חנות המוכרת במחירים מוזלים תקליטים יד שניה. בחנות ניתן להאזין לתקליט, לשתות קפה ולקנות את התקליט הביתה במחיר מצחיק. הרעיון נובע מכך שהיום בעלי תקליטים מוכנים למכור את האוסף שלהם בפרוטות.

חנויות יד שנייה

באחרונה היה מי שמכר אוסף של 500 תקליטים ב־500 שקל. לא מדובר בקסטות פירטיות אליהן הורגל כבר הענף, אלא לתקליטים במחזור שהופכים כמעט לנטל. חובב מוסיקה העוסק בנושא אמר לי: מי ששמע פעם את מוסיקה מקומפקט דיסק לא יוכל לחזור לתקליט הישן. דני ידין מסי־בי־אס מטיל בכך ספק. הוא מספר על ניסיון שעשה לפני זמן קצר בביתו. הוא אירח חבורה של מוסיקאים והביא קסטה, תקליט וקומפקט דיסק מאותה יצירה על המכשירים. בלא שהאורחים יוכלו לראות שינה את המכשירים בהם הושמעה המוסיקה. לדבריו הנוכחים לא הצליחו לזהות את סוג התקליט. אך גם ידין יודע שאין בכך כדי לבלום את האופנה החדשה.

זו תיבלם ככל הנראה רק בעוד שנה שנתיים כאשר ה"צעקה האחרונה" של הקסטה הדיגיטלית תהפוך להמצאה. קסטה זו, פרי פיתוח יפני, עליה ניתן להקליט ולהשמיע 3 שעות של מוסיקה. היא העידן החדש. ניתן למחוק ולהקליט עליה מחדש כמו על קסטה רגילה אך האיכות היא של קומפקט דיסק. יצרני התקליטים הקונבנציונליים עדיין מנסים להילחם בה — אך כמו בכל קידמה זו מלחמה אבודה מראש.

طبق الأصل

طبق الأصل

צרות כלכליות ביוגוסלוויה

שרות
DER SPIEGEL
מיוחד ל"הארץ"

יוגוסלוויה הגיעה למעשה לפשיטת רגל. בסתיו לא תהיה לה ברירה אלא לבקש שמיטת חובות מנושיה, כך שבפועל ייפסקו תשלומי הריבית והקרן לתקופה בלתי־מוגדרת

מנהלי בנק מנופקצ'ורדס האנובר טראסט קמפאני בניו־יורק, שנבהלו כמתאמי הפעילות של 560 בנקים אחרים במערב, זימנו ישיבת חירום: אחת הלקוחות הטובות ביותר שלהם, יוגוסלוויה, הגיעה למעשה לפשיטת רגל.

ההודעות האחרונות מבלגראד עוררו בנושים את החשש שהמדינה הבלקנית לא תוכל בסתיו לעמוד יותר בפרעון חובותיה. כמו פולין ורומניה לפניה, לא תהיה ליוגוסלוויה ברירה אלא לבקש שמיטת חובות מנושיה, כך שבפועל ייפסקו תשלומי הריבית והקרן לתקופה בלתי־מוגדרת.

האסון הפיננסי של המדינה הרב־לאומית, שעממיה נמצאים בתסיסה ומתיחות, היה צפוי כבר זה שנים. כבר בימי טיטו חיתה יוגוסלוויה על אשראי. בלי להסתיר זאת ובלי להתבייש. אך במשך זמן רב טישטש יוקרתו של המושל השליט, הפרטיזן לשעבר, את המצב. במדיניות אידיאולוגיות שלו השכיל טיטו לחלץ את ארצו מהסכסוך הבין־גושי ולעמעם את הקשיים הכלכליים שכמעט אינם ניתנים לפתרון.

אך לאחר מות טיטו ב־1980, נעלם במהרה הזוהר המשושל. אז התברר ששיטת "הניהול העצמי", שבזמנו תוארה כתפיסת עולם של דמוקרטיה קומוניסטית, משתקת למעשה את המפעלים. בנוסף לכך, חוקה פדראטיבית חדשה מ־1974 העניקה לרפובליקות ולקומונות זכויות רבות על חשבון המדינה. וכתוצאה מכך כשלו מאמצי ההבראה הכלכלית של הממשלה המרכזית בבלגראד בפני האגואיזם של החבלים השונים. הבעיות לא נפתרו אלא נדחו שוב ושוב. לאחר דיונים עקרים, הרפובליקות המתחרות הקימו בתי חרושת יקרים בלי להתחשב בביקוש ובכדאיות. "כל כפר רוצה מפעל פלדה משלו", התלונן בזמנו אדוארד קרדיי, שנפטר בינתיים, מי שהיה האדריכל העיקרי של מדיניות "הניהול העצמי".

כאשר בשנה שעברה נכנס ברנקו מיקוליץ' לתפקיד ראש הממשלה, הוא הבטיח טיפול נמרץ במשבר. אולם פרט לפעלתנות קדחתנית הוא לא העלה הרבה: מיקוליץ' העביר יותר מ־100 חוקים למען רפורמה כלכלית (ועוד 23 אמורים להתקבל עד סוף השנה).

חוסר האמון של השליטים מתבטא בתנועות העקלתון האבסורדיות לא אחת. כך למשל, על־פי דרישת קרן המטבע הבינלאומית, בוטלו בקיץ שעבר ההקפאות של מחירי מוצרי צריכה, אך במהרה הוקפאו שוב המחירים כאשר עלו באורח דרמטי. בכל זאת, שיעור האינפלציה עומד על 106% — שיא אירופי.

כאשר הקפיאה הממשלה בתחילת השנה גם את המשכורות, ורצתה להחזיר העלאות שכר עתידות ברווחים של כל מפעל ומפעל, פרצו שביתות ספונטניות בכל רחבי המדינה. ההפסדים בגין הפסקת הייצור נאמדו ביותר מ־20 מיליון דולר, ושוב נאלץ מיקוליץ' לחזור בו. לא מצפים לרבות מהחוק בדבר סגירת מפעלים לא־רווחיים — צעד שהוא חיוני למימוש הרפורמה אך פוגע בכללי יסוד מקודשים. מומחים חישבו ומצאו שכמעט 7000 מפעלים מפסידים ייפגעו כך. כעת הם עולים למדינה מדי שנה שני מיליארד מארק. אולם אם אכן ייסגרו כל אותם בתי חרושת, יאבד כל פועל רביעי ביוגוסלוויה את פרנסתו. מספרם של המובטלים העומד כעת על 1.3 מיליון (20%) יוכפל. "יהיו חברות שיצטרכו להיעלם", אומר חבר הממשלה אוסקר קובאץ', "אני רק מקווה שההיקף לא יהיה כזה שהדברים יגיעו לתסיסה חברתית רצינית".

לנוכח המשבר ההולך וגואה זה מכבר, הופתעו רק הבנקים של קונסורציום הנושים בניו־יורק כאשר ביקש הבנק הממלכתי בבלגראד בתחילת יולי דחיית תשלום של 240 מיליון דולר שהגיע מועד פרעונם. על פי חישובים של מומחים רציניים, ספק אם יוכלו לשלם את הסכום בסתיו כפי שהובטח. חובות החוץ של יוגוסלוויה מסתכמים בסך 20 מיליארד דולר (שיעור לגולגולת גבוה יותר מאשר בפולין). השנה יגיע מועד הפרעון של עוד 4 מיליארד דולר. ממשלת בלגראד מקווה להשיג סכום זה בעיקר על ידי תיירות הקיץ. אולם אפילו במקרה הטוב ביותר לא יותירו אחריהם המבקרים מהמערב למעלה מ־1.67 מיליארד דולר. כדי להרגיע את הנושים מפרסמת בלגראד הודעות הצלחה בזו אחר זו: הייצוא למערב עלה ב־15% בהשוואה לשנה שעברה. שותפות סחר חדשה נמצאה ברמות איראן מדינת הנפט, עובדה האמורה לפתוח "פרספקטיבות דיפקות" בתחום המטבע הזר. אך אפילו הפרלמנט בבלגראד אינו שותף לאופטימיות מכוונת זו. באחת הישיבות האחרונות הטיח ציר מסלובניה, שמצבה טוב יחסית, בפני הממשלה כי היא איבדה את אמון הפועלים. הסלובנים נזעמים זה מכבר, כיוון שהם חייבים להוציא את חלק הארי של כספי הפדרציה לאזורים מתפתחים — שיטה שבמסגרתה מבזבזים בצורה חסרת שחר מרבית האמצעים הכספיים. מיקוליץ' שמוצאו מבוסניה הגיב בזעם: המבקר, אמר ראש הממשלה, יכול להציע הצעת אי אמון, והוא יעזוב את ראשות הממשלה אם יימצא "יורש מוכשר". בסוף הסתיים העניין בלא כלום. אך כאשר בתחילת השנה הבאה אכן תתחנן הממשלה באורח בלתי נמנע על מוראטוריום של חובות, ינסו — כך מרננים בסלובניה — חברי הפרלמנט לאלץ את ראש הממשלה ביש המזל להתפטר.

שולץ: האם היה עליו להתפטר כדי לא לבגוד בעקרונותיו

מאת תומאס ג'ייקובי ורוברט קאלאן
Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

וואשינגטון

"אינך יכול לעשות את העבודה כהלכה אם אתה יותר מדי רוצה בה", אמר ג'ורג' שולץ לוועדת הקונגרס החוקרת את פרשת איראן והקונטראס. "אתה חייב להיות מוכן לומר שלום". בדיוק קודם לכן העיד שולץ, כי הוא הגיש את התפטרותו כשר החוץ שלוש פעמים — פעם בגלל החלטה של הבית הלבן שהיתה מאלצת פקידים אמריקאיים לעבור בדיקות במכונת אמת, ופעמיים מכיוון שחש שהוא מחוץ להליך עיצוב המדיניות. כל פעם ביקש ממנו רייגן לשקול מחדש, ובכל פעם הוא אכן עשה זאת.

רק חברי ועדה מעטים הרהיבו עוז לשאול, מדוע יכול היה הנשיא לשכנע בקלות כזאת את שולץ לבל יעזוב. מחוץ לחדר גביית העדויות, ניסח היועץ לביטחון לאומי לשעבר, בראנט סקוקרופט, את הבעיה בצורה ברורה וקולעת: "מדוע לא אילץ שולץ את הנשיא לבחור בין שר החוץ שלו ומדיניות (איראן והקונטראס)?"

שאלה זו אינה מרפה משולץ מאז נודע שהוא ידע על מכירות הנשק לאיראן והתנגד להן מלכתחילה. מבין כל שרי הקבינט, נראה ששרי החוץ בארצות־הברית נדרשים לעתים קרובות להתמודד עם הבעיה, אם עליהם להתפטר כדי לשמור על יושרם האישי. במאה הנוכחית שני שרי חוץ התפטרו מסיבות עקרוניות. ויליאם ג'נינגס ברייאן הגיש את התפטרותו לוודרו וילסון ב־1915, מכיוון שחש כי וילסון מוביל את המדינה למלחמה. וסיירוס ואנס עזב ב־1980 בגלל החלטתו של ג'ימי קארטר לשגר צוות חילוץ צבאי לשחרר בני הערובה באיראן.

ואנס אמר בהסבירו את החלטתו: "כאשר עקרונותיך מוטלים על הכף, חייב שר חוץ לומר את דעתו בכנות ובאורח נמרץ לנשיא. אם הנשיא דוחה את דבריו, אני חושב כי עליו להתפטר".

ככל שהעיקרון יכול להיות נבון ובריא, הוא אינו מביא בחשבון את המצב המיוחד שמולו עמד שולץ בפרשת איראן. בניגוד לרייגן, קארטר ווילסון כאשר היו נשיאים שהתעסקו בפרטי פרטים, ידעו בדיוק מהי מדיניותם ושקלו מה יכולות להיות התוצאות. לא ברייאן ולא ואנס חשו כי אפשר שהנשיא מקבל מידע מוטעה. ואנס וברייאן כאשר התפטרו בגין נושאים של חיים ומוות: הם האמינו שהנשיא הולך בדרך שלבסוף תעלה בחייהם של אמריקאים.

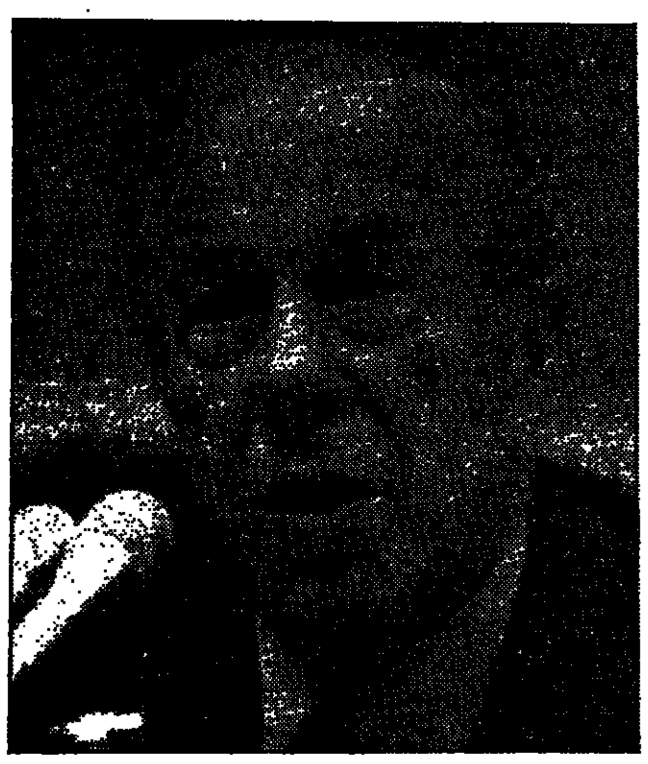
שולץ: השורד העקשן

המתיחות בין שרי חוץ ליועצים בבית הלבן אינה תופעה חדשה בוואשינגטון. ברייאן חש שאדוארד האוס, ידיד של וילסון שביצע שליחויות חוץ רבות מטעמו, מצר את צעדיו. כאשר היה הנרי קיסינג'ר יועצו לענייני ביטחון של ניקסון, הוא כיתר את שר החוץ דאז ויליאם רוג'רס במעגלים סגורים ביורוקרטיים, עובדה שללא ספק תרמה להחלטת רוג'רס לחזור למשרד עורכי־הדין שלו. ואנס ניהל קרבות חוזרים ונשנים בנושא מדיניות חוץ עם יועצו לביטחון לאומי של קארטר, זביגנייב בז'ז'ינסקי.

בדרך שלשולץ היו חילוקי דעות משלו עם רוברט מקפרליין, ג'ון פוינדקסטר ויליאם קייסי. אך על פי הכשרתו שולץ הוא נושא ונותן המתמחה ביחסי עבודה, ויותר מרוב שרי החוץ הוא רגיל למאבק התרוקה הביורוקרטי של וואשינגטון. "שום דבר אף פעם אינו מוכרע באורח סופי בעיר הזאת", אמר לוועדת הקונגרס בשבוע שעבר. "אתה צריך להמשיך להילחם על כל סנטימטר וסנטימטר".

המבחן הסופי

דבריו אלה משקפים את השקפת עולמו של השורד העקשן. כמה ממשמיציו של שולץ חשבו כי עדותו הסגירה דבקות לזכויות־היתר שלו יותר מאשר נחישות לדבוק בנושאים העומדים אצלו על הפרק. "המדיניות היחידה שאפשר לזהותה באורח הדוק האישי עם שולץ היא התנגדות לטרור בתמיכת מדינות", אמר פקיד בכיר ממיניסטריון אחר. "מכירות הנשק חיבלו במישרין במדיניות זו. הייתי חושב שזה היה הזמן לעזוב, ולא סביב השאלה אם הוא יכול להביא 80 מאנשי משרד החוץ לפגישה".

אך אוהדיו של שולץ את ניסיונותיו במשלים קודמים הבהירו, כלודעתו יכולים השותקים להיות יעילים רק כל עוד הם נשארים במשחק. לנוכח חישוב זה, המבחן הסופי להחלטת שולץ יהיה מה אכן השיג בהישארותו במשרד. קדימותו הראשונה במעלה היתה תמיד יחסי מזרח ומערב. הוא כבר יכול לתבוע לעצמו את האשראי על שסייע לשנות את מדיניותו של רייגן כלפי הסובייטים ועל הכשרת הקרקע לשתי ועידות פיסגה. הגמול — הסכם פיקוח נשק חדש מקיף — עדיין חומק מידיו. אך אם עיסקה כזאת תיחתם ב־18 החודשים האחרונים לקדנציה של רייגן — ונראה שהסיכויים השתפרו בשבוע שעבר — תזקוף ההיסטוריה את שולץ על שעשה את הדבר לאפשרי, ותשפוט, ככל הנראה, את כישלונו לבלום את מבצע איראן והקונטראס כפגם שולי יחסית.

בעלי ניסיון

שירות
DER SPIEGEL
מיוחד ל"הארץ"

כמעט 200 חברות ישראליות מייצאות שירותי שמירה ואבטחה לעשרות מדינות

לפני 11 שנים בליל ה־4 ביוני 1976 הסתערה יחידה מוטסת ישראלית על מסוף שדה התעופה אנטבה באוגנדה. תוך 40 דקות שוחררו 145 בני ערובה שנחטפו. סגנו של יוני נתניהו מפקד הפעולה, אלוף משנה מוקי בצר, היה לגיבור לאומי. עד 1985 שירת בצר, כיום בן 44, בצה"ל. בתפקידו האחרון שימש מפקד היחידה ללוחמה נגד טרור. אך גם לאחר שפשט את המדים לפני שנתיים, נשאר נאמן למקצועו. חברת "אטלס" שאותה הקים (ראשי תיבות של "אנטי טרוריסט לוג'יסטיק אסיסטנטס") מציעה למוסדות ציבוריים, חברות תעופה, בתי מלון ובנקים הגנה כלל־עולמית מפני פעולות טרור. "אטלס" גם עוסקת בהכשרת אנשים פרטיים — למשל בקורס בשם "טורין סקיור" (סע ואבטח).

במהלך נסיעה הלוך ושוב לארץ הקודש שומעים המשתתפים הרצאות על התיאוריה והמעשה של הגנה עצמית ומשתתפים בשיעורי ירי וקראטה. המדריכים בחברה זו (שסיסמתה היא "מצטערים, אבל לנו יש ניסיון") הם מומחים משופשפים מיחידות העלית הישראליות. בישראל כבר אירגנה החברה של בצר קורסים לעובדי מלונות, חברות מחשבים גדולות או חברות תובלה. אולם "אטלס" משגשגת בעיקר בחו"ל. בסרט פרסומת (באנגלית ובספרדית) מראה "אטלס" למעוניינים ברחבי העולם איך אפשר לסכל פעולות טרור. "אנחנו עובדים בחו"ל אך ורק באישור ממשלתי", אומר בצר. עם הקונטראס בניקראגואה, למשל, אין הלילה שיתוף פעולה מסוג כלשהו. גם בדרום־אפריקה החברה אינה פעילה אלא כדי "לעזור ליהודים שם". שכן "שיתוף פעולה עם מדינת האפרטהייד יזיק למעורבות הכלל־עולמית שלנו".

ניסיון קרבי

החברה של אלוף משנה במילואים בצר אינה היחידה בענף זה. כמעט 200 חברות ישראליות מייצאות שירותי אבטחה לעשרות מדינות. מחזורן אמור להגיע השנה ל־150 מיליון דולר. במשפטו של קלאוס בארבי בליון עמד מוכן לפעולה רובוט ישראלי ושמו ואטס, כדי לפרק אם יהיה צורך מטען חומרי נפץ באולם בית־המשפט. ישראלים סיפקו מיתקני אזעקה לארמון באקינגהאם וגדרות ביטחון לגבולותיהן של מדינות רבות באפריקה ובאמריקה הלטינית. ישראלים גם מועסקים כיועצי ביטחון למשחקים האולימפיים בסיאול ב־1988.

חברה אחת כזאת הציעה ב"אקונומיסט" הבריטי לענות על "כל הצרכים הצבאיים בכל מקום בעולם". חברה חיפאית מתמחה ב"ביטחון בים". היא מאמנת את בעליהן של אניות פאר פרטיות בלוחמה נגד פיראטים וחוטפים. "מי שבבעלותו יאכטה יכול להרשות לעצמו גם את השירותים שלנו", אומר מנהל החברה.

שומרי ראש ישראליים מגינים על פוליטיקאים ואנשי עסקים בעולם כולו. חברת "בניטל אינטרנשיונל" מרחוב בן יהודה בתל־אביב הציעה לא מכבר בפרסומת ב"אינטרנשיונל הראלד טריביון" שומרי ראש ישראליים. השמירה עולה כ־200 דולר ליום, סכום כפול מזה המקובל באירופה. אבל "לאנשים שלי יש ניסיון קרבי", מסביר מנהל החברה בני טל את האיכויות המיוחדות של העסק שלו. העיתון הסעודי "אל מסאלה" דיווח לא מכבר כי 40 ישראלים ישמשו שומרי ראש לנשיא ניגריה. בניקראגואה לפני המהפכה שמרו ישראלים על הדיקטטור סומוזה.

חברת "לבוק" מחיפה הגנה על נשיא "אור המולדת" — מדינת הבובות סיסקיי — כאשר ביקר בירושלים והכשירה את שומרי הראש שלו. מומחים מישראל מייעצים ושומרים גם על ראשי המדינה של פנאמה, אקוואדור וגואטמאלה. בצ'ילה מעסיקים בעלי חברות הנחושת מקצוענים ישראלים להגנת המיכרות. החברה "דפנדר" מציעה למשטרים באמריקה הלטינית סיוע במלחמה באנשי גרילה. חברה מתחרה מתמחה בלוחמה נגד סוחרי הסמים בקולומביה.

בזכות המוניטין

חברת פירסאיי שהוקמה על־ידי איש שירותי הביטחון לשעבר, פלג רדאי, נשכרה על־ידי חברת התעופה אמריקן אייר ליינס לתפקידי ביקורת. פירסאיי העבירה את החוזה בשווי 70 אלף דולר לחברת איירסיראס, שכבר ביצעה שירותים דומים באוסטריה, בספרד, באנגליה ובשוויץ. חברות תעופה אמריקאיות אחרות (טי־דבליו־איי, פאן אמריקן) מפיצות בגאווה שישראלים עובדים בעבורן — ההילה של המומחים הישראליים ידועי־הקרבות משפרת את המוניטין שלהן. גם רשת שרות התעופה הבירוקרטית מעסיקה ישראלים רבים כעובדי ביטחון.

חברת "גלוב הייטאק בע"מ" מהרצליה מתכננת להכשיר כוח אדם להגנת מיתקני קידוח נפט, בתי זיקוק, תחנות כוח ומאגרים אטומיים. בהוצאות צנועות יחסית אפשר כך להבטיח השקעות בנות מיליונים, אומר מנהל החברה חיים כתיו.

כל אותן חברות פועלות באישורה של ממשלת ישראל. אך הלקוחות אינם נבחרים על־פי שיקולי כדאיות פוליטית. עסקים כשאר עסקים. לצד חברות שמירה וביטחון רשמיות לכאורה אלה פועלים עוד רבים כיוזמים, בדרך כלל קצינים לשעבר המוכרים במישרין את שירותיהם למעבידיהם. שירותים כאלה יכולים לעתים קרובות להגיע לכמה אלפי דולרים לחודש, לבד מלינה, ארוחות, מכונית שירות וחופשות מולדת קבועות.

בנקאי יהודי מבראזיל משלם לשומרי הראש הישראלים הפרטיים שלו, המלווים אותו בכל מסעותיו לחו"ל, חצי מיליון דולר לשנה. במדינות אירופיות נתקלים מלאכי השרת הישראליים לעתים קרובות בהתנגדותם של השלטונות, למשל, כשהם רוצים לקבל רשיון להחזקת נשק. העבודה בדרום־אמריקה קלה יותר. "תמורת כסף אתה מקבל שם כל אישור משטרתי, אפילו כדי להחזיק מקלע על הגג וטנק בחצר האחוזה", אמר בהתפעלות ישראלי הפעיל בבראזיל.

הרוק'נרול של התקופה

מאת לורה שפירו
Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

שגשוג בספרי מסעות להרפתקנים. התיירות הרגילה יצאה מהאופנה; לחכות לאוטובוס בפאריס כבר אינו מלהיב כל־כך

בבקרך באמזונאס נסה לא להידבק במחלת צ'אגאס. אתה לא תדע מיד שחלית בה, מייעץ כותב ספרי המסעות רדמונד או'הנלון, מכיוון שההרגשה היא של עקיצת חרק, כפי שאכן מתחילה המחלה. כעבור זמן "אתה מתחיל לגסוס ממחלה שהסימפטומים שלה הם בתחילה כמו של מלריה ואחר כך כמו של איידס". מסע בסומאליה אינו כה מפרך, לדברי העיתונאית הלן וינטרניץ, אף שהיא נדבקה שם בדנגי — "מחלה כה מחלישה עד כי במזרח אפריקה היא ידועה בשם 'קדחת שוברת עצמות'". פרגרין הודסון שעשה את דרכו באזורי המלחמה של אפגניסטאן עם מצלמה ופנקס, חלה במלריה ובדלקת הכבד. הוא גם איבד את מרבית רשימותיו כאשר כמעט טבע בחצותו נהר.

אף אחד מהמשוגעים־לדבר הללו לא היה מוליך הדבקות בדנגי בשמחה בסוף שבוע בקייפקוד. מסעות־הרפתקה תמיד משכו את המסי־הרפתקה, את הסקרנים, ויש באלה שהיו אומרים את המטורפים. "מדוע אנחנו לא יכולים ללכת למקום נוח כלשהו?" שאל העיתונאי טימותי פלפס הזוי ועוכר עם וינטרניץ. אך במהרה מצא עצמו מגרש מקקי־ענק מעופפים מבית שימוש בסירה מיושנת רעועה במעלה נהר הקונגו. ספרה של וינטרניץ על מסעם "מרוחה לאורך קו המשווה" הוא אחד הספרים הטובים ביותר בז'אנר הספרותי המשגשג, המתואר בצורה המבטיעה על־ידי "גראנטה", כתב־העת הבריטי כעל גיליון מסעות מיוחד משלה: "שוב בצרות".

ספרי מסעות מכל הסוגים נמכרים היטב בימים אלה. אך בענף שזה מכבר נשלט על־ידי מדריכי־טיולים פרגמטיים המתארים את מראות פאריס, לונדון ורומא, ההתרגשות הערכית נגרמת מהספרים ומכתבי העת החדשים הכלולים בקטגוריה הידועה כהרפתקאות או מסעות מחוץ למסלולים הכבושים והמוכרים. בעבור מו"לים אין זו בדיוק קרקע בתולה. ההוצאה לאור לונלי פלאנט (כוכב בודד) היתה החלוצה לפני למעלה מעשור, באמצעות ספרים כגון "ברחבי אסיה בזול". כעת מסתכם היקף עסקיה במיליון דולר בשנה בארצות־הברית, והיא מייעצת לנוסעים - היכן למצוא גלידת אננס טובה בבורמה (בגיילון אייס־קרים באר במאנדאליי) והאם כדאי לחנות במיטיארו באיי קוק ("לא מקום מושך במיוחד, לבד מהלאגונה הנהדרה שלו").

קסם ופליאה

למדריכים השונים ובעלי החוויות הזוכרנית המושכת שמוציאה חברת לונלי פלאנט עדיין אין מתחרים. אך הענף הולך ומתמלא במהירות. בספטמבר תפתח חברת אטלנטיק מאנתלי פרס את סדרת הנוסע האטלנטי שלה, סדרת ספרי־כיס שתכלול את ספרו של הודסון "מנחות לירה הומש" וכן ספרים של וינטרניץ ואחרים (מחירו של כל אחד מהם 7.95 דולרים). ביקון פרס מוציאה סדרה של יצירות שאבדו במשך זמן רב, פרי עטן של נשים שערכו מסעות נועזים ב־150 השנים האחרונות. וינטג' פותחת בסדרת ספרי־כיס של מסעות והרפתקאות שתכלול את "אל לב בורניאו" של או'הנלון (6.95 דולרים), ובספטמבר תציע חברת והנר בוקס את מדף הנוסע של הדנר, סדרה של מדריכים לא קונוונציונאליים, תרגומים וקלאסיקות שיתפרסמו בשיתוף עם ניו יורקס טראוולר'ס בוק סטור.

"הרפתקאות אינן רק בשביל ילדים ויאפים", אומר מייקל ספרינג, העורך האדיטוריאלי של מדריכי הנסיעות של פודורס, חברה שספריה על אוסטרליה האחוז האסיפי נמכרים מבוין השנה. "הן מיועדות למנהל העסקים המבוסס שרוצה לעשות משהו שאף אחד אחר לא עשה. אנחנו רוצים לשמור בחיים על תחושה של קסם ופליאה. וזה לא יקרה לך בציפייה לאוטובוס בפאריס".

באפיריון ברחבי סין

בימים שבהם ליידי לא עזבה מעולם את ביתה בלא כובע, כפפות וליווי, קומץ נשים מערביות חצו את צפון־מערב סין באפיריון שנישא בידי קולים, הפליגו בים יאנגצה ועשו חניות ביתיים בדרכן לאפגניסטאן. עד כה לא היתה תפוצה רחבה לסיפוריהן המרתקים. אך הקיץ הצטרפה חברת ביקון פרס להוצאה לאור ויראגו כדי להוציא את ביקון/ויראגו טראוולרס, סדרה של מהדורות שאולה, שתפגיש נוסעות ראויות להערצה אלה עם הציבור שהן ראויות לו.

ספרה של פלורה טריסטאן "גרודיה של מנודה", למשל, שפורסם בראשונה בצרפת ב־1838 לא תורגם מעולם לאנגלית. טריסטאן, אחת הסוציאליסטיות הראשונות באירופה, נסעה מצרפת לפרו. היא מתארת את סיומה האכזרי של מלחמת פרים באותה הקפדנות כפי שהיא מרוחות על סגנון התסרוקות בלימה. 11 ספרים נוספים אמורים להתפרסם, לרבות "לעמק היאנגצה והלאה" מאת איזבלה ברד שלא יוצא לאור.

ברד, בתו של כומר, החלה לנסוע ולכתוב בשנות הארבעים שלה, לעתים קרובות כשהיא מחזיקה מנורת־נפט ניידת בכיס אחד ואקדח בכיס השני. היא חצתה את צפון־מערב סין ב־1896 בגיל 64 בלהיטותה להגיע לטיבט. רק כאשר הקולים התמוטטו בקרחות, מלאי האורז אזל, מלחמה פרצה בין שבטים והגשמים קרשו היא שמה פעמיה בחזרה. "כל קורא שהוא גם נוסע", היא כתבה, "יבין את ההיסוס שאין מלים לתאר, שבו נמשתי את התור כבית".

נוסעים המוצאים עצמם מצפים לאוטובוס באמבאגבה או בפוח יכולים להעביר את הזמן בקריאת אחד המגזינים החדשים להרפתקנים ולמסעות. טראוולר'ס של קונדה נאסט שיצא לאור בראשונה בספטמבר, יהיה כתב־עת מהודר שיתמחה בכתיבה על מסעות בידי סופרים שאינם נוסעים מקצועיים או מומחים לכתיבה בנושא זה. ביניהם הסופרים ג'יי מקינרני וההיסטוריון ארתור שלזינגר ומבקרות המסעדות בימי שרתם. העורך הרולד אוהאנס מבטיח כי טראוולר'ס, שלא כמרבית כתבי העת המקצועיים בנושא, יממן את כל הוצאותיהם של הכותבים במקום לקבל נסיעות חינם מתעשיית התיירות. "אם אתה נענה לקבלת האורחים של מישהו, יש לך מעצורים לומר מה אתה חושב", הוא אומר. אין זה מפתיע שהקוראים [illegible] הוצאות מסופרים [illegible] חברת קונדה נאסט תוציא, לפי האומדן, 40 מיליון דולר על פתיחת הפרויקט החדש שלה.

לא בקייריים

כתב־עת ושמו טריפס יהיה קצת שונה, כפי ששמו מרמז. יהיה זה רבעון שיראה אור בראשונה בסתיו הקרוב והוא יפורסם על־ידי בננה רפאבליק, רשת החנויות המבוססת ב"שורטס" המסעות שלה, הצלם־עיתונאי ומכבר האחוזים הצירים שלו. "מסעות הם בעצמם הרוקנרול של התקופה", אומר מקים החברה, מל ציגלר. "אנחנו מרגישים שקיימת דרך חדשה שלמה לשקף זאת. מסעות הם לא תמיד נעימים. הם דורשים מאמץ, מלאי זיעה, לפעמים קשים מאוד. אך זה מלהיב, זה נהדר. רק עכשיו חזרנו מבורמה, שם לא אכלנו במשך שבוע. זה סוג הדברים שלא תמצא בכתבי־עת מבהיקים".

ככל שהם שונים ומגוונים, ספרים חדשים אלה מפרסומי ספרי מסעות מבהירים להלוסיף דבר אחד: להיות תייר היום — זה שונה מאשר בעבר. "התיירים נוסעים בתוך בועה", אומר ציגלר. "נוסע מתמסר למקום והניסיונות שלו שם משנים אותו". אוהאנס מסכים עוד יותר. "כל תייר רוצה להיות נוסע", הוא כותב בעלון קידום־המכירות של טראוולר. "המיכוגור הוא התרמית נסיעה ללא מטען, בלא לבוא במבוכה בגלל מלצרים ראשיים, התבטאות בניב המקומי..."

אלה שעבורם שהנושא השתיין ההבדוכא איתו עוד בדיוק תדמית נכספת, ימצאו מקלט מריא יותר מתיירות בעלון החדשות של לונלי פלאנט, היוצא אחת לשלושה חודשים והמפרסם פיסות מידע מועילים ודומים מנוסעים ברחבי כל העולם. "השתדלו להימנע מביקורת הגבול פינגורינ/בני אבינג", כותבת מזון קמבצ'ה־סקי בגיליון שיצא לאור לא מכבר. "בילינו שש שעות בצר המתקאר בבקא ומתן עם פקידי גבול תאבי בצע".

בעבור הרפתקנים שיקרים להישאר בבית, מציעה בננה רפאבליק שירות מקסים. צלצל למספר (800־325־7270) בארצות־הברית ותשיג את מידע סוג האוויר של בננה רפאבליק, שם יוכלו לספר לך את נתוני סוג האוויר התנאים השוררים בכל מדינה אפשרית. אם היקר בר מזל העובדים יהיו עסוקים ויבקשו שתמתין, במקום מוסיקת־מעליות תשמע צפצופי צפרים, נאקות בעלי חיים ואוושות ג'ונגל. אתה יכול להתענות בכיסא, לעצום עיניים ולא להיות מהאלתיית הבית.

עלומים 87
תערוכת
טבע • בריאות • ספורט
גני התערוכה 22-29 באוגוסט
מזון בריאותי, טבעוני, צמחוני, דיאטתי, צמחי מרפא, ציוד ספורט, מחנאות, גלישה אווירית, גלישה ימית, דייג, אופניים, מוצרי בריאות וציוד רפואי, מכוני כושר ובריאות, התעמלות ארובית, קרב מגע, מועדוני ספורט, שיטות מרפא, קוסמטיקה בריאותית וטיבעית, ביטוח רפואי, הנעלה ביגוד ואביזרים לספורט וכושר, מוצרי בטיחות, אתרי מרפא ונופש פעיל בארץ ובעולם, ספרות מקצועית, בעלי חיים ומשתלות.
נותרו מקומות בודדים למציגים
צלצל מיד לטלפון: 03-250542 ,256788
והבטח את מקומך בתערוכה
ויזה יותר מסב מכסף. VISA
עלומים 87 תערוכת טבע בריאות וספורט
בחסות הזמן יבואני: NIKE

ועדת הבחירות לבחירת רב עיר אשכנזי לתל־אביב־יפו
ת.ד. 9 תל־אביב 61 000 רח' אורי 1 טל' 260271
ב"ה — כ' באב תשמ"ז (28.7.87)

מכרז
לכהונת רב עיר אשכנזי לתל־אביב־יפו

בהתאם לתקנות בחירות רבני עיר, תשל"ה — 1974, על סמך הודעת השר לענייני דתות בדבר הצורך לבחור רב אשכנזי לתל־אביב–יפו, שפורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3388 מיום ג' בתשרי תשמ"ז (6.10.86), וכן הודעת השר למועצת עיריית תל אביב ולמועצה הדתית תל אביב מיום ה' בתשרי תשמ"ז (8.10.86), מפרסמת ועדת הבחירות את המכרז על כהונה פנויה של רב עיר אשכנזי לתל־אביב־יפו.

בהתאם לתקנות בחירות רבני עיר, תשל"ה — 1974.

סעיף 3 (א):–

(1) מי שמכהן או כיהן כרב עיר;–

(2) מי שמכהן או כיהן כדיין, או מי שיש בידו כתב הסמכה תקף לפי תקנות הדיינים (תנאי הסמכה וסדריה) תשט"ו — 1955, והוא כשיר להתמנות דיין;

(3) מי שמכהן או כיהן כרב ראשי לצבא הגנה לישראל או סגן רב ראשי לצבא הגנה לישראל.

(4) מי שמכהן או כיהן כרב צבאי פיקודי או רב צבאי חילי, והוסמך לרבנות בידי מי שמכהן או כיהן כרב ראשי לישראל;

(5) מי שיש בידו תעודה מטעם מועצת הרבנות הראשית המעידה שהוא כשיר לכהן כרב עיר (להלן — תעודת כשירות).

לפי התקנות הנ"ל סעיף 3 (ג):–

תעודת כשירות כוחה יפה לתקופה של שלוש שנים מיום חתימתה לפי התקנות הנ"ל סעיף 3 (ו).

תעודת כשירות יכול שתהיה מוגבלת לכהונה בישוב שהוא מועצה מקומית בלבד.

לפני התקנות הנ"ל סעיף 10:–

מי שכשיר להיבחר לרב עיר רשאי להציג לוועדת הבחירות את מועמדותו בכתב לא יאוחר מ־7 ימים לפני מועד הבחירות, וכן רשאים שלושה מחברי האסיפה הבוחרת לא יאוחר מהמועד האמור להציג מועמד שהסכים לכך בכתב. [illegible]

הבחירות יתקיימו אי"ה ביום שלישי ד' בחשון תשמ"ח (27.10.87) בשעה 16.00 באולם הישיבות של המועצה הדתית לתל אביב יפו, רחוב אורי 1, קומה ה'.

לפי סעיף 10 בתקנות הנ"ל רשאים המועמדים להגיש את מועמדותם לא יאוחר מיום כ"ו בתשרי תשמ"ח (19.10.87) שעה 16.00.

רב כשיר ע"פ התקנות דלעיל שברצונו להשתתף במכרז, רשאי להגיש את מועמדותו בכתב בצירוף קורות חיים והעתקי תעודות, במעטפה סגורה למזכירות המועצה הדתית לתל אביב יפו רחוב אורי 1, תל אביב קומה ג' חדר 34. (כתובת למשלוח בדואר: ת.ד. 9 תל אביב 61 000) עבור: ד"ר ח.מ. בסוק — יו"ר ועדת הבחירות.

ד"ר ח.מ. בסוק
יו"ר ועדת הבחירות

למוסד ציבורי
דרוש בשכירות בית פרטי או דירה בקומה א', 3-4 חדרים בצהלה וסביבתה.
טלפונים נא לפנות ל־03–205504
03–205344
ללא דמי תיווך.

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל: 03–371261
המחיר למלה
ביום שישי וערבי חג
8.28 ש"ח כולל מע"מ

אלבום צילומים חדש ויוצא דופן, בהוצאה לאור של משרד הבטחון.

צה"ל פני אדם

עורך הספר: יוסף אשכול; הכיתובים: יורם טהרלב; עריכה גרפית: עפרה ברת

במשך למטלה משנה, פשטו על צה"ל עשרות צלמים, וניסו לגלות את פניו החדשים של צה"ל. התוצאה: "צה"ל — פני אדם", אלבום חדש ומרהיב, המופיע לקראת שנת ה־40 לקום המדינה. אלבום חם ואנושי, מסקרן ומשעשע כאחד אולי תמצא בו את עצמך, אולי את חבריך ודאי את צה"ל 87. גם הכיתובים המלווים את הצילומים יוצאי דופן.

שפע של ציטוטים מתוך פקודות הצבא, רשימות של ציוד, הביגוד שמקבל חייל, חלקי הרובה, רשימת פריטי־המזון הנמצאים במנת קרב לחמישה אנשים, מערך הכלים של תזמורת צה"ל, ראשי־תיבות נפוצים (כ־200 במספר!) ביטויי סלנג, הרכב הארוחות הניתנות בחדר האוכל ועוד ועוד.

ניתן לרכוש את הספר במחיר מיוחד של 25 ש"ח (המחיר הקטלוגי הרגיל — 37 ש"ח) את הספר ניתן לרכוש בברכו בחנויות המכירות שלש ההוצאה לאור רח' דוד אלעזר 27, הקריה ת"א, ביפו שויה. רח' הפלמ"ח 113 בבאר־שבע,או ע"י משלוח הספח בדואר.

לכב' משרד הבטחון — ההוצאה לאור
רח' דוד אלעזר 27
הקריה — תל־אביב 67673

אבקש לשלוח אלי את הספר "צה"ל — פני אדם" לפי הכתובת:
שם משפחה ____ שם פרטי ____
רח' ____ מס' ____ מיקוד ____ ישוב ____
טלפון בעבודה ____ טלפון בבית ____
מצ"ב המחאה על סך ____ ש"ח בגין ____ עותקים
חתימה ____

מבצע מיוחד!

אלבום שהוא גם דרישת שלום, גם תעודת זהות, גם מזכרת.

עדים "מומחים"

בתי המשפט מרבים להיעזר בעדים־מומחים. הניסיון מלמד שעדים־מומחים רבים כרופאים, מהנדסים או שמאי מקרקעין, מיישרים קו עם שוכריהם. כך קורה שעדים מומחים מגישים לבית־המשפט חוות דעת סותרות להלוטין.

בתי המשפט ערים לכך, אך חומה שהוחדש הגיעו הדברים לשיא. בפסק דינו של שופט השלום רן אריאל, קובע השופט כי עד מומחה מסר דו"ח שקרי, וכי ניסה להטעות ולהוליך שולל את בית המשפט.

המדובר במשפט שערתי למרי, בו התובעת מלכה לנבזם מחולון תבעה לדין את בית הרושת למרצפות זהבי בע"מ, על שסיפק לה מרצפות פגומות ושבורות. התובעת זכתה ונפסקו לה 7500 דולר, בשקלים, כפיצוי. בפסק דינו כותב השופט: "לאחר ששמעתי עדותו של המומחה מטעם התובעים, מר סמיד משורקי, התרשמתי כי רצונו לסייע בידי מי שהזמינו, העביר על מהימנותו והיותו המקצועית". השופט מציין כי ביקר אישית בדירת התובעת, ראה במו עיניו את הפגמים הקשורים במרצפות ומסקנתו היא כי העד המומחה או שלא ביקר בעצמו בדירה או שהיה סבור שבית המשפט לא יבקר בדירה. "בשתי האפשרויות המסקנה לגבי המומחה היא כי הגיש חוות דעת מטעה ביודעין לבית המשפט".

מסתבר שמשורקי הוא תושב בצרה, בעל תואר מגיסטר בגאולוגיה ודיפלומה של האוניברסיטה העברית כחוקר מי תהום. הוא משמש כמומחה בכיר בפקולטה להנדסה אזרחית בערכו לחוקר הנדסת מתבים בטכניון, בנושאים של חומרי גלם טבעיים, חומרים לבנין, פיקוח על איכות מרצפות ופיתוח תהליכים לייצור.

פסק הדין נכתב ועלם כמנהגו נוהג. המשטרה אינה פותחת בהליכים כדי להעמיד לדין את משורקי בגין עדות שקר בשבועה, ואגודת האינג'נרים אינה מעמידה אותו לדין חברים. איש הטכניון, שבמסגרת תפקידו הוא חייב גם לפקח על איכות מרצפות, מגיש דו"ח שקרי לבית המשפט. לטובת בית חרושת למרצפות, והטכניון אינו מגיב.

* * *

במקרהו של משורקי קבע בית המשפט קביעות נחרצות. במקרים אחרים הדברים פחות חריפים, אך בוודאי לא פחות מביכים. בסוף השנה שעברה ניתן בבית המשפט המחוזי בבאר שבע פסק דין בתביעתו של חורון מוסר נגד בית החרושת למרצפות רוזנות. התובע טען כי סופקו לו מרצפות פגומות או באיכות ירודה. הוא זכה בתביעתו, נפסקו לו 6,000 דולר, בשקלים, פיצויים.

במהלך המשפט הוזמן אדם בשם בנימין פונריק כעד מומחה מטעם בית החרושת. בדו"ח שהגיש קבע כי הכתמים המבוצעים על המרצפת נוצרו כתוצאה מרטיבות שאין הנתבעת אחראית לה. במהלך המשפט נחקרה מנהלת המכירות של המפעל האישה, כי אמרה לקונה שעלולים להיות כתמים במרצפות, משום שאוחסנו זמן רב במלאי ולכן הסחורה נמכרה לו בהנחה. בית המשפט קבע כי עדות מנהלת המכירות אינה עולה בקנה אחד עם דו"ח המומחה, וכי בית המשפט מאמין למנהלת המכירות ולא מובן על סמך מה קבע העד המומחה מה שקבע.

מר פונריק עצמו פרש לגימלאות מעבודתו בטכניון בשנת 1982 ומשמש כיום כיועץ למפעלי מרצפות. הוא בוגר הטכניון בהנדסה אזרחית, מוסמך הטכניון בנושאי חומרי בניה ושימש כבודק וכחוקר במחלקת הבדיקות של התחנה לחקר הבניה בטכניון.

פונריק שימש בשנת 1984 עד מומחה מטעם בית המשפט. מעמד זה מיוחד ומכובד משום שבמקרה זה העד אינו נשכר על ידי אחד הצדדים אלא מתמנה כגורם אובייקטיווי לעזור לבית המשפט.

המדובר בתביעה שהגיש רוכש דירה מחברת שיכון עובדים. התביעה הוגשה בפני השופט ד"ר חנוך שלח (מ"ר שלח, אשתו ובנו נרצחו על ידי חייל מצרי בראס בורקה). התובע טען לליקויים חמורים בדירה. הדו"ח של העד המומחה ייחס פגמים במרצפות לשימוש בחומרי ניקוי חריפים. השופט שביקר בדירה ציין, כי הובהר לו שלפחות 40% מהמרצפות בכל שטח הדירה לוקות בשברים או בהבדלי גובה, שניתן לראותם בעין, ואין צורך להיות מומחה כדי לראות אותם. התובע טען כי המעקה בדירתו מהווה סכנה לחיי אדם. העד המומחה דחה טענה זו וקבע כי המעקה יציב. השופט קבע כי המעקה אכן מהווה סיכון בטיחותי. התובע טען כי טיח התקרה "נראה בצורה גלית". המומחה קבע כי הדבר נוצר בשל בלאי בלתי סביר. השופט ציין כי, "שונה דעתי מדעת פונריק". כאמור, כל הליקויים הללו הם מסוג הדברים שניתן לראותם בעין. גם מי שאינו בעל מקצוע יכול לקבוע אם מרצפות שהותקנו בדירות מגודים שבורות. כפי שמתברר מפסק הדין, דוחה השופט שורה ארוכה של קביעות העד המומחה, דווקא בנושאים שלכאורה לא יכולה להיות לגביהם כל מחלוקת.

* * *

שני המקרים עוסקים באנשי הטכניון. לכן ראוי לציין גם מקרהו של ד"ר קורין, ראש אגף הבדיקות במעבדת הטכניון.

אהרון רז, תושב כפר תבור, קנה מרצפות מבית"ח "צמליט", וגילה כי המשלוח שהגיע לביתו הכיל מרצפות רבות שבורות או סדוקות. הוא פנה למכון התקנים וביקש ביצוע בדיקה חוזית, אך הופנה לד"ר קורין, ראש אגף בדיקות במעבדת הטכניון, המפקחת גם על בית חרושת "צמליט", ההייבת לבצע בדיקות, ללא תשלום, בעקבות תלונות צרכנים.

אחרי שיחתו עם ד"ר קורין פנה רז בתלונה למועצה הישראלית לצרכנות. טען כי ד"ר קורין הודיע בשיחה טלפונית כי התקן מאפשר פגמים ב־25% מהמרצפות, להערכתו המרצפות עומדות בתקן ואם יבוא לביקור יחויב בתשלום. המועצה ביקשה את תגובת ד"ר קורין. הלה הסביר כי בשיחה הטלפונית עם המתלונן התברר לו שהתלונה מתייחסת לפגמים זעירים, שבית החרושת מוכן להחליף את כל הפריטים, לכן לא ראה כל צורך להגיע לביקור בית. קורין המשיך והסביר, כי אמר למתלונן כי אם הלה בכל זאת יעמוד על דעתו ויזמינו לביקור, הרי יהיה זה לצורך הכנת מסמך שיוכל לשמש את הפונה בתביעה משפטית, ועבור סוג זה של ביקור הוא דורש כסף.

המועצה לא הסתפקה בתגובה זו והעבירה את העניין לבדיקה יסודית לידי מהנדס הבניין ראובן כץ, בעל חברה לביקורת מבנים. הלה קבע כי קורין חייב היה להוציא תעודת בדיקה, כמתחייב עלפי החוק. לא ברור לו כיצד ניתן לקבוע בשיחה טלפונית כי "קיימים פגמים זעירים", לא מובן לו כיצד קורין, האחראי על מעבדה שתחת פיקוחה נמצא בית החרושת נגליט, לא מצא לנכון לבדוק תלונה כנגד בית החרושת. כן הוסיף, כי אין הוא יכול להבין מדוע דרש קורין תשלום עבור ביקור בית, כאשר כבר החליט בשיחה הטלפונית הקצרה שאין ליקויים, וממילא אם אין ליקויים אין תביעות. "אם כן מדוע ביקור ומדוע תשלום?" לסיום מציין הבודק כי עליו לקבוע שאין כל אמת בטיעונו המרכזי של הד"ר קורין.

אגודה צרכנית שיתופית — חלום יפה, מציאות מכוערת

ב־1935 הוקמה ברעננה אגודה צרכנית שיתופית. באותן שנים, כשמתיישבים יהודים רעבו ללחם, היתה בהתארגנות זו משום צעד חשוב. עם השנים התרחבו עסקי האגודה והם מקיפים בשנים האחרונות שבעה סופרמרקטים באזור רעננה ואבן־יהודה.

ככל שגדלה פעילות האגודה, כך נותק הקשר בינה לבין החברים, ורבו תלונות החברים על שהעניינים יצאו למעשה משליטתם, וכי עובדים בכירים נוהגים בעסק כבתוך שלהם.

מבקר ההסתדרות בדק את הנעשה באגודה במהלך השנים 84–81 ובשנת 1985 פרסם דו"ח ביקורת חמור ביותר, על מעשי שחיתות וחוסר תקינות המתבצעים באגודה. הדו"ח ציין אי סדרים, קבלת טובות הנאה, מנהלים בכירים ששמו קרובי משפחה כעובדים, עובדים מהצוות הבכיר שקידמו עצמם בדרגות ונשכרו מעל למותר, לעיתים כמה פעמים בשנה. דווח גם על קבלת טובות הנאה מספקים. בנוסף קבע דו"ח הביקורת כי כל מערך הנהלת החשבונות לקוי, על כל המשתמע מכך.

הדו"ח הקשה הדהים את מנכ"ל ההסתדרות ואת מנכ"ל חברת העובדים, וכן את אנשי ברית הקואופרציה, שגרמו לבחירת מזכירות חדשה, שהיתה אמורה להכניס סדר באגודה הצרכנית.

והנה בחודש מרס השנה, במסגרת פרסום "דין וחשבון תקופתי" של מבקר ההסתדרות, פורסם דו"ח מעקב שבדק את מידת תיקון הליקויים שפורטו בדו"ח הקודם.

דו"ח הביקורת קבע כי "רובם ככולם של הליקויים עליהם הצביע הדו"ח הקודם לא תוקנו עד היום." עוד נאמר בדו"ח כי "נתגלו ממצאים חמורים בכל תחומי הפעילות של האגודה".

שוב הזעיקו ראשי ההסתדרות וראשי חברת העובדים. ישראל קיסר ביקש את עזרתו של בני גאון, מנהל רשת הסופרמרקטים הגדולה בישראל. גאון שלח את אחד הסמנכ"לים שלו כדי שישמש מנכ"ל ברשת המתמוטטת, אך לדבריו "הוא ברח משם מהר מאד".

עובדים שנפגשו עמי השבוע מספרים שהשחיתות נמשכת ואין מי שישים קץ להפקרות. ישראל קיסר [illegible] רזולית, גדעון בן ישראל ורעיה [illegible] רטיב, שתבחן את המצב. בשבוע שעבר מסרה הוועדה את המלצותיה לקיסר ולברית הקואופרציה. רזולי מספר כי "בכלל המהומה האדירה באגודה" המליצה הוועדה שראשי האגודות יתבקשו למנות ועדה קרואה, שתנהל את כל הסופרמרקטים לפחות עד למועד כינוס אסיפה כללית חדשה בעוד שנה. "הרעיון יפה, העסק טוב", אומר רז־זוליו, "צריך רק לעשות כאן ניקיון כללי ויסודי".

רבים מהעובדים, ביניהם קבוצת עולים מברית המועצות, פחות אופטימיים. "קריירסטים השתלטו על האגודה", הם אומרים, "כמו ברוסיה. הם כאילו דואגים לאגודה ול[illegible] [illegible] שודדים את האגודה".

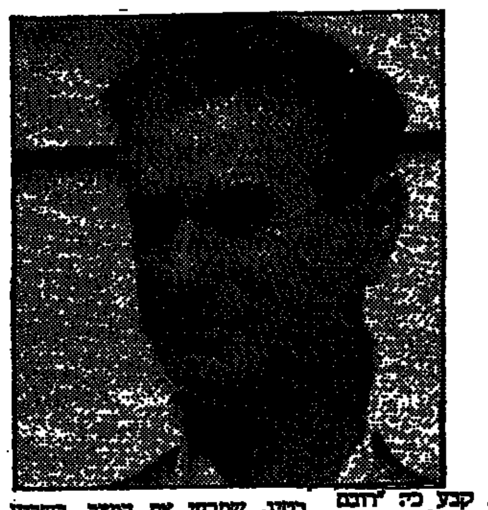

רזולית: נקיון כללי

מורי דרך בבירוקרטיה

השנה, כבכל שנה, קיבלו כל מורי הדרך בישראל הודעה מהמחלקה להכשרת כח אדם במשרד התיירות, כי כדי לחדש את רשיונם עליהם לעבור השתלמויות חובה.

רופאים, עורכי־דין, נהגי אוטובוס וסוכני נסיעות ותיירות אינם נדרשים לעבור השתלמות שנתית כתנאי לחידוש הרשיון. מורי הדרך אינם מבינים מדוע רק אותם מטרטרים מדי שנה בהשתלמויות. מדוע אין סומכים עליהם כי בנושאים אקטואליים, הם מיוזמתם יהיו מעוניינים לעבור השתלמות.

דוברת משרד התיירות אומרת, כי פעילות זו מקובלת זה שנים רבות, היא מעוגנת בחוק וכי מרבית מורי הדרך מברכים על ההשתלמויות ומשתתפים בהן מיוזמתם. אם נכונים דברי הדוברת, הרי אין כל צורך בחוק. בינתיים, משרד התיירות הטוען למחסור בכח אדם, שאינו מסוגל לפקח כהלכה על רמת השירות ותעריפי המחירים בבתי המלון ובמסעדות, מעסיק קבוצה גדולה של פקידים בעבודת ניירת, בפיקוח על כל מורה דרך בישראל, בבדיקה אם מילא את מיכסת השתלמויותיו לצורך חידוש רשיונו השנתי.

מעקב

צה"ל כמארח הורים

בחודש שעבר הבאנו במדור זה את סיפור התלאות שעבר על משפחות חיילי השריון שהוזמנו להשתתף, בבסיס שריון בנגב, בטקס סיום "מקצועות שריון". מסתבר שלאחר הפרסום פתח צה"ל, כיוזמתו, בחקירה והשבוע שיגר דובר צה"ל הודעה: "לצערנו נכונות העובדות המתוארות בכתבה. למשפחות הוחזר הכסף ששילמו עבור ההסעות בצירוף התנצלות על עוגמת הנפש שנגרמה להן. יופקו לקחים מהמקרה."

יש לציין שלאחר הפרסום, נתקבלו במערכת פניות רבות מהורים שבניהם משרתים בצבא, בגולני, בשריון ובתותחנים. הודגש בהן כי בטקסים הוגיגיים שנערכו בהשתתפות ההורים, הכל התנהל למופת. הפונים מקווים שהמקרה שתואר בסיפור היה חריג וחד פעמי. אני מצטרף לתקוותם.

בית לוינשטיין — קצר בתקשורת

הול מאמצע החודש שעבר פתחו רופאי ביה"ח בית לוינשטיין בעיצומים. בית לוינשטיין הוא מוסד שיקומי לנכים ובכל שנות פעילותו זכה לדברי שבח הוקרה. העיצומים פגעו בנכים המשותקים, ביניהם כאלה בעלי דלקות וזיהומיות שעמדו להתאשפז.

מסתבר שכל העיצומים היו בעצם מיותרים, ומקורם בקצר בתקשורת בין הנהלת קופ"ח לבין רופאי המוסד.

לפני קרוב לשנתיים פרש לגימלאות מנהל המוסד פרופ' נתן נומברזון. הנהלת קופ"ח מינתה במקומו את ד"ר ראובן אלדה, לשעבר קצין רפואה ראשי. אלא שכעבור זמן קצר התעוררה בעיה — לא היה ספק שד"ר אלדד הוא רופא מעולה ואדמיניסטרטור מוכשר, אלא שתחום התמחותו בגניקולוגיה, לא בשיקום. כיוון שכך שלחה המועצה המדעית מכתב להנהלת קופ"ח וציינה, שכיוון שמנהל בית החולים אינו מומחה בתחום השיקום, תיאלץ המועצה המדעית להמליץ על הסרת ההכרה מבית החולים השיקומי, כמוסד המוסמך להעניק התמחות לרופאים במקצוע השיקום.

באותו מכתב הובאה הצעה לפתרון הבעיה — ההכרה בהתמחות הרפואית תוענק, כמקובל במרבית בתי החולים, לכל מנהל מחלקה שיעסוק בקריטריונים המקובלים. תוכן מכתב זה דלף לידיעת רופאי בית החולים העוסקים בהתמחות בתחום השיקום ועורר אי־שקט, בשל החשש שיום אחד יתברר להם שהתמחותם נפסלה.

הנהלת קופ"ח ביקשה וקיבלה פסק זמן בן שנה, כדי לנסות לפתור את הבעיה. בתום השנה ביקשה ההנהלה שלושה חודשים נוספים. בתום ארכה נוספת זו קצרה רוחם של אנשי המועצה המדעית והם הודיעו להנהלת קופ"ח שיתחילו לפעול להסרת ההכרה בהתמחות הרופאים במקצוע השיקום במוסד.

שוב דלף תוכן המכתב לרופאי המוסד, שתקפו בהלה ופתחו בעיצומים חריפים. הפעם התעוררה הנהלת קופ"ח והודיעה למועצה המדעית כי היא מסכימה שההכרה בהתמחות הרופאים בבית לוינשטיין תהיה על בסיס הכרה מחלקתית. בתגובה שלחה המועצה מכתב בו הודיעה כי היא מבטלת את בקשתה להסרת הכרת ההתמחות ומכירה בהמשך עבודת המתמחים כרצוי התמחות.

לכאורה הכל טוב ויפה. והנה נפגשתי השבוע עם קבוצת רופאים מבית לוינשטיין הללו תינו את צרותיהם והשתתיהם. "על מה אתם מדברים" שאלתי, "הרי כל העניין כבר סודר. מדוע אתם ממשיכים בעיצומים ופוגעים בבנים הסרי ישע". אנשי הקבוצה פערו עיניהם בתימהון. איש לא טרח לדווח להם על הסיכומים שהושגו בין הנהלת קופ"ח לבין המועצה המדעית. בבכו־ חותם התקשורתי לדובר קופ"ח שאמר: "הרופאים אינם מאמינים שקיים מכתב כזה מהמועצה המדעית".

המכתב אכן קיים כפי שהדובר עצמו אישר, ולרופאים שוב אין כל סיבה לחשוש לאי־הכרה בהתמחותם. לא ברור מדוע איש לא טרח להסביר לרופאים את המצב לאשורו ולהציג בפניהם את המכתב הזושב.

מה עם בנק דיסקונט

לאחר החידוש של בנק לאומי בנושא העו"ש, פירסם השבוע בנק הפועלים את תוכניתו. היכן כדאי יותר?

הריבית זהה, בשני המקרים תקבל 0.58% לחודש על יתרות הזכות — על בסיס יומי.

מגבלות. בלאומי תקבל ריבית רק על יתרות שבין 150 ל־2000 שקל. בפועלים על כל סכום שבין 0 ל־5000 שקל. יתרון לפועלים.

עמלה מיוחדת. המצטרפים לחשבונות העו"ש החדשים ישלמו 3 שקלים לחודש בבנק לאומי ו־1.75 בבנק הפועלים. יתרון לפועלים.

דמי ניהול חשבון. הפועלים פוטר אותך מדמי ניהול חשבון על פעולות הנובעות מהשקעות שונות כמו בתוכניות חיסכון, קופות גמל, פקדונות בשקלים וניירות ערך. כלומר, הפטור הוא רק על חלק קטן מהפעולות.

לאומי לעומת זאת נותן פטור מלא מתשלום על פעולות בחשבון, חוץ משיקים הנמוכים מ־50 שקלים. ראוי לזכור: כל פעולה כשהחשבון בזכות עולה 11 אגורות וכשהחשבון בחובה 27 אגורות. יתרון ללאומי.

שירותים מיוחדים. הפועלים נותן הנחה של 50% בדמי העמלה על כרטיס "ישראכרט" לשנתיים, כלומר הנחה של 8.6 שקלים לשנתיים.

לאומי מספק דף מיוחד עם דו"ח הכנסות והוצאות לפי סעיפים עיקריים. כמו כן מציע לאומי שלושה סוגי הלוואות זולות יחסית. יתרון — תחליט אתה.

ריבית חובה. ריבית החובה בבנק לאומי נמוכה באופן משמעותי מריבית החובה בבנק הפועלים. יתרון ללאומי.

מסקנה: במרכיב העיקרי: ריבית על עו"ש, נותן בנק הפועלים את התשובה הטובה יותר. במה שנוגע לשאר הסעיפים, היתרונות מתחלפים, כך שראוי שכל לקוח יחליט לפי אופי וכמות פעולותיו.

מה שמעניין אותנו הוא מדוע בנק דיסקונט לא הודיע עדיין מאומה. הוא לבטח לא רוצה שלקוחותיו יעברו לשני הבנקים האחרים.

להזדרז ברכישת שמן

כדאי להצטייד כבר עתה בכמה בקבוקי שמן ולאו דווקא בגלל עליית המחירים הצפויה, אלא בגלל מחסור צפוי בשמן סויה.

שר התעשיה כבר חתם על היתר להעלאת מחיר השמן ב־10 אחוזים, אך שר האוצר אינו מאשר העלאה זו. כתוצאה מכך, מפעלי השמנים מתכוונים להשבית את הייצור עד לאישור העלאת המחירים, והתוצאה המסתברת היא מחסור בשמן.

בענף המזון מציינים, כי השמועות בדבר השבתת הייצור כבר הביאו לביקוש ער לשמן מהכיוון השני של הקו הירוק.

תיק השקעות

פיחות 1.2 מיליארד דולר מניות בנקאיות באוקטובר 1987, יביא כנראה לירידה נוספת ברמת התשואה לפדיון בבנקאיות העומדת היום על 11 אחוז. גם התשואה על איגרות חוב צפויה לרדת.

הריבית בבנקים על פקדונות שקליים עומדת גם היא על רמה של 11% אחוז, כך שלטווח של כמה חודשים הבנקאיות כדאיות יותר, כי הן נותנות גם "ביטוח" מפני פיחות.

שוק המניות ממשיך לרדת. מדד המניות הכללי ללא בנקים חזר השבוע לרמתו מתחילת החודש. רק לשם הזימות, כדאי להשקיע חלק קטן מהתיק במניות. אם יש לך 30 אלף דולר מיותרים, אנו ממליצים על החלוקה הבאה:

- 12,000 בנקאיות שבהסדר
- 12,000 איגרות חוב
- 3,000 מניות חופשיות
- 3,000 פקדונות שיקליים

אג"ח: תשואה למול סיכון

הנפקת האג"ח של הקיבוץ הארצי השבוע שבה והדגישה את היחס ההפוך בין תשואה לסיכון.

בהנפקה נקבע מחיר של כ־8 אחוזים, בהשוואה לתשואה של 5 אחוזים באיגרות החוב הממשלתיות ושל 7 אחוזים בהנפקות האחרונות של הבנקים. כלומר, ניתן לקבל תשואה נוספת, אם מוכנים לקחת סיכון נוסף.

בשוק הכספים ציינו, כי למרות שאיגרות החוב של הקיבוצים נושאות סיכון גבוה יחסית, יש להן ביקוש ער בגלל האמונה שהממשלה לעולם לא תאפשר למיגזר זה להתמוטט.

עיסקאות של ימי חג

בענפי המזון ומוצרי הצריכה מציינים כי בשבועות הקרובים יותנעו מרבית העיסקאות להספקת ההזמנות הגדולות של חבילות שי לחגים. היום עוד ניתן לבצע הזמנות אלו ברמות מחירים נוחות.

ההערכה היא, שבמהלך חודש יולי ואוגוסט יסגרו עיסקאות בסכום של 70 עד 80 מיליון דולר לרכישת חבילות שי, אך עכשיו התחרות הקשה בין היצרנים והיבואנים השונים והדרישות למכור כמויות גדולות מראש, היא שיוצרת את רמת המחירים הנמוכה יחסית.

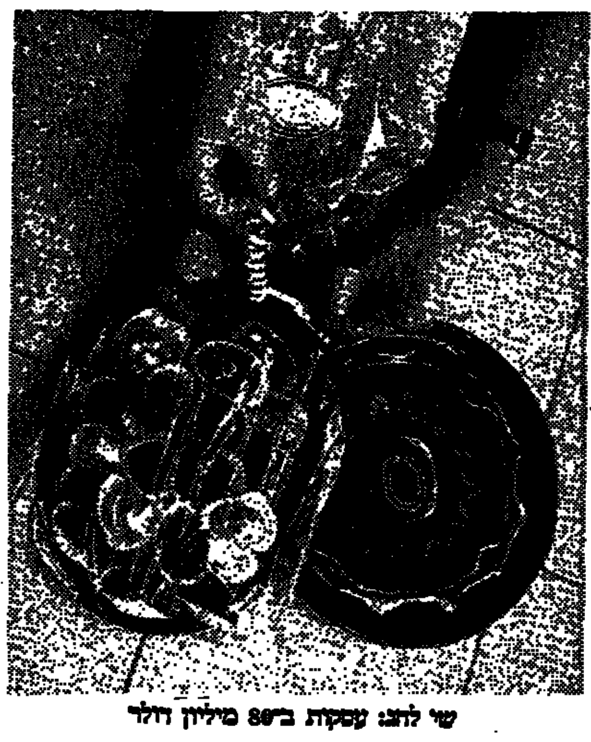

שי לחג: עסקות ב־80 מיליון דולר

אלפא סוד אדומה 367־265

זה שבועות עומדת לה בציון "הארץ" אלפא סוד אדומה מס' 367־265. צלצלנו למשטרה וזה לא עזר. הם כנראה לא מתעניינים במכוניות גנובות.

העסק הטוב בעולם

אחת התופעות העליזות שליוו את ימי אירוד בקשר לרכישת סובארו בשנים 3/־1982, חוזרת בימים אלה בדיוק מפתיע. הפעם במהדורה רומנית. המדובר [illegible] מכונית הדלתא. עובדה: מי שמבקש לרכוש מכונית זו, שמחירה זול יותר ממחירה של סובארו דגם 1983, צריך להפקיד 2000 שקל, ולהמתין עד מרס 1988. מה עשו בעלי [illegible] תור, ובבוא העת ימכור אותו בכסף מלא.

אגב, תופעה כזו קיימת גם במכוניות הסיטרואן דגם בי־אקס. המכות ללא רווח בהיקף מכירות הסובארו.

אשראי תמורת שוברי ישראקרד

לעיתים עומדים לך מקורות אשראי, לא תמיד גלויים לעין. אחד ממקורות אלה הוא האשראי המוענק ללקוחותיה העיסקיים של חברת ישראקרד.

המדובר באשראי הניתן תמורת שוברי תשלום שקיבלו העסקים מלקוחותיהם, מאלה שרכשו מוצרים בתשלומים. ישראקרד מאפשרת ללקוח העיסקי להפקיד שוברים אלה בבנק, ולקבל תמורתו אשראי בריבית הנמוכה ממחיר השוק. מזכיר במקצת את שיטת ניכיון השטרות.

אפשר גם בפחות מ־40 שקל

בשבוע שעבר התייחסנו כאן למחירי סתימות השיניים תוך ציון העובדה שאי אפשר להשיג סתימה במחיר הנמוך מ־40 שקל.

מתברר שיש צדיקים בסדום. ברשת "הלה" לריפוי שיניים, שעברה לאחרונה לבעלות חברת הביטוח שילוח, ניתן ליהנות מסתימות במחירים נמוכים יותר: 25.10 שקל ו־33.50 שקל, תלוי בסוג הסתימה.

מחירים אלה מתייחסים לא רק למרפאות "בסוף העולם" אלא גם למרפאות "הלה" בטבור המדינה, סמוך לאזור מרפאות של רופאים פרטיים שאינם מסתפקים בפחות מ־50 שקלים לסתימה.

קרטיב לימון בפארק הירקון

בשפת הים, בכל פארק, בכל פינה, מסתובבים מוכרי הארטיקים עם תיבת הקליקר. אין לנו כמובן שום דבר נגד יוזמה חופשית זאת, אך רצוי שלא לקנות מפירמה לא ידועה.

בפעם האחרונה זה קרה לנו בפארק הירקון. קנינו קרטיב לימון מתוצרת "דקל". הטעם הכביד יותר מכל חומצת לימון מקולקלת, ואחרי ביס אחד נשלח הקרטיב לפח. ועוד עניין: חומרי הטעם והצבע מסוכנים לבריאות — אם אינם עומדים בתקן של משרד הבריאות.

זקוק דחוף למודעה?
מודעפון
לשרותך 24 שעות ביממה
03־38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

עיריית תל־אביב־יפו — מינהל החינוך, הנוער והתרבות

ספרית שער ציון בית אריאלה

סדנאות כתיבה

1. סדנא לפרוזה
מנחים: חיים באר, יצחק אורפז, חנוך ברטוב.
ימי רביעי שעה 19.00

2. סדנא לשירה
מנחים: יעקב בסר, צבי עצמון
בהשתתפות המשוררים: אבות ישורון, אבנר טריינין, איתמר יעוז־קסט, טוביה ריבנר.
ימי חמישי שעה 19.00

3. סדנא לתרגום אמנותי
מנחה: רינה ליטוין
מגמת הסדנא לאפשר התנסות מעשית בתרגום אמנותי ולחוות קצת מבעיותיו.
ימי חמישי שעה 17.00

הרשום לסדנאות 2, 1 מותנה בהגשת:
סדנא לפרוזה – סיפור מקורי
סדנא לשירה – שיר מקורי

את העבודות יש להגיש לועדה בכתב ברור עד 15.9.87 לפי הכתובת: ספרית שער ציון בית אריאלה, ת.ד 33235 תל־אביב מקוד 61331 עבור סדנאות כתיבה

לחברה ותיקה ומבוססת בענף מיכשור ובקרה
(סוכנויות בלעדיות יבוא, שיווק וייעוץ)
דרוש
שותף הנדסאי/מהנדס
עם נסיון במיכשור תעשייתי
ידיעת עברית ואנגלית על בורין חובה
לקבלת פרטים נא לפנות בכתב עם קורות חיים לת.ד. 8024 חיפה, סודיות מובטחת

י.ס.ק.ל. אחזקות בע"מ

על־פי תשקיף מיום 22.7.87, הציעה החברה לציבור (ללא עובדים) 350,500 מניות בנות 1 ש"ח ע.נ. כל אחת, בדרך של מכרז במחיר מינימלי של 4.35 למניה.
עד לשעת סגירת המכרז נתקבלו 57 הזמנות לרכישת 202,900 מניות. בהתאם להוראות סעיף 2.3.4 ג לתשקיף נקבע מחיר ההנפקה המינימלי ל־4.35 ש"ח למניה.
החברה ממשיכה בהנפקה בהתאם לשלב ב' (הצעה במחיר השווה למחיר המינימלי). רשימת ההחתמות ותהיה פתוחה החל מיום 2.8.87 ועד יום 9.8.87 (כולל, ובהתאם להוראות סעיף 2.4.1 לתשקיף.
החברה מודה למגישי הבקשות בשלב א'.

דרוש
בית או דירה
של 3 או 4 חדרים
לתקופה של חודשיים 15.8-15.10.87
בתל־אביב או בסביבתה
(עם מעט מדרגות או מעלית)
טל' 03-253904

למסירה בדמי מפתח
חנות בשטח כ־115 מ"ר ברח' יפו 45, ירושלים (גוש 30049, חלקה 72)
החנות, כולל הריהוט שבה, מתאימה במיוחד לסוכנות ביטוח, משרד נסיעות וכו'.
שכ"ד כ־7,500 ש"ח לחודש.
לקבלת פרטים נוספים נא לפנות לטל. 03־208946 או 03־208919.

כוחות האו"ם (UNDOF)
זקוק לאספקה של ירקות, פירות וביצים טריים, עבור כ־400 מאנשי כוחותיו, הנמצאים במחנה "זיוואני" ברמת הגולן, לתקופה: 1.12.87 עד 30.11.88 ועד בכלל.
כל המעוניין להגיש הצעה מוזמן לקבל טפסי הצעות מאת קצין הרכש (UNTSO) ארמון הנציב ירושלים טלפון 02–716223־4־5־6 שלוחה 8־7־396 בין השעות 07.00–14.00 בימים ב'–ו'.
הצעות במעטפות חתומות יש לשלוח לא יאוחר משעה 14.00 אחה"צ ביום ה' 27.8.87 לפי הכתובת: יו"ר ועד המכרזים
מטה UNDOF
ת.ד. 490 ירושלים
91004

דלק
מכרז רכב מס' 3/87

סוג	תוצרת	שנת יצור	מס' המכונית
פרטי	פיאט 131	82'	42-683-82

התשלום והעברת הבעלות על חשבון הקונה.
את הרכב ניתן לראות במתקן "דלק", ריבל 7, ת"א, בין השעות 07.00-14.00 בתאריכים 31.7.87 - 5.8.87.
את ההצעות עבור הנ"ל יש לשלוח לפי הכתובת: "דלק", חב' הדלק הישראלית בע"מ, ת.ד. 50250, ת"א, 61500. ולציין על גבי המעטפה: "מכרז רכב מס' 3/87".
על המגיש לצרף להצעתו "המחאה בנקאית" או ערבות בנקאית בשעור של 10% מערך ההצעה.
ההצעות תתקבלנה עד 9.8.87, שעה 12.00.
לא תתקבל כל תביעה מצד הקונים לגבי תקינותו ומצבו המכני של כלי הרכב.
תשלום והוצאת הרכב תוך 7 ימים מתאריך ההודעה על הזכיה, שאם לא כן, תהיה "דלק" רשאית לחלט את התמורה הבנקאית או לממש את הערבות הבנקאית.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר, או כל הצעה שהיא.

משרד החינוך והתרבות | אגודת הסופרים העבריים

הוועדה המשותפת לעידוד הסופר העברי

תשלומים לסופרים לשנת 1987

היחידה לספריות מפעילה את הסדר התשלומים לסופרים על פי מספר השאלות ספריהם בספריות הציבוריות.

זכאים:
1. אזרחי מדינת ישראל הגרים בה דרך קבע, הכותבים פרוזה, שירה, מסה ספרותית וספרות ילדים ונוער.
2. אלמנות סופרים כהגדרתם בסעיף 1, שלא נשאו שנית.

סופרים שכבר פנו ונרשמו ביחידה לספריות אינם צריכים לפנות שוב והם יקבלו בדואר הודעה נפרדת.

נוהל הפניה:
הסופרים המעוניינים לקבל את התשלומים יפנו בכתב עד סוף חודש ספטמבר 1987 ליחידה לספריות, האגף לתרבות ולאמנות, משרד החינוך והתרבות, רחוב ממילא 20, ירושלים מיקוד 91911. נא לציין:
שם פרטי ושם משפחה
כתובת ומספר טלפון
מספר תעודת זהות
שמות הספרים וחלוקתם לפי הסיווג הספרותי: פרוזה, שירה, מסות ספרותיות וספרות ילדים ונוער.
נא לצרף טופס 0834 של מס הכנסה – שיעור הניכוי מתשלומים החייבים בניכוי מס במקור משכר סופרים.

הלוח הארצי | הלוח הבטוח | חיפה והצפון

طبق الأصل

هكذا من الأصل

תרבות וספרות

ללא סיסמה וללא דגל

אם לא תהיה ירושלים/ הספרות העברית בהקשר תרבותי־פוליטי
מאת דן מירון
הוצאת הקיבוץ המאוחד, 256 עמ'

מאת יורם ברונובסקי

דן מירון משתייך למחנה "הקיפודים" בספרותנו, כשהוא מסמר לפרקים את מחמיו ותוקען על ימין ועל שמאל — אף שהוא עצמו, במדומה, היה מעדיף להימנות דוקא עם "השועלים".

בפתיחת מסתו "ספרויות היהודים: שיבה אל המציאות", שבמרכז הספר הנידון, מכביר דן מירון שורה של קונצפציות בדבר גבולותיה ומקורותיה של הספרות העברית החדשה, והוא אף פותח באזכור כמה מושגים נודעים שריביים מאפשר לעמוד לאלתר על הבעייתיות של התיחום והמקור של ספרות זו שאפשר כי היא בגדר "ספרות עברית" ואפשר בגדר "ספרות יהודית", ושמא "ספרות ישראל" וכו'. כל שם והבעיות הכרוכות בו, כל מושג והקונצפציה הגדולה שמאחוריו. ומיד לאחר הסיקור המוקדם הכללי הוא תוהה, או מעמיד עצמו במקומו של מי שעשוי לתהות: "היש טעם בכל המיטא־ספרות הזאת? האם אין בעיסוק בה משום שעשוע סכאסטי, שאסור לו לבוא במקום העיון בגוף החומר הספרותי, שאותו היא מבקשת, כביכול, להאיר ולפרש? האם אין בהתפנות הבלתי־פוסקת אליה משום בריחה מן הריאליות של הספרות לעבר השתקפויותיה המעומעמות בראי האידיאולוגיות התרבותיות, וכו'". כמה שורות לאחר־מכן הוא משיב על התמיהה האפשרית הזאת, כצפוי, "בלאו חד־משמעי". כצפוי — שהרי ספרו החדש כולו, המכנס מספר מאמרים ומסות מן השנים האחרונות, שנכתבו כולם בהקשר פוליטי־תרבותי ומתוכו, מציג את עצמו כהמשך המיטא־ספרות העצומה הזאת השואלת לתחומיה, מקורותיה ויעדיה של הספרות העברית. הקונצפציה הגדולה דרושה לה לספרות — זו הנחת הספר הזה — לא פחות מן ההתבוננות הפרטנית, מן העיון ביצירות הבודדות, בנוסח הביקורת ששלטה בכיפה במערב, וגם בישראל, בעשורים האחרונים. זו המתכחשת לעיון בהקשר ההיסטורי והאידיאולוגי ושבבסיסה היא "הקריאה מקרוב" של השיר המסוים, הסיפור וכיו"ב.

בהערה הראשונה מבין ההערות למסה, הפותחת את הקובץ החדש "מיוצרים ובונים לבני בלי בית", מביע מירון את געגועיו לביקורת הישנה, האידאית, שקרנה ירדה בהשפעת הסטרוקטוראליזם המערבי (שמקורו באסכולה הרוסית הפורמאליסטית, במידת מה) האופנתי בישראל של העשורים האחרונים. הוא מתגעגע לביקורת ההיסטורית, אם גם מתוך הכרה שהאידיאל הוא במצב שבו "תוכלנה המגמות ההיסטורית והסטרוקטוראלית להשלים זו את זו" (עמ' 87). אין ספק שזו עמדה נאותה שראוי להתמך בה.

אבל נשוב למסה "ספרויות היהודים: שיבה אל המציאות". היא מוקדשת בעיקרה להצגתה של הקונצפציה הגדולה של דב סדן בדבר "ספרות ישראל" כוללת שיש בה מקום לא רק לספרות העברית כפשוטה, אלא גם לספרות האידיש ואף לספרות שנכתבה בלשונות שונות על־ידי יהודים ולמען יהודים. מירון מציג את התאוריה של מורו־ורבו ומשיג עליה, כשהשגתו העיקרית היא על כך שהתאוריה הזאת אינה מוצאת מקום בתוכה דוקא לספרות הישראלית שת־גובותיו של סדן עליה היו מוטעות, מקריות ומכל מקום מעטות. הצגת תורתו של סדן חוזרת בשתי מסות נוספות בקובץ, אחת המוקדשת לסדן לבדו ("דב סדן: ברוך אל הכוליות"), וכיוון שיסודה בדברים שנישאו במסיבה לכבוד יום הולדתו השמונים של סדן אין למצוא בה הרבה השגה וביקורת ישירים כמו במסה הקודמת. אך התורה מוצגת עוד קודם לכן בחיבור הקודם "ספרות עברית חדשה: ציפיות ציוניות והמשות ישראלית", והיא מוצגת שם בצד כמה קונצפציות גדו־לות אחרות, של אחד־העם ושל קורצוויל בעיקר. כאן מוצגות התאוריות ומועלית הביקורת עליהן וביתור משיג מירון את השגותיו על התאוריות של סדן ושל קורצוויל (אחד־העם זוכה דוקא לאפולוגיה גלובלת למדי, כאן ובמקומות אחרים בספר), ומאשים את שניהם באותו חטא: התעלמות מן הספרות הישראלית או התמצנות, כשאצל שניהם נעשו התאוריות לאביזר הנעלי בגישתם לספרות החדשה.

ואמנם ביקורתו של מירון על התאוריות הגדולות של קורצוויל ושל סדן נראית לי כתקפה לחלוטין. התאוריה של סדן הוא נגע אפילו בעדינות יתרה, ודאי מפני הכבוד שהוא רוחש לבעליה ("האהוב והקרוב שב־מורי"), שהרי תאוריה זו פתוחה להתקפה כוללת כמעט באותה מידה שהיא עצמה שאפה להיות כוללת, או "כולית".

כך או כך, מירון אינו מרוצה מן התאוריות הגדולות של קודמיו ומוריו. "זקוקים אנו, בין השאר, גם לחשיבה ספרותית חדשה..." הוא מבהיר לקראת סיום המסה שבה הוא מתווכח עם התאוריה של דב סדן. ואמנם, אם היינו זקוקים להכרזות שדרושה חשיבה ספרותית חדשה שכזאת, שכל הקודמות לא תספקנה עוד, הרי מירון הקדיש את עיקר ספרו להבאת הכרזות כאלה. אלא שמעבר לביקורת יעילה — אך אולי מיותרת, בסופו של חשבון, שכן מי עוד מתייחס בר־צינות אל הקונצפציות הגדולות של קורצוויל או של סדן, שלא לדבר על אחד־העם? — אין ספרו של מירון "אם לא תהיה ירושלים" מספק ולו רמז לתוכנה של אותה חשיבה ספרותית חדשה שכה דרושה לנו. מירון מתגלה כאן, אולי אף ביתר שאת מאשר בחיבוריו האחרים, כ"סקפטי יעיל", אם גם לא תמיד אלגאנטי מב־חינת כלי־הקטילה שלו. המבטיח־וכמו שהנה עוד מעט הוא יוצא מעבר לקטילה לעבר הצעת חדשות, אחרות, ההבטחה אינה מתמלאת. על כן קשה להימנע מטעמה של אכזבה מסויימת שאותה יכול לחוש מקריאת "אם לא תהיה ירושלים" גם מי שסבור שמירון עושה עבודה חשובה בביקורת ההרסנית של הקונצפציות של קוד־מיו. אלא שדומה שאין בידיו קונצפציות חדשות, או שאינו מוכן להעלותן, ועל כך יש להלן.

שמא מוטב היה לו, אם כן, ללכת בדרך שונה לגמרי ולהצביע על הכשל ההכרחי של כל תאוריה כוללת, של כל "קונצפציה גדולה"? שמא מוטב לוותר בכלל על הקונצפציה? אבל לא, הוא מגן, כפי שצוטט בתחילת הרשימה הזאת, בלהט רב על הצורך בקונצפציות כוללות שכאלה. אמנם, לקראת סופה של המסה הקוטלת את התאוריות של קורצוויל ושל סדן הוא מרמז על אפשרות כזאת, באומרו ש"אמנם, על רקע עיוורונם האופייני של התאורטי־קאנים, שמירון בדפים אלה, ראוי היה להימנע מהעמדת תאוריות והחוזיי עתיד חדשים לספרות הישראלית". אלא שהנחת הספר הזה היא, כאמור, שאין לוותר על העמדת תאוריות שכאלה. ואם כן, כלום לא מן מירון ראוי לצפות לכך? אך הוא אינו מעלה אותו, ואת תוך טענה בדבר ההכרח שבתק.

אי־מילוי מתמיד זה של הבטחה שכמותה גם היא מתמדת, ואף אינה מוצגת בגלוי, סופו שהוא יוצר תמונה מעורפלת מאוד אצל הקורא. ההרצאות בהדרות החשיבה הגיונית, ובכל זאת דיוקן המבקר החוקר החשוב, ודאי החשוב בין מבקרי הספרות העברית שקמו בעשורים האחרונים, בתור מעורפל־ומוקמפ. לא רק על עצמו, האישיים נודע לנו מעט, אלא אף דיוקנו הפוליטי אינו ברור־כלל־עיקר, למרות שהוא מודע כי עמדתו "הפוליטית" (בעצם, מדוע בחר לשים מלה זו במרכאות כפולות?) היא "גלויה וברורה למדי" (שלה מרכאות־ציטוט, הן שלי, מתוך עמ' 239). ברור רק מה שהוא איננו — כגון שאיננו "יהודי משיחי" (כך הוא מגדיר את דב סדן).

בעצם, הדבר היחיד הברור הוא שמירון הוא בעל אובססיות אחרות, שאינן נותנות לו מנוח כדבקן של אובססיות. וכך במשך שנים הוא רודף רדיפה "כוללת" ומאיימת את המוסכמות שבמחברי הרומן העברי בימינו, היא נעמי שמר. להשמצתה הכוללת — כולל רמזים על המראה החיצוני שלה — הוא הקדיש שורה של תכניות רדיו, לפני שנים אחדות, עד שכילה (סיבה) את ועמד במסה "זמירות מארץ לה"ם" שנדפסה לפני כשלוש שנים בחוברת "אגרא" והוא טורח להביאה שוב בספר "אם לא תהיה ירושלים". היו כבר שהצביעו על כשלים וטעויות מסוימים ברצף הטיעונים וההוכחות של המסה הזאת, אך אולי חשוב יותר לתמוה על איש שמבחינות רבות מציג דימוי ראציונאלי למדי ("למדי", מלה חביבה עליו), והוא עורך קאמפאניה קודרת, כנגד תרומה עליזה ומקסימה, המהותה אנטי־אידיאולוגית, כמו זו של נעמי שמר לתרבות העברית?

התשובה האפשרית האחת על תמיהה זו היא כאמור, שזו אובססיה, ובמילא אין להוסיף על כך. אלא שזו תשובה לא מספקת כלל. תשובה אחרת, אולי מעמיקה יותר, היא שדן מירון שייך, מטבע ברייתו ואף עיצובו האינטלקטואלי, לגנוס התאורטיקאים או האידיאולו־גים. השתייכות כזאת מכשירה אותו היטב לסיפוק "הקונצפציות הגדולות", ובאותה העת אינה מכשירה אותו להתייחסות נאותה לשירי נעמי שמר, ואולי גם לשירי נתן אלתרמן שגם הוא במהותו אנטי־אידיאולוגי כל כך. אינני רוצה לומר זאת על מי שהוא, בלי ספק, חוקר חשוב של שירת אלתרמן, אך דומני שגם במחקרי־אלתרמן המיוחדים חסר המגע המהותי כל כך למי שמבקש להבין את אלתרמן: מגע הקלילות ההד־מה. והאי שמבצע לראות מכבש קודוני ("אידיאולוגי" במהותו) עולה כך על הפרפרים הקלילים המוהיזים שהם פזמוניה של נעמי שמר.

אני משער, כאמור, שדן מירון שייך לאותו גזע של אידיאולוגים ותאורטיקאנים, אך להשערה הזאת אפשר להביא רק הוכחות עקיפות, כגון אלה המצביעות על הכבדות, ולעתים האפוריות, של סגנונו העברי (יהיה זה מרושע, ואולי לא צודק ביותר ביחס לסגנון הספר הנוכחי, להשיא את תיאורו של מירון את סגנונו של ברנר־גוריון על סגנונו של מירון עצמו, אך אודה שהאנאל־לוגיה עלתה על דעתי בקוראי על "סגנונו שהצטיין בכוח אטום וקשה... במין גולמיות אלימה ויעילה וכו'"). הוכחות ישירות יותר קשה להביא משום שמירון, כאמור, נמנע מלספק את הקונצפציות הגדו־לות הללו שלהן הוא מייחל, ואשר עליהן עוצבה האישיות האינטלקטואלית שלו (שהרי לא רק סדן היה מורהו, אלא גם, כפי שסיפר בראיונות, קריאת מאמריו של קורצוויל היתה בבחינת בית־ספר שבועי קבוע של בעורייר). אם הוא אידיאולוג הרי הוא אידיאולוג בלי אידיאולוגיה ברורה, כאמור. מה מונע ממנו להעלות או לעצב אידיאולוגיה שכזאת? אני יכול שוב רק לשער כי האינטליגנציה העירנית והמפוכחת שלו מביאה אותו להימנעות זו. מירון יודע עד כמה כפוי־טובה הוא גורלו של התאורטיקן או האידיאולוג, שגם אם יתן את כל הון ביתו האינטלקטואלי בתאוריה שלו — סופו שבוז יבוזו לו. הוא יודע שמן התאוריה והאידיאולוגיה, בסופו של דבר, עולה ריח רע ואף זאת שכל תאוריה היא אפורה בעוד עץ־החיים הוא ירוק והוא באותו זמן, כנאמר ב"פאוסט". על כן הוא מסתפק בהצגה יעילה של עיוורונם של תאורטיקאנים אחרים. אלא שאפשר להיות "אידיאולוג" גם שעה שיודעים כי מוטב שלא להיות כזה, בייחוד בימינו הנפתלים. אפשר להיות הטי־פוס הפסיכולוגי של ה"אידיאולוג", בעל המנטאליות האוטופית (לפי המינוח של קארל מנהיים), גם כאשר מאפקים את הביטויים החיצוניים של הפסיכולוגיה הזאת.

כאמור, אני מעלה כאן השערות בלבד, אבל זו אחת התשובות האפשריות לכמה תמיהות, לחיוב ולשלילה, שמעורר הספר "אם לא תהיה ירושלים". מעל לכל מעלה התאוריה הפסיכולוגית הקטנה שלי אפשרות לפתרון התמיהה בדבר היחס המעורפל כל כך של דן מירון, כפי שהוא נשקף מספרו זה, שלכאורה הוא אלי האישי בספריו.

לקבוצת מאפייני הטיפוס הפסיכולוגי של ה"אידיאו־לוג" שייך גם הצורך של מירון להתור ולהתריע לאורך כל המסות וההרצאות של הספר על שעת המשבר שאנו מצויים בה. כבר בעמוד השני מדובר על "המשבר התרבותי החריף שאנו נתונים בו" (שתבע, כמובן, "הארה חריפה"). המלה הקטנה־הגדולה הזאת, "משבר" חוזרת אחר־כך שוב ושוב לאורך הספר. הנה עת־משבר היא בשביל "האידיאולוג". הפריחה הטבעית שלו, כביכול, היא מה שהמים הם בשביל הדג. בתול־דות התרבות היהודית במאה השנים האחרונות — ודאי גם לפני כן, אך הספר עוסק במאה האחרונה — אין יום אחד שבו לא היה אפשר לצעוק "משבר", ולדרוש עוד לתמורה בסדרי פורענות. למעשה, המושג משבר איבד הרבה ממובנו בשל תקפותו הלא־פוסקת, הקורא המתבונן במציאות — מעשה אנטי־אידיאולוגי במהותו — עשוי גם לתמוה ולשאול האומנם בדיוק התקופה האחרונה היא תקופה של "משבר תרבותי" מיוחד, חמור מן הקודמים.

כמובן, אופנתי גם כיום (ומתי לא?) לדבר על "משבר", אך אני מודה לבושתי שהתקופה האחרונה נראית לי דוקא כתקופת פריחה לתרבות הישראלית, בודאי לספרות הישראלית, פריחה היכולה לאשש דווקא את תוקפו של כלל היסטוריוסופי אחד שהוא בבחינת קלישאה, זה האומר שדווקא עת של משבר פוליטי־חברתי עשויה להעלות למצב של פריחה את הספרות ואת התרבות בכלל. עובדה היא, על כל פנים, שהשנה האחרונה היתה שנת־פלאות בתחום הרומאן העברי: גם סימנים אחרים של מה שקרוי ה"במה" התרבותי הנראים כאותנטיים, ולאו דווקא מלאכותיים או מנופחים. מירון כתב את דבריו (המצוטטים, למשל) באוגוסט 1985, אך כיוון שמצא לנכון להביאם עתה בנוסחם הראשון נדמה שהוא סומך עליהם את דעתו. אך עשוי להסתבר שתחזיות המשבר שלו התבדו או יתבדו, ויתגלה כבר מה שברור במידה רבה זה כבר: שגם תאורטיקן־משברים זה טועה ומטעה בהבנות שלו לגבי ההווה ושמא לא ירחק היום כאשר חוקר־ספרות כלשהו יצרף אותו אל קודמיו, על סדן וקורצ־וויל, למשל, ויצביע על התמצה העיקרית שלה התמצתו את ספרות ההווה שלו... אמנם, בניגוד לסדן או לקורצוויל, מירון הוא תאורטיקן ללא־תאוריה, אידיאולוג ללא אידיאולוגיה, ואינני יודע להחליט אם זה לטובתו או לרעתו.

אין בכוונתי לנבות אחרי אפסות ההתקפות על מירון שלאחרונה היו לה ביטויים רבים במידה, בין השאר תוך תגובות על הספר הזה (כגון בביקורתה של זיוה שמיר על הספר ב"מעריב"). אין לי ספק שהוא גדול הביקורת העברית בימינו, למרות סטיות־הטעם הרבות שלו, וכמה ליקויים שאני מנחש את קיומם במבנה הפסיכולוגי־האינטלקטואלי שלו. אם אמנם הוא חושש מפני האידיאולוג שבו ואינו מוכן לתת לו ביטוי, אני סבור שהוא גורם עוול לעצמו ולקוראיו, שהרי יש חשיבות, כפי שיש מקום, לאידיאולוג ולתאורטיקן, אף כשאידיאולוגיות שלו והתאוריות מכזיבות ומטעות. ככלות הכל לא רק "השועל" אלא גם "הקיפוד" עשוי להיות יוצר גדול של תרבות, ואפילו קסמי השועל מי־דיים יותר תכיפים יותר לעינו של האיש ביותר. נדמה לי שדן מירון שייך לעם הקיפודים — לעתים כה קרובות אנו רואים אותו מסמר את מחטיו ואף תוקע אותן על ימין, אך גם על שמאל (אף כי ברמה שלעתים הוא מאבד מרוב להט את ההבחנה בין הימין והשמאל) — אך הוא אינו מרוצה מן ההשתייכות הזאת וסבור שייטב לו לשבת בין השועלים. (כלומר, המקרה שלו הפך בדיוק למקרהו של טולסטוי מתוך משלו של ישעיהו ברלין על הקיפוד והשועל). בשל כוח יכול לנבוע, כמו במקרהו של טולסטוי, לאו דוקא מחוסר אינטליגנציה, אלא מעודפה, משפעתה.

גם ב"אם לא תהיה ירושלים" ניתנות הוכחות רבות לאינטליגנציה המעולה של מירון ולשפע האדיר של ידיעותיו בתחומים רבים. הקריאה בספר היא תמיד מאלפת, ונדמה שהסגנון של מירון, המגושם מאוד בר־גיל, זוכה כאן פעמים רבות בברק חדש, ופה ושם אף מצטיין במעין מכמונות שלא ניכרה קודם לכן. ייתכן שהלהט האישי המעורב בהתבטאויות אלה הווה את המרוה של מירון והפיח בה ברק ואש והוסרה גם בהישגיו הגדולים ביותר (כגון בספרו על ביאליק). אך דוקא על רקע ההתקדמות הזאת מעציב להיווכח שמירון אינו מקיים את הבטחותיו, ההבטחות של הסגנ־לות האינטלקטואליות הגיבורות שלו. בספר הזה אין כל סימן לתפיסה חדשה או מקורית של הספרות העברית המודרנית. אכן, אין כאן — דומה שיהיה זה עונש באה לדרוש עליו טור מבוריה של נעמי שמר דוקא — אין כאן כל סיסמה ודגל.

תאופיק אל חכים: שיבה אל המקורות

שיחה עם ד"ר שמעון בלס על הסופר המצרי שמת השבוע בקאהיר

שאלה: מה, לדעתך, מייחד את תאופיק אל חכים, יליד 1898, ומי שהיה במשך שנים רבות מועמד לפרס נובל, כאחד מאבות הספרות המצרית המודרנית?

תשובה: מה שמייחד את תאופיק אל חכים הוא, קריסה לחדש את הקירבה בין הספרות המצרית ותרבות יוון. יצירותיו הדראמאטיות החשובות ביותר שאובות מן המיתולוגיה היוונית העתיקה ומן הדראמה היוונית העתיקה. כך, למשל, מחזהו "אדיפוס המלך", אשר בו הוא משלב בנושא העתיק תפיסה איסלאמית של בעיית ותת האדם והתמודדותו עם הגורל. מחזות אחרים שעובדו על־פי מיתוסים עתיקים הם "פיגמליון" או "פראקסגורה", שנכתב בעקבות מחזהו של אריסטו־פנס "אסיפת הנשים", והוא מחזה שנסב על נסיון האשה לשתף את השלטון שהושאת בידי הגברים.

— כלום אין תאופיק אל חכים ידוע בעיקר דווקא במחזות על נושאים חברתיים?

אלחכים: בחירה בין תרבויות

— אמנם כן. הוא כתב מחזות רבים בנושאים סוצי־אליים, שבחלקם גם הוסרטו. אבל יש להדגיש את הי־סוד המיתולוגי ביצירתו הדראמאטית, ולציין ששאב גם מן המיתולוגיה המצרית העתיקה. כמו, למשל, במחזה "איזיס" וכן מאגדות וסיפורי־עם ערביים. במחזה "שהרזד" למשל. כן כתב מחזה חשוב על פי אגדה נוצרית מתקופת הנצרות הראשונה שעניינה תחיית המתים "אנשי המערה".

— במה חידש בתחום המחזות?

— הוא היה הראשון שהעלה את המחזה הערבי לרמה מודרנית ושיחרר מן המחזה היגיקורים ששלטו בו עד להופעתו.

אגב, הוא כתב גם מחזה בשם "שלמה המלך" שיבוסוד שלמה המלך. את הנושא למחזה שאב מן התנ"ך והקוראן. המחזה עמד להיות מוצג בתאטרון "הבימה", שניהלה איתו משא ומתן בהקשר לכך, בזמן שעשה בביקור בישוב ב־1945. אבל מלחמת העצמאות עיכבה את העלאתו. כשפגשתיו בקאהיר שאל על יפו ועל שפת־הים וסיפר שהוא מתגעגע לתירס המבושל של יפו, שכן אצלם אוכלים אותו קלוי.

— מהו לדעתך, החשוב ברומאנים שלו?

— הרומאן החשוב ביותר שלו הוא "שיבת הרוח", שתורגם לעברית על־ידי שמואל רגולנט בשם "והיתה רוח אחרת" (הוצאת "עיינות", 1957). רומאן זה נחשב לרומאן אוטוביוגראפי. ובו באה לידי ביטוי תפיסתו הלאומית המצרית, שהיתה נחלתם של כמה מעמיתיו בשנות ה־20 וראשית שנות ה־30. זו תפיסה שנשענת על ההיסטוריה והתרבות המצרית העתיקה והעמדה נגד התפיסה הפאן־איסלאמית והפאן־ערבית. ספר חשוב אחר שלו, שידוע אצלנו יותר, הוא "יומנו של תובע בכפרי מצרים" שתורגם לעברית על ידי מנחם קפליוק (הוצאת "עם עובד", 1946) ולאנגלית על ידי אבא אבן.

— מה הם הנושאים המעסיקים אותו ברומאנים שלו?

— אחת הבעיות שהעסיקו אותו ביותר היא הדילמה של האינטלקטואל הערבי בבחירה בין התרבות המסור־תית הערבית לבין תרבות המערב. נושא זה עובר בכל יצירתו. ביטוי מיוחד נתן לכך ברומאן "ציפור מן המזרח", שבו הוא מתאר את שנות שהותו בפריס בסוף שנות ה־20. הוא נשלח לפריס כדי לעשות תואר שלישי במשפטים, אבל חזר למצרים בלי לסיימו, משום שיותר משהיה מעוניין לעבוד על התיזה שלו, היה מעוניין בתרבות צרפת וספרותה, שהיתה לה עליו השפעה רבה, כמובן. נושא אחר הרווח ביצירתו הוא מערכת היחסים בין הפרט לחברה ובין הפרט לשלטון. לפחות בשניים ממחזותיו מתח ביקורת עקיפה על של־טונו של עבד־אל־נאצר. והם "השולטן הנבוך" ו"בנק הדמעות".

בשנות ה־60 כתב כמה יצירות בהן הביע אהדה לאדם הקטן ולפועל השכיר כנגד בעלי "הזרועים העירוניות", (שמו של המחזה), הלא הם בני המעמד הבורגני.

— תאופיק אל חכים הותקף לא פעם בשל יחסו אל האשה. האם נכון הדבר שהאשה הוצגה ביצירותיו כיצור חלש ובלתי מוכשר לחיי ציבור?

— ברבים ממחזותיו עסק תאופיק אל חכים במעמד האשה בחברה ובשעה שתמך בשיחרורה של האשה המוסלמית גם הביע דאגה לנוכח חדירתה אל ענפי היצירה השונים ואל מוסדות הממשלה, בטענה שדבר זה יזיק לתפקידה החשוב בחיים כאם המשפחה. בשל דעותיו אלה נהגו להציגו בעיתונים כאוייב האשה. היו לו תמיד הסתייגויות מנשים. כנראה היו לו אהבות נכ־זבות והוא נמנע מלשאת אשה עד גיל 48. יחד עם זאת ניתן למצוא אצלו גם כמה דמויות נשיות שתוארו בדרך מאד חיובית, כמו למשל: איזיס ושהרזד.

— היה מי שכינה אותו "דיקנס המצרי". מדוע?

— ההשוואה לדיקנס נובעת מספרו על הכפר המצרי "יומנו של תובע בכפרי מצרים", שהוא באמת מסמך חשוב ורב־רושם על חיי הפלאח במצרים בסוף שנות ה־20.

— האם תאופיק אל חכים הוא סופר מודרני?

— כמובן. הוא האיש שדחף את הספרות הערבית אל התקופה המודרנית. רוב הנושאים שלו מודרנים, וכר וגם הם בעלי אופי אוניברסלי. לפיכך, גם תורגמה מרבית יצירתו לצרפתית וגם לאנגלית.

— התוכל להרחיב בעניין התפיסה הלאומית־פוליטית שלו?

— תפיסה זו רווחה בשנים שלאחר מלחמת העולם הראשונה, והיו שותפים לה עמיתיו הסופרים כטאהא חו־סין, חוסיין הייכל וידידו הקרוב מנעורים הסופר הו־סין פאוזי שביקר בארץ שלוש פעמים אחרי כריתת השלום. אנשים אלה ניסו לראות את עצמם כצאצאי תרבות מצרים הגדולה ולא כצאצאי הכיבוש ה־איסלאמי, שאמנם הוסיף למצרים היבטים תרבותיים מסויימים. אבל תוך הסתייגות האומרת, שהתרבות האמיתית היא התרבות המצרית העתיקה. תנועה זו שהיתה נחלתם של כמה אינטלקטואלים בלבד נתכנתה בשם "התנועה הפרעונית". ראוי לציין, שהרומאן החשוב של תאופיק אל חכים "שיבת הרוח" מבטא רעיונות אלה, תוך שימוש במיתוס המצרי על שיבת אוזיריס לתחיה. המיתוס מספר, שאוזיריס נהרג על ידי אחיו שביתר את גופתו, ופיזר את חלקיה על אדמת מצרים, מעשה שכתוצאה ממנו מצוה איזיס על בנה הורוס לאסוף את הבתרים ולחברם כדי להשיב את אוזיריס לחיים. אוזיריס היה אל הפריון המצרי והוא קם לתחיה מדי שנה בשנה, באביב, בתקופת גיאות הנילוס. הרומאן "שיבת הרוח" מבוסס על התפיסה שהעם המצרי — כמוהו כאוזיריס — מפורר ומפורד לאחר שנים של שלטון זר ונמצא לפיכך במצב של וולידה מוות, והדומה לאוזיריס הוא ישוב לתחייה כאשר יתאחדו כל הקרעים. לשם כך דרוש אל הי"א שיאחד את מצרים, כלומר: מנהיג. ברומן הוא הצביע חכים על סעד זגלול — מן המנהיגים שייסדו את מפלגת ה"ואפד" ועמד בראש ההפיכה של 1919 נגד הבריטים.

— בעל המנהיג הזה והתפיסה המבוטאת ב"שיבת הרוח" השלכה על תמיכה במנהיג שאיחד את מצרים והביא למהפכה, מתוך אמונה כי כך תשוב הרוח להיות בעם. כאן כדאי לציין פרט פיקאנטי: עבד אל נאצר הודיע אליו את תאופיק אל חכים לאחר ההפיכה שלו, ואמר לו שאחד הספרים שהשפיע עליו ביותר ועיצב את דרכו הפוליטית, היה הרומאן "שיבת הרוח" ובאותו זה רמז שאל אשר לו כבפים הרוח הוא עצמו.

— האם חידש בלשון?

— בכמה ממחזותיו ניסה למצוא שפה "בינונית" מעבר בין השפה המדוברת לשפה הספרותית. הוא קרא לשפה זו "השפה השלישית". אגב, חלק ממחזותיו כתובים בלשון המדוברת, ובמיוחד המחזות החברתיים. אחרים כתובים בשפה הספרותית. "השפה השלישית" היא שפה בלאמר־תית שנועדה להקל הן על הבמאי, הן על השחקן, לנהל את הדיאלוג בשפה שהיא קרובה יותר לשפת הדיבור היומיומי.

— האם ניכרת במחזותיו השפעת התיאטרון המערבי המודרני?

— כן. הוא כתב, למשל, מחזות אבסורד. כמחזהו "המטפס על העץ" שתורגם לעברית והוצג בארץ. אלה מחזות מאוחרים יותר משנות ה־60 וה־70.

— האם כתב גם דברי עיון?

— הוא כתב מסות ואחד מספריו העיוניים החשובים ביותר נקרא "תעאדליה" שניתן לתרגמו כ"איזון". הרעיון המרכזי בספר זה אומר, שהתפוחות האנושיות תמיד מפירות איזון בסיפים בתוך החברה. אבל יש אפשרות להגיע לאיזון חדש, שאף הוא כבר ניבא בהיותו כוחות אנטגוניסטיים. תפיסה זו רווחת ברוב יצירותיו.

— ולבסוף, אי אפשר כמובן להתעלם מן הספר ה־פוליטי...

— בעניין זה יש להדגיש שתאופיק אל חכים היה מן התומכים הראשונים הגלויים ליוזמת השלום של סאדאת, והמשיך לתמוך ברעיון השלום עם ישראל עד יומו האחרון. מאז פתיחת הגבולות עם מצרים נהג להזמין אורחים ישראלים בלשכתו בבניין העיתון אל־אהראם. אבל יש לזכור שהרבה זמן קודם לכן כבר דגל במציאות דרכים לשלום עם ישראל.

רות אלמוג

ישראל בר־כוכב /

מעבר

נערה שחוממה עיניה ירקת הגפנים
בלילות הלשות,
באיזה הגיון היא משליכה את השמש
שלה בעולם הזה
מנערת קלות את שערה הצהב
של מבר הצלילה המתוחר
גופה עורג לרקע מתוך גופה
היא חומקת לממכות המעבר להביט
פניה כיום נקיים ואבודים.

(מתוך ספר השירים "חוק הגל", שירים [illegible])

לנקות את האורווה

עד עולם אהבה
מאת דוד שיץ
הוצ' זמורה ביתן, 1987, 334 עמ'

מאת יוסף אורן

מול חלון דירתם של פרץ ורחלי מתנוססת כתובת־חוצות. בניסוחה מכריזה הכתובת שבעתיאמנים: "עד עולם אהבה". פרץ בוחן את תוקפה של הכתובת מדי דוגמא של חייו. בגידת אשתו בו מבליטה בעיניו את צעקנותה ושקריותה של ההכרזה: "שבועה שהיא הת־ייצבות נגד מהלכם הטבעי של הדברים". פרץ דוחה את האמור בכתובת, ולפיכך הוא מסוגל להתגבר על ה־משבר הבלתי־נמנע בנישואיו. בסיום העלילה הוא אף צופה בתקווה לתחילת הפרק החדש בחייו בלעדי רחלי אשר "שוב אינה שלו".

האנאלוגיה בין הכתובת ובין הסיפור הבנאלי של גיבורי הרומאן, סיפור הבגידה, היא גלויה מדי ופשט־נית מכדי שתוסיף כבוד לסיפור. התפלמסות עם הכ־תובת מצטיירת כצורה מגושמת לפרש את העלילה, לקבוע את מסקנתה הרעיונית. ממש כשם שסמנות אב־ביות נוטות אף הן לאשש בקורא את כפירתו של הרו־מאן בנצחיותה של האהבה ובנצחיות של הכרזות־אהב־בים. בחסותה של הכתובת הרומאנטית והפאתטית מת־נהלים החיים יזומי־הספל, המציאותיים. שם עוסקים פועליו הערביים של אלפנדרי בעבודתם, ומתמקחים עם המעביד היהודי על הלנת שכרם. ותגת־הדוב צרה שם לקוחות לפרנסתה.

לסיפור הבגידה נוסף גם סיפור העלאתו של המחזה מפרי־עטו של ליפשיץ. ליפשיץ, שהוא הצלע השלי־שית בסיפור הבגידה, מעניק לרחלי את התפקיד הנשי הראשי במחזה שלה. זהו מחזה מוסיקאלי־פוליטי, המגו־לם דרך רומאו ערבי ויוליה יהודיה את "הדילמה של יחסי יהודים־ערבים". ליפשיץ מתאווה לכתוב מחזה על גסיסת אביו, אך נוכח המאורעות האקטואליים (הופעת כהנא באום־אל־פחם ומלחמת לבנון) דוחה הכל למ־ען המחזה הפוליטי.

גרעינו העכשווי של הרומאן הוא כאמור בנאלי, ד אין הוא חורג מתחומי המצופה מתוזורי ההווי, שמהם מצורף זמנו הנוכחי של הסיפור, המתרחש בשנת 1984. אך בעלילת הרומאן שזורים שני זמנים נוספים. הסמוך ביותר אל הזמן הנוכחי, מתאר את התגבשותה של הח־בורה, בהשפעת מלחמת יום־כיפור ותנועת־המחאה שק־מה אחריה, כדי להקים את קרש, על "צלע ההר החשוף במרומי הגליל". סיפורה של קרש מצריך פירוש חדש למלות הכתובת "עד עולם אהבה". הקבוצה חלמה ליי־סד בקרש "חברה שאין בה שקר, שאין בה זיוף". בתו־שים ואחד סעיפי התקנון שלה היא הבטיחה "להיתנתק באופן שלם מהמיאוס השקר השולטים בעולם שלמ־טה". גם הבטחה זו אינה מאריכה ימים וקרש מתפוררת ונעזבת על־ידי רוב חבריה.

רחוק ביותר מן ההווה הוא הזמן השלישי ברומאן, זה שמתאר את הביוגראפיות של הנפשות המרכזיות ב־עלילה. המשותף לכל סיפורי־החיים של גיבורי הרו־מאן, הוא בתיאור יחסי־הדעולה המתפתחים בין הורים לבנים. פרץ נבטש על־ידי הוריו וגדל בחסותו של יד־דיה. רחלי גדלה בשרדה־הלאבות של הכרעות הבלתי פוסקות בין אביה המכור למשחק השש ובין אמה המס־תפקת על עבודה כשוטפת. קרישון רדוף על ידי סי־פורו של אביו, המביא את משפחתו עד חרפת רעב ב־

של תשוקתו לקרקעית־כנס רשנתנות, וחוזים להם גם סיפורי־חיים של עמליה ושל ליפשיץ.

הביוגראפיות הללו של הדמויות המרכזיות הן קט־עי־הסיפור היותר טובים ברומאן. אלמלא שולבו בעלי־ הביוגראפיות בעלילה העכשווית, יכלה כל פרשת־חיים כזו לפרנס סיפור קצר נפרד. מי שעדיין זוכר את עלי־לת הרומאן הראשון של שיץ, "העשב החולי", ודאי יב־חין שבפרקי הביוגראפיה האלה חזר שיץ אל התימה אשר התגלתה כמרכזית בכתיבתו — זו החושפת את מוקדי הכאב שביחסי הורים ובניהם. גם אל רובד הזמן הזה מתקשרת הכתובת "עד עולם אהבה". הפעם היא מאירה את הזהות ההבטחה כתובת. בכל הביוגראפיות של גיבורי הרומאן היא מתגלה לא כהורות מבונת, הר־כונה לקורבנות למען אושרו של יוצא־החלציים, כי אם כהורות אנוכית, טוטשת, המתייחסת אל הצאצא או כ־מטרד או כספוג לתסכולם של ההורים.

את מראית־העין של המורכבות משיג הרומאן על ידי עירוב חומרי הסיפור משלושת הזמנים. ההפרדה של פרקי הסיפור לזמנים השונים היא תרגיל אינטלק־טואלי שנעשה כבר חבוט למדי, בייחוד כאשר ההתר־חשויות מן המבנים השונים אינן מאירות זו את זו ואינן מתקשרות בחיוניות זו אל זו. ההצדקה היחידה לתן היא בתכונה חיצונית יותר של הרומאן: בקביעת סמ־כות־מספרת (רמות "המספר") המגייסת לעזרתו מדי פעם את נקודת־התצפית של אחת מהדמויות. במצב זה מקבלת ההפלגה של הרמות אל זיכרונות מרוחקים (ה ביוגראפיה) או קרובים (התקופה שבין מלחמת יום־כי־פור למלחמת לבנון) לגיטימאציה כלשהיא. "עד עולם אהבה" מבליט עוד יותר מאשר הרומאן הקודם "העשב החולי" את מגבלות כושרו הסיפורי של דוד שיץ, לפי שעה, לשלוט ביריעה המורכבת והרחבה של הרומאן. היקף הכמותי של רומאן מושג כאן על ידי צירוף של יחידות־סיפור שאינן נובעות זו מזו ואינן מותנות זו ב־זו.

כשלונו האמנותי של הרומאן ניכר במיוחד במלאכת התימלול. תופעות ליטראליות שונות פוגמות בשכביות הסיפור. כזו היא השימוש באונומטופיאות המוקות קר־לות מהסביבה. כזו היא השפעתם של דימויים הרועים בשפע בטקסט: "המפטש הקולה ליד אוזנו. פטפוט שך ליווה כשירת הציפורים לעת ערב", "המשפטים האלה שיונקו בגמישות בזה אחר זה כחתולים מפח זבל — נו־צבים על ארבעת רגליהם ונעלמים במהירות, וזנבם מתוח בין רגליהם". או "תריסי הברזל שהלורתם מכתי־

שיץ: ללא היסטוריה

מה את האבן כדמעות של עיניים מאופרות". רוגו הכ־ללי של התימלול מבליט את המאמצים מן הסוג הזה להעשיר את הביטוי באמצעים פיוטיים.

"עד עולם אהבה" מבשר את תחילתו של הגל המר־גיב בסיפורת שלנו על מלחמת לבנון. קדם לו הרומאן "מולכו" של א.ב. יהושע. ההבדל האיכותי בין שני הרומאנים גדול באותה מידה כמו איכות התגובה של־הם על המלחמה. יהושע רואה במלחמת לבנון עוד עדות להכרה המפרדה בין אידיאולוגיה שהפכה זה מכ־בר לרודודאפים ובין מציאה המבקשת להתקיים כמדי־נה נורמאלית. עלילת הרומאן מתארת כיצד מתנתק לבסוף מולכו, הנאבק "לאהוב באמת", מכביעותו לרעיי־תו שנפטרה. שיץ מציב את סיפור הבגידה על בימת הזירה של תקופת מלחמת לבנון וספיחיה לצורך רעיוני אחר. תקופת מלחמת לבנון מתוארת ברומאן מנקודת המבט של החיים הפשוטים, הרגילים. לגיבוריו אין שום עניין בהיסטוריה, וגם את המלחמה הזו הם בוחנים בלא סיבותיה העמוקות. הסכסוך הישראלי־ערבי, נגע הטירוף המאבק הבין־גושי על אחד "אפור" מבחינה גאו־פוליטית. בחינה כזו תגבר כל אירוע היס־טורי, וכך היא מעוללת גם למלחמת לבנון. הזו התקופה, המשמש כרקע לעלילה המשפחתית, מתואר ללא הקשריו ההיסטוריים, כדי להסיח במלחמה זו את זעמם של האנשים שעשו בעשק.

גיבורי הרומאן מתעבים את המוזר שום נתבעים לשלם למען ההיסטוריה. הם אינם רוצים להירשם בס־פר ההיסטוריה, כי אם מעדיפים למצות את האושר ה־אפשרי, האישי והעכשווי. כך משתנה הכתובת שעל הקיר גם את תבליתו הרעיונית של הרומאן. הסתייגותו של פרץ מתוכנה הפאתטי והבנאלי של הכתובת "עד עולם אהבה" איננו מצטמצם אך ורק לנושא האהבה. ה־כתובת פתוחה גם להשלמות נוספות: עד עולם אהבה לביאת המשיח, לגאולת העם היהודי כולו בא"י. אך אם בנצחיותה של האהבה מוצגת כמפוקפקת ברומאן, על אחת כמה וכמה מלעגת בו בנצחיותן של אמונות האידי־אולוגיות הגדולות. הכתובת "עד עולם אהבה" הולכת ומחוקת בכתמי הצפי מהקיר הירושלמי, כאקט של לעג לכל האמונות הגדולות. הכל — ומלחמת לבנון בכלל זה — נמחה בפני היחיד. וכדי שייטב לאנושות אירעמם, אין טוב לדרוש מהאדם העכשווי יותר כלשר הוא מסוגל אותו. מלחמת לבנון ברשימה ברומאן את סכנתם של כל שאר המאורעות הגדולים בהיסטוריה. תמיד הם עושקים את אושרו של האדם, ולעולם אין הם מקיימים את הבטחות השלמות שהבטיחו. "נצחי" הוא רק הגשמה מנקודת־המבט שהרומאן בוחן מבעד את ההיסטוריה — נקודת־המבט של החיים.

על מבטו הבלתי־שורשי של הרומאן בכל המישו־רים שהוא נוגע בהם (אהבה, אידיאל חברתי או אידיאל לאומי) אפשר כמובן להשיב בטיעון המנוגד מאליו: על־שורות לא תרמה לחיים דבר. החיים מתעשרים רק כאשר בריאים נועזו להציף רגלים, וכאשר הם לא נוגעו, ואיסכנויסטים מסוג זה, להוכם בכיסופות להגשמים כמיהות גדולות על ידי מאבק במציאות, על ידי מעשים בהיסטוריה. הפילוסופיה של העכשוויות תצדק לעולם, כי הגלה יישאר תמיד בוזר והבלתי־מורכב מבמעשים המסבים את פני הדברים.

משפטו הרעיוני של הרומאן "עד עולם אהבה" (בכל המישורים שבהם הוא נוגע) משיבת אותו היטב אל מגמת ההתפכחות המאפיינת את הסיפורת שהגיבה על "המצב הישראלי" לאחר מלחמת יום־כיפור. הסיפו־רת הישראלית משנות השבעים ואילך ביטאה הרגשת־חיים אחת בפכחות מאוסלית, אבדן האמון באידיאו־לוגיות והתרוקנות הקיום מכל תקווה. הרומבה של הר־גשת־חיים זו למיכוד הבלתי־לאומי כגו הבזירה הת־מעשות האמונה בכוחו של הבזירה בלבד להבטיח את המשך הקיום היהודי. המגמה זו בכפל פניה, הן כתוד־שה קיומית והן כעמדה הבלתי־לאומית, הוסכמה ל־לארכפק במלחמת יום־כיפור.

מן הדין לדייק: בסיפורת הישראלית לא היתה זו הרגשה חברה פסימית סתמית, כאותן שמופיעות במוד־ורית אופנתית מדי פעם בתרבות. בסיפורת של שנות השבעים ניכרה בהשפעת מלחמת יום־כיפור השאיפה "לנקות את האורווה", כדי להכין את המקום למחשבות חדשות ולהרגשות חדשות. הרומאנים שנתפרסמו מאז ועד היום (כמובן, אותם שמגיבים על "המצב הישרא־לי") מתארים מציאות חיים דקאדנטית אצל גיבוריהם, כביטוי לנכונות לשקוע במעמקי השפל והטומאה כדי להגיע משם מטוהרים לקראת אמיתות חדשות. מלאכת "ניקוי האורווה" שורה בעיצומה, וגם הרומאן "עד עולם אהבה" מוכיח זאת. אך כבר נמצאים על מדפה של הסיפורת הישראלית הרומאנים הראשונים המציעים אפשרויות רוחניות חדשות. אלה יעצבו את עולמם הרוחני מכאן ולהבא. כאלה הם לדעתי הרומאנים "קופסה שחורה" של עמוס עוז ו"מולכו" של א.ב. יהושע.

לאחר מלחמת יום כיפור התגבשה המשמרת השלי־שית בסיפורת הישראלית. היא הצטרפה אל שתי קוד־מותיה: משמרת "דור בארץ" ומשמרת "הגל החדש". ל־פי המאפיין הביוגראפי (בשעת פרסום הרומאן הרא־שון שלהם היו כולם בשנות השלושים לחייהם), ליכדה את המשמרת החדשה התשוקה הזו "לנקות את האור־ווה" מן היומרות הרעיוניות שטופחו לאחר מלחמת השחרור ולאחר מלחמת ששת הימים. סמוך מאוד להתפרסמות הרומאנים הראשונים של סופרי המשמרת החדשה היה קשה למצוא מכנה שיציין את המכנה המשותף לכתיבתם. בשל הדמיון באורח־החיים של גיבוריהם, אורח־חיים שהצטיין בהזנחה עצמית, יאוש והשלמה עם האבדן, כיניתי את המשמרת תחילה בכ־נוי "הגל הדקאדנטי". מאוחר יותר, כאשר סיכמתי ב־ספרי "התפכחות בסיפורת הישראלית" [1983] את השפעתה של מלחמת יום־כיפור על הסיפורת הישרא־לית, מצאתי שהמונח "הגל המפוכח" הולם יפה יותר את החידוש הרעיוני שבכתיבתם.

ספריהם הראשונים של מספרים אלה: דוד שיץ, חיים באר, איה כסו, יעקב בוכן, ישראל המאירי, דוד גרוסמן ואחרים, נתקבלו חלקם בהתלהבות וחלקם בהסתייגות, אך בכל מקרה נתקבלו בהתלהבות, שהיא טבעית לפרסום הספר הראשון. מבחנה האמיתי של המשמרת הזו הוא עתה, כאשר רובם — ודוד שיץ בכללם — מפרסמים את ספרם השני. אם עדיין יוסיפו "לנקות את האורווה" מן המחשבות וההרגשות הב־עייתיות במבנן המאורעות המאוחרים שהחברה הישרא־לית התנסתה בהם, יוכיחו שמיצו את עצמם בהתגרבות המשמרתית, וסופם לא עמד להם להמשיך בעיקבה בבקשת תוכן חדש ברחוב הברוחה שנוצר לאחר הניקוי. דומה שכך בספריית הנוצאה, כבעבן הרומאן השני, בכתיבתם של איה כסו, יעקב בוכן ודוד שיץ. דוד גרוסמן גמלם לאחר "חיוך הגדי" כתמודדות נוספת עם "המצב הישראלי" אל הפנטאסיה המודחמת "עיין ערך: אהבה". צריך יהיה להבחין לשוב אל התמודדות עם מבוכות הזמן, כדי לעמוד על תרומתו להבנתו. ישראל המאירי וחיים באר טרם פרסמו את הרומאן השני שלהם, ומבחן הרומאן השני עוד מצפה להם.

העורך: אברהם רמון

שבוע של ספרים
מאת בני ציפר

בדינר: אקלים בודלסקי

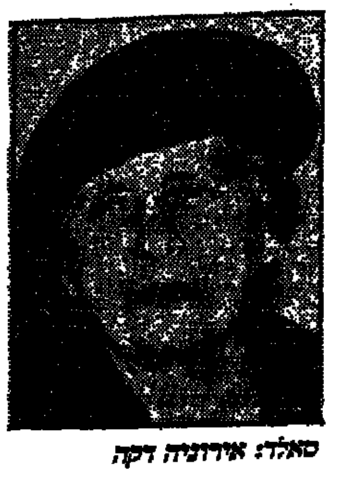
סאלד: אירוניה דקה

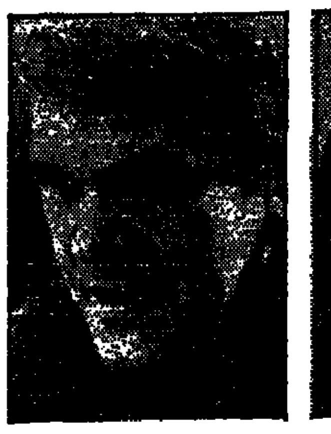
קונדרה: ברכת הגלות

מקור

מלאכים באים, רומאן
מאת יצחק בדנר
"הספריה", הוצאת הקיבוץ המאוחד, סימן קריאה וכתר. 1987, 848 ע'

כמו בספרות של מדע בדיוני, מתרחשת עלילת "מלאכים באים" בפלאנטה אחרת ולאראורה, בעת ובעתה אחת. הזמן הוא המאה הבאה, המקום הוא ישראל ששינתה את פניה והיתה למדינה תיאוקרטית וסגורה בפני העולם, שפאבאטים — היום אנו קוראים להם גוש אמונים, למותר שומר להם בדנר שמות אחרים — שולטים בה שלטון טרור, ומדכאים באכזריות כל ניסיון של קומץ נאורים להביע את מחאתם.

העתיד — בדנר עושה זאת באופן שקוף מאוד — צריך להיות פארודיזציה הגמוה של ההווה, כדי להזהיר ולהתריע בהווה, ולכן בניה הפלאנטה הישראלית של המאה הבאה כמיקרו מוגזם של כל הרעות החולות שיש בישראל של המאה העשרים: אינטלקטואלים מוג־לב מתפלפלים לריק בקפה "כאך" בפינת דיזנגוף (צריך לנחש לאיזה אינטלקטואלים עכשוויים ולאיזה בית קפה עכשוי התכוון בדנר), הערבים נגרשו או נטבחו לבד מכמה "אנוסים" וחיים חיי־פחד. הדת שולטת בכיפה. הישיבות פורחות. האלימות גואה. העולם מחרים אותנו (ואם עלינו לזכות למאה הבאה לשם כך?), אבל החרם רק גורם שנשגשג מבחינה כלכלית. ויש ברומאן מי שמסביר כיצד זה ייתכן. בקיצור, בדנר דואג שהגיהנום־העתידני יהיה מושלם עד הפרט האחרון, וממציא בפי הגיבורים את השפה שתשתלט או באריץ יקראו לה "אנגרית", והיא תהיה שילוב של עברית ואנגלית.

משהכבו אותה ולתמיד כללי המשחק של הרומאן, קל לקורא "להיכנס" לתוך אקלימו הבודלסקי של הז'אנר והוא אינו חדש. יש להזכיר את בנימין תמוז ב"פונדקו של ירמיהו" שעשה ניסיון דומה לכתוב אפוקליפסה תיאוקרטית בסגנון דומה, אבל נקט סוף מבודח ומאריונטי. בדנר, לעומת זה, ממקם מתוך הבדיוה העתידנית גיבורים בשרים שלא יקשה למצוא כמותם גם היום: זו חבורה של מה שקוראים היום "יפי נפש". בוהמיינים ציניים המבלים את חייהם בוויכוחים של בית־קפה, בעניני עגבים, ובאדישות־למעשה למתרחש. אחד מהחבורה, דן הלפרין, נקלע בטעות להפגנה אלימה העוברת בדיזנגוף ושלושה אברכים נטפלים אליו, מתעללים בו מינית ואחרות, בעוד הבריונים עומדים מנגד חסרי־אונים.

בפארודיה לרומאן המגויס האוראיאני, מגלה הלפרין בעקבות ההתעללות את האבסורד שבחיים (מדוע נטפלו דווקא אליו?) ומחליט לצאת למסע לגילוי זהותם של אלה שהשפילוהו, שהוא גם מסע של גילוי עצמו ועברו. הנקמה בסוף הרומאן אלימה לא פחות מההתעללות שבפתחו. יש בבדנר עוצמה רבה, בעיקר הסצינות האלימות וההמוניות. יש בו שטף־דבור המופה לפעמים על חיספוס, דיספרופורציה, סירבול וחוסר עמקנות. אבל מן הסתם אי אפשר לדרוש מסופר שיכתוב בעומק וגם ברוחב.

תרגום

ואם לא עכשיו אימתי? רומאן תעודי
מאת פרימו לוי
מאיטלקית: דב אקונה
הוצאת "לה סמנה", 1987, 296 ע'

עושרה של הספרות האיטלקית — ושל הספרות היהודית־איטלקית בפרט — מגיע אלינו תכופות להבאין ולרביע בלבד, בגלל התרגומים הקלוקלים־כרוכם משפה זו הנעשים בידי דוברי איטלקית היושבים בארץ, שיש להם כוונות טובות למכביר אבל חסרים, למרבה הצער, את הידע המספיק בעברית. כך קרה לתרגום "שם הוורד" שהיכה גלים בגלל הפרס שנעשה על פיו, וכך קורה לעוד כמה ספרים העולים לכותרות: הקורא צריך "לנחש" מבעד לעברית הגרועה את כוונתו המקורית של הסופר.

פרימו לוי אינו יוצא מכלל זה. הסופר־עיתונאי היהודי־איטלקי ניצול מחנות הריכוז התפרסם בזכות יכולתו לשזור יחד תיעוד ודמיון, עיתונאות וספרות, ולגבש מהם רומאנים־תעודיים בעלי־ערך. אין זו ספרות גדולה. פרימו לוי יודע זאת, אבל סומך על יכולתן של העלילות המסעירות־לעצמן לרתק את הקורא. אלה חוויות של מלחמת העולם השנייה, מחיי הפארטיזאנים ביערות, מחיי מחנות הריכוז, מה שקרוי אצלנו "ספרות שואה". לוי, על פי מתכונו המקורי, נמנע מהנימה הבכיינית הרגשנית האופיינית לז'אנר הזה ומדגיש את רעיון ההישרדות והלוחמה האנטי־פאשיסטית, ואת ניצחון האנושיות על האיבה. אבל גם הוא משתמש באינוונטר הידוע של מוטיבים שהיו לשגרה בספרות על מלחמת העולם והשואה: גדלה, מפקד הפרטיזאנים, מנגן בכינור, המסמל את התקווה לחיים חדשים (ב"חינוך אירופי" של גארי יש כנר וכינור כמעט והיינו את המנגן הפרטיזנים כתב מלחין יהודי חצי שעה לפני מותו, לדרישת מהרוד הנאצי (זה המוטיב הנצחי של "על נהרות בבל", החוזר, אגב, בוואריאציה מסוימת ב"עיין ערך אהבה" של גרוסמן). במלים אחרות: קל להצביע, בתוך הטקסט, על האופן שבו יוצר פרימו לוי את האפקטים השונים.

את סיפור העלילה בכללותו שמע פרימו לוי (כפי שהוא מעיד באחרית־הדבר) מפי פליטים שהגיעו לאיטליה בסוף המלחמה. חבורה של פרטיזנים יהודים ביערות בפולין ורוסיה עוברת את כל התלאות האפשריות המוכרות מידי גרמנים ומידי האוכלוסיה המקומית כאוהד בצעדתה העיקשת אל החופש, המתגלגלת במבצעי חבלה ראוותניים — וסיפור אהבה. ראה סימון דה בבואר ברומאן "דמם של אחרים" וסרטי־מלחמה הוליוודיים לאין ספור. התרגום כמעט־מילולי, גם אם לא עילג. אפשר היה להתאמץ יותר.

אהבות מגוחכות, שבעה סיפורים
מאת מילן קונדרה
מצ'כית: רות בונדי
הוצאת זמורה, ביתן, 1987, 195 ע'

מילן קונדרה הוא מן הסופרים שהגלות ממולדתם פעלה לטובתם ועשתה אותם למפורסמים ולפוריים יותר משהיו זוכים להיות אילו לא הגלות. קונדרה הוא היום כוכב־ספרות בינלאומי. ובאחרונה אף חדל לכתוב צ'כית: ספרו האחרון, שיצא בהוצאת "גאלימאר" בפאריס, נכתב במקורו צרפתית.

קונדרה רואה את עצמו ממשיכם של בני־ארצו קפקא והאשק — שאת כתביהם הוא מלמד בבית־הספר ללימודים גבוהים בפאריס, שהוא מן המוסדות האוניברסיטאים היוקרתיים של צרפת, ועל מורשת זו ביסס חלק גדול מהצלחתו. "הקלות הלא־נסבלת של הקיום", שמו של אחד מספריו, הוא אולי תמציתה של האידיאולוגיה הספרותית שלו היוצאת נגד הרומאן המגויס נוסח סארטר ונגד הפסיכולוגיזם נוסח פרוסט. בכך דיבר קונדרה ללבם של צרפתים רבים שחיפשו בשנות השבעים מוצא רענן מסבך ענקים־מעיקים אלה, כמו גם מסיבוכיו הליטראטיים של הרומאן החדש.

"אהבות מגוחכות", שנכתב בשנות השישים, כולל סיפורים של קונדרה הצעיר בטרם עזב את צ'כיה. כבר כאן מתגלה קונדרה של הקלות־הקיומית: אבסורדי, בעל הבין סוריאלי, מבדח עד דמעות, המביא אבן בדרכו של קפקא להזהיה להזור במישרין לתוך הדי־אליה, ולהביע באמצעות הרמיזה הרעיון מה שאלף

איגרות

הנרייטה סאלד ועליית הנוער על פי מכתבי משפחה 1934—1944
מאת אלכסנדרה לי לוין
מאנגלית: משה ברחיים
הוצאת ראובן מס והמחלקה לארגון של ההסתדרות הציונית, 1987, 104 ע'

אישה הן הבחורות ההן, כתבה השירה "בחורות" מסוגה של אם עליית־הנוער הנרייטה סאלד אבן קשה למצוא עוד. סאלד החלה את השלב המכריע בפעילותה הציבורית כשהיתה בת 73 ולא חדלה ממנה עד מותה ב־1945. היו אלה שנות עליית הנאצים בגרמניה ומלחמת העולם השנייה. סאלד חזתה את האסון המשמש ובא עוד ב־1934, ומתחילה בארגון עליית־נוער מגרמניה בין שאר עסקנויות, הנגת אגביינה ושאר טקסים וקבלות־פנים ודקות שבאלבה להשתתף בהן.

אלכסנדרה לי לוין, בת משפחתה של הנרייטה סאלד, מגמה זוהי מקורית, לספר את עשר השנים האחרונות בחייה של הציונית הגדולה הזאת, באמצעות מכתבי המשפחה שכתבה וקיבלה סאלד בשנים ההן. במכתבים שכתבה יש תכופות אירוניה דקיקה על הפאטוס הרבים שנשאים לכבודה בכל מקום ועל הזמן היקר שגוזלים ממנה. בני משפחתה החוזרים ומופיעים במכתבים, הם אחייניה בנימין סאלד־לוין, אחיו ג'אסטרו ואחותה אדלה ולצר ובני־ביתם. מכתבים ממנה ואליה מאירים את התקופה והאווירה בארץ מנקודת מבט מרוחקת ואליטיסטית־משהו: בכמה מכתבים חוזרת, למשל, הסתייגות מהרוויזיוניסטים שפרשו מההסתדרות הציונית אבל רוצים ש"דודה הנרייטה" תיתן את דעתה על עליית נוער רוויזיוניסטי. כך גם קונגרס של אגודת ישראל, הרוצה עליית נוער מגרמניה, "אבל בתנאי שהבנים והבנות יוחזקו במבנים נפרדים".

גם בגישה לבעיה הערבית מגלה סאלד אומץ רב. בעיצומם של מאורעות 1936 אין היא מהססת להאשים גם יהודים בשנאה לערבים. במכתב לאחייניה היא מספרת שראתה דברים "שמתירוים את הדם" שעשו יהודים לערבים. סאלד אינה חדלה לחשוב שהיהודים בלב לבם אינם רוצים למצוא דרכים לשלום־של־אמת עם הערבים, הדבר מעכיר עליה את עבודתה הציונית כולה. "היהודים נהדרים", היא כותבת. "עם זאת אני מאחלת לעצמי שיהיו קצת יותר נהדרים". הדברים אמורים בנוגעים לכבוד פתיחת נמל תל־אביב, המביא אותה למחשבות שחורות. "כלום אין צד עיוור לבעיה או שמא אני ליבראלית רכרוכית?"

כשל־לב, שבר ברגל, בעיות אישיות — ובד בבד ארגון מבצע ילדי טהראן, ופעילות ללא־לאות לקליטתם של עוד ועוד נערים, למרות "חוסיפת" של ילדים ותכנים קטנוניים בין האגודה והמזרחי. את שתי התגובות הללו מאשימה סאלד בסוף ימיה כי הם קירבו את קצה ("נראה שמדובר אצלי באפיסת כוחות שנגרמה לדעתי על ידי המהומה שמסביב לשאלה הדתית"). סאלד מתה ב־13 בפברואר 1945. הספרון הזה הוא יד לזכרה של אשה מקורית וחזקה.

שירה

חמישים שיר במדבר, שירים 1980—1985
מאת גבריאל פרייל
ספרי סימן קריאה, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1987, 64 ע'

גבריאל פרייל הוא משורר חכם, תרבותי, מהורה, נקי ועגים מאד. עצבותו מאוזנת תמיד ב"ארוחת צהרים קטנה" כמו שהוא כותב בשיר האחרון שבספר, והסידוה הזאת לאוזן בלי הדף ולהישמר מפני איבוד־השליטה על השפה והביטוי הפאטי. יש בכך משהו זר בנוף השירה העברית. פרייל אבן זרמשתו. כותב־עברית החי בארצות־הברית בצל "נופו השקוף של אגדה מוזל־כרבייר" — כלומר, בתוך גינתות אקדמית־ספרותית, שבעייתה המרכזית היא עצם הכתיבה. האם לכתוב או להחדל, מהם המסתורין של לידת השירה האם המשורר "אנוס לכתוב שיר"? השיר של פרייל מציג את הבעיה ופותר אותה בהינף אחד, מתוך איזה לעג־עצמי ליריוה התיאורטית של המשורר: שירים כתובים מעצמם. וכל שיר נותן את התשובה להכרח של כתיבתו בעצם היותו שיר שנכתב. השאלות הספרותיות ממשיכות להישאל, והשירים ממשיכים להיכתב בלי קשר לשאלות התיאורטיות שנשאלו.

האם כותב פרייל שירה הגותית? קשה לומר עליו זאת, גם אם הא־הכותב חוזר ומופיע בשירים, ומנתח את עצמו בלי הרף. "חמישים שיר במדבר" הם בעיקרם, כמדומה, שירי שאלות: שאלות על הזמן שחולף, על הזקנה, על הספרות, שאחרי כבלות הכל נהפכת לאות מתה, אחר מגלוייהם הרבים של החיים. המשורר הסופר. על כל כאבי־היצירה שלהם נשכחים תמיד. נשארים מגביהורו שהצליחו לצקת למלים. וכל השאר הוא הבל. פרייל אוהב את משחק ההבטה על עצמו מפרספקטיבה של מבקר. הוא כותב על פרוסט ומאהלר כאספקלריה של עצמו, של אותה אי־יכולת לצאת מתוך הדיך שלך, כדי להביט על עצמך מן הצד. ויש פרייל הכותב בשעשוע על פרייל הצעיר, המשורר המתחיל את דרכו בשירה בעירה כליטא, חמישים משוררי־ראות ההוקים של פרייל על פרייל, חמישים שנה של פרייל המנסה להבין את פרייל.

מעולם הספרות והאמנות

הנרי ג'יימס: הזר הנצחי

הנרי ג'יימס: מבוכות־במסווה

רוב המאורעות החשובים שאירעו בחייו של הנרי ג'יימס, הסופר האמריקאי הגדול, ייראו טוב יותר על מסך הקולנוע מאשר בספר. כשהיה ילד קטן נגרר על־ידי אביו הזוגר המסתורי מבוסטון לאירופה כדי לגלות את התרבות. הם גילו אותה בפאריס. הנרי הקטן נדד מסביב ללובר בכובע גדול ובכפפות שחורות, וגמר בנפשו שפירושה של ציוויליזציה הוא להתבונן בדברים מרחוק. הוא אכן יהיה בעתיד "זר נצחי" וישמר מלהיות מעורב בפעילויות הבוערות והזמניות שהעסיקו תשע עשיריות של הגזע האנושי.

לפיכך היו חייו אפורים ומשעממים למדי וכשרונו של ליאון אדל למתוח אותם על־פני חמשה כרכים של ביוגראפיה, ראוי שייחשב לאחד משיאיה של התרבות המודרנית. הוא הצליח לעשות כן על־ידי כך שכלל בספרו צוות ענק של חבריו ומכריו של ג'יימס ואף מעריצים. רבים מאלה הושמטו מן הספר החדש של אדל, ספר בן כרך אחד, גם הוא לא רק במיוחד, בן 740 עמ' (הוצאת "קולינס"), ובכל זאת נותרו בספר רבים, מהם אנשים הרבה יותר צבעוניים מן הסופר עצמו, כמו הקומיקאי ג'ון ג'רג' פרקס, שלבש שריון כשקפץ אל מותו אל מפרץ בוסטון, או "מלכת התרבות" איזבלה גרדנר, שארמונה (כיום מוזיאון) בבוסטון היה מלא בשלל יצירות אמנות מאירופה. דמויות אלה נותנות משנה־ממה לקורא על האווירה שבה חי הנרי ג'יימס.

אחד היתרונות שבכתיבת הספר החדש, אומר אדל, הוא בכך שכיום מסוגל היה להיות מפורש יותר בכל מה שנוגע לחייו הארוטיים של ג'יימס, מה שלא ניתן היה בשנות ה־50 הפחות מתירניות. אבל עד זה של חיי ג'יימס מאכזב למדי. המיניות היתה מרדימה. הוא גינה את הנאטוראליזם של זולא כמוהב, ומוזה שלעולם לא היה עולה בדעתו לתהות מה קורה בין בני זוג בחדר המיטות שלהם. גישה זו מציגה את ג'יימס כוויקטוריאני. כה עקבית היתה הימנעותו של ג'יימס מפעילות מינית, עד שהיו מבקרים שהסבירו את התופעה כבעוצה בתאונת אופניים שהיתה לו בבחרותו, שכתוצאה ממנה סורס.

שמועה זו, אומר ליאון אדל, מקורה בארנסט המינגווי חסר־הבושה והיא משוללת כל יסוד. אבל תאונה אכן אירעה (או כך מכל מקום הגיד ג'יימס). בן 18 סבל מפגיעה לא ברורה כשסייע בכיבוי דליקה. פרצה מלחמת האזרחים, אחיו יצאו להילחם, וייתכן שכל הסיפור המצא כדי לשחרר אותו כבלתי־כשיר ללחימה. כך או אחרת, לא היה לכך שום קשר לקריירתו המינית של ג'יימס. התשוקה הבהילה אותו, האימה, כך האמין, על אמבותו. הרומאן שלו "רודריק הדסון" הוא סיפור זהיר על פסל אמריקאי צעיר שהקריירה שלו נהרסת בגלל אהבתו ליפהפיה אירופית נאה. נשים שהיו ידידות שלו נתאכזבו מאוד בשל קרירותו. סופרת אמריקאית, קונסטאנס פינימור וולסון, שחלקה עמו תהילה בעיבורי פירנצה, התאהבה בו. הוא עזב אותה בהבטחה שיפגוש אותה אחת לשנה, והיא התאבדה בקפיצה מחלון. בשלב מאוחר בחייו פיתח חיבה מיוחדת לצעירים יפי־תואר, אבל אין הוכחות לקשירת קשר מיני. אדל מצטט מכתב של ג'יימס לפסל הנדריק אנדרסון שבו הוא מוצא דופי בפסלו "האוהבים המתחבקים". דחייתו את התאוות השלוטות בחיי זולתו היה כה משהו מן היהדות. הוא היה אמן הגינוי וביקורתו היתה מוחצת.

במידה שיש תאוריה כוללנית בספרו של אדל, הרי היא אומרת שהסיפורים והרומאנים הם מצוקות־כמסווה, ועל פי רוב ההסוואה היא כבדה. כך, הנשים התוקפניות והקמצניות בסיפורים שנכתבו בסוף 1899, מבטאות למעשה את הזעם של הנרי על אחיו ויליאם (הגנה הרעות הפסיכולוג), שסירב באנוכיות לקניית בית שביקש הנרי לקנות, ומאחר שאחיו היה חולה בעת ההיא לא יכול היה לבטא את זעמו בישירות. כך במקרה זה, וכך במקרים אחרים.

לדעת מבקר ה"סאנדיי טיימס" פירושים מסוג זה הם מיותרים. ומוטב היה ללמוד מג'יימס ולספר את הסיפור בפשטות וללא ספקולאציות מיותרות.

מרגריט דיראס: על הכל ועל כלום

מרגריט דיראס, הסופרת שמכרה בשנה שעברה מיליון עותקים של ספרה "המאהב", שזכה בפרס גונקור, פרסמה השנה שני ספרים חדשים: "החיים התומריים" ו"עיניים כחולות שיער שחור". כמו כן יצא בתרגום אנגלי ספרה "קיר הים".

"החיים התומריים" הוא מעה אד־כה עשויה טלאים טלאים, מטוח של הגיגים שאותם היא מתארת במבוא לספר כ"ללכת ולחזור ביני לביני". הספר בנוי משורה של פרקים קטנים והם היא כמו משוחחת על הזיים, האהבה, האלכוהול... או עורכת רשימה של מצרכים חיוניים, שחייב אדם להחזיק דרך קבע בביתו, כמו נסיקפה האייג'קס, ומאחר שמדובר בסוראליזם ובהודשנות, הרי כ"שמוכרת לנו הסופרסטאר של הספרות", כתב מבקר "לה מונד" במאמר ראשי, "אנו מגלותיה של 'שפתנסקס' היא שוכחת לכתוב את המלה באות גדולה. אבל אין פירוש הדבר שמדובר בקבוצה־מאותיסית... אלא בהזלט בסמרטוט להרזות כלים...". דיראס מרהימה בקלות שבה היא מסוגלת לדבר על הכל ועל לא כלום. היא מסוגלת לעבור מפרק קשה ומבין על האלכוהוליזם למשל, לפרק על סוג הבצוארון הוד ביב עליה, ומבאן לביקורת מוחצת על הטלוויזיה. דיראס כותבת כמו שהיא מדברת, ובזה קסמם של הטקסטים הללו, בכך שאין הם מרוקים או המורים.

ברומאן החדש שלה, "עיניים כחולות שיער שחור", היא מודיעה לקורא שמדובר ב"סיפור אהבה, הסיפור הגדול ביותר והמפחיד ביותר שנודע לי לכתוב", ואחר כך באה בקשה מיוחדת לקורא להתאהב בסבלנות מפני שיש קושי בקריאת הספר. זו אזהרה ערמומית בהתחשב עם הקהל הגדול של קוראי שני הרומאנים הקודמים שלה "המאהב" ו"הכאב". שני רומאנים אוטוביוגראפיים אלה גילו כוח חדש והחירות צלולה בכתיבתה. זאת לאחר שכתיבתה הקודמת נראתה מיגעת, חוזרת על עצמה וחסרת חיות. הרומאן החדש, מכל מקום, "עיניים כחולות שיער שחור", עשוי להכביש את מעריציה החדשים ולבלבלם, אבל הוותיקים שבם יוכו בפיצוי נאות.

"ערב קיץ", אומר השחקן, "יהיה לבלבו של הסיפור", זו הוראשונה בסדרה של הוראות בימה והערות המפסיקות את מהלך הסיפור "שאירוע ייתרחש בין גבר ואשה... לא יהיה ידוע מי הם ולא יהיה ידוע מדוע". היחסים המוזרים בין שני הגיבורים חסרי־השם יתפרשו על ידי קורא הספר ועל־ידי השחקנים שיקראו בקול ויהיו ניצבים כמו מקהלה יוונית על הבימה, שעליה ישחקו את הסיפור בני הזוג חסרי־השם במשך ששה ערבים רצופים.

מובן, שכמעט לא ניתן למסור את סיפור העלילה, ובכל זאת, איש משלם לאשה כדי שתישן עימו מספר לילות במעודה צמנה מדי לילה בלילה בחודה, כדי להציל, הוא אומר, מסרוף ומבדידות. תוך התבוננות בה ותוך שיחה עמה הוא יכול להיצמד לאהבתו הסרת התקווה לגבר אחר, אשר אותו ראה ביופי בחדר מלון בחברת איזו אשה. הוא אינו תופס שהאשה, אשר לה הוא מציע את הצעתו, היא היא האשה ההיא, למרות שעיניה הכחולות ושערה השחור מזכירים לו את הזרה. בכל שתולפים הלילות הוא מגלה את אי־יכולתו להרגיש רגש כלפי אשה. האשה מנסה לעורר בכל דרך אפשרית, אבל נכשלת. הם מרבים, ישנים, בוכים והטקס שהם מבצעים עובר תמורות עדינות של רגעי צחוק, פחד ואלימות. מסעם הוא מסע אל קצה הלילה שבו נזוקרת אי־האפשרות של האהבה.

ברקע נשמע הים הממלא תפקיד חשוב גם בספר "סכר לעומת האוקינוס השקט" (1950), השלישי בספריה שתורגם לאנגלית כ"קיר הים". הספר מתרחש בהודו־סין בשנות ה־30 ומתאר את מאבקה של אלמנה צרפתיה להוציא את פרנסתה מן האדמה, מאבק נגד הטבע, שחיתות קולוניאלית וילדיה. "המאהב" יונק מאותם שורשים סיפוריים, שהוא ספר משפחתה של דיראס. הריאליזם הפסיכולוגי של "קיר הים" או של "המאהב" נעדר מ"עיניים כחולות שיער שחור" הנשאר חידתי, מעין תשבץ פסיכואנאליטי, אבל מבוזית כלל יצירתה של דיראס יש בו כדי לשמש לה מפתח.

הבלה"ה: רות אלמוג

תערוכות

עצבים חשופים

דורית יעקבי וראובן הבי, מוזיאון ישראל.

מאת ניצה מליניאק

מוזיאון ישראל ממשיך במסורה ראויה לשבח במפעל חשוב, הוא קיום תערוכות־יחיד לאמנים צעירים באולמות המוקדשים על־שם בילי רוז, ובמימונה של הקרן לזכרו של הנן זה ז"ל.

הפעם מוצגים שני יוצרים מרתקים, מפליטי המחזור שסבב את גלריה "אחד העם" הזכורה לטוב, שמשכו תשומת לב בשלוש־ארבע השנים האחרונות לרוב במסגרת תערוכות קבוצתיות בשל יצירתם הטבועה בחותם אישי מובהק, תופעה יוצאת־דופן למדי בקרב בני הדור הצעיר המוזים בדרך־כלל עם אסכולות מקומיות ונתונים להשפעתם הרומנאנטית של מורים בעלי כאריזמה.

עצמת ציוריה של דורית יעקבי, ילידת 1952, נובעת מן האמת הפנימית שבהם. זו שהקודמים כינוה "אלאנתאיאר" ושהיידגר במסתו "מקורו של מעשה האמנות" מגדירה כ"דשתו של הישי" או כגילוי ה"שאינו מסתתר על הישי".

חשיפת המסתתר וגילוי רבויה הכמוסים ביותר של הנפש מגיעה כאן לרמה אכסטאטית כזו, המעלה על הדעת זה עצמו לציורי סוטין מכאן ודה־קונינג מכאן. שכן כשם שפרחי הגלדיולה התמימים והשור הסרה־החיים של סוטין מעלים באשר של המתבונן את ריח הרקב של הבשר המתפורר, כך בציוריה של יעקבי מתעלים הפצים יומיומיים מסביבתה הקרובה, כמו שולחן וכלי־מטבח, למעלה אנושית והופכים למעין גוף מגושל משכבות המגן הכיסוי. עצבים חשופים ורקמות שותתות דם בשלבים שונים, למן האודם הטרי ועד לחומים האפורים של הבאשה הולדת הריקה, או לצבע הפיה הנותר לאחר שריפת הבשר והעצמות.

גם הדמות האנושית המופיעה בציורים הללו, דמות אשה שעונה, או מוטלת על שולחן, המתמזגת לתוך החפצים, או שוכב הציורים הלכדות והמעונות המופיע בציורים רבים, מעבירים מסר קשה על מצבים של כליאה ובדידות־מייאשת. קל להיגרר לפרשנויות פסיכולוגיסטיות בדבר האני השסוע־למראה

עבודותיה של יעקבי הבנויות מלאיסלאים ורכרומידרבים, שכן הן עשויות שכבות של חומרים ספוגי צבע, בדים, קרעי נייר, תצלומים ישנים המכוסים בלכות ומחוברים זה לזה בדידים שונות, לעתים אלימות, ודוגמת סיכות הידוק, התורמות אף הן להעצמת התחושה של פציעה פיסית ממשית. כשם שהארגון המחבר החולל הקרוע והמפולש על ידי פתחים וחתכים עוזרים ליכוך הכאב האישי והעלאתו לדרגת מעשה אמנות.

גם ראובן הבי מציג מציאויות מסורתיות, כמו טבע דומם או מראות נוף, כשהוא מעבירן דרך פריזמה אישית מקורית מאוד. ציוריו עשויים גם הם שכבות ורבדים למכביר, אם גם שלא בדרך ההטלאה השיטוע המאפיינת את יעקבי אלא בשכבות שונות של צבעים ודימויים זו על גבי זו, כשכל שכבה אינה מכסה להלוטין את הקודמת לה וגם פני הבר מחורצים ומגורדים בתחברלות סכיניות כמו שימוש בכלי משרבן.

עולמו של הצייר, יליד 1957, המחלק את זמנו בין ישראל וצרפת, נראה פחות מאוים ואינו טבוע בחותם הטראגיות, אם כי גם כאן רוחים מוטיווים של רוחף הנרדף, בעלי־חיים במערה יער, הרס וכליון, רודפורים באתרי בנייה. כל אלה כשכבה עליונה על גבי סצנות מצוירות קודמות, פעמים רבות מעין אינטוריירים. עם זאת יש במופשטים־למחצה הללו הרמזות המודרניסטיות ומערכים המגיעים עד אבסורד. המביאים את הצופה לרצות להתבונן עוד ועוד בחידות הבלתי פתורות שמציב לפניו ראובן הבי.

דורית יעקבי: מצבים של כליאה ובדידות

תיקון

ברשימתה מן השבוע שעבר של ניצה מליניאק "באור התכלת הצוה" על התערוכה במוזיאון ישראל, ירושלים, נפלה טעות דפוס. בקטע השני ברשימה נדפס: "אנטליסק עם תיבה אדומה" לאנרי מאטיס. הצריך להיות: "אודליסקה עם תיבה אדומה".

מאה שנה לספריית "שער ציון"

לרגל מלאת מאה שנה לייסוד הספרייה הציבורית הראשונה בארץ ישראל, ספריית "שער ציון", שנפתחה ביפו ב־1886 ועברה גלגולים רבים עד ששוכנה בבית אריאלה בתל־אביב, אשר מלאו עתה עשור לחנוכתו, מתקיימת בספרייה תערוכה "מאוצרות הספרייה". התערוכה מגוללת את סיפור תולדות ספריית "שער ציון" ומציגה ספרים וכתבי־יד מאוצרות הספריות אשר בבית אריאלה.

בספריית הרמב"ם מוצגים כ־70 ספרים עתיקים ונדירים, בהם אינקונבולות וספרים בכתב־יד. ביניהם "ספר מצוות גדול" אשר נדפס בשונצינו בשנת רמ"ח (1488). בספריית אחד־העם מוצגים בין השאר, הוצאות ביבליופיליות, מבחר מאוסף הספרים העתיקים והנדירים, הוצאות ראשונות של ספרי ש"י עגנון ואוסף הוצאות נדירות של ספרי אורי צבי גרינברג וכן מכתבים מאת משה מונטיפיורי ושיר מאת נפתלי הרץ אימבר ועוד.

מאוצר העיתונים מוצגים העיתונים היהודיים הראשונים שיצאו בשפה העברית באירופה כגון: "המגיד", "המליץ", "הצפירה", והעיתונים הראשונים שיצאו בירושלים בשלהי המאה הי"ט.

בספריית הילדים והנוער מוצגים ספרי ילדים שיצאו לאור החל מסוף המאה הקודמת בעברית ברוסיה ובפולין, ספרים מראשית המאה שיצאו בוארשה בהוצאת "תושיה", ספרים משנות ה־20 שיצאו בפרנקפורט ובברלין בהוצאת "אמנות" ו"דביר" ועוד.

עוד כרכים במהדורה המדעית לשירי ביאליק

הכרך השני של המהדורה המדעית של שירי ביאליק, שהוכן במכון כץ לחקר הספרות העברית באוניברסיטת תל־אביב בעריכת דן מירון, עומד לראות אור בקרוב בהוצאת "דביר".

הכרך השלישי הולך ונשלם ויימסר לדפוס בקרוב. בכרך זה ייכללו, בין השאר, שירי ההקדשה של ביאליק. חוקרי פרויקט ביאליק במכון כץ פונים בבקשה לאלה, שיש ברשותם הקדשות של ביאליק, להתקשר למכונה: מכון כץ, אוניברסיטת תל־אביב, קריית האוניברסיטה, רמת־אביב, טלפון 420701.

ספרים טובים

קורט וונגוט

נולד באינדיאנאפוליס ב־1922 ולמד ביוכימיה באוניברסיטת קורנל. במלחמת העולם השניה שרת באירופה ונלקח לשבי בגרמניה. לאחר המלחמה התמחה באנתרופולוגיה באוניברסיטת שיקאגו, ואחר כך פנה לכתיבה כמקצוע. ספריו, שהיו לרבי־מכר ואחדים מהם הוסרטו, מעמידים אותו בשורה הראשונה של המספרים האמריקנים בני זמננו.

דיק הצלף: בימים אלה יצא לאור אחד הספרים המקסימים והמבריקים שכתב וונגוט, ועניינו בשרשרת אירועים אבסורדיים, טראגי־קומיים, הנובעים זה מזה ומזכים נער בן 12 בתואר של רוצח כפול. השרירותיות המוחלטת של הגורל מתוארת בהומור קליל ובגישה פילוסופית האומרת, כי הבטלנות וההתנגדות הפאסיבית הן אולי דרך הקיום היחידה האפשרית בעולמנו

בית מטבחיים חמש: וונגוט כחייל צעיר שנשבה בידי הגרמנים ושהה בעיר דרזדן בעת שהופצצה בידי בעלות הברית. טרגדיה סיומית. לנחיים משעשעת. של מלחמה ואלימות

ארוחת בוקר של אלופים: הסופר נפרד מכל הדמויות הספרותיות שעמלו למענו במשך שנים בסאטירה שנונה ועוקצנית נגד החברה האמריקנית. משובצת קריקטורות משעשעות.

יברך אותך אלוהים, אדון רוזווטר: רומן אבסורד על הקו המטושטש בין השפיות ובין השיגעון חייו ומעלליו של אדם המתדוצץ בעולם משונה ועושה מעשים טובים

אמא לילה: סיפור מסורף הלועג לאנשים המהוגנים בעולם ההפוך של המאה העשרים. נאצי וסוכן ריגול כותב את וידוייו בתא הסמוך לתאו של אדולף אייכמן בירושלים

הסירנות של טיטאן: איל הון זונח חיי מותרות כדי להמריא בספינת חלל. פלישה של אנשי מאדים מתבשלת שליח מטראל־פאמאדור מנסה להשלים את שליחותו — כל אלה משמשים רקע לחזון נבואי וונגוטי.

ציפור כלא: תלמיד הרווארד מגיע לכלא. עם שחרורו הוא פוגש בסמרטוטרית ומקים אימפריית כספים אדירה. סאטירה חריפה ומשעשעת על הפוליטיקה האמריקאית.

זמורה־ביתן מוציאים לאור
דביר הוצאה לאור

ברירות הוצאה לאור
ספרי מפרש
עוברים לתל אביב
החל מ־1 לאוגוסט 1987
מספרי הטלפון החדשים שלנו הם:
03-615138 (זמני)
03-615470
המען למכתבים: ת.ד. 36448 — ת"א מיקוד 61363

הופיעו!

לראשונה בשפה העברית פרימו לוי
"ואם לא עכשיו, אימתי?"

עלילת הספר מבוססת על סיפור אמת ומגוללת את מסכת הרפתקאותיהם של חבורת פרטיזאנים יהודים במהלך מלחמת הנקם האישית שלהם בנאצים.

ניתן להשיג את הספר בכל חנויות הספרים
ובהוצאת סמנה ת"א גורדון 17 ב' טל' 230840
ירושלים כ"ט בנובמבר 20 טל' 836765

הודעה לתלמידים, מורים ולציבור הרחב
הופיע
ספרו של ד"ר אדם אקרמן
פרקים בתולדות העימות
הערבי־ישראלי
(מראשיתו עד 1948)
דברי הקדמה: שמעון פרס
זהו ספר עזר מקורי המאיר את הסכסוך הערבי־יהודי על היבטיו השונים.
המחיר: 8 ש"ח
בהזמנות נא לפנות להוצאת ספרים: "צור טיימס"
ת.ד. 5376 ירושלים, טל. 02-525353

[illegible] الأصل

طبق الأصل

הארץ

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל: 03-371261
המחיר למלה
ביום שישי וערבי חג
ש"ח כולל מע"מ

הלוח הארצי
הארץ חדשות

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאן ... הלוח הבטוח

מדינת ישראל
משרד החינוך והתרבות
אגף הנוער
דרושים
עובדי/ות קידום נוער ברשויות המקומיות

התפקיד: הדרכה וטיפול במסגרת קבוצתית ואישית בנערים/ות בני 14-18 שאינם עובדים ואינם לומדים.
דרישות: תואר ראשון במדעי ההתנהגות, ניסיון בעבודה עם נוער, יכולת ליצור ולקיים קשר אישי, יוזמה ופתיחות.
העובדים/ות שיבחרו לתפקיד יועסקו ע"י הרשות המקומית
העבודה בשעות לא שגרתיות
להלן פירוט הרשויות בהן נדרשים העובדים/ות.
מחוז צפון: צפת, עכו
מחוז חיפה: קרית-אתא, נשר, צור-שלום, גבעת-אולגה, אור-עקיבא, פרדס-חנה.
מחוז מרכז: נתניה, כפר-סבא, הוד-השרון, יבנה, רמלה, קרית-עקרון, בית-דגן (מנהל היחידה).
מחוז תל-אביב: הרצליה, בני ברק (עובד סוציאלי), קרית-אונו, חולון (פסיכולוג) רמת-השרון.
מחוז דרום: באר-שבע, אופקים, נתיבות, שדרות, קרית-גת.
הצעת מועמדות יש להגיש בכתב בצירוף קורות חיים, ניסיון בעבודה, אישורים עד ליום 7.8.87 לכתובות שלהלן:
מחוז צפון: אגף הנוער, משרד החינוך והתרבות, בית הממשלה, נצרת עילית 555760, 06-572960.
מחוז חיפה: אגף הנוער, משרד החינוך והתרבות, רחוב אני-לביץ ג/20 חיפה 04-562476.
מחוז מרכז: אגף הנוער, משרד החינוך והתרבות, רחוב שוקן 18, תל-אביב 03-831121.
מחוז תל-אביב: אגף הנוער, משרד החינוך והתרבות, רחוב שוקן 18, תל-אביב 03-831121.
מחוז דרום: אגף הנוער, משרד החינוך והתרבות, רחוב החלוץ 110, באר-שבע 057-34141.

לחברה צעירה
מנהל חשבונות
דינמי ועצמאי
סוג 2 ונסיון בהתאמות
לפנות: טל: 03-371261 לתמי

לקופ"ח מאוחדת — לסניפים בר"ג, ת"א וראשל"צ
דרושים
רוקחים/ות או עוזרי רוקחים/ות
אנו מציעים: ★ תנאי שכר טובים ★ עבודה קבועה
אם את/ה מעוניין/ת הנך מתבקש/ת לפנות למר כ"א רח' ארלוזורוב 100 ת"א
טל' 03-233251/2 סודיות מובטחת

עיריית נתניה
מכרז פומבי מס' 25/87
מתבקשות הצעות מועמדים למשרה של סגן מבקר העירייה
תאור התפקיד:
א. ביצוע מטלות ביקורת, באורח עצמי על פי הנחיות מבקר העירייה.
ב. קיום בירורים עם הגופים המבוקרים תוך שמירה על יחסי אנוש נאותים.
ג. הערך ממצאי הביקורת והגשת דוח עליהם למבקר העירייה.
ד. ביצוע מטלות שונות על פי הוראת מבקר העירייה.
הערה: התפקיד מחייב שמירה קפדנית על סודיות.
הכישורים הדרושים:
א. בוגר אוניברסיטה באחד התחומים הבאים: כלכלה, מנהל עסקים, סטטיסטיקה או חשבונאות.
ב. ... בתחום השלטון המקומי
ג. ניסיון קודם בביקורת — רצוי
ד. יכולת לעבודה עצמאית
ה. יכולת נאותה של דווח וניסוח דרחות ביקורת.
ו. גיל עד 45 שנים.
הדרגה המוצעת — המועמד/ת שי/תבחר י/תדורג בדירוג עובדי הביקורת
טפסים להצעת מועמדים, בצירוף תולדות חיים בכתב יד המועמד/ת, וכן תעודות המעידות על השכלה, יש להגיש למחלקת המנגנון עד יום כ"ב באב תשמ"ז (21.8.87).
טפסים להצעות ניתן לקבל במזכירות העירייה, רחוב הרצל 15, נתניה.
בקשות שתגענה ללא תעודות כאמור, לא תובאנה בחשבון
יואל אלרואי
ראש העיר

בית איזי שפירא
מרכז טיפול לילדים חריגים — רעננה
דרושים
1. גננת בחינוך המיוחד לילדים
בני 2-4
2. מרפאות בעיסוק
בעלי ניסיון בטיפול בילדים
3. קלינאית תקשורת
ניסיון עם ילדים
4. מדריכים מקצועיים בתחומים יצירתיים
5. מטפלות
למועדון בשעות 13.00-18.00
לפנות בשעות 08.00-13.00
לטל' 052-551524, 542141

יפנאוטו בע"מ
נציגים בלעדיים בישראל של מכוניות
SUBARU
למוסך המרכזי סובארו בהרצליה — דרושים/ות
מכונאים
בעלי נסיון, לאחר שירות צבאי
לפנות טלפונית: 052-540325 (שלמה)

קרן קימת לישראל
לקרן קימת לישראל
דרושים/ות
ממונה על שילוט ומכסים — 18/87
תאור התפקיד: אחראי/ת לשילוט בתבל התחזקתו והצבתו, אחראי/ת לקיום טכסים ואירועים בתואם לתחזיות מול הנצחות בתיאום עם התבל. אחראי/ת לניהול מיפוי וכרטסת רישום כל פרטי התנצחות ביערות (שלטים, מתקנים, חורשות שמנציחות תורמים וכו').
דרישות המשרה: השכלה תיכונית, ידיעת השפה האנגלית, רצוי ידיעת שפות נוספות, התמצאות במיפוי וניהול חרשומים המתאימים. כושר סכני ויכולת ביצוע עצמי של מתקני הנצחה. כושר ייצוג. רשיון נהיגה.
הדרגה: י"ד/ח בדירוג האחיד
מקום העבודה: יער מרכז
מקום המגורים: ירושלים
עוזר/ת למנהל משתלה — 19/87
תאור התפקיד: עזרה בניהול משתלת יער בהיקף גדול. עזרה בעיבוד הזכות השטח לשתילה, עזרה בהכנת מגבטות, העתקת כבסים, גידול שתילים, עזרה בטיפול במחלות ומזיקים במשתלה והדברתם, עזרה בפירוק והאריזות שתילים למשלוח לשטח הנטיעות.
דרישות המשרה: השכלה אקדמאית בתחום החקלאות או בוגר בי"ס חקלאי, בעל נסיון בניהול משתלה, בגידול שתילי יער או עצי פרי ומי.
דרגה ותנאים: 5-6 בדירוג המקצועי (לבעלי תעודה מתאימה). השתתפות באחזקת רכב.
מקום העבודה: יער דרום — משתלת גילת.
מקום המגורים: אופקים והסביבה, באר שבע.
המעוניינים/ות והממלאים/ות אחר דרישות אחת מהמשרות הנ"ל יגישו מועמדותם בכתב יד בצירוף תולדות חיים, השכלה ונסיון וכן מספר טלפון לא יאוחר מיום 7.8.87 לאגף כח אדם, ת"ד 283 ירושלים מיקוד 91002
— טע אתנו ביערות —

קדמה
כפר-הנוער קדמה
באווירה כפרית יהודית לעבודה בעלת אתגר טיפולי עם נערים-נערות מנותקים
דרושים
מדריכים/ות טיפוליים
דרישות: בעלי תעודת בגרות או השכלה גבוהה אחרת
בעלי אישיות יהודית בעבודה כמתואר
מגורים במקום חובה
פרטים לפנות לאבי או ניסים
055-82126, 82009

נציבות שירות המדינה
משרות פנויות בשירות המדינה
היום ד' באב התשמ"ז 30.7.1987, פורסמה חוברת מכרזים פומביים (בהיתר מיוחד). (חוברת מס' 2 ממכרז מספר 177 א' עד מכרז מספר 297).
החוברת כוללת משרות בתחומים הבאים:
רופאים/ות, רוקחים/ות, מרפאים/ות בעיסוק, אחים/יות, ביוכימאים/ות, משפטנים/ות, ניתוחאים/ות, עובדים סוציאליים/ות, אקדמאים/ות במדעי החברה והרוח, מינהל אמרכלות ומשק, גננות
החוברת נמצאת בסניפי הדואר ובלשכות המחוזיות של נציבות שירות המדינה, לעיון המעוניינים. בקשות בצרוף העתקי מסמכים יש להגיש על גבי טופס מדף 2115 לאחת הלשכות המחוזיות של נציבות שירות המדינה לפי הכתובות הבאות: (טפסים ניתן להשיג בכל סניפי הדואר):
★ ירושלים — הקריה, רח' קפלן 3, ת.ד. 776, 91007
★ ת"א — הקריה, רח' קפלן מגן 10, 61070
★ חיפה — רח' הסן שוקרי 11, 33105
★ באר-שבע — שכונה ד' (צמוד) רח' הצדיק בירושלים, בנין לשכת הבריאות המחוזית, ת.ד. 4368, 84170
מועד אחרון להגשת הבקשות הוא: כה' באב התשמ"ז 20.8.1987
לרופאים: ג' אלול התשמ"ז 28.8.1987

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על-פי החוק.

לבית ספר תיכון עירוני, בהרצליה
דרושים
מורים
● לפיזיקה (רמה מוגברת)
● למתמטיקה (כל הרמות)
לפנות טלפונית בעבודה: 052-542936, 052-543359
ובערב למנהל בקדיס 052-542681

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על-פי החוק.

למשרד ח.ג.מ מהנדסים בע"מ
דרושים בתל-אביב
מהנדס מים וביוב
* ניסיון 5 שנים לפחות
הנדסאי / טכנאי צנרת
* בעל ניסיון בתכנון
ותואר ניסיון קודם.
יש לשלוח בכתב לת.ד. 1242, רמת-השרון

מעוניין בהצעות עבודה!!
מהנדס חשמל
בוגר הטכניון בחיפה בעל 7 שנות ניסיון בתחומי החשמל שונים. מעוניין בהצעות בארץ/חו"ל
ת.ד. 420 כפר-סבא

לחברת יבוא
דרוש:
סוכן מכירות
לציוד רפואי
ניסיון קודם במכירות ציוד רפואי, חובה
טל. 03-285991

טכנאי מיזוג אוויר
למערכות מרכזיות ומפוצלים
...

המשטרה - אתגר
ליחידה הארצית לחקירות הונאה
דרושים:
1. חוקרים
כישורים נדרשים: השכלה אקדמאית במקצועות הבאים: משפטים, כלכלה, מנהל עסקים, חשבונאות ומחשבים, בעלי בריאות תקינה וגיל עד 35.
מקום השרות: תל-אביב
2. קציני מודיעין
על המועמדים להיות לאחר שרות צבאי, בעלי בריאות תקינה בגיל עד 35.
המעוניינים יפנו בצירוף תעודות השכלה לאחת מלשכות הגיוס המפורסמות להלן:

תל-אביב	רח' הרכבת 14	טל' 3-628290-03
ירושלים	רח' המלך ג'ורג' 8	טל' 02-244433
חיפה,	רח' העצמאות 82	טל' 04-661067
באר שבע,	רח' העצמאות 55	טל' 057-32521
רחובות,	רח' הרצל 206	טל' 08-487488

סודיות מובטחת!

קציני/נגדי שלישות
מחפשים אתגר ועניין מקצועי?
מוצעים לכם תפקידים במערך השלישות בטיפול בכ"א סדיר ומילואים
מקומות השרות: יחידות שדה ומרכזים עירוניים.
המשובצים ביחידות שדה יזכו בתוספת שכר והטבות ייחודיות.
ישנה אפשרות לסיוע בשכ"ד.
הכישורים הנדרשים:
★ בוגרי 12 שנות לימוד ומעלה
★ עד גיל 30
לפנות ד.צ. 02146
עבור סרן חדווה ענף כ"א
נא לציין טלפון ופרטים אישיים

צה"ל מציע
לקצינים מחפשי אתגר ועניין מקצועי תפקידים במערך ביטחון שדה
התפקידים המוצעים הינם יחודיים בתחומי המבצעים ו/או המחקר.
משובצים בפעילות "שדה" יזכו בתוספת שכר ייחודית
הכישורים הנדרשים:
* קצינים בדרגת סגן-סרן
* עד גיל 30
* השכלה תיכונית ומעלה
(עדיפות לבעלי השכלה אקדמאית)
המעוניינים יפנו בצירוף קורות חיים ופרטים אישיים לת.ד. 25045 צה"ל
עבור רות אבישי
סודיות מובטחת

לאולפן לבגרות דרושים
מורים
להכנת כיתות לבחינות בגרות בשעות הערב
בת"א (03-5460618): מתמטיקה, אנגלית, היסטוריה
חיפה (04-641040): מתמטיקה, פיזיקה ואנגלית
באר-שבע (057-71690): מתמטיקה, לשון, תנ"ך, גיאוגרפיה, אנגלית, ספרות, עברית ופיזיקה
— רק מורים בעלי נסיון בהכנת כיתות לבגרות מתבקשים לפנות —

למלון של ★★★★
דרוש
שף
לקביעת ראיון טלפון 03-455281 למר יורם עוזיאל

לחברה העוסקת בשיווק חומרי גלם לתעשייה הפלסטית בתל-אביב
דרוש
איש מכירות מנוסה
רק בעלי ניסיון מוכח כאנשי מכירות בענף חומרי גלם לתעשייה הפלסטית
יפנו לקביעת ראיון
טל' 03-235830, 03-249325

הסתדרות מדיצינית הדסה
דרושות אחיות מוסמכות
לרגל פתיחת מחלקה חדשה להשתלת מח עצמות בהדסה עין-כרם.
לאחיות המחלקה החדשה תינתן אפשרות לפיתוח יוזמה אישית והתמחות מקצועית בנושא חדשני ומרתק.
אחיות המעוניינות להשתלב בתחום חדש ומעניין זה, יעברו עם הקלטן השתלמות בסיעוד מושתלי מח עצמות.
לקבלת פרטים נא להתקשר לשירותי הסיעוד בבית החולים הדסה עין-כרם
טלפון: 446402, 02-446400

למפעל סריגמיש
דרוש/ה
מנהל/ת במחלקת אריזה
לפנות לאבי טל' 03-332214
רח' ראם 4 ת"א

האגודה לקידום החינוך פנימיה ע"ש שטיינברג כ"ס
דרושים
★ מדריך חברתי
(לגילאי 16-18)
★ אם בית קבוצתית
(עבודה בפיצול)
בדבר פרטים נא לפנות לטל: 052-25917 בשעות העבודה, או בכתב — רח' גאולה 34, כפר סבא, מיקוד 44260

לשטיחי כרמל
דרושים
נציגי/ות מכירה
באזור גוש דן
משכורת חודשית + אחוזים,
אפשרות לרווחים גבוהים
לבעלי יוזמה ויכולת
לקביעת ראיון נא לפנות
לטל' 4-03-707111

לחברה מסחרית בהקמה באזור ירושלים
דרוש
מנהל
בעל התפקיד יהיה אחראי לכל תחומי הפעילות בחברה ולרווחיותה, אולם עיקר זמנו יוקדש לניהול השיווק, המכירות והד-קשרים עם לקוחות החברה.
אנו מחפשים אדם בעל חוש מסחרי, יוזמה ויכולת פעילות עצמאית במסגרת המדיניות הנקבעת ע"י מועצת המנהלים. המועמד המתאים צריך להיות בעל כשר מנהיגות ויכולת הפעלת צוות במוטיבציה גבוהה, נכונות לעבודה קשה, לעתים בשעות ארוכות. רצוי מאד שהמועמד יהיה שומר מצוות.
המועמד המתאים יהיה בעל תואר מוסמך במנהל עסקים, רצוי עם ניסיון קודם באחד או יותר מן התחומים שצויינו לעיל.
הרואים עצמם מתאימים מתבקשים לפנות בכתב לת"ד 4801, תל-אביב, עבור מס' 179.
סודיות מובטחת

אולמי וונוס
רח' המסגר 48 תל-אביב
דרושים
טבח ומלצר ראשי
בעלי ותק באולמי שמחות
תנאים טובים למתאימים
לפנות טל: 03-332622, 03-331948

להבי ישקר
■ מפעל להבים למנועי סילון. ■ יצרן להבים לחיל האויר ולתעשיית המנועים בעולם. ■ קידום ותמורה על בסיס הישגים אישיים. ■ שבוע עבודה בן 5 ימים. ■
מנהל/ת עבודה לעיבוד שבבי מדויק
כישורים דרושים:
★ נסיון בניהול קבוצת עובדים.
★ נסיון של מספר שנים בעיבוד שבבי מדויק (רצוי בהשחזה).
★ טכנאי או בוגר בית ספר מקצועי.
מנהל/ת מחסן אריזה
כישורים דרושים:
★ נסיון בניהול מחסן
★ נסיון בניהול צוות עובדים
מפעיל/ת מחשב
כישורים דרושים:
★ השכלה תיכונית
★ בוגר קורס תיכנות — יתרון
★ רקע טכני — יתרון
יועדפו מועמדים מאיזור נהריה עכו והסביבה.
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב יד או בטלפון למנהל כח אדם, להבי ישקר בע"מ
ת.ד 330 נהריה 22102 טל: 04-927831

לחברה לשרכי תרבות ופנאי ... בע"מ
דרושים יזמים חברתיים
לתפקיד
מנהלים
למתנ"סים
בי' דלית
אל כרמל
דרישות התפקיד:
- השכלה אקדמאית ... ניסיון מוכח בארגון ... בהיקף רחב
- יתרון ניסיון בניהול ... ובחינוך ... לעבודה בשעות לא שגרתיות. ... בתנאי הכרחי.
יש לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ... החברה למתנ"סים ... ירושלים 91034 ... עד ל 7.8.87
... מתאימים בלבד.

הכוח הארצי — הארץ חדשות

"דם תעשיות אשדוד"
מתרחב
עם פתיחת קו יצור חדש
דרושים
★ עובדי יצור
★ חשמלאים תעשייתיים בעלי רשיונות
★ מכונאים בעלי רקע תעשייתי
★ מלגזנים
★ מנופאים
העבודה במשמרות תנאים טובים למועמדים
לתאום ראיון נא להתקשר לטלפון: 055-61001

יותר טוב מנפאואר
לסניף ירושלים
החבצלת 5. א'-ה' 09:00-14:00
טל: 02-233436
דרושים
● מבנאי מפוסים
בוגרי צבא, לעבודה ממושכת.
● טכנאי/הנדסאי חשמל
נסיון של 5 שנים לפחות
בעבודות פיקות. לתקופה ארוכה.
● מהנדס תעשיה וניהול
עד שנתיים נסיון בלבד.
פנו למנפאואר בהקדם - זה משתלם!
מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל־אביב • חיפה
באר־שבע • רחובות
מדליון הכסף ניתן כאות הוקרה והכרה למצטיינים שבין עובדי מנפאואר

יכין חברה חקלאית בע"מ
לבית־אריזה אשקלון
דרוש/ה
מנהל/ת
חשבונות מנוסה
הכישורים הדרושים:
* מנהח"ש סוג ג'
* כושר ניהול צוות עובדים
* נסיון בקבלת קהל
מועמדים/ות יפנו בכתב לאגף כח אדם, ת.ד. 332 ת"א 61002
רק המתאימים/ות ייענו

קרית הנוער כפר־סבא
חטיבת הביניים והעליונה של מדרשית נעם
לשנת הלימודים תשמ"ח דרושים:
1. אחות במשרה מלאה או חלקית
הכישורים: בעלת הכשרה מקצועית ותעודות בהתאם. מסורתית. רצוי נסיון בעבודה עם נוער.
2. מדריך חינוכי
הכישורים: בעל נסיון בעבודה חינוכית עם נוער, רצוי במסגרת מוסד פנימייתי, בעל־יוזמה ויכולת לישום עקרונות חינוכיים בחיי הפנימיה.
המגורים בקמפוס חובה!!
המעוניינים יפנו ללא דיחוי למשרד הראשי בנוה רח' אחוזה בית 3 טל: 03-652637/8 לקביעת ראיון

למפעל אוקינוס בתלפיות ירושלים
דרושים:
1. הנדסאי יצור
בוגר שנקר עם 3 שנות נסיון
2. מחסנאי
3-4 שנות נסיון
3. פקידה בכירה
3 שנות נסיון בפקידות
תנאים טובים למתאימים
לפנות לטל 02-718710 לסולי

בצלאל, אקדמיה לאמנות ועיצוב ירושלים
דרוש
עובד לבית מלאכה
למתכת — מסגרייה
הבקיא:
בחריטה וכרסום, עיבוד שבבים, ריתוך, עיבוד פחים.
היקף משרה: מלאה
טלפון: 223121, 225776 ירושלים

כפר הנוער ניצנים
דרושים
● עובד/ת סוציאלי/ת
● מדריכים חינוכיים
מגורים במקום חובה.
הצעות בכתב בצרוף מסמכים נא לשלוח לכפר הנוער ניצנים ד.נ. אבטח

התנועה ליהדות מתקדמת בישראל
רחוב המלך דוד 13, ירושלים. 234748, 02-232444
דרושים/ות
עובדים/ות קהילתיים/ות
לאזור חיפה, לתפקיד פיתוח קהילתי על בסיס ערכי
הכישורים:
★ תואר B.A לפחות בעבודה סוציאלית קהילתית.
★ יכולת עבודה באופן עצמאי.
★ עדיפות לבעלי נסיון של שנתיים לפחות ובעלי ידע והבנה ביהדות.
נא לפנות בצרוף קורות חיים בכתב יד עד ה־10.8.87 אל רכזת תוכניות קהילתיות, התנועה ליהדות מתקדמת, רחוב המלך דוד 13, ירושלים 94101

לחברת אל אש
דרוש
מהנדס או הנדסאי
חשמל—אלקטרוניקה
למחלקת הגילוי והכיבוי האוטומטית
לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 358 באר־שבע
למועמד המתאים — תנאים טובים
סודיות מובטחת

ארגמן תעשיות בע"מ
אזור התעשיה יבנה
ת.ד. 172 יבנה 70600
טל. 08-433243, 08-433033
למפעלינו דרושים/ות:
1) אחראי/ת מדור שבלונים
במפעל ההדפסה
– נסיון קודם במפעל הדפסת טקסטיל, חיוני
– דרוש נסיון בעבודה בשבלונות עגולות ושטוחות
– כושר ניהול צוות עובדים מצומצם (2-4 עובדים)
2) פקידה למחלקת היבוא
– דרוש נסיון בעבודה פקידותית בתחומי היבוא ו/או הייצוא
– עדיפות לבעלת נסיון בהדפסה באנגלית
– יום עבודה מלא
שעות העבודה לשתי המשרות הנ"ל: 7.00-16.30
5 ימי עבודה בשבוע הסעה מובטחת לתושבי הסביבה: בנים, גדרה, רחובות, ראשל"צ, אשדוד. מועמדים/ות העונים לדרישות הנ"ל מתבקשים להתקשר טלפונית לקביעת מועד לראיון אישי
סודיות מובטחת

למפעל מתפתח בענף האלקטרוניקה בישוב קהילתי דתי ליד ירושלים לתפקידים בעלי אתגר מקצועי וניהולי
* מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה
בעל 3 שנות נסיון לפחות
* מהנדס/הנדסאי תעשייה וניהול
בעל נסיון באלקטרוניקה
* סטודנט/אלקטרונאי
בעלי נסיון צבאי באלקטרוניקה לעבודה חלקית בלילות
להתקשר 02-243482, 02-241067 לא בשבת
לישראל או שלומית
** קיימת אפשרות להשתלב בחיי היישוב

בית איזי שפירא
דרוש/ה
יחיד או זוג
לניהול
בית ברעננה
המיועד לנפשון עבור ילדים חריגים
לפנות: ליהודית — בשעות 08.00-13.00
טל' 052-551524, 052-542141

רשת ימאהה (YAMAHA) כלי זמר
סניף ירושלים
דרושה
פקידה מנוסה
לחמישה ימי עבודה בשבוע
שעות העבודה 14.00-20.00 אתה"צ
לפנות: 03-288007

רשת עמל
בית מרכז רשת, ת.א. רח' קהלת קיבץ 15 ת.ד. 303 מיקוד 61002 טל: 03-497444
בית־שמש
מפעל מגמתי בית שמש בשיתוף עם רשת "עמל" בית ספר תעשייתי מגמתי בית שמש. ד.נ. האלה מגמתי בית שמש, בית ספר תעשייתי 99000
טל. 02-913062, 02-919987
דרוש/ה
מורה יועצת — חצי משרה
"עמל" רשת מכללות לטכנאים והנדסאים, בתי־ספר תיכוניים טכנולוגיים ומקיפים, בתי־ספר לחניכים ובתי־ספר תעשייתיים, נתיבים טכנולוגיים בתעשייה, ומרכזי הכשרה למבוגרים.

לחברה גדולה באשדוד
דרושה מזכירה
הכישורים הנדרשים:
★ שליטה מלאה באנגלית ★ ידע כללי בהנה"ח (יבוא, יצוא) ★ נסיון קודם בעבודה
המעוניינים נא לפנות לת.ד. 6486 אשדוד

ל"אורן" ציוד חימום בע"מ
רחוב אהליאב 14 ירושלים
דרושה
מזכירה ופקידת מכירות
לעבודה קבועה
א'־ה' 08.00-16.00
יום ו' 08.00-12.00
לקביעת פגישה וראיון נא לפנות לענת 02-827177

החברה להגנת הטבע
לביה"ס שדה
שקמים בניצנים
דרושה
מזכירה
במשרה מלאה
נסיון בעבודה הכרחי וידע בהדפסה
המעוניינות יתקשרו לטל:
051-26895
בין השעות 08:30 - 13:30

מרב
אמבין מפעלי הפלסטיק אשקלון
אזור התעשיה 78100 ת.ד. 10 טל. 051-29171 טלקס: 9427
דרושים
מחסנאי טכני נסיון במשא ומתן עם ספקים תושב אשקלון העבודה לחמישה ימים בשבוע
פקידת מכירות עם ידע בהנהלת חשבונות חמישה ימי עבודה
לקביעת ראיון טלפון: 051-29171

שרות בתי־הסוהר
מנהל ארגון
תן ידך לשמירת בטחון הפנים ולאיכות הסביבה
דרושים/ות
סוהרים/ות
– השרות מציע לך להתגייס לתפקיד בטחון רב אתגר ועניין הכולל אבטחה וטיפול באסיר.
– השכר צמוד לשכר אנשי הקבע בצה"ל והתנאים משופרים בהתאם לאופיו המיוחד של השרות.
אם הנך עונה על התנאים הבאים:
– גיל עד 35
– השכלה 10 שנות לימוד
– לאחר שרות חובה בצה"ל
– אזרחות ישראלית
– פרופיל 65 ומעלה
– עבר ללא דופי
פנה עוד היום:
אל: לשכת הגיוס רח' מקלף 3 תל־אביב טל' 03-251128 או 03-266922 עם ת"ז, פנקס מלואים ותעודות המעידות על השכלה
קבלת קהל: מ־08.00 עד 15.00

חברת אמקו־ים
דרושים
מסגרים לעבודה
בקונטנרים
המעוניינים יפנו לדוד טל:
055-25304, 055-33277

למפעל מתכת באשקלון
דרוש
מנהל אחזקה
בעל נסיון מוכח באחזקת מכונות פנאומטיקה, חשמל ואינסטלציה
בדבר פרטים נא לפנות לטל':
051-26911, 051-22172

לקופת חולים מאוחדת ירושלים
דרוש/ה
ביוכימאי/ת
עם נסיון במעבדה קלינית
לפנות לד"ר שיינפלד
טל' 02-221181

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א־1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה
העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

ORS
דרושים
לסניפינו ברחובות
למחלקה המשרדית:
* מראיין/ת עם רקע טכני. בעל/ת נסיון מוכח לעבודה בסניפינו ברחובות שעות העבודה 11.00-19.00
* עובדת רווחה, בחורה שהייתה משקית ת"ש בצבא – למשרה מלאה.
* כתבנית עברית/אנגלית: לעבודה ממושכת ומגוונת.
* מעבדת תמלילים עברית: נסיון על WORLD STAR
* לתושבת אשדוד: פקידה + מרכזנית, ידיעת השפה האנגלית – יתרון
* מנהל/ת חשבונות: סוג 3, נסיון עבודה עם קבלני בניין
* רכזת כ"א: נסיון עבודה במפעל תעשייתי
* פקידת יבוא + יצוא: עבודה זמנית ל־3 חודשים, תנאי שכר מיוחדים.
* מזכירה למח' מכירות בינלאומיות: ש.ע. 9.00-19.00, תנאי שכר מיוחדים.
* מנהל/ת חשבונות סוג 3 / מדופלם/ת: נסיון עבודה 4 שנים, התאמות בנקים + קופה לעבודה קבועה – תנאי שכר מצוינים.
* מעבדת תמלילים בעברית: חובה נסיון על ה־WANG, תנאי שכר מצוינים.
* עוזרת למזכירת מפעל: הדפסה עברית + אנגלית יתרון, לעבודה מגוונת וקבועה.
* תפמודירן/נית עם נסיון: תנאי שכר טובים.
* פקידה לניהול משרד: עצמאית עם מוטיבציה גבוהה, בעלת רכב. לתושבת ראשל"צ, רחובות, נס ציונה, רמלה.
למחלקה הטכנית:
* מהנדס מכונות עם נסיון בתחום המכניקה העדינה.
* סוכן מכירות: בעל רכב, משכורת + אחוזים, לעבודה קבועה.
* חוטט לוחות חשמל: רשיון סמ"ר חשמל.
* הנדסאי חשמל + אלקט': נסיון באיתור תקלות, עם נסיון רב.
* מפעיל מכונות: בעל רקע טכני. העבודה במשמרות. תנאים טובים.
* מכשירן: עם נסיון לעבודה במפעל תעשייתי.
* מכונאי אחזקה: נסיון עבודה בהידראוליקה + פנאומטיקה
* מפ"ט: נסיון עבודה כמפ"ט, יתרון ליוצאי חיל חימוש.
* הנדסאי מכונות: נסיון בביקורת איכות למנהל אבטחת איכות + רכש + חקירות טכניות, אנגלית ברמה טובה, תנאי שכר מצוינים, לעבודה קבועה
* הנדסאי חשמל + אלקטרוניקה: נסיון עבודה במפעלים צבאיים + תקנים צבאיים בנושאי החשמל האלקט.
* טכנאי/הנדסאי ייצור: נסיון בהפעלת תוכניות מחשב לתפ"י. ידיעת השפה האנגלית חובה העבודה קבועה עם תנאי שכר מיוחדים.
* הנדסאי/ת כימיה: לבדיקות איכותיות וכמותיות, תנאי שכר טובים.
* חוטט לוחות פיקוד: חובה חשמלאי מוסמך, לעבודה קבועה.
* חשמלאי מוסמך: העבודה בהרכבה + התקנת תאורות סולריות, לעבודה מעניינת וקבועה.
* מרכיב מעליות: לעבודה קבועה, הסעות + ארוחות.
* נגר מקצועי: קריאת שרטוט + הפעלת מכונות, לעבודה קבועה.
* קניין/איש רכש: לניהול מחסן ממוחשב, עם נסיון ברכיבים אלקטרוניים, לעבודה קבועה, תנאי שכר מיוחדים.
* מנהל מח' הכנה: אחראי על כל תוכניות עבודה + כניסה ויציאת סחורות למפעל גדול. העבודה קבועה עם תנאי שכר מצוינים.
* עובדי ייצור להליכים כימיים לעבודה קבועה בגב' עליות, הסעות + ארוחות
* מבקר איכות: בוגר בי"ס מקצועי, הסעות + ארוחות
* עובדי ייצור, לעבודה קבועה, הסעות + ארוחות.
* שרטט/ת אלקטרוניקה: נסיון עבודה בעזרת ידיעת מחשב PC IBM + ידיעת השפה האנגלית, לעבודה קבועה עם תנאי שכר טובים.
בדבר פרטים לפנות ל: O.R.S רחובות
רח' הרצל 187 קומה ב'
טל' 08-450630
משרדינו פתוח רצוף משעה 8.00-19.00

למסירה
צרכניה
בכפר הריף
למעוניינים הפינוי באוגוסט
בפרטים נא לפנות לטלפון:
055-24518
או בכתב יד למזכירות כפר הריף
ד.נ. שקמים מיקוד 79830

חוות הנוער הציוני
ע"ש ד"ר ישראל גולדשטיין
1. מורה לתנ"ך והסטוריה
לחטיבה עליונה, לתפקיד מחנך (משרה מלאה)
2. מורה לאנגלית
לחטיבה עליונה (20 ש"ש)
3. מורה לכימיה
לחטיבה עליונה (1/2 משרה)
4. מורה — מרכז/ת
להוראת מקצועות בחטיבת ביניים באמצעות המחשב. (תכונות: הכרת המחשב, הכרת לומדות קיימות, הכרת תואמי י.ב.מ.)
לפנימיה
* מדריך/ה חברתי/ת
(ניסיון חינוכי מוכח, כלכלה ומגורים במקום)
לפנות למשרד הראשי
או לטלפון: 02-630221-2-3

בדיס בע"מ
דרושים
★ עובדים/ות לחדר ייצור
★ איש אחזקה וקירור
אזור התעשיה (ליד השקם) אשדוד
טל: 055-22392-3

ויצ"ו המחלקה למעמד האשה
משרד העבודה והרווחה
דרושה
עובדת סוציאלית
בחצי משרה בעלת נסיון טיפולי לעבודה עם נשים במצבי מצוקה בפרויקט חדשני במרכז הארץ (אשדוד והסביבה)
להתקשר למרילה:
בבוקר 055-50506, 051-32272

דרושים
סוקרים/ות לסקר מקצועי
★ שכר גבוה ★ הופעה נאה
טל: 03-5440117, 04-389177

למשרד עורכי דין
בירושלים
דרוש
עורך־דין
בא בחשבון עורך־דין מתחיל
המעוניינים במשרה זו יפנו לת.ד. 391 ירושלים
תוך ציון פרטים אישיים

דרוש/ה כלכלן/נית למפעל
"תומר"
במושב תימורים
נא לפנות בכתב "עבור כלכלן" למנהל כוח אדם - מפעל תומר
מושב תימורים 79430

לחברת שק"ם בע"מ
לחנות חיפה
דרושים/ות
קופאים/יות
העבודה במשרה חלקית ובמשמרות
הכישורים הדרושים:
(1) ידיעה טובה בעברית וחשבון.
(2) השכלה 10 שנות לימוד לפחות.
(3) גיל 23-45 שנה.
(4) הדרכה במקום.
מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו/תפנינה למר קורמן חנות שקם חיפה טל: 04-671487/8/9 בימים א'־ה' בין השעות 16.00-18.00

למפעל תעשייתי מן המובילים בענף הדפוס
דרושים:
1. דפסים
2. עוזרי דפסים
3. עובדים המעוניינים ללמוד את מקצוע הדפוס
4. איש אחזקה בוגר בית־ספר מקצועי
5. מחסנאי טכני + אפסנאי
6. מפעיל גליוטינה
5 ימי עבודה בשבוע
תנאים טובים למתאימים
טל: 051-898282, 051-899117
בין השעות 8.00-16.00

שופר־סל
לסניפי ירושלים
דרוש מחסנאי
המעוניינים מתבקשים לפנות למנהל ההיפרכל. גבעת שאול ב' (מעל אולמי מונדיאל). אוטובוס מס' 11.
טל' 02-533959
מודעה זו מתייחסת לגברים ונשים כאחד

יותר טוב מנפאואר
לסניף באר־שבע
רמב"ם 31, א'-ה' 08:00-14:00
טל: 057-79523
★ מהנדס מכונות
לניהול טכני של מפעל טכסטיל
★ מהנדס
טקסטיל/כימיה
בעל נסיון, תכנון וביקורת
ייצור מטויה
מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל־אביב • חיפה
באר־שבע • רחובות
מדליון הכסף ניתן כאות הוקרה והכרה למצטיינים שבין עובדי מנפאואר

לרשות שמורות הטבע
דרושות מזכירות:
רצוי ניסיון קודם בעבודות מזכירות עדיפות למועמדות בעלות ידע בכתבנות ומעבד תמלילים
למילוי שאלונים נא לפנות למשרדי רשות שמורות הטבע
רח' ירמיהו 78 ירושלים,
עד־ליום 7.8.87

דרוש
איש מכירות בענף השירותים הטכניים
למועמד המתאים יתנו תנאים מצוינים
נתונים דרושים:
ניסיון קודם, רישיון נהיגה הכרחי, תושב תל־אביב והסביבה.
לפנות בכתב־יד (בצירוף קורות חיים)
למ.ש. רח' הנוטר 33 רמת־השרון

למפעל
בתחום המתכת והרכב
באשדוד
דרושים
* הידראוליקאי נסיון במערכות הדראוליות לרכב
* מזכירת מפעל — ידיעת השפה האנגלית חובה
* חרט — בעל נסיון מוכח
* רתך — בעל נסיון מוכח
השכר יקבע לפי הכישורים
ובחוזה אישי
המעוניינים יתקשרו לטל' 03-261472

למפעל ותיק ומבוסס בענף המשקאות דרוש:
נציג מכירות
לאזור ירושלים
★ לתפקיד עצמאי בעל אתגר רב כשבצידו אפשרות להכנסה נאה הכוללת משכורת בסיס + עמלות + אחזקת רכב.
★ נדרש נסיון במכירות, כושר ניהול מו"מ, חוש מסחרי מפותח, גיל מעל 25 ורכב.
נא לפנות בכתב יד בפרוט קורות חיים ונסיון בעבודה לת.ד. 500, נס־ציונה.

לבנק ישראל בירושלים
דרוש/ה
עובד/ת רווחה
בחצי משרה
● תיאור התפקיד
טיפול בעובדים וגימלאים במסגרת משפחותיהם, עפ"י הפניית היחידה לני־הול כח אדם. ביקורי בית אצל עובדים וגימלאים בירושלים, תל־אביב וחיפה, לפי הצורך. מתן ייעוץ והדרכה בפתרון בעיות. ניהול הקשר עם סוכנויות בקהילה, כדי להגיע לתיאום במתן עזרה לעובדים, גימלאים ומשפחותיהם. קיום הקשר עם חולים ובני משפחותיהם.
ההעסקה תהיה על פי הסכם מיוחד
המועמדים בעלי השכלה אקדמית בעבודה סוציאלית (לפחות תואר ראשון) ונסיון קודם בעבודה בתחום זה, יפנו בצרוף קיצור תולדות חיים בכתב אל היחידה לניהול כח אדם, בנק ישראל, ת.ד. 780, קרית בן־גוריון, ירושלים עד ליום 10.8.87

באשדוד
דרוש מבנה תעשיה + טלפון + חצר בגודל 200-300 מ"ד
עדיפות באזור התעשיה הקלה
טל: 057-76277, 03-257474

مطابق للأصل

طبق الأصل

הטלוויזיה של השבוע / הדה בושס

מרשם לאנרכיה

"מרשם לאנרכיה" — כך מגדיר את פרשת נורת' אחד הסנאטורים בשאר־הפנים בוע־דת־החקירה. הסנאטור אינוויי מנסה לעשות השוואה עם משפט נירנברג, אבל עורך דינו הוותיק של נורת' קוטע את דבריו. הפרקליט מתקומם על ההשוואה. אולי זו באמת השוואה פסולה, וביחוד כאשר אינה מעומקת כהלכה. מכל מקום, אינוויי וסנאטורים אחרים, בעלי כושר ביטוי רהוט, עושים מאמץ להגן על עקרונות הדמוקרטיה. הם נושאים נאומים מאלפים ומרשימים, מתברר לך שבסנאט ובקונגרס האמריקאי יושבים גם אנשים רציניים מאוד. (קשה שלא להשוות בינם לבין חברי כנסת ישראלים עלגי־לשון).

אישים אלה מבינים את טיבה של הדמוקרטיה. הם יודעים שאין פשרות בהגנה עליה ואין לה חלופה טובה יותר כשיטת ממשל. אלא שהפעם הם בעמדת התגוננות. אחד מהם מציין כי נורת' עושה שימוש בשיטות מרקסיסטיות — ההנהגות במדינות טוטליטריות — כדי להגן לכאורה על הדמוקרטיה: הוא נוהג בטקטיקה שלפיה כל האמצעים כשרים כשהם משמשים את המטרה. מישהו מציג את הפרט לעומת הכלל; מציין שהפרט, יהיו כוונותיו טובות ככל שיהיו, אינו יכול לכפות את רצונו על הכלל. לא זו מסורת הדמוקרטיה.

גם טובי המוחות של אמריקה אינם יכולים לעמוד בפני ה"אר־ליטאנציה" שסחפה את ארה"ב. הטקטיקה של נורת' כמעט הו־ליכה שולל את העולם כולו. שוב אנו רואים כיצד הדמוקר־טיה ניצבת מול היחיד, מול הפרט הפטריוט — מלת קסם בכל המילונים ובכל השפות. זה הגיבור שהמיתולוגיה האמריק־אית האדירה וטיפחה — ואינה יכולה לעמוד בפני קסמו. נורת' הוא השריף האמיץ במאבק בין בני אור לבני חושך. העולם כולו מצטייר לפתע ברמות המערב הפרוע. נורת מופיע ברמות הגיבור הישר והטוב, שיצא להילחם בשטן, ברמותו של הד־מיני. דוד בן ימינו מול גלית.

ב"הפטריוט", כתבתו המעולה של נסים משעל ב"מבט שני", אנו עוקבים אחר דיוקנו של אוליבר נורת כפטריוט אמריק־אי. מוצגת לפנינו תופעת ה"אר־ליטאנציה", שרק עכשיו אנו מת־חילים לעמוד על טיבה ומטרתה. משעל מנתח ומבהיר את התהליך המתוחכם של בניית תדמית לנורת'. תדמית זו עשוייה לפרטי־פרטיה, לפי מתכונת מו־כרת. בעזרת חומר חזותי מרתק, מתאר משעל את הטקטיקה של נורת' ופרקליטו; את הפגנת הלויאליות למפקד העליון — הנשיא; את עיצוב דמותו כאיש משפחה אוהב ונאמן — למרות הפיתוי של מזכירה יפהפיה, שגם היא היתה שליחת אלוהים

נורת': "הפטריוט"

עלי אדמות, ולא שליחת השטן. נורת' מעורר באמריקאים רבים געגועים לאמריקה הטובה והישנה. הוא מעלה באוב גיבורים אחרים.

אין לשכוח את התפקיד שמלאה הטלוויזיה בדראמה זו. בדרכה שלה, הטלוויזיה צופנת את אחת הסכנות לדמוקרטיה. עקב שטיפת מוח טלוויזיונית, אנשים אינם מבחינים עוד בין תסריט טלוויזיה לבין המציאות. נורת הוא שחקן מעולה. קשה להבחין אם הוא מחקה בכישרון דמות מוכרת של גיבור נועז, או שהגיבור הטלוויזיוני הוא חיקוי של נורת' ובנוי לפי ממדיו. הוא גבר צעיר ונאה, המישיר מבט טהור, תכול־עיניים ותמים, אל המצלמות. ההורים והמ־דליות שעליו מוסיפים להילת הגיבור מן המרינס — החיל היוקרתי של אמריקה.

הוא מדבר בשפה מובנת, פשוטה וישירה; שפה חד־משמע־ית, ללא סתירות ופרדוקסים. אין כשפה הזאת "עוברת" בט־לוויזיה. הוא כמדבר מלב אל לב. בגישה ישירה, בלתי־אמצעית. "מעין שילוב של יוני נתניהו, החייל המושלם, האמיץ והיפה, עם גאולה כהן שהפאתוס הח־משמעי שלה אין בו מקום להר־סוסים ופקפוקים", — מסביר הד"ר שפרינצק לקהל הישראלי. המצלמות התאהבו בנורת' והד־ביקו את הצופים באהבה זו. הטלוויזיה ממלאה כאן תפקיד הולם למהותה ולאופייה, אבל באותה עת זה נוגד את תפקידה של אמצעי־התקשורת — השיפוט והביקורת.

פרשת נורת' ושידור הכתבה ב"מבט שני" התקשרו, ללא תכנון מוקדם, עם הופעתו של חוקר אמריקאי, פרופ' מאירוביץ ב"זה הזמן". בדברי מאירוביץ אמנם אין חידושים מהממים, אבל הוא מנתח את תופעת היעלמותם של מנהיגים גדולים בימינו. הוא קובע שהם נעלמו אל תוך מכשיר הטלוויזיה. הוא מדבר על מנהיגים טלוויזיוניים, ומונה את רייגן, גורבאצ'וב והאפיפיור. אלה כוכבי טלוויזיה מחייכים וכובשי לב.

הצופים מגיבים על אירועים ציבוריים ממש כמו על אירועים פרטיים. נוצר קשר ישיר עם הדמויות שעל המסך. התגובות הן לא על מה שהם אומרים, אלא בנוסח "הוא מוצא חן בעיניי"; "אני בוטח בו"; "ראית את העניבה והחליפה... שלו?" אין זוכרים את הנושאים. מאליהם את וולטר קרונקייט, לדוגמה, רוצים בו אפילו כנשיא, אם כי כמגיש חדשות, לא נתן מעולם ביטוי לדעה פוליטית. לכאן או לכאן. זו כנראה שאלה של תדמית ואמינות. אכן, לחיים יבין עוד יש סיכויים.

פרשת נורת ממחישה כל זאת בגדול. אלא שלא כמו אצלנו. בארה"ב לפחות אין מטאטאים פרשיות כאלו מתחת לשטיח.

בשמו של איזון מקודש

אני מצטרפת אל דליה רביקו־ביץ ואל מנכ"ל הטלוויזיה, חיים יבין — נגד השעייתו של מנשה רז מהגשת חצות. משום מה, האמנתי בתחילה שזה רק עוד איום־סרק. מתברר שהאיום צבר תאוצה. עכשיו יש לו דינאמיקה משלו, ובחלל האוויר הדחוס מסתובבות מלים מאיימות, כ"השע־ייה" ו"הרחקה"; כאילו היינו חיים במשטר טוטליטרי, שעובדים מודחים בו מבלי תקשורת ממלכתי, כלאחר־יד, והפוליטי־זציה שלטת בכל אתר ובכל אולפן.

רז מאשם שמהדורות החד־שות של חצות לקו בחוסר איזון. שוב, האיזון המקודש שנעשה אמת־מידה בטלוויזיה גם לרמה ולמקצועיות — והוא משבש לעתים מזומנות את השיפוט המאוזן של הנהלת רשות השי־דור. הרי אי־אפשר לדרוש ממגישי חדשות, עורכים ומר־איינים, שיעבדו עם שעון־עצר ויבדקו בסנטימטר כל מרואיין, בעת עימות סוער. בעימותים הר־אינות קורה לא־פעם שגם הדוברים וגם המראיין־המנחה נסחפים עם הדברים. לא תמיד אפשר להפסיק מרואיין נלהב באמצע המשפט. יש עקשנים שלא תמיד אפשר לקטוע את שטף דבריהם, למרות כל הבק־שות והאזהרות.

המגיש־המנחה אינו מסוגל להיות תמיד אובייקטיבי וישר כסרגל. אין הוא רובוט או שעון מתקתק אלא יצור אנושי עם נטיות־לב, עם שיפוט מקצועי משלו. לעתים, ללא כל קשר לדיעות ועמדות פוליטיות, הוא נותן פתחון פה למרואיין שבפיו דיעות שנויות במחלוקת למען העניין וההצגה.

כך קרה בעימות שבין ח"כ דדי צוקר ומר אריה דרעי מש"ס. הרי אי־אפשר לחשוד ברז שדיעותיו כדיעות ש"ס. סביר להניח שהוא קרוב פי כמה לדיעותיהם של אנשי רצ. אבל דרעי היה באמת הדמות הדו־מיננטית בעימות. רז רצה כנראה להגיש לצופים היגעים הצגה מרתקת. מזכירת סיעת רצ צי־לצלה לביתי לאחר השידור, כדי לשכנע אותי בצדקתם ולהשפיע על כתיבתי. הרי לכם דוגמה חיה לליבראליות של רודפי צדק אלה. להוטים אלה לחופש הביטוי אינם יוצאים הפעם להגנת רז, מפני שנגע־כאילו אחד מהם. חופש הדיבור הוא כנראה זכות יתירה השמורה רק לנבחרים.

את דיעותיו וביקורתו של רז על סרטי קולנוע לא שמעתי. מדוע יפה לו יותר תכנית שבועית על סרטים, שכמוה כתשריר שירות? בשטף הבר־בורים של מגישים ועיתונאים באמצעי־התקשורת, כאשר הכל מביעים דיעה על הכל, ללא ידע בסיסי, כאשר הבורות חוגגת באין מפריע — מדוע דווקא רז חייב לשים מחסום לפיו?

יאמר לשבחו של רז שהזריק סם חיים למהדורות החדשות המאוחרות. הוא הקנה לה אופי משלה. עד לבואו, היתה מהדורה זו מעין יצור נפל עלוב. היא אף שבקה חיים לזמן־מה. וחזרה לסגך במתכונת של מהדורה רדיופונית. זאת היתה מהדורה ניסיונית שהמגישים — שנענשו כנראה להישאר באולפן עד לשעת לילה מאוחרת — התאמצו בה על גב הצופים.

בעקביות ובאמצעים דלים, הפך רז את מהדורת חצות למעניינת וטלוויזיונית. הוא העניק זווית נוספת לחדשות "מבט", גם הכניס חידוש: עימות, ולא רק בתחום הפוליטי אלא גם בתחומים חברתיים ותרבותיים. על כך יצא עליו הקצף. הרי הנהלת הטלוויזיה מתעבת ריכות. יש אינטרסנטים שתמיד יראו עצמם מקופחים. ויש להם מה לומר — כמו במקרה של דדי צוקר ור"ץ.

ההצלחה גוררת קנאה, רכי־לות, השמצות. הנה נבצאנו סוף־סוף ההאשמה הקלאסית, המצ־ליחה שתמיד בטלוויזיה: כלומר, חוסר־איזון. מגישים כעמוס אר־כל, אליעזר יערי ואברהם בר־זילי — הלה אולי הטוב שבהם — מופיעים כרובוטים, אינם מצלי־חים להזדהות ולהתנסות את המה־דורה. כמדומה אף אינם מנסים. אותם באמת אי־אפשר להאשים בחוסר־איזון. הם תמיד מאוזנים. תבונה מופלאה היא זו, שטיפחה הנהלת הטלוויזיה.

עוד משחית של השפה

בשורת שערוריות הקיץ הנו־רא הזה — הנה עוד שערוריה. נאמני קריית־שמונה יוצאים נגד הקיבוצים במערכה של השמצות אלימות, משולחות כל רסן. הנה האיש שכתב את המאמר בעלון קריית שמונה. עדיין כולו אש להבה, ב"ערב חדש". אבל עכ־שיו הוא טוען לשותפים לאש ביצירת המופת שלו. הוא מוצא לו שותף ברמות רבי, ומבריז שלמד מאורי אבנרי כיצד מוש־כים תשומת־לב.

איני משוכנעת שאבנרי יתג־אה בתלמיד נאמן שכזה. מה גם שעשור — זה שמו (לצערי לא קלטתי את שמו הפרטי) — הצעיר המזוקן החובש כיפה, חייב לזכור שאורי אבנרי יודע לכתוב; ודאי שאינו בין משחיתי השפה. אבנרי יוצא לא־פעם להגן על העברית ומתקומם נגד משחיתיה ומשבשיה.

אין חדש במקרהו של עשור. זה עוד מקרה של השחתת השפה ועיוותה עד לבלי הכר. לכאורה, מצב פשוט: מאבק על שני הגינוי קניות ועל פיתוח חוף הירדן. עשור וחבריו משו־כנעים שהקיבוצים שוברים את מטה לחמם ומאיימים על עצם קיומם. והתגובה — הקיבוצים מצליחים לעשות מה שהמחבל־לים לא הצליחו: הם משלימים את מלאכתו של אש"ף. כלומר, מנסים לחסל את קריית־שמונה. וחנויי הקניות מרשורים לפתרון הסופי.

עשור לא בודד כנראה בר־גישות רבה. אם הוא זורק לחלל בקלות שכזאת את הפתרון הסופי. ועדיין אינו מוכן לחזור בו מדבריו. יש לו ממי ללמוד: מן הדמגוגים המצויים, המשו־לבים באוצר המלים הדל שלהם, בכל הזדמנות, את הנאצים, את [illegible] פיים. מה שקורה היום הוא שואה ופוגרום — כבר לא נותנת בלים בבילוק. מה לנו כי נלין על עשור, על חוסר הפרופורציה ועל ההשתוללות המילולית? הרי הצליח בבשיכתו והוזמן לאולפן "ערב חדש".

בומרנג לאל־על

כתבתו של רותי סביר "ביומן" ליל שבת, שהציגה את אל־על במשבר, כללה עדויות מאלפות ולוחות באוירה מדכאה של פחד וחוסר־אונים. זה היה כתב אישום חריף — שהצטייר כמנומק — נגד הנהלת אל־על והמנכ"ל שלה. בעקיפין הופנתה אצבע מאשימה לעבר ממשלת ישראל, משרד־התחבורה, והשר הממונה על משרד זה.

בעיני הצופים, שאינם בקיאים בעשה באל־על, הצטיירה תמו־נה עגומה מאד. החברה נתונה זה שנים בידי כונס הנכסים. אין היא מסוגלת לפעול בתקינות ובוודאי לא לתכנן לטווח ארוך. ההנהלה משליטה על העובדים משטר הפחדה. הם חרדים לפצות את פיהם, מחשש לנקמתה. למראה הדברים, יכולנו להגיע למסקנה מרחיקת־לכת: אולי מוטב לטוס בחברת־תעופה אחרת? אולי אין עוד טעם להפגין פטריוטיות דווקא בתחום זה. מה הטעם בלויאליות כלפי חברה שכבר אינה ראויה לזה ועושה הכל כדי לפגוע בשמה הטוב.

היה אפשר לאזן כתבה זו, אילו מנכ"ל אל־על, רפי הרלב, או מישהו מחברי הנהלת החברה היה מסכים להופיע ולהתייחס על ההאשמות והטענות בכתבה הטובה — אולי היה מפריך אותן. אבל הנהלת אל־על נקטה מדיניות של סירוב כוללני. למרות הבקשות והפניות, לא הסכימו אישיה לשתף פעולה. כך יצא שכרם בהפסדם. וזה הפסד רציני.

אל־על אינה חברה פרטית אלא חברה ציבורית. היא חייבת בדין וחשבון לציבור, ולקהל נוסעיה ומממניה. סרבנות בה עיקשת לשיתוף־פעולה, ללא כל הסבר הגיוני, פועלת כבומ־רנג. וכך, אפילו אין בהאשמות אמת ואולי הן מגוזמות — הצו־פים נותרו בתחושה ברורה שמשהו רקוב בהנהלת אל־על. הסירוב לשתף פעולה אף הגביר את החשדות הקשים שנצטיירו כמבוססים מאד, לפי הכתבה.

מכונית משומשת לא הייתי קונה ממנו

אין מה לעשות. יש משהו בפרצופו של איש זה, המעורר בלב הבריות איבה כלפיו. זה אינו נחלש במשך הזמן, אלא גובר והולך. די להסתכל בשו־פטי המיאמיק, אנשים שהתרגלו לא להפגין בפומבי את רגשו־תיהם: די לשמוע את הערותיהם הציניות, האירוניות, כדי לנחש מה הם חשים כלפי עו"ד יורם שפטל. אבל הוא כמו מחוסן מפני האיבה. הוא מפגין יהירות שקשה להבין מה הביסוס שלה. הוא שש להופיע באמצעי־התקשורת, כאילו נכסף לכך במשך שנים, וסוף־סוף נפלה בחלקו הזכייה הגדולה.

בעברית הברגיה שבפיו הוא כמלטף את האגו שלו. עכשיו, בוטח בעצמו, לאחר שנחל ניצ־חון סופי על הפרקליט אוקונור, הוא מופיע במוספי־המוספים של יום שישי ומעורר איבה רבה פי־כמה.

אין כל סיבה לרחוש אהדה לפרקליט אוקונור — שלפחות בעיני, הצטייר כשחקן המנסה לשכנע את קהל המושבעים, בכל הטריקים שבאמתחתו. סג־נונו הדרמטי, גדוש הפאתוס, הזכיר לי את מגנונם של מטי־פים אמריקאים. אבל יורם שפטל משמיץ אותו קבל עם ועדה. זה מעשה שלא יעשה. זה יכול לגרום רק שנתחיל להגות אהדה רבה לאוקונור.

שפטל חלקלק, מנסה לבנות לעצמו תדמית חדשה. ספק בלבי אם יעלה בידו. לכאורה הוא נוקט שיטה מתוחכמת. מת־חילה הוא מעמיד פני תם ומצ־היר שאינו מתכוון בשום פנים להשמיץ את אוקונור. אבל הוא מוסיף, בחיוך משמעותי ורופס, שהעובדה שבני משפחת דמיאנ־ניוק החליטו לשחרר את אוקו־נור מתפקידו — ובחרו בו, בשפטל — מדברת בעד עצמה.

שפטל אינו מתירך זמן לני־חושים. הרכילות הנלוזה משתפ־כת מפיו. הוא מאשים את אוקונור בטריקים אנטישמיים־לכאורה. הוא מספר כי הלה הזהיר את בני משפחת הנאשם. שיחזהו של שפטל עלולה להשפיע לרעה על פסק־הדין. אבל בני המשפחה, אוקראינים גאים, ששפטל מנסה להציגם כאוהבי־יהודים, השיבו לאוקונור כגמולו, והטיחו בפניו שאם שפטל יהודי, הם יודעים מה הוא אוקונור — המלה מסכמת אותו: "חרא".

ושוב החיוך רב־המשמעות והרופס. חבל שדווקא בראיון זה לא נשמר איזון כלשהו. אוקונור לא נשאל לגרסתו. ושפטל אינו מצטייר בעיני — כבעיני אותו מעורר התביעה — כאדם אמין במיוחד. לי ברור מכל מקום שמכונית משומשת לא הייתי קונה ממנו.

המראיינים אינם צריכים למ־שוך אותו בלשונו החלקלקה. הוא הגיע לאולפן "ערב חדש" כדי לדבר ולספר. עכשיו הוא מבהיר שאוקונור לא היה מוכן למשפט ונקט קו־הגנה מטעה. הוא יוצא להגנתם של עדי־התביעה, בטענה שאוקונור לא הרפה מהם בשאלותיו הפרו־ניות, שאינן ממין העניין. עכשיו יבוא שפטל וילמד את כולנו מה היא הגנה של ממש, בפיו של עורך־דין מבריק. מפליא ששמו לא התפרסם קודם־לכן.

האגף לשירותי רווחה

עיריית רמת-גן
הרשות לתרבות ואמנות

ארועי קיץ ברמת-גן

מופעים בפארק הלאומי

5.8.87 כוכב הערב
רבקה זוהר
ותיזמורתה

11.8.87 ערב של שירים יפים
עם הדודאים

18.8.87 כוכבים בפארק
גלי עטרי
יצחק קלפטר
דני ליטני ולהקתו
במיטב להיטיהם

25.8.87 כוכב הערב
יהורם גאון ותיזמורתו

כל המופעים יתקיימו באמפיתיאטרון הפארק הלאומי ברמת־גן בשעה 20.00.
תושבי רמת־גן ומשפחותיהם מוזמנים.
הפארק הלאומי מציע לציבור מתקני בידור, שייט באגם, רכבת שעשועים וביקור במוזיאון האדם והחי. הנחה לתושבי רמת־גן עם הצגת תעודת זהות.

הכניסה חינם לכל המופעים

תיאטרון לילדים בשכונות

הצגות מוסיקליות מבדחות ומשעשעות לילדים ולכל המשפחה.

מקום	תאריך	שעה	שם ההצגה
1. קרית בורוכוב גן אלכס	2.8.87	18.30	"ארץ הפלאות של עליסה"
	16.8.87	18.30	"ארנב מרח' גזר"
2. רמת עמידר - גן אלי הכהן	5.8.87	18.30	"ארץ הפלאות של עליסה"
	17.8.87	18.30	"ארנב מרח' גזר"
3. קרית קריניצי (על הדשא מול ביה"כ)	6.8.87	18.30	"ארץ הפלאות של עליסה"
	18.8.87	18.30	"ארנב מרח' גזר"
4. נווה יהושע רח' בילויים 42 מול ההסתדרות	19.8.87	18.30	"ארץ הפלאות של עליסה"
	26.8.87	18.30	"ארנב מרח' גזר"
5. קולנוע אואזיס	5.8.87	11.00	"ההרפתקאה המופלאה"

קולנוע תחת כיפת השמים

הקרנת סרטים בשכונות.

קרית בורוכוב (גן אליעזר אלקס)	רמת עמידר (גן אלי הכהן)	קרית קריניצי (על הדשא מול ביה"כ)	שכון ותיקים (גן ההיחות על הדשא)
יום א' 9.8.87	יום ב' 10.8.87	יום ג' 11.8.87	יום ה' 13.8.87
יום א' 23.8.87	יום ב' 24.8.87	יום ג' 25.8.87	יום ה' 27.8.87

הקרנת הסרטים תחל בשעה 20.00. הכניסה חופשית.

הלילה טוב לרקוד

ערבי הרקדה בככר ומב"ם ברמת־גן בהדרכת יענקל'ה זיו.
תאריכים: מוצאי שבתות 1.8 15.8 29.8 בשעה 21.00

מכתבים למערכת הארץ

האיש והפילגש — מי מחזיק במי

הכרעות ערכיות אינן מתחייבות משום מציאות: הן קיימות מכוח עצמן — ואין לי ולנחמן גבעולי, שהתייחס להרצאתי במדור זה, ערכים משותפים, וממילא אין לנו גם פרגמטיזם משותף. הכרעה ערכית אינה נדחית מפני האינטר־סים של האומה ושל אחדותה ושל מדינתה, אלא אם כן האומה ומד־ינתה נעשות עצמן ערך עליון — וזהו הקריטריון הפשיסטי, שאותו, נחמן גבעולי, כנראה דוגל בו. לפיכך אתה רואה את פילוג העם בעקבות הפילוג הדתי כאסון הנורא ביותר, ואילו אני איני יודע למה אתה מתכוון ב"המשך קיומנו כעם".

אשר לדבריך על "מוסר ודת", "דת וערכים" ו"טעמי המצוות" — לא אוכל להימנע מלהגיד שהם דברים המעידים על אי־ידיעה הגוררת אי־הבנה. "הדת אינה עוסקת בעניינים ערכיים" — פסוק זה (שאתה מעז לשים אותו בפי) הוא פשוט אווילי. התפיסה הדתית היא שהדת עצמה היא הערך.

כנראה אינך יודע שהעיסוק בטעמי המצוות היה נושא מרכזי של החשיבה התאולוגית ביהדות במשך עשרות דורות. לאור הדתי המצוות המעשיות הן ההמחשה הפיסית של מגמת עבודת האל.

ובאשר לדת "המחזיקה את המדי־נה בגרונה". אני יודע שהמדינה החילונית היא המחזיקה אותך ואלפי יהודים אחרים בגרונם ושולחת אותם למות מות־כלבים בארץ זרה, במלחמות בקרב שיעים ודרוזים ומרונים וכו' כדי לספק את תאוות ההשתלטות והכיבוש. ואשר לאיש ולפילגש — מי מחזיק במי? האיש בפילגש או הפילגש באיש? אופיה של מדינת ישראל הוא שהיא מדינה חילונית הידועה בציבור כדתית.

בפיסקה האחרונה במכתבך מדובר ב"קנאות הדתית החשוכה". אני איני מכיר קנאות חשוכה יותר מאשר לאומית וממלכתיות — שהן חילוניות, הן שהביאו את מדינת ישראל לשלטון הכיבושי בשטחים, לזוועות מלחמת הלבנון ולמעשים היודו־נאציים בתוך המדינה.

אשר לבן־גוריון — הוא לא שנא את מה שאתה מכנה "הקנאות הדתית החשוכה" אלא שנא שנאה עזה את היהדות, שבה ראה את אסונו ההיסטורי של העם היהודי.

ירושלים ישעיהו ליבוביץ

נפרטיטי ורעמסס

נודית אביתי מתארת ("הארץ" 24.7) את חגיגת 35 שנה ליום המהפכה המצרית שהתקיימה במלון דניאל בהרצליה ומציינת: "על רקע מקדש עתיק שעוצב על פי דגם מקדשו של רעמסס השני ונפרטיטי זוגתו עמדו ושוחחו שרים".

נפרטיטי לא היתה זוגתו של רעמסס השני אלא אשתו של אמנ־חותפ הרביעי מלך מצרים.

פסליהם היפהפיים וכן תבליט צבעוני של אבנגייר של דיוקנאו־תיהם נמנים עם המוצגים היקרים ביותר המפארים את מוזיאון ברלין.

ירושלים יצחק שלום

שנינו ביחד וכל אחד הבין אחרת

אני מבקש להביע תמיהה על מכתבו של יעקב עמית שהתייחס אל חלק אחד מתוך שיחת־ייעוץ בתכנית הרדיו שבעריכתי — "שנינו יחד וכל אחד לחוד" תוך התעלמות מחלקה השני המסכם של אותה שיחה וכך הציג תמונה מסולפת. מדובר בפנייה של אב אשר בנו המתבגר נוהג לגנוב מתבית כספי הח־פצים, על רקע בעיות רגשיות הקשורות בגירושי הוריו ובנישואי אביו לאשה אחרת.

במהלך השיחה העלה הפסיכולוג אמנון בן צבי, את הדיון לטפל בבעיה בשיטה הפרדוכסלית שמי־מושה, במקרה האמור, יכול להיות על ידי הכנה מראש של אובייקטים לגניבה כשאליהם מצורף פתק המזמין את הגנב לגנוב.

בחלקה השני של השיחה והבהר שהיות ומדובר בבעיה רגשית מור־כבת ובשיטת טיפול הדורשת מיו־מנות, ראוי שהאב יפנה לייעוץ מקצועי ויטפל בהדרכה מקצועית צמודה. מחלק זה, שסיכם את השיחה, התעלם הכותב לחלוטין וכל טענותיו מובאות כאילו דברים אלה לא נאמרו.

סדרת התכניות "שנינו יחד וכל אחד לחוד" נבחרה, השנה, לייצג את "קול ישראל" בתחרות הבינלאומית לתכניות רדיו, תחרות פרס "אונדס" שנערכת בברצלונה. היא משודרת ברציפות זו השנה התשיעית. ממצאי סקרי ההאזנה מראים שבמשך שנים היא התכנית האהובה ביותר בין תכניות הלילה של הרדיו.

תל־אביב יובב כץ
קול ישראל

למנוע בהלת שווא

ב"הארץ" 26.7 התפרסמה בעי־תונכם כתבה תחת הכותרת "ד"ר מדינה מתריע על סכנת זיהום מי התהום בתל־אביב". כותרת זו אינה נכונה ועלולה להביא לבהלת שווא בקרב קוראי עיתונכם.

אף באר מים אחת לא זוהמה בתל־אביב בחומרים רעילים. יתירה מזאת — מאחר ונושא זה מוסדר בעיר תל־אביב, הסכנה שדבר כזה יקרה קלושה ביותר. אם יש סכנה אמי־תית, היא קיימת באזורים אחרים בארץ שם יש זרימה חופשית של פסולת מזהמת בנחלים פתוחים כמו הקישון ונחל הדרה.

חבל שכתבכם, חיים הנרודקי, השמיט קטע זה מתגובתי למרות שהדברים נאמרו לו במפורש כאמור לעיל.

תל אביב בני כהן
דובר העירייה